

فہارس تحلیلی ہشتگانہ

مکتوبات احمد سرہندیؒ

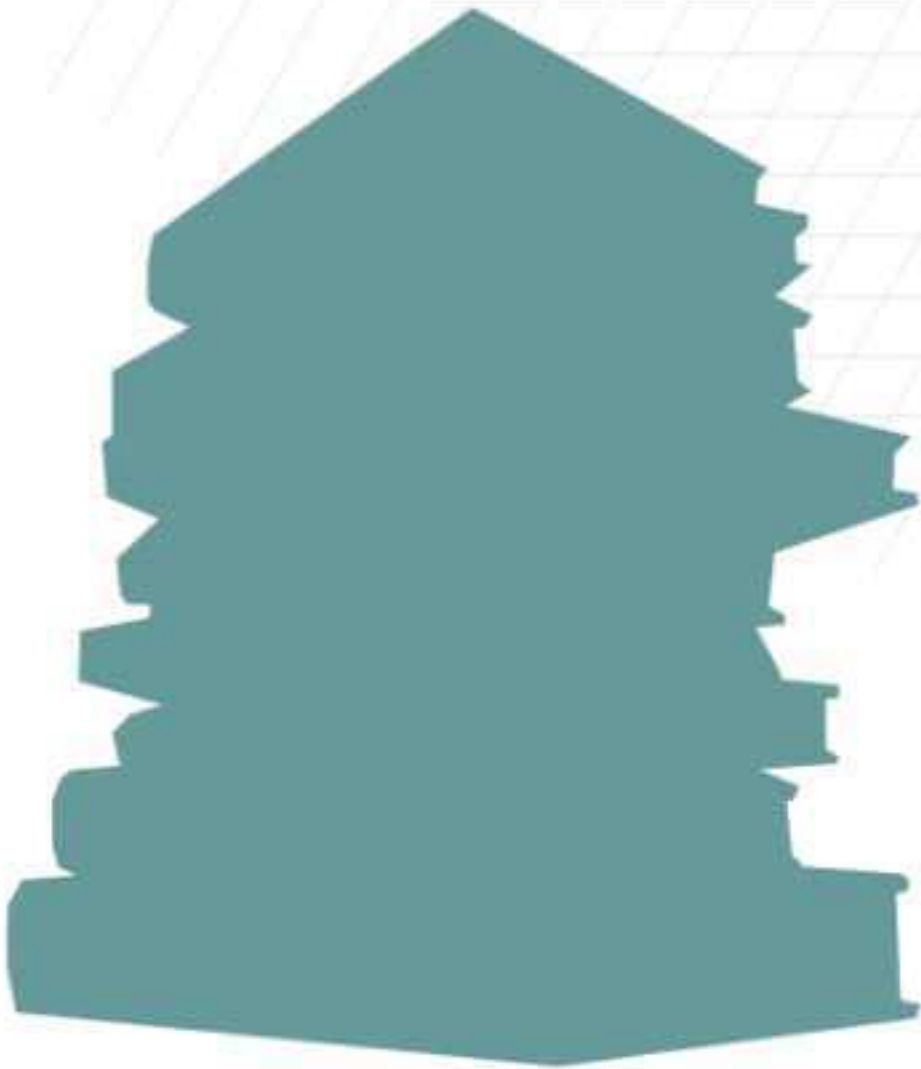
آرٹور بیولر

اقبال اکادمی پاکستان

**Collection of Prof. Muhammad Iqbal Mujaddidi
Preserved in Punjab University Library.**

پروفیسر محمد اقبال مجددی کا مجموعہ
پنجاب یونیورسٹی لائبریری میں محفوظ شدہ

فہارس تحلیلی ہشتگانہ

مکتوبات احمد سرہندی

DONATION
FROM
Muhammad Suheyl Umar
DIRECTOR
IQBAL ACADEMY PAKISTAN

آرٹور بیولر

DONATION
FROM
Muhammad Suheyl Umar
DIRECTOR
IQBAL ACADEMY PAKISTAN

اقبال اکادمی پاکستان

جملہ حقوق محفوظ

128870

بہ کوشش و اہتمام:

محمد سہیل عمر

ریٹس

اقبال اکادمی پاکستان

ایوان اقبال ایجرتن روڈ لاہور

Tel: [+92-42] 6314-510

Fax: [+92-42] 631-4496

Email: iqbalacd@lhr.comsats.net.pk

Website: www.allmaiqbal.com

ISBN 969 - 416 - 308 - 0

۲۰۰۱م

چاپ اول:

۵۰۰

تعداد:

۱۵۰ روپے پاکستانی

بہا:

۱۰ امریکی دلار

چاپخانہ طیب اقبال پرنٹرز، لاہور

چاپ:

محل فروش: ۱۱۶ میکلود روڈ لاہور فون: ۷۳۵۷۲۱۴

فہرست مندرجات

الف	پیشگفتار از محمد سہیل عمر
ج	مقدمہ
ہ	راہنمای استفادہ از فہرستہا در این جلد
ح	تشکر و قدردانی
ا	فہرست آیات قرآن کریم
۲۵	فہرست احادیث نبوی ﷺ
۴۱	فہرست اقوال و امثال عرفانی
۵۱	فہرست تحلیلی الفاظ و اصطلاحات عرفانی
۱۳۱	فہرست اشخاص
۱۶۵	فہرست گروہا و فرقہ ہا
۱۷۷	فہرست کتابہا و رسالہ ہا
۱۸۳	فہرست نام مکانہا
۱۸۷	شمارہ صفحات مکاتیب در تصحیح نور احمد

Introduction [in English]

انتساب

این کتاب به مرحوم حکیم محمد موسی امرتسری و
شیخ محمد معصوم نقشبندی منتسب ساخته می
شود که به پیروی از سنت پیغمبر اکرم با دادن بیشتر
از گرفتن، بسیاری ها را الهام بخشیده اند •

پیشگفتار

مکتوبات امام ربانی بمنزله سند نیست که بر اساس آن سنن علمی، فکری، عرفانی، اخلاقی، فرهنگی و سیاسی ما، اقلاتاً تا حد آسیای جنوبی و آسیای مرکزی، نخستین بار مراحل تشکیل و تکوین نوین را پیموده است. شیخ احمد سرهندی معروف به حضرت مجدد الف ثانی رحمة الله علیه، تا آنجا که به سنت اسلامی مربوط است، مظهر نیروئی داخلی بودند که وابستگی و بهم پیوستگی واقعی و مداوم انسان با دین را، بدون قطع رابطه با تغییر پسندی و قتل و نفس انسانی، فرا تر نگه میدارد - وسعت و گسترش تجدیدی که در افکار ایشان بچشم می خورد، در سراسر تاریخ تجدد و نوپردازی ما نه فقط اینکه نادر بلکه ناپیدا است.

کوششی مربوط به نگهداشتن حقایق معنوی و علمی و اهداف اخلاقی و عملی با کلیت استعداد انسانی که در لا بلای این مکتوبات بعمل آمده است، نه تنها از جهت اجمال بی مثل است بلکه از حیث تفصیل نیز بیمانند است. شاید بندرت کسی در این امر تردیدی داشته باشد که در تشکیل کلی ملت اسلامیة عنصری از عناصر شایسته و بایسته نیست که در خارج از این مجموعه مانده باشد - بهمین علت است که حتی تا به امروز هم همان قسمت ساختار معنوی، روانی و عملی ما معتبر است که ساختمان آن بر اساس افکار بکار رفته در مکتوبات برقرار و استوار ساخته شده است. نخستین کسی که این نکته را دریافت، علامه محمد اقبال بودند که از لحاظ

تجلیل و بزرگداشت نیا کان و ادراک و اعتراف معنویت عمیق شاہکار ہای آنها بدون شائبہ تردید، یگانہ و از ہمہ جلو تر بودند۔ ایشان حضرت مجدد را نگاہدارندہ سرمایہ ملت در ہند قرار دادہ بودند۔ در مورد معرفی ایشان عنوانی کامل تر و در عین حال جامع تر از ان، غیر قابل تصور است، در ضمن در "خطبات" خود نیز، حضرت علامہ اظہار تمایل نمودہ اند کہ گزیدہ ای از مکتوبات بانگلیسی ترجمہ نمودہ شود تا احتیاجات روحانی و روانی انسان عصر حاضر بسبک و روشی دینی بر طرف ساختہ شود

در حال حاضر آکادمی اقبال با چاپ و نشر "فہارس تحلیلی مکتوبات احمد سرہندی" پارہ ای از خواہش حضرت علامہ اقبال را بر آورده ساختہ است۔ رجای واثق داریم کہ آن در نافع تر ساختن و مستعمل تر نگہداشتن مکتوبات حتماً سازگار می باشد

آقای آرتور ایف بیولر در مورد نقش تاریخی سلسلہ نقشبندی در شبہ قارہ ہند و پاکستان تخصص رسمی دارند، برای اینکہ دکتر ای ایشان راجع بہ ہمین موضوع می باشد و فہرست حاضر شان ہم زبان باصلاحیت پژوهشگرانہ نمایشگر استعداد علمی است کہ در سطح اینگونہ کار ہا در کار است

در اینجا شایسہ تذکر است کہ ایشان در حال حاضر در کار ترجمہ کردن بعض از قسمتہای مکتوبات امام ربانی مشغول ہستند۔ بخواست خداوند تعالی، ما نیز در اتمام این پروژہ، تا آنجائیکہ امکان داشت باشد، با ایشان شریک و سہیم خواہیم بود

محمد سہیل عمر

رئیس،

آکادمی اقبال، لاہور

مقدمه

چاپ و انتشار این فهرستها به همت آکادمی اقبال بسیار بجاست ، چه علامه اقبال (متوفی ۱۹۳۸) قرابت فلسفی و روحی بسیار نزدیکی با امام ربانی (که عموماً او را احمد سرهندی می شناسند) داشت . وی همچنین در حسب حال خود (اقبال نامه (لاهور ، ۱۹۵۱) ۲:۲۸) توصیه می کند که درباره احمد سرهندی تحقیق بیشتری صورت گیرد ، ده سال پیش ، سهیل عمر و احمد جاوید ، اعضای آکادمی اقبال در لاهور ، به من پیشنهاد کردند که مکتوبات امام ربانی را به انگلیسی برگردانم . فی الواقع در نظر داشتم قسمتی از مکتوبات را ترجمه کنم لیکن اول لازم دانستم که فهرستی برای آن که کار به تهیه فهرست انجامید . همچنان هنگامه که تمامی ۵۳۶ نامه ها را می خواندم و دیدی کلی از اندیشه احمد سرهندی به دست می آوردم ، به تدریج فهرست را تهیه کردم . به هر تقدیر ، هدف اصلی از تهیه فهرست چاپی این است که محققان و اساتید به آثار عمده احمد سرهندی دسترسی بیشتری پیدا کنند . کثرت و پیچیدگی موضوعات ایجاب می کند که حتی برای فهم جزئی از مراد مؤلف ، مکتوبات را از ابتدا تا انتها مطالعه کنیم . محققان یا اساتید فرصت چنین کاری را ندارند - علی الخصوص اگر صرفاً موضوع یا سؤال خاصی در ذهن داشته باشند .

اگرچه در چاپ نور احمد پیش از آغاز هر يك از نه باب ، خلاصه آن آمده ، و موضوعات مورد بحث در ابتدای هر نامه ای تلخیص شده است ، لیکن اشارات بسیار کلی و لزوماً ناقص اند ، چنانکه بهره گیری از آنها دشوار است . به همین دلیل ، تعداد محدودی از محققان در تحقیقات خود از مکتوبات سود جسته است . در پانزده سال اخیر با توجه به علاقه روز افزون پژوهندگان به گروه نقشبندی مجددی ، وجود چنین فهرستی لازم و ضروری است . بسیاری مکتوبات را با

مثنوی مولوی از نظر نفوذ بسیار مهم در سراسر جهان اسلام ہر دیف دانستہ اند۔ از بعد تاریخی تردیدی نیست کہ مکتوبات مہمترین و رایج ترین مجموعہ نامہ ہای صوفیانہ در سنت اسلامی بہ شمار می رود و در چہار صد سال گذشتہ ، در حکم بیک پایہ عقیدتی برای نقشبندیہ - مجددیہ بودہ است۔

فہرستہا پیشین و اطلاعات مربوطہ

علاوہ بر خلاصہ ہای فوق کہ نور احمد در چاپ انتقادی مکتوبات آورده است، محققان و اساتید دیگر در این زمینہ کمکہای در خور توجہی کردہ اند۔ قبل از چاپ نور احمد کہ در سال ۱۳۳۴ھ / ۱۹۱۶م بہ پایان رسید، محمد سعید یکی از پیروان عبدالغنی بن ابوسعید دہلوی، پارہ ای از احادیثی را کہ در مکتوبات آمدہ بود، با عنوان تشید المہانی فی تخریج احادیث مکتوبات الامام ربانی (حیدر آباد دکن، مطبع فیض الکریم، ۱۳۱۱ / ۱۸۹۴) چاپ کرد۔ متأخرترین و احتمالاً جامع ترین پژوهش دربارہ حدیث در مکتوبات رسالہء دکتری بابر بیگ متعالی با عنوان "مکتوبات مجدد الف ثانی: تاریخ حدیث" (لاہور، دانشگاہ پنجاب، ۱۹۹۶) است۔ در خلاصہ ای از آن کہ مؤلف از سر لطف برایم ارسال داشتہ، بہ ۲۶۷ حدیث مختلف بہ زبان عربی اشارہ می کند کہ از میان آنها تقریباً ۴۰ در صد مرفوع صحیح، ۲۵ در صد حسن، ۱۰ در صد ضعیف و ۲۵ در صد فاقد طبقہ بندی منظم است - افزون بر این، ۹۵ حدیث مختلف بہ ترجمہ فارسی وجود دارد کہ ۵۰ در صد از آنها مرفوع صحیح، ۲۵ در صد حسن، ۲۰ در صد ضعیف و ۵ در صد مقطوع اند۔ او همچنین بہ ۳۶ قول از اصحاب و ۱۵۰ گفتہ از احمد سرہندی کہ همان معنی و مفہوم اجادیت را دارند اشارہ می کند۔ در مکتوبات امام ربانی (Karachi: Educational Press, 1972) یک فہرست مختصر شش صفحہ ای از

محاصلیان وجود دارد۔

روشن است کہ جامع ترین مجموعہ فہرست تا این تاریخ ترجمہ چہار جلدی زوار حسین از مکتوبات با عنوان مکتوبات حضرت مجدد الف ثانی کا اردو ترجمہ (Karachi: Ahmad Brothers Printers, 1988-1993) است۔ علاوہ بر فہرستہا موضوعی سوازی کہ در این ترجمہ آمدہ است، وی فہرستہایی برای اشیاء، اشیای وابستہ بہ زمان و افعال و اعمال عبادی نیز تہیہ کردہ است۔ برای خوانندہ اردو زبان تمام این فہرستہا مفیدند - ہر چند کہ خوانندہ ناگزیر است برای یافتن ہر موضوعی در چہار جلد مختلف جستجو کند۔ در فہرستہا صرفاً

شماره صفحه داده شده است (و لیکن شماره نامه داده نشده است) • از این رو ، تنها امکانی که برای خواننده اردو زبان وجود دارد استفاده از این فهارس با این ترجمه خاص است • مترجم در جلد چهارم فهرستها جامعی برای خدا، محمد (ﷺ)، اصحاب، مقربان خدا، ابن عربی، احمد سرهندی، عبادت و مناجات و موضوعات گوناگون را گنجانیده است •

فهرست حاضر مشتمل است بر آیات قرآنی، احادیث، اقوال مشائخ واصطلاحات عرفانی، اشخاص، گروه ها، کتابها و مکانها • جزئیات بیشتر درباره این فهرستها و چگونگی استفاده از آنها در ادامه در بخش "راهنمایی استفاده از فهرستها" آمده است •

راهنمای استفاده از فهرستها در این جلد

کل مجموعه فهرستها باتصحیح انتقادی نور احمد از مکتوبات تطبیق داده شده است که اولین بار در امرتسر به چاپ رسید • این تصحیح حداقل شش بار تجدید چاپ شده است، متأخرترین آنها مکتوبات امام ربانی (کویته، مکتبه القدس ۱۹۹۹) است که همزمان با نایاب شدن چاپ ۱۹۹۱ پیشاور (اژانس کتاب دانشگاهی) عرضه شد • دو چاپ یعنی مکتوبات امام ربانی (لاهور ۱۹۶۳-۱۹۷۱ء (استانبول، وقف اخلاص ۱۹۷۷) در قطع کوچک و باشماره صفحات متفاوت باشش چاپ دیگر است • برای کسانی که از دو چاپ اخیراً چاپهای ترجمه هایی غیر از تصحیح نور احمد استفاده می کنند، سیاهه ۵۳۶ نامه و شماره صفحات آنها گرد آوری شده است، از این دو تنها به کمک شماره جلد خاص و مکتوبات می توان آسانتر مدخلها را یافت • این امر، به ویژه در خصوص مکتوبات طولانی تر سودمند است • هر مدخلی در این مجموعه فهرستها سه شماره دارد: جلد، نامه، شماره صفحه بنا بر این، ۶: ۵۳: ۲، جلد ۲، مکتوب ۵۳، صفحه ۶ تصحیح نور احمد (لاهور - استانبول) است • مدخلها بانقطه ویرگول از هم جدا می شوند به استثنای مخاطبان، اطلاعات موضوعی افزوده که نور احمد در ابتدای اغلب نامه ها آورده است بجز در موارد خاص فهرست نشده است •

فهرست آیات قرآنی به ترتیب الفبایی حرف اول و به ترتیب عربی (همزه پیش از با وها پیش از واو) منظم شده است، همانند نظام خطی (املایی) اولیه قرآن، نشانه مصوت والف ممدود نوشته نشده است • چنین نظام اطلاعاتی را می توان در قرآنها چاپی جدید یافت که در آنها از طریق سوره و آیه اطلاعات به دست

می آید • شماره سوره، دو نقطه و سپس شماره آیه در پی هر مدخلی می آید (۱۹:۳) یعنی در فہرست اصلی چنین مدخلی سوره سوم و آیه نوزدهم خواهد بود •

فہرست حدیث به ترتیب الفبائی حرف اول حدیث عربی تنظیم شده است •

با استفاده از تحقیق محمد سعید و یادداشتهای نور احمد، اشارہ مقدماتی به محل هر حدیث یا حدیث نزدیک به آن بعد از بیشتر مدخلها آمده است به پیروی از کار برد فارسی حرف تعریف معین نسبت، محقق حذف شده است - متخصصان حدیث می توانند به منابع اشارہ شده برای اطلاعات بیشتر مراجعه کنند • در زمینه اصالت حدیث، در مکتوبات طیف کاملی از حدیث وجود دارد • اغلب آنچه را بسیاری حدیث دانسته اند، دیگران روایت صوفیانه یا قول مشہور قلمداد داده اند • اللہ اعلم • در این فہرست معیار گنجاندن حدیث روش احمد سرہندی، نور احمد یا محمد سعید بوده است کہ بر حسب روایتی از پیامبر ﷺ انجام داده اند • این فہرست دربر دارنده حدیث قدسی است کہ در آن سخنان غیر قرآنی خداوند آمده است • به خوانندگان علاقہ مند به حدیث به زبان فارسی، روایتهای شبیه به حدیث تحلیل صوری حدیث و نشانه های اصحاب توصیه می شود کہ به نظریہ فوق الذکر متعالی مراجعه کنند •

فہرست اقوال صوفیہ، امامان و سایر عرفا نیز به ترتیب الفبائی حرف اول آمده است • این فہرست جامع نیست و نمونہ ای انتخابی از نوع اصطلاحاتی است کہ در مکتوبات یافت می شوند • وقتی احمد سرہندی یا نور احمد مأخذ اقوال را متذکر می شوند، مأخذ بعد از مدخل در داخل قلاب آورده می شود •

فہرست الفاظ و اصطلاحات عرفانی بخش اصلی کار است و تحلیلی است • مطلوب این است کہ با خواندن مدخلهای این فہرست هر کس بتواند بتعدادی از مفاهیم مورد بحث در مکتوبات دست یابد • هدف اصلی سنارائه کردنایده های احمد سرہندی وایده هایی کہ او مردود شمرده می باشد، پس نباید تصور کرد کہ تمام ایده های مذکور در فہرست از آن احمد سرہندی است • بن ادعا نمی کنم کہ تک تک کلمات در فہرست آمده: این فہرست مفہومی است نہ کشف اللفات • اگر دریک صفحه مدخلی یکبار آمده باشد، معمولاً دوبارہ ثبت نشده است • این بدان معناست کہ شماره صفحه مذکور برای هر مدخلی کہ

شامل اطلاعات تحلیلی است ممکن است اشاره به آن کلمه در متن دیگری باشد
 • لطفاً دقت کنید که خواننده این فهرست باید درباره ای موارد علامت اضافه
 فارسی را بیفزاید، فی المثل ذیل عنوان احکام، احتیادی آمده است که احکام
احتیادی خوانده می شود و ذیل عنوان احمد، اسم آمده است که باید آن را اسم
احمد خواند.

متوازن ساختن جامعیت باسطحی از تفصیل که برای خواننده سنگین
 نباشد کار تهیه فهرست را دشوار می ساخت • موضوعات متداخل یا متناقض
 ارجاع متقابل دارند • به سبب ماهیت به هم پیوسته عقاید سرعندی يك جمله
 اغلب در پنج جای مختلف ذکر شده است • در اینجا برای سهولت استفاده هر
 ارجاع یکبار ذکر شده است • به خواننده توصیه می شود که به سراغ عناوین
 متعدد برود، فی المثل برای کسانی که به مفاهیم صوفیانه یا عقاید فقهی سرعندی
 علاقه دارند، مدخلهای مقام و شریعت هر کدام فهرستهای کوچکی هستند •
 سایر فهرستهای کوچک مشتمل است بر حقیقت، صفات، طریقت، عالم،
علم، قلب، کمالات و ولایت •

هدف از تهیه فهرست اشخاص و همچنین فهرستهایی که پس از آن آمده
 است، فهرست کردن هر اسمی بوده است که در مکتوبات ذکر شده است • در
 مرتب ساختن اسامی اولویت نخست به استفاده از نسبت داده شده و برای
 اشخاص مشهور و جا به جایهای متعدد هر اسم، ارجاعهای متقابل در نظر گرفته
 شده است • القاب بعد از اسم در پارانتر آمده است • یادداشتهای نور احمد و
 ترجمه اردوی زوار حسین منابع ثانویه اصلی برای اطلاعات محدود سرگذشت
 نامه ای است که در قلاب آورده شده است • این فهرست و فهرست گروهها
 که پس از آن می آید نیمه تحلیلی هستند و همان شروط (کار برد اضافه و یک
 ارجاع در صفحه) فهرست اصطلاحات و واژگان عرفانی برای آنها نیز اعمال شده
 است • فهرست گروهها، کتابها و فهرست نام مکانه کاملاً قابل فهم اند • برای
 فهرست کتابها حرف تعریف معین عربی، در ترتیب عناوین نادیده گرفته شده
 است و نام نویسندگان، در صورتی که در یادداشتهای نور احمد آمده باشد، در
 قلاب ذکر شده است • مسؤلیت دقیق بودن فهرست بر عهده مؤلف است • من
 از عمه کسانی که از این فهرستها استفاده می کنند تقاضا می کنم که هر گونه
 اشتباه و از قلم افتادگی را بادیده اغماض بنگرند •

تشکر و قدردانی

از محمد سہیل عمر مدیر آکادمی اقبال و احمد جاوید معاون مدیر آکادمی اقبال بسیار سپاس گزارم کہ در طی این سالہا ہموارہ از تشویق و مشاورتشان بہرہ مند بودہ ام • شادروان حکیم محمد موسیٰ امرتسری لاهوری و پروفیسور اقبال مجددی پیوستہ مرا در اجرای این طرح راہنمایی کردند • فی الواقع پروفیسور مجددی بود کہ سالہا پیش پیشنہاد کرد کہ قبل از تالیف نخستین کتابہ مکتوبات را از ابتدا تا انتہا بخوانم • او کاملاً حق داشت، اما بہ دلیل محدودیت زمانی ہمین قدر فرصت داشتم کہ اگر فہرستی وجود داشت از آن استفادہ کنم • پروفیسور مجددی، از سر لطف نسخہ نایابی از کتاب محمد سعید را راجع بہ حدیث در مکتوبات در اختیارم گذاشت • بدون حمایت صمیمی و محققانہ و خرد مندانہ این عزیزان، این طرح ہرگز بہ ثمر نمی رسید •

اگر بنیاد نقشبندیہ کہ مؤسس آن دکترا احمد میرزا است کمک مالی بہ تعلیمات اسلامی اختصاص نمی داد، تہیہ این فہرست عملی نمی شد • در این خصوص، من از شیخ محمد معصوم نقشبندی و سید افضل حسین جماعتی نقشبندی، مشاوران مذہبی بنیاد نقشبندیہ، بسیار سپاس گزارم • تلاشہای بی وقفہ دکترا میرزا و اہدا کنندہ ہای ناشناس نیز در بہ ثمر رسیدن این طرح بسیار مؤثر بودہ است • از صمیم قلب از آنان و دکترا میرزا برای حمایت بی دریغ شان سپاس گزارم • من از طریق دکترا میرزا با دکترا پروفیسور مسعود احمد کہ در رسالہ ہای دکترا اخیر را عنمای من بودہ اند آشنا شدم • دکترا میرزا ہمچنین ترجمہ اردوی زوار حسین از مکتوبات را بہ من عہدیہ کرد • در مورد پرسشہای مربوط بہ نقشبندیان متقدم کہ در مکتوبات آمدہ است، نجدت توسن از دانشگاہ مرمرہ استانبول برای تعیین ہویت آنان تمام منابع لازم را برایم فراہم کرد - اقامت در پاکستان در سال ۱۹۹۹ - ۲۰۰۰ء مراحل نہایی تکمیل طرح فہرست را تسہیل کرد • این دورہ اقامت با اعطای بورس فول برایت از طرف وزارت فرہنگ و اجازہ ہمکاران در دپارتمان فلسفہ و پژوهشہای دینی در دانشگاہ ایالتی لویزیانا در باتون روژ و ادارہ این دانشگاہ کہ بہ من یک سال مرخصی دادند، سبب شد • بلطف آقای دکترا نصر اللہ پورجوادی این مقدمہ را ترجمہ کرد • ہمچنان کہ مجددیان مکرر می گویند اندراج نہایہ در بدایہ است •

مراحل نہایی پیش از چاپ نیز با مساعدت همان اشخاصی کہ در ابتدا

این طرح را بہ راہ انداختند انجام گرفت - پروفیسور اقبال مجددی با دقت کامل
 فہرستہای اشخاص و کتابہا را بررسی کرد، احمد جاوید آخرین تصحیح
 فہرستہای اصطلاحات صوفیہ و گروہہا را انجام داد و سہیل عمر نہ صرفاً تصحیح
 فہرستہای آیات قرآنی و حدیث را بہ انجام رسانید بلکہ ویراستاری کامل این
 کتاب را انجام داد • وی همچنین مسؤلیت امور متعدد مراحل نہایی چاپ را نیز
 بر عہدہ گرفت و در نتیجہٴ مساعی ایشان این کتاب عینیت یافت •

آرثور • ف • بیولر
 پیشاور - پاکستان
 اول مئی ۲۰۰۰ء

فہرست آیات قرآن کریم

بترتیب الفبای آغاز آیات

[سورة: آیت]

۱

اتبع ملة ابراهيم حنيفاً وما كان من المشركين [۱۶: ۱۲۳] ۳. ۸۸: ۳۰
اتجعل فيها من يفسد فيها و يفسك الدماء و النجن نسبح بحمدك و تقدس لك
[۳۰: ۲] ۲. ۹۶: ۱۰۷

اتعبدون ما تنحتون و الله خلقكم و ما تعلمون [۳۷: ۹۵-۹۶] ۲. ۹: ۲۸

اتقولون على الله ما لا تعلمون [۷: ۲۸] ۳. ۱۲۲: ۱۴۱

اتى امر الله فلا تستعجلوه سبحانه و تعالى عما يشركون [۱۶: ۱] ۲. ۱۰: ۳۰

ادعوا الى الله على بصيرة انا و من اتبعنى [۱۲: ۱۰۸] ۱. ۲۹۰: ۱۰۱

ادعونى استجب لكم [۳۰: ۶۰] ۲. ۸۹: ۸۷

اذا السماء انشقت و اذنت لربها و حقت [۸۳: ۱-۲] ۱. ۲۶۶: ۱۲۱ : ۳. ۵۷: ۱۳۰

اذا السماء انفطرت و اذا الكواكب انتثرت [۸۲: ۲] ۳. ۵۷: ۱۳۰

اذا الشمس كورت و اذا النجوم انكدرت و اذا الجبال سيرت [۸۱: ۱-۲]

۱. ۲۶۶: ۱۲۱ : ۳. ۵۷: ۱۳۰

اسمه احمد [۶: ۶۱] ۳. ۹۶: ۵۷

اطيعوا الله واطيعوا الرسول واولى الامر منكم [۵۹:۴] ۱.۱۵۲:۲۸

اعملوا آل داؤد شكرا وقليل من عبادى الشكور [۱۳:۳۳] ۳.۱۰۴:۸۴

افتؤسنون ببعض الكتاب و تكفرون ببعض فما جزاء من يفعل ذلك منكم الا خزي فى

الحياة الدنيا و يوم القيامة يردون الى اشد العذاب [۸۵:۲] ۱.۸۰:۷۴

افحسبتم انما خلقنكم عبثا و انكم الينا لا ترجعون [۱۱۵:۲۳] ۱.۹۸:۹۶

افرنيت من اتخذ الهه بواه [۲۳:۴۵] ۱.۱۵۲:۳۰

الا ان اولياء الله لا خوف عليهم ولا هم يحزنون [۶۲:۱۰] ۳.۳۳:۸۳ : ۱.۴۶:۱۸

الا ان حزب الله هم المفلحون [۲۲:۵۸] ۲.۲۳:۵۸

الا انه بكل شىء محيط [۵۴:۴۱] ۳.۳۲:۸۰

الا بذكر الله تطمئن القلوب الذين آمنوا و عملوا الصلحت طوبى لهم و حسن

مثاب [۲۹-۲۸:۱۳] ۲.۳۶:۸۹ : ۱.۲۶۶:۱۳۳ : ۱.۲۰۶:۹۸ : ۱.۹۲:۸۴

الا لله الدين الخالص [۳:۳۹] ۱.۱۰۹:۱۱۳ : ۱.۱۷۱:۵۷ : ۱.۱۷۴:۶۲ : ۱.۲۳۳:۴۳ :

۲.۱۱:۳۵

الاعراب اشد كفرا و نفاقا [۹۷:۹] ۱.۴۴:۱۲ : ۱.۷۹:۷۰

الحمد لله الذى بداننا لهذا و ما كنا لنهتدى لولا ان بداننا الله لقد جأت رسل

ربنا بالحق [۲۳:۷] ۱.۱۹۱:۷۷ : ۱.۲۳۸:۴۹ : ۱.۲۵۱:۵۳ : ۱.۲۵۹:۷۰ :

۲.۶۸:۵۵ : ۲.۴۲:۱۰۴ : ۱.۲۶۶:۱۱۳ : ۱.۲۶۴:۱۰۲ : ۱.۲۶۰:۹۲ : ۱.۲۶۰:۷۷ :

۳.۳۶:۸۹ : ۳.۳۳:۱۰۱ : ۳.۶۷:۱۵۰ : ۳.۷۷:۵ : ۳.۸۰:۱۶ : ۳.۹۱:۴۳ :

۳.۱۰۰:۸۰ : ۳.۹۳:۴۷

الذين آمنوا و لم يلبسوا ايمانهم بظلم اولئك لهم الامن [۸۲:۶] ۱.۲۶۶:۱۲۷

الذين يخشون ربهم بالغيب و هم من الساعة مشفقون [۴۹:۲۱] ۱.۳۰۲:۱۴۷

الذين يؤمنون بالغيب [۳:۲] ۲.۹۹:۱۲۴

الزانية و الزانى فاجلدوا كل واحد منهما مائة جلدة [۲:۲۳] ۳.۴۱:۹۶

الست بربكم [۱۷۲:۷] ۳.۱۱۸:۱۱۳-۱۱۳ : ۳.۹۲:۴۶

القصاص حيوة يا اولى الالباب [١٤٩:٢] ١.٢٦٦:١٢٠

الله الذى خلق السموات و الارض و ما بينهما فى ستة ايام ثم استوى على العرش

٣.١٤:٣٣ [٣:٣٢]

الله نور السموات و الارض [٣٥:٣٣] ١.٢٣٣:٢٥ : ١.٢٣٣:٣٠ : ١.٢٣٣:٣١ : ١.٢٣٣:٣٢

الله ولى الذين آمنوا [٢٥٤:٢] ٢.٥٠:١٣٣

الله يتوفى الانفس حين موتها و التى لم تمت فى مناسمها [٣٢:٣٩] ٣.٣١:٤٤

الله يجتى اليه من يشاء ويهدى اليه من يئيب [١٣:٣٢] ١.٢٩٢:١١٢ : ١.٢٩٢:١٢٨ : ٢.٣٦:٣٦

٣.١٢١:١١٨

الله يصطفى من الملكة رسلا و من الناس [٤٥:٢٢] ١.٢٦٦:١٢٣

المهم فاطر السموات و الارض عالم الغيب و الشهادة [٣٦:٣٩] ٣.٢٣:٦٣

الم تر الى ربك كيف مد الظل [٣٥:٢٥] ٣.١٠٩:٨٩

التار يعرضون عليها غدوا [٣٦:٣٠] ١.٢٦٦:١٢٠

اليس الله بكاف عبده [٣٦:٣٩] ٣.٨٢:٢١ : ٢.٢٣:٦٠ : ٣.٨٢:٨٢ : ٣.١٠٢:٨٢

اليه يرجع الامر كله فاعبده و توكل عليه و ما ربك بغافل عما تعملون [١٢٣:١١]

١.٢٢١:٦ : ١.٢٩٥:١٣١

اليوم اكملت لكم دينكم و اتمت عليكم نعمتى و رضيت لكم الاسلام ديننا [٣:٥]

١.٢٦٠:٩٣

ان اشكرلى و لوالديك [١٣:٣١] ١.١٢٤:٤

ان اكرمكم عند الله اتقكم [١٣:٣٩] ٣.٢٣:٥٩

ان الانسان ليطغى ان راه استغنى [٤-٦:٩٦] ٢.٦٢:٣٣

ان الذين يباعدونك انما يباعدون الله يد الله فوق ايديهم [١٠:٣٨] ١.٢٤٢:٦

ان الذين يؤذون الله و رسوله لعنهم الله فى الدنيا و الآخرة [٥٤:٣٣] ١.٢٥١:٦٠

١.٢٦٦:١٣١-١٣٠

ان الصلوة تنهى عن الفحشا و المنكر [٣٥:٢٩] ١.٨٥:٤٩ : ١.٣٠٤:١٥٠

ان الظن لا يغنى من الحق شيئا [٢٨:٥٣] ٢.٦٨:٥٤ : ١.٣٠:٨٠

- ان الفضل بيد الله يؤتیه من يشاء و الله ذو الفضل العظيم [۲۹:۵۷] ۱.۲۹۱:۱۱۱
- ان الكافرين لا مولى لهم [۱۱:۴۷] ۳.۲۳:۵۳
- ان الله لا يغفر ان يشرك به و يغفر ما دون ذلك لمن يشاء [۴۸:۴] ۱.۲۶۶:۱۲۶
- ۳.۳:۱۱:۲.۶۷:۴۰
- ان الله لا يغير ما بقوم حتى يغيروا ما بانفسهم و اذا اراد الله بقوم سوا فلا مرد له و ما لهم من دونه من وال [۱۱:۱۳] ۱.۳۲:۹۰:۱.۲۳۹:۴۱:۱.۲۶۰:۹۴
- ان الله لغنى عن العالمين [۶:۲۹] ۱.۲۰۸:۱۰۱:۱.۲۰۸:۱۰۱-۹:۱.۲۰۸:۱۰۱:۲.۳۵:۱۲۲
- ۳.۱۲۲:۱۲۹:۳.۱۱۰:۹۱۳.۲۶:۶۶
- ان الله واسع عليهم [۱۱۵:۲] ۲.۹۹:۱۳۰
- ان الله يامرکم ان تؤدوا الامانات الی ابلہا [۵۸:۴] ۳.۸۹:۳۷
- ان الملوك اذا دخلوا قرية افسدوا و با و جعلوا اعزة ابلہا اذلة [۳۴:۲۷] ۳.۸۱:۲۰
- ان اول بيت وضع للناس للذي ببكة معجرا كا و ہدی للعلمين فيه آيات بينات مقام ابراهيم و من دخله كان امنا و لله على الناس حج البيت من استطاع الیه سبيلا و من كفر فان الله غنى عن العلمين [۹۷:۳] ۲.۷۲:۶۵
- ان بعض الظن اثم [۱۲:۴۹] ۱.۳۰:۸۳:۱.۳۰:۸۰:۱.۳۰:۸۳:۱.۱۰۷:۱۱۱:۱.۱۰۷:۱۱۱:۲.۶۸:۵۷
- ان ربك واسع المغفرة [۳۲:۵۳] ۳.۲۸:۷۲:۱.۲۳۹:۴۰
- ان رحمت الله قريب من المحسنين [۵۶:۷] ۱.۲۶۶:۱۲۲
- ان زلزلة الساعة شئ عظيم يوم ترونها تذهل كل مرضعة عما ارضعت و تضع كل ذات حمل حملها و تری الناس سكرى و ماہم بسكرى و لكن عذاب الله شديد [۲-۱:۲۲] ۱.۷۴:۶۱
- ان شانك بو الا بتر [۳:۱۰۸] ۱.۲۵۶:۶۷
- ان عبادى ليس لك عليهم سلطان [۴۲:۱۵] ۳.۳۳:۸۴:۳.۲۳:۵۳
- ان عذاب ربك لواقع ما له من دافع [۸-۷:۵۲] ۱.۳۰۲:۱۲۷
- ان فى ذلك لذكرى لمن كان له قلب او القى السمع و هو شهيد [۳۸:۵۰]

۳.۱۱۷:۱۰۶

ان کید الشیطان کان ضعیفا [۷۶:۳] ۳.۲۷:۷۰:۱.۱۷۴:۶۲

ان من ازواجکم و اولادکم عدوا لکم فحذروہم [۱۴:۶۴] ۱.۱۳۸:۱۸:۱.۱۳۳:۱۲

ان بذہ تذکرۃ فمن شاء اتخذ الی ربہ سبیلا [۱۹:۷۳] ۲.۹۹:۱۲۸:۱.۲۷۵:۲۳

ان بذہ صراطی مستقیما فاتبعوہ و لا تتبعوا السبل [۱۵۳:۶] ۱.۴۱:۲

ان یمسککم قرح فقد مس القوم قرح مثله و تلك الايام ندا و لها بین الناس و لیعلم

اللہ الذین امنوا و یتخذ منکم شہداء و اللہ لا یحب الظالمین و لیمحص

اللہ الذین امنوا و یمحق الکافرین [۱۴۰:۳-۱۴۱] ۲.۹۹:۱۲۵-۱۲۴

ان یوما عند ربک کالف سنة [۴۷:۲۲] ۳.۳۸:۹۰

انا اخلصناہم بخالصة ذکرى الدار و انہم عندنا لمن المصطفین الاخیار

۳.۱۰۰:۶۳ [۴۷-۳۶:۳۸]

انا اعطیناک الکوثر [۱:۱۰۸] ۱.۲۷۲:۱۰

انا اوایاکم لعلى ہدی او فى ضلل مبین [۲۳:۳۴] ۳.۳۲:۸۲

انا خیر منہ [۱۲:۷] ۲.۹۸:۱۱۶

انا عرضنا الامانة على السموات و الارض و الجبال فابین ان یحملنہا و اشفقن منہا و

حملہا الانسان انه کان ظلوما جهولا [۷۲:۳۳] ۲.۷۴:۶۸:۱.۲۸۷:۷۰

انا لله و انا الیہ راجعون [۱۵۶:۲] ۱.۹۵:۸۵:۱.۳۷:۱۳۷:۱.۲۹۹:۳۹:۲.۱۴:۳۴:۲.۱۷:۳۴

۲.۳۸:۱۳۲:۲.۳۰:۶۸:۲.۲۶:۶۲

انا نحن نزلنا الذکر و انا لہ لحافظون [۹:۱۵] ۱.۲۰۹:۱۰۶

انک لعلى خلق عظیم [۳:۶۸] ۱.۴۱:۲

انک لمن المرسلین على صراط مستقیم [۳-۳:۳۶] ۱.۴۱:۲

انک میت و انہم میتون [۳۰:۳۹] ۱.۱۸:۳۱:۱.۱۶۶:۳۹

انما الحیوة الدنیا لعب و لہو و زینة و تفاخر بینکم و تکاثر فی الاموال و الاولاد

۱.۲۳۲:۲۲ [۲۰:۵۷]

انما المشرکون نجس [۲۸:۹] ۳.۲۲:۳۸

انہ لا یئس من روح اللہ الا القوم الکافرون [۸۷:۱۲] ۱.۲۱۶:۱۲۲

انہ لقرآن کریم فی کتاب مکتون لا یمسہ الا المطہرون [۷۹-۷۷:۵۶] ۳.۳:۱۳

انہ من یشرک باللہ فقط حرم اللہ علیہ الجنة و ماواہ النار [۷۳:۵] ۱.۲۵۹:۷۱

انہم لیقولون منکرا من القول و زورا [۲:۵۸] ۱:۲۸۶:۳۹

انی انا اللہ [۳۰:۲۸] ۳.۱۱۸:۱۱۰

انی جاعل فی الارض خلیفۃ [۳۰:۲] ۳.۸۸:۳۰:۳.۸۰:۱۸

انی جاعلک للناس اماما [۱۲۳:۲] ۳.۸۸:۳۰

انی وجہت وجہی للذی [۷۹:۶] ۲.۴۲:۱۰۵

انی یحییٰ بذہ اللہ بعد موتہا [۲۵۹:۲] ۱.۱۸۱:۶۸

انی یکون لی غلام و کانت امراتی عاقرا و قد بلغت من الکبر عتیا [۸:۱۹]

۲.۹۶:۱۰۷

انی یکون لی غلام و لم یمسنى بشر و لم اک بغیا [۲۰:۱۹] ۲.۹۶:۱۰۷

اولئک الذین اشتروا الضلالة بالهدیٰ فما ربحت تجارتہم و ما کانوا مہتدین

۱.۲۱۳:۱۱۶ [۱۶:۲]

اولئک الذین لیس لہم فی الآخرة الا النار [۱۶:۱۱] ۳.۱۰۱:۸۱

اولئک الذین ہدی اللہ فبہدایہم اقتدہ [۹۰:۶] ۱.۲۷۶:۲۸

اولئک حزب الشیطان الا ان حزب الشیطان بہم الخاسرون [۱۹:۵۸] ۲.۲۳:۵۷

۲.۹۸:۱۱۵

اولئک کالانعم بل بہم اضل [۱۷۹:۷] ۱.۲۸۷:۷۰

اولی الایدی و الابصار انا اخلصناہم بخالصة ذکری الدار و انہم عندنا لمن

المصطفین الاخیار [۳۷-۳۵:۳۸] ۳.۱۰۰:۶۳-۶۲

او من کان میتا فاحییناہ [۱۲۲:۶] ۳.۱۷:۱۰۶

ایام نحسات [۱۶:۳۱] ۱.۲۵۶:۶۷

ایحسبون انما نمذہبہم بہ من مال و بنین نسارع لہم فی الخیرات بل لایشعرون

[۵۶-۵۵:۲۳] ۱.۲۶۶:۱۲۵:۱.۱۶۳:۳۷

ایہا النبی حسبک اللہ و من اتبعک من المؤمنین [۶۳:۸] ۱.۲۶۶:۱۱۵

ب

بل کذبوا بما لم یحیطوا بعلمہ و لما یاتہم تاویلہ کذاب الذین من قبلہم

[۳۹:۱۰] ۳.۱۲۱:۱۲۳

ت

تخرج الناس من الظلمت الی النور باذن ربہم [۱:۱۳] ۱.۲۱۱:۱۱۳

یریدون عرض الدنیا و اللہ یرید الاخرۃ [۶۷:۸] ۱.۲۳۳:۳۲

تخرج الملائکۃ و الروح الیہ فی یوم کان مقداره خمسين الف سنة [۳:۷۰] ۱.۱۳:۲۸

۳.۷۱:۱۵۶-۱۵۵:۱.۲۹۰:۹۸:۱.۲۶۰:۷۷

تلك امة قد خلت لہا ما کسبت و لکم ما کسبتہم و لا تسئلون عما کانوا یعملون

[۱۳۱:۲] ۲.۹۶:۱۰۹

ث

ثم اورثنا الكتاب الذین اصطفینا من عبادنا فمنہم ظالم لنفسہ و منهم مقتصد و

منہم سابق بالخیرات باذن اللہ [۳۲:۳۵] ۲.۷۳:۶۸

ثم اوحینا الیک ان اتبع ملة ابراهیم حنیفا [۱۲۳:۱۶] ۱.۲۵۱:۵۲

ثم دنا فتدلی [۸:۵۳] ۳.۱۱۱:۹۳

ثم رددناه اسفل سافلین [۵:۹۵] ۱.۶۳:۳۳

ج

جاء الحق و زبق الباطل ان الباطل کان زہوقا [۸۱:۱۷] ۱.۶۳:۳۳

جزاء بما کانوا یعملون [۲۳:۵۶] ۱.۲۸۹:۸۳

ح

حسبنا اللہ و نعم الوکیل [۱۷۳:۳] ۳.۸۲:۲۱ : ۳.۳۲:۱۰۰ : ۳.۶:۱۶ : ۳.۱۷:۱۷
 حزب اللہ ہم الغالبون [۵۶:۵] ۳.۱۰۰:۷۷ : ۳.۸۸:۲۷

خ

خذوا زینتکم عند کل مسجد [۳۱:۷] ۳.۱۷:۳۳ : ۱.۷۰:۵۲
 خسر الدنیا و الاخرۃ [۱۱:۲۲] ۲.۹۸:۱۱۷ : ۱.۱۳۲:۱۱
 خلق الارض فی یومین [۹:۳۱] ۳.۵۷:۱۲۹ : ۲.۷۶:۷۲
 خلق لکم ما فی الارض جمیعا [۲۹:۲] ۱.۷۰:۵۱

ذ

ذلک فضل اللہ یؤتیہ من یشاء و اللہ ذو الفضل العظیم [۴:۶۲] ۱.۱۶:۳۶ : ۱.۹:۱۸
 ۱.۳۰:۸۰ : ۱.۳۲:۸۹ : ۱.۳۳:۹۶ : ۱.۳۸:۲۲ : ۱.۴۸:۳۶ : ۱.۵۹:۳۶ : ۱.۶۶:۳۸ : ۱.۶۶:۳۸
 ۱.۸۱:۷۶ : ۱.۲۰۳:۹۷ : ۱.۲۳۸:۵۰ : ۱.۲۵۶:۶۶ : ۱.۲۶۰:۹۱ : ۱.۲۶۰:۹۱
 ۱.۲۶۰:۹۱ : ۱.۲۶۰:۹۳ : ۱.۲۶۶:۱۰۹ : ۱.۲۶۷:۱۳۸ : ۱.۲۷۲:۵ : ۱.۲۷۲:۵
 ۱.۲۸۵:۳۶ : ۱.۲۸۷:۶۱ : ۱.۲۹۰:۹۹ : ۱.۲۹۳:۱۲۷ : ۱.۲۹۳:۱۲۷ : ۱.۳۰۲:۱۳۶ : ۱.۳۰۲:۱۳۶
 ۲.۳:۱۵ : ۲.۹:۲۹ : ۲.۲۱:۵۱ : ۲.۲۱:۵۱ : ۲.۳۲:۱۰۷ : ۲.۳۲:۱۰۷ : ۲.۵۷:۲۰ : ۲.۵۷:۲۰ : ۲.۵۸:۲۶ : ۲.۵۸:۲۶
 ۲.۹۹:۱۲۳ : ۳.۶۳:۱۳۱ : ۳.۶۳:۱۳۱ : ۳.۶۵:۱۳۶ : ۳.۶۵:۱۳۶ : ۳.۷۳:۱۷۰ : ۳.۷۳:۱۷۰ : ۳.۷۵:۱۷۱ : ۳.۷۵:۱۷۱
 ۳.۷۶:۳ : ۳.۷۶:۳ : ۳.۱۲۱:۱۱۹ : ۳.۱۲۱:۱۱۹ : ۳.۱۲۳:۱۲۶ : ۳.۱۲۳:۱۲۶

ذلک مثلہم فی التوراة و مثلہم فی الانجیل کزرع اخرج شطئہ فأزرہ فاستغلظ
 فاستوی علی سوقہ یعجب الزراع لیغیظ بہم الکفار [۲۹:۲۸]
 ۳.۲۳:۶۳ : ۲.۹۶:۱۰۳ : ۲.۳۶:۸۷

ر

رب ارنی کیف تحی الموتی [۲۶۰:۲] ۲.۲۱:۵۲
 رب زدنی علما [۱۱۳:۲۰] ۳.۷۷:۶ : ۲.۷۶:۷۲
 ربنا آتنا من لدنک رحمۃ و بیی لنا من امرنا رشدا [۱۰:۱۸] ۲.۵۰:۱۳۸

۳.۲۳:۵۶:۳.۱۷:۳۷:۳.۱۷:۳۱

ربنا لا تؤاخذنا ان نسينا او اخطانا [۲۸۶:۲] ۱.۲۵۱:۵۸:۱.۲۸۷:۵۳:۲.۱:۵:

۳.۱۲۲:۱۳۳:۳.۱۰۰:۷۴:۳.۸۹:۳۸:۲.۷۵:۷۱:۲.۷۴:۶۹:۲.۴۳:۱۲۲

ربنا ما خلقت هذا باطلا [۱۹۱:۳] ۱.۲۶۶:۱۱۵:۲.۶۲:۳۳:۳.۸۰:۱۹:۳.۹۰:۳۱:

رجال لا تلهيهم تجارة ولا بيع عن ذكر الله [۳۷:۲۳] ۱.۳۳:۹۳:۱.۱۳۱:۱۰:

۱.۲۴۳:۳۴

رحماء بينهم [۲۹:۳۸] ۲.۹۶:۱۰۹:۲.۶۷:۵۳:۲.۳۶:۸۱:

رسلا مبشرين و منذرين لئلا يكون للناس على الله حجة بعد الرسل و كان الله

عزيزا حكيما [۱۶۵:۴] ۳.۳۶:۸۸:

رضى الله عنهم و رضوا عنه [۱۰۰:۹] ۲.۹۶:۱۰۳:۲.۳۶:۸۷:

س

سبحان ربك رب العزة عما يصفون و مسلام على المرسلين و الحمد لله رب

العالمين [۱۸۲-۱۸۰:۳۷] ۱.۲۶۶:۱۲۲:۱.۱۵۸-۱۵۹:۱.۳۰۹:

۳.۱۲۳:۱۲۶:۲.۷۵:۷۱:۲.۶۱:۳۳:۲.۳۷:۹۷:۲.۱:۱۱

سبحانك لا علم لنا الا ما علمتنا انك انت العليم الحكيم [۳۲:۲]

۳.۱۰۰:۶۲:۳.۹۲:۳۷-۳۶:۳.۸۸:۳۳:۳.۸۱:۲۱:۳.۷۳:۱۵۸:۳.۶۱:۱۳۹

۳.۱۱۸:۱۱۴/۱۲۰:۳.۱۰۰:۷۳

سنة الله التي قد دخلت من قبل و لن تجد لسنة الله تبديلا [۲۳:۳۸] ۳.۹۴:۵۳:

سنريهم آياتنا في الافاق و في انفسهم حتى يتبين لهم انه الحق [۵۳:۳۱] ۲.۴:۲۰:

۳.۱۰۰:۷۳

سنستدرجهم من حيث لا يعلمون و املى لهم ان كيدي متين [۱۸۳-۱۸۲:۷]

۱.۲۶۶:۱۲۵

سنشد عضدك باخيك [۳۵:۲۸] ۱.۲۳۸:۳۹:

سيجعل الله بعد عسر يسرا [۷:۶۵] ۱.۲۵۶:۶۷:

ش

شہر رمضان النبی اتزل فیہ القرآن [۱۸۵:۲] ۱. ۱۶۲:۳۱ : ۱. ۳:۸

ص

صنع اللہ النبی اتقن کل شیء [۸۸:۲۷] ۳. ۷۱:۱۵۵ : ۳. ۵۸:۱۳۲

ظ

ظہر القساد فی البر والبحر بما کسبت ایدی الناس [۳۱:۳۰] ۱. ۲۹۹:۱۳۷

ع

عفا اللہ عنک لم اذنت لہم [۲۳:۹] ۲. ۹۶:۱۰۳

علیہ توکلت و علیہ فلیتوکل المتوکلون [۶۷:۱۲] ۱. ۲۶۶:۱۱۵

ف

فاتبعونی یحببکم اللہ [۳۱:۳] ۱. ۳۱:۵

فاذا نفخ فی الصور نفخة واحدة و حملت الارض و الجبال قد کتادک و واحدة فیومئذ

تتعت الواقعة و انشقت السماء و بی یومئذ و ابیة [۶۹:۱۳-۱۶]

۳. ۵۷:۱۳

فاصبر کما صبر اولو العزم من الرسل و لا تستعجل لہم [۳۵:۳۶] ۳. ۷:۱۶

فاصبر صبرا جمیلا [۵:۷۰] ۲. ۹۹:۱۲۶

فاعتبروا یا اولی الابصار [۲:۵۹] ۱. ۱۸۶:۷۳ : ۲. ۳۶:۸۸ : ۲. ۹۶:۱۰۳

فاعرض عن من تولى عن ذکرنا [۲۹:۵۳] ۱. ۱۹۷:۸۷

فان حزب اللہ ہم الغالبون [۵۶:۵] ۳. ۱۰۰:۷۷ : ۳. ۸۸:۲۷

فان مع العسر یسرا ان مع العسر یسرا [۶-۵:۹۳] ۳. ۱۸:۳۳ : ۲. ۶۳:۳۶

فاولئک یدل اللہ سیئاتہم حسنات [۷۰:۲۵] ۳. ۷۸:۱۵۱ : ۲. ۵۶:۱۸ : ۲. ۳۷:۹۶

۳. ۸۸:۲۷

فاینما تونوفثم وجه الله [۱۱۵:۲] ۲.۴۶:۱۳۰

فساكتبها الذين يتقون ويؤتون الزكوة و الذين بهم بايتنا يؤمنون [۱۵۶:۷]

۱.۲۶۶:۱۲۲:۱.۹۶:۸۹

فضل الله المجاہدين باموالهم و انفسهم على القاعدین درجة و كلا وعد الله

الحسنی [۹۵:۴] ۳.۱۷:۳۵

ففرؤا الى الله [۵۰:۵۱] ۱.۱۵۵:۳۱

فقاتلوا التي تبغى حتى تفي الى امر الله [۹:۳۹] ۲.۹۶:۱۱۰

فقالوا ابشر يهدوننا [۶:۶۳] ۳.۲۷:۷۱:۲.۹۳:۹۹

فقضهن سبع سموات في يومين [۱۲:۴۱] ۳.۵۷:۱۲۹

فلا تضربوا لله الامثال [۷۴:۱۶] ۲.۵۸:۲۷

فلا تكن من الممترين [۱۲۷:۲] ۱.۳۰۱:۱۴۱

فلا تلوموني و لوموا انفسكم [۲۲:۱۳] ۳.۹۱:۳۳

بلله الحجة البالغة [۱۲۹:۶] ۱.۷۳:۶۰-۵۹

فمن اضطر في مخمصة [۳:۵] ۱.۱۰۲:۱۰۳

فمن شاء فليؤمن و من شاء فليكفر انا اعتدنا للظالمين نارا احاط بهم سرادقها و ان

يستغيثوا يغاثوا بماء كالمهل يشوي الوجوه بئس الشراب و سأت

مرتفقا [۲۹:۱۸] ۳.۲۳:۵۶:۳.۲۳:۵۶:۱.۲۸۹:۸۳

فمن يرد الله ان يهديه يشرح صدره للاسلام و من يرد ان يضله يجعل صدر ضيقا

حرجا كانما يصعد في السماء كذلك يجعل الله الرجس على الذين

لا يؤمنون [۱۲۵:۶] ۳.۵۱:۱۱۶

في قلوبهم مرض [۱۰۴] ۱.۱۰۵:۱۰۶:۱.۴۶:۱۸

ييسر الله ما يلقى الشيطان ثم يحكم الله اياته [۵۲:۲۲] ۱.۱۰۷:۱۰۹

فيه آيات بينات [۹۷:۳] ۳.۱۲۳:۱۳۷

ق

قَابِ الْقَوْسِیْنَ اَوْ اَدْنٰی [۹:۵۳] ۴۹:۲۶۰:۱۰۸۸:۲۰۹۱:۹۲:۳۰۱۱۱:۱۳۷:۱۲۲:۳

قَاتِلْهُمْ اللّٰهَ اِنِّیْ یُؤْفِكُوْنَ [۳۰:۹] ۱۱۲:۱۱۸:۳

قَالَ فَمَا بَالُ الْقُرُونِ الْاُولٰٓئِیْ قَالَ عَلَّمَهَا عِنْدَ رَبِّیْ فِیْ كِتَابٍ لَا یَضِلُّ رَبِّیْ وَلَا یَنْسِی
الَّذِیْ جَعَلَ لَكُمْ الْاَرْضَ مَسٰجِدًا وَّ سَبَلًا لَّكُمْ فِیْهَا سَبَلًا وَّ اَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ

مَآءًا [۲۰:۵۱-۵۳] ۳۲:۱۷:۳

قَالُوْا مَا لَیْسَ بِذَا الرَّسُوْلِ یَا کُلَّ الطَّعَامِ وَّ یَمْشِیْ فِی الْاَسْوَاقِ لَوْلَا اَنْزَلَ اِلَیْهِ مَلٰٓئِكَةٌ
مَعَهُ نٰذِرًا اَوْ یَلْقٰی اِلَیْهِ کَنْزًا وَّ تَكُوْنُ لَهٗ جَنَّةٌ یَّا کُلَّ مِنْهَا [۲۵:۷-۸]

۹۹:۲۰۹:۱۲۶:۲۰۹۹:۲

قَدْ اَفْلَحَ الْمُؤْمِنُوْنَ الَّذِیْنَ هُمْ فِی صَلَاتِهِمْ خٰشِعُوْنَ [۲۳:۱-۲] ۷۹:۸۵:۱

قَدْ اَفْلَحَ مَنْ زَكَّاهَا وَّ قَدْ خَابَ مَنْ دَسَّاهَا [۹۱:۹-۱۰] ۱۷:۳۶:۱

قَدْ جَاءَ كُمْ مِنَ اللّٰهِ نُوْرًا [۵:۱۵] ۷:۷۷:۷

قَدْ كَانَتْ لَكُمْ اَسْوَةٌ حَسَنَةٌ فِیْ اِبْرٰٓئِیْمَ وَّ الَّذِیْنَ مَعَهُ اِذْ قَالُوْا الْقَوْمِمْ اِنَّا بَرٌّ اَوْ كُمْ وَّ مَا
تَعْبُدُوْنَ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ فَكْفَرْنَا بِكُمْ وَّ بَدَا بَيْنَنَا وَّ بَيْنَكُمْ الْعَدَاوَةُ وَّ الْبَغْضَاءُ اِبْدًا

حَتّٰی تُوْمِنُوْا بِاللّٰهِ وَحْدَهٗ [۶۰:۳] ۱۲۵:۲۶۶:۱

قُلِ اللّٰهُ ثُمَّ ذَرْهُمْ فِیْ خَوْضِهِمْ یَلْعَبُوْنَ [۶:۹۱] ۹۷:۲۰۴:۱۰۲۳:۲

قُلْ اِنْ كَانَ اٰبَاؤُكُمْ وَّ اِبْنَاؤُكُمْ وَّ اٰخْوَانُكُمْ وَّ اَزْوَاجُكُمْ وَّ عَشِیْرَتُكُمْ وَّ اَمْوَالٌ اَقْتَر
فَتَمُوْبًا وَّ تِجَارَةٌ تَخْشَوْنَ كَسَادَهَا وَّ مَسٰكِنٌ تَرْضَوْنَهَا احِبَّ اِلَيْكُمْ مِنْ

اِنَّهٗ وَّرَسُوْلُهٗ وَّ جِهَادٌ فِیْ سَبِیْلِهٖ فَتَرْبِصُوْا حَتّٰی یَاْتِیَ اللّٰهُ بِاَمْرِهٖ وَّ اللّٰهُ لَا

یَهْدِی الْقَوْمَ الْفٰسِقِیْنَ [۹:۲۳] ۳۳:۱۸:۳

قُلْ اِنَّمَا اَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ یُوْحٰی اِلَیَّ [۱۸:۱۱۰] ۱۰۵:۲۰۹:۱۰۲۲:۵۳:۳

قُلْ کُلٌّ یَعْمَلُ عَلٰی شَاکِلَتِهٖ فَرِبْکُمْ اَعْلَمُ مِنْ یُّوْا هِدٰی سَبِیْلًا [۱۷:۸۳] ۹۷:۲۰۴:۱

۱۳۰:۲۶۸:۱۰۲۸:۵۶:۳

قُلْ لَا اَسْئَلُكُمْ عَلَیْهِ اِجْرًا اِلَّا الْمُوْدَةَ فِی الْقُرْبٰی وَّ مَنْ یَقْتَرِفْ حَسَنَةً نَّزَدْلُهٗ فِیْهَا حَسَنًا

[۳۳:۳۳] ۱۲۳:۲۶۶:۱۰۲۲:۱۵:۲

قُلْ لِلْمُؤْمِنٰتِ یَغْضُضْنَ مِنْ اَبْصَارِهِنَّ وَّ یَحْفَظْنَ فُرُوْجِهِنَّ [۳۳:۳۱] ۹۶:۳۱:۳

قل لنمؤمنین یغضوا من ابصارہم و یحفظوا فروجہم ذالک ازکی لہم [۳۰:۳۳]

۳. ۲۶: ۱۳۸: ۳. ۲۱: ۱۳۸: ۳. ۲۱: ۹۶

قل لو کان البحر مدادا لکلمات ربی لنفد البحر قبل ان تنفذ کلمات ربی ولو جئنا

بمثله مددا [۱۰۹: ۱۸] ۱. ۳۱: ۵: ۱. ۱۸: ۳۳

قل یا اہل الکتاب تعالوا الی کلمۃ سواء بیننا و بینکم الا تعبدوا الا اللہ ولا تشرکوا بہ

شیئا ولا یأخذ بعضنا بعضا اربابا من دون اللہ فان تولوا فقولوا اشہدوا باننا

مسلمون [۶۳: ۳] ۱. ۲۷: ۲

قوا انفسکم و اہلبکم نارا و قودبا الناس و الحجارة [۶: ۲۲] ۳. ۱۷: ۳۲

ک

کانوا لا یتناہون عن منکر فعلوہ لبئس ما کانوا یفعلون [۷۹: ۵] ۴. ۱۵: ۳۲

کبر علی المشرکین ما تدعو بہم الیہ اللہ یجتبی الیہ من یشاء و یرہدی الیہ من

یینیب [۱۳: ۳۲] ۱. ۳۲: ۹۸: ۱. ۲۱۹: ۱۴۷: ۱. ۲۸۹: ۸۸-۸۷

۳. ۵۷: ۱۳۱: ۲. ۹۵: ۱۰۲

کبرت کلمۃ تخرج من افواہہم [۵: ۱۸] ۱. ۲۶۰: ۸۰: ۱. ۲۷۲: ۱۰: ۲. ۳۶: ۸۳

۳. ۵۷: ۱۳۱: ۳. ۲۳: ۵۳

کسر اب بقیعة [۳۹: ۲۳] ۱. ۱۹۱: ۷۸

کشجرة طیبہ [۲۶/۲۳: ۱۳] ۱. ۲۳: ۵۸

کل حزب بما لہم فرحون [۳۲: ۳۰] ۲. ۸: ۲۷: ۱. ۸۰: ۷۱

کل شیء بالک الاوجہہ لہ الحکمہ و الیہ ترجعون [۸۸: ۲۸] ۳. ۵۷: ۱۳۰

کل نفس ذائقۃ الموت [۱۸۵: ۳] ۱. ۸۹: ۸۱

کل یوم بوفی شان [۲۹: ۵۵] ۱. ۱۶: ۳۵

کنتم خیر امۃ اخرجت [۱۱۰: ۳] ۳. ۱۲۲: ۱۲۷: ۱. ۲۳: ۱۲

ل

- ثُمَّ اتَّخَذتِ الْهَاءُ غَيْرِي لِاجْعَلَنَّكَ مِنَ الْمَسْجُونِينَ [۲۶:۲۹] ۱. ۲۵۹:۷۲ : ۳. ۲۳:۵۱
- ثُمَّ اشْرَكَتْ لِيَحْبِطَنَّ عَمَلَكَ [۳۹:۶۵] ۱. ۱۷۴:۶۲
- ثُمَّ شَكَرْتُمْ لِازِيدَنَّكُمْ [۱۴:۷۱] ۲. ۵۳:۳ : ۲. ۳۵:۷۲ : ۱. ۶۱:۳۸
- لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ فَاعْبُدُوهُ [۶:۱۰۲] ۱. ۲۸۹:۸۱
- لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ [۳:۱۴۳] ۱. ۲۶۶:۱۲۳
- لَا تَبْقَى وَلَا تَذَرُ [۴۴:۲۸] ۳. ۷۵:۱۶۸ : ۱. ۱۱:۲۳
- لَا تَحْسِبَنَّ اللَّهُ مَخْلُوفًا وَعَدَّهُ رَسُولَهُ [۱۴:۴۷] ۱. ۲۶۶:۱۲۲
- لَا تَدْرِكُهُ الْأَبْصَارُ وَهُوَ يُدْرِكُ الْأَبْصَارَ وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ [۶:۱۰۳] ۲. ۶:۲۳
۳. ۷۷:۱۰۲ : ۳. ۴۴:۱۱۴ : ۳. ۳۸:۶۷ - ۶۷:۱۰۰ : ۳. ۱۰۰:۶۸ - ۶۸:۱۰۰ : ۳. ۱۲۲:۱۳۶
- لَا شَرِيكَ لَهُ [۶:۱۶۳] ۳. ۹۶:۵۸
- لَا يَخْفَى عَنْهُمْ الْعَذَابُ وَلَا هُمْ يَنْظُرُونَ [۲:۱۶۲] ۲. ۶۷:۳۵
- لَا يَسْتَلِ عَمَّا يَفْعَلُ [۲۱:۲۳] ۱. ۱۸:۳۰ : ۱. ۲۶۶:۱۲۰
- لَا يَسْتَوِي مِنْكُمْ مَنْ أَنْفَقَ مِنْ قَبْلِ الْفَتْحِ وَقَاتَلَ أُولَئِكَ أَعْظَمُ دَرَجَةً مِنَ الَّذِينَ أَنْفَقُوا
مَنْ بَعْدَ وَقَاتَلُوا وَكَلَّا وَعَدَّ اللَّهُ الْحَسَنَى [۵۷:۱۰] ۲. ۹۶:۱۰۶
۳. ۲۳:۶۱ : ۲. ۹۹:۱۱۹
- لَا يَشْهَدُونَ الزُّورَ [۲۵:۷۲] ۱. ۲۶۶:۱۳۵
- لَا يَعْبُدُونَ اللَّهَ مَا آمَرُوا بِهِمْ وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ [۶:۶۶] ۱. ۲۶۶:۱۲۳
- لَا يَكْفُرُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وَسْعَهَا [۲:۲۸۶] ۱. ۱۰۲:۱۰۴
- لَا يَمَسُّهُ إِلَّا الْمُظْهِرُونَ [۵۶:۷۹] ۳. ۴:۱۳
- لَتُخْرِجَنَّ النَّاسَ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ بِإِذْنِ رَبِّهِمْ [۱۴:۱] ۱. ۲۱۱:۱۱۴
- لَعَلَّ اللَّهَ يَحْدُثُ بَعْدَ ذَلِكَ أَمْرًا [۶۵:۱] ۱. ۴۴:۱۳
- لَقَدْ اسْتَكْبَرُوا فِي أَنْفُسِهِمْ وَعَتَوْا عَنَّا كَبِيرًا [۲۵:۲۱] ۳. ۶۶:۱۴۸
- لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي أَحْسَنِ تَقْوِيمٍ ثُمَّ رَدَدْنَاهُ أَسْفَلَ سَافِلِينَ [۹۵:۳-۵] ۱. ۹۹:۹۷
- لَقَدْ رَضِيَ اللَّهُ عَنِ الْمُؤْمِنِينَ إِذْ يَبَايَعُونَكَ تَحْتَ الشَّجَرَةِ [۴۸:۱۸] ۲. ۹۶:۱۰۶
- لَكُمْ دِينُكُمْ وَآيَاتُ دِينِ [۱۰۹:۶] ۱. ۴۷:۱۸

لمن الملك اليوم [۱۶:۴۰] ۱.۴۳:۶۱

لن ترانی [۱۴۳:۴] ۱.۲۴۲:۱۳

نولا ينہا بھم الربانیون و الاحبار عن قولہم الاثم و اكلہم السحت لبئس ما كانوا

يصنعون [۶۳:۵] ۲.۱۵:۴۲

ليحق الحق و يبطل الباطل و لو كره المجرمون [۸:۸] ۱.۲۸۴:۵۵

ليس كمثل شيء و بو السميع البصير [۱۱:۴۲] ۱.۱۸:۴۰: ۱.۳۸:۱۰۰: ۲.۴۴:۴۵

ليغیظ بھم الكفار و عد الله الذين آمنو و عملوا الصلحت منهم مغفرة و اجرا عظیم

[۲۹:۴۸] ۳.۲۴:۵۴: ۱.۵۴:۲۸

م

ما اتكم الرسول فخذوه و ما نهاكم عنه فانتهوا و اتقوا الله [۴:۵۹] ۱.۳۸:۱۰۲:

۱.۴۶:۶۳: ۱.۲۳۲:۲۳: ۱.۲۳۲:۳۲: ۱.۲۳۳:۴۳: ۱.۲۴۳:۱۴: ۳.۹:

ما اصابك من حسنة فمن الله و ما اصابك من سيئة فمن نفسك

[۴۹:۴] ۱.۱۶۲:۴۱: ۱.۲۳۳:۲۹: ۱.۲۳۳:۱۱۶: ۱.۲۶۶:۱: ۲.۱:۹:

ما اغنى عنكم من الله من شيء ان الحكم الا لله عليه توكلت و عليه فليتوكل

المتوكلون [۶۴:۱۲] ۱.۲۶۶:۱۱۵:

ما زاغ البصر و ما طغى [۱۴:۵۳] ۱.۱۲۹:۸:

ما علمت لكم من الله غيرى [۳۸:۲۸] ۱.۲۵۹:۴۲: ۳.۲۳:۵۱:

ما على الرسول الا البلاغ [۹۹:۵] ۲.۲۳:۵۸: ۳.۳۱:۴۸:

ما من دابة الا بو اخذ بناصيتها ان ربي على صراط المستقيم [۵۶:۱۱] ۱.۱۵۵:۳۱:

۲.۹۵:۱۰۰: ۱.۲۳۳:۳۳

ما يبدل القول لدى [۲۹:۵۰] ۱.۲۱۴:۱۲۳:

ما يفعل الله بعذابكم ان شكرتم و امتتم [۱۴۴:۴] ۱.۴۰:۵۲: ۱.۳۰۴:۱۵۰:

۳.۳۱:۹۹

ما يكون من نجوى ثلاثة الا بو رابعهم و لا خمسة الا بو سادسهم و لا ادنى من ذلك

و لا اکثر الا ہو معهم اینما کاتو [۷:۵۸] ۲.۸:۲۶

مالک يوم الدين [۳:۱] ۲.۶۷:۳۵:۱.۷۴:۶۱

مثل نوره كمشکوة فيها مصباح المصباح في زجاجة [۳۵:۲۳] ۱.۲۳۳:۳۰

محمد رسول الله والذين معه اشداء على الكفار رحماء بينهم تراهم ركعاً سجداً

يبتغون فضلاً من الله ورضواناً [۲۹:۲۸] ۳.۲۳:۵۷

من عمل صالحاً فلنفسه ومن اساء فعليها [۲۶:۴۱] ۱.۱۱۹:۱۲۱

من كان يرجو لقاء الله فان اجل الله لات [۵:۲۹] ۱.۳۵:۱۴:۱.۸۹:۸۱

من يطع الرسول فقد اطاع الله [۸۰:۴] ۱.۸۰:۷۱

منكم من يريد الدنيا و منكم من يريد الآخرة [۱۵۲:۳] ۱.۳۰۲:۱۳۶:۳.۱۰۰:۶۵

ن

نور السموات والارض مثل نوره كمشکوة فيها مصباح المصباح في زجاجة

الزجاجة كأنها كوكب دري يوقد من شجرة مباركة زيتونه لا شرقية و

لاغربية يكاد زيتها يضي ولو لم تمسه نار نور على نور [۳۵:۲۳]

۲.۱۱:۳۱

هـ

هل اتي على الانسان حين من الدهر لم يكن شيئاً مذكوراً [۱:۷۶] ۳.۵۳:۱۱۸

۳.۵۶:۱۲۹

هل جزاء الاحسان الا الاحسان [۶۰:۵۵] ۱.۲۱۳:۱۱۶:۱.۳۰۸:۱۵۷:۲.۶۱:۳۲

۳.۷۹:۱۲:۲.۹۲:۹۵

هل من مزيد [۳۰:۵۰] ۱.۶:۱۲:۱.۲۳۸:۳۹:۳.۱۲۲:۱۳۶

هو الاول والاخر والظاهر والباطن [۳:۵۷] ۱.۲۷۲:۶

هو السميع البصير [۱:۱۷/۲۰:۴۰] ۳.۴۳:۱۰۳:۱.۱۸:۴۰

و

- و ابتغوا الیہ الوسیلہ [۳۵:۵] ۲.۵۰:۱۳۴
- و اتینا اجرہ فی الدنیا و انہ فی الآخرۃ لمن الصلحین [۲۷:۲۹] ۳.۸۸:۲۸
- و اذا سالک عبادی عنی فانی قریب [۱۸۶:۲] ۳.۱۰:۲۰:۲.۸:۲۶
- و اذکر اسم ربک و تبتل الیہ تبتیلا [۸:۷۳] ۱.۲۲۱:۶:۱.۲۹۵:۱۳۱
- و اذکروا اللہ کثیرا لعلکم تفلحون [۳۵:۸ / ۱۰:۶۲] ۱.۲۰۶:۹۸
- و اسجد و اقترب [۱۹:۹۶] ۱.۲۸۷:۶۸:۱.۲۸۵:۴۱
- و اصبر نفسک مع الذین یدعون ربہم بالغدوۃ و العشی یریدون وجہہ [۲۸:۱۸]
- ۱.۱۵۶:۳۲
- و اعبد ربک حتی یاتیک الیقین [۹۹:۱۵] ۱.۹۷:۹۰:۱.۲۷۶:۲۷-۲۶
- و السابقون الاولون من المهاجرین و الانصار و الذین اتبعوہم باحسان رضی اللہ عنہم و رضوا عنہ و اعدلہم جنت تجری تحتہا الانہر خلدین فیہا ابدان
- ذالک الفوز العظیم [۱۰۰:۹] ۲.۹۶:۱۰۶:۱.۱۰۵
- و اللہ المستعان علی ما تصفون [۱۸:۱۲] ۱.۲۶۰:۹۰
- و اللہ بصیر بما تعملون [۱۸:۴۹] ۱.۷۳:۵۸
- و اللہ بما تعملون بصیر [۲:۶۴] ۳.۴۴:۱۰۳
- و اللہ ذو الفضل العظیم [۳:۶۲] ۱.۲۱۳:۱۱۷:۱.۲۷۲:۵:۱.۲۸۵:۴۶:
- ۳.۷۹:۱۲:۱.۳۰۲:۱۳۶:۱.۲۹۳:۱۲۷:۱.۲۹۰:۹۹
- و اللہ یختص برحمۃ من یشاء و اللہ ذو الفضل العظیم [۱۰۵:۲] ۱.۱۲۰:۱۲۳:
- ۳.۷۹:۱۲:۲.۵۱:۳:۲.۱۲:۳۷:۱.۲۲۱:۴۲
- و اللہ یدعو الی دار الاسلام [۲۵:۱۰] ۳.۱۰۰:۶۵:۱.۳۰۲:۱۳۷
- و اللہ یرید الآخرۃ [۶۷:۸] ۳.۱۰۰:۶۵
- و اللہ یضاعف لمن یشاء [۲۶۱:۲] ۱.۲۱۳:۱۱۷
- و اللہ یمہدی من یشاء الی صراط المستقیم [۲۱۳:۲] ۱.۲۷۷:۳۲
- و اما بنعمۃ ربک فحدث [۱۱:۹۳] ۱.۲۹۰:۱۱۱:۱.۶۰:۳۷

- و امتاز و اليوم ايها المجرمون [۵۹:۳۶] ۱.۹۶:۸۹
- و ان من شئ الا يسبح بحمده [۴۴:۱۷] ۳.۱۲۲:۱۳۰
- و ان يروا كل اية لا يؤمنوا بها حتى اذا جاؤك يجادلونك يقول الذين كفروا ان هذا
الاساطير الاولين [۲۵:۶] ۱.۲۶۶:۱۰۹:۱.۲۶۶:۱۱۶:۱.۲۹۲
- و انا او اياكم لعلى هدى او فى ضلال مبين [۲۴:۳۳] ۳.۳۲:۸۲
- و انه لذو علم لما علمنا و لكن اكثر الناس لا يعلمون [۶۸:۱۲] ۱.۲۶۶:۱۱۵
- و انه لفي زبر الاولين [۱۹۶:۲۶] ۳.۱۰۰:۷۲
- و انها لكبيرة الا على الخاشعين [۴۵:۲] ۱.۲۸۹:۸۸:۱.۳۰۵:۱۵۲
- و بالنجم هم يهتدون [۱۶:۱۶] ۲.۶۸:۵۷
- و توبوا الى الله جميعا ايه المؤمنون لعلكم تفلحون [۳۱:۲۳] ۲.۶۶:۳۷
- و جعلها كلمة باقية فى عقبهم لعلهم يرجعون [۲۸:۳۳] ۱.۲۵۹:۷۳
- و ذروا الذين يلحدون فى اسمائه [۱۸۰:۷] ۱.۹:۱۹
- و ذروا ظاهر الاثم و باطنه [۱۲۰:۶] ۲.۶۶:۳۷
- و رحمتى وسعت كل شئ [۱۵۶:۷] ۱.۹۶:۸۹:۱.۲۶۶:۱۲۲
- و رضوان من الله اكبر [۷۲:۹] ۱.۳۶:۹۸
- و سيجنبها الاتقى [۱۷:۹۲] ۳.۲۳:۵۹
- و سيرى الله عملكم [۹۳:۹] ۳.۲۳:۱۰۳
- و شاوريهم فى الامر [۱۵۹:۳] ۳.۱۲۲:۱۳۰:۲.۹۶:۱۰۳
- و طعام الذين اوتوا الكتاب حل لكم [۵:۵] ۳.۲۲:۵۰
- و عسا ان تکرهوا شيئا و هو خير لكم و عسى ان تحبوا شيئا و هو شر لكم و الله يعلم
وانتم لا تعلمون [۲۱۶:۲] ۳.۱۹:۳۵
- و علم آدم الاسماء كلها [۳۱:۲] ۱.۲۱۲:۱۱۵
- و فتحت السماء فكانت ابوابا [۱۹:۷۸] ۱.۲۶۶:۱۲۱
- و فوق كل ذى علم عليم [۷۶:۱۲] ۱.۲۰۹:۱۰۳
- و فى الارض ايت للموقنين و فى انفسكم افلا تبصرون [۲۱-۲۰:۵۱] ۳.۱۰۰:۷۳

و فی انفسکم افلا تبصرون [۲۱:۵۱] ۲.۳۲:۱۰۸:۱.۳۰:۷۹
 و کان اللہ بکل شیء محیطا [۱۲۶:۴] ۳.۳۲:۸۰
 و کان ذالک علی اللہ یسیرا [۳۰:۴] ۲.۳۷:۹۶
 و کان فضل اللہ علیک عظیما [۱۱۳:۴] ۳.۲۸:۷۳
 و لا یحیطون بہ علما [۱۱۰:۲۰] ۳.۱۲۲:۱۳۶:۳.۳۸:۱۱۳:۱.۱۷۳:۵۹
 و لعبد مؤمن خیر من مشرک [۲۲۱:۲] ۱.۲۳:۶۱
 و لقد اتینا موسی تسع آیات بینات [۱۰۱:۱۷] ۱.۱۰۷:۱۰۹
 و لقد زینا السماء الدنیا بمصابیح و جعلنا ہا رجوما للشیاطین [۵:۶۷] ۲.۶۸:۵۷
 و لقد سبقت کلمتنا لعبادنا المرسلین انہم لہم المنصورون و ان جندنا لہم الغالبون
 [۱۷۳-۱۷۱:۳۷] ۱.۲۳۸:۴۹: ۱.۲۶۰:۸۵ : ۳.۲۳:۵۳ : ۳.۸۸:۳۲

۳.۱۰۰:۶۹ : ۳.۱۲۲:۱۲۸

و لقد عہدنا الی آدم من قبل فینسی ولم جدلہ عزما [۱۱۵:۲۰] ۲.۹۹:۱۲۵
 و لكل وجہہ یومولیہا [۱۲۸:۲] ۳.۳۲:۸۱: ۱.۳۱۳:۱۷۲: ۱.۲۷۳:۲۲
 و لکم فی القصص حیوة یا اولی الالباب [۱۷۹:۲] ۱.۲۶۶:۱۲۰
 و لله المثل الاعلی [۶۰:۱۶] ۱.۲۶۶:۱۰۷: ۱.۲۹۶:۱۳۳: ۱.۲۹۶:۱۳۳: ۱.۳۰۰:۱۳۹: ۲.۱۱:۳۳
 ۲.۳۷:۱۳۱ : ۲.۵۸:۲۷ : ۳.۵۱:۱۱۶ : ۳.۵۳:۱۲۱ : ۳.۶۸:۱۵۱ : ۱.۵۴ :
 ۳.۷۱ : ۳.۷۶:۴ : ۳.۱۰۹:۹۰ : ۳.۱۱۳:۱۰۳ : ۳.۱۱۷:۱۰۸

۳.۱۲۲:۱۳۷

و لو جعلناہ ملکا لجعلناہ رجلا و للبسنا علیہم ما یلبسون [۹:۶] ۳.۵۳:۱۲۳
 و لیعلم اللہ من ینصرہ و رسلہ بالغیب ان اللہ قوی عزیز [۲۵:۵۷] ۲.۹۹:۱۲۳
 و ما أبری نفسی ان النفس لامارة بالسوء الا ما رحم ربی ان ربی غفور رحیم
 [۵۳:۱۲] ۳.۶:۱۵

و ما اصابکم من مصیبة فبما کسبت ایدیکم و یعفوا عن کثیر [۳۰:۴۲]
 ۳.۱۹:۳۵: ۲.۹۹:۱۲۲: ۱.۲۹۹:۱۳۷

- و ما النصر الا من عند الله [۱۲۶:۳] ۳.۴۷:۱۱۰
- و ما امرنا الا واحدة كلمح بالبصره [۵۰:۵۴] ۱.۴۶۶:۱۰۸
- و ما اوتيتم من العلم الا قليلا [۸۵:۱۷] ۱.۳۴:۹۶
- و ما توفيقى الا بالله [۸۸:۱۱] ۳.۴۱:۹۷
- و ما جعلنهم جسدا لا ياكلون الطعام [۸:۲۱] ۳.۵۳:۱۲۳
- و ما خلقت الجن والانس الا ليعبدون [۵۶:۵۱] ۱.۶۴:۴۴ : ۱.۴۶۶:۱۱۰
- و ما دعاء الكافرين الا فى ضلل [۱۱۴:۱۳] ۱.۱۶۳:۴۵
- و ما ذالك على الله بعزیز [۱۴:۳۵/۲۰:۱۴] ۲.۴۴:۱۲۰
- و ما رميت اذ رميت ولكن الله رمى [۱۷:۸] ۱.۲۷۲:۶
- و ما ظلمهم الله ولكن كانوا انفسهم يظلمون [۳۳:۱۶] ۱.۹:۱۸ : ۱.۱۶۳:۴۷
- ۳.۱۲۱:۱۱۹ : ۳.۵۱:۱۱۷ : ۲.۹۹:۱۲۶ : ۱.۱۶۶:۵۰
- ما كنا معذبين حتى نبعث رسولا [۱۵:۱۷] ۳.۳۶:۸۸ : ۳.۴۴:۱۰۵
- و ما منا الا له مقام معلوم [۱۶۳:۳۷] ۱.۹۹:۹۷
- و ما يعلم تاويله الا الله [۷:۳] ۱.۳۱۰:۱۶۰
- و ما يعلم جنود ربك الا ابو [۳۱:۷۴] ۱.۵۸:۳۲
- و ما ينطق عن الهوى ان هو الا وحى يوحى [۲-۳:۵۳] ۲.۹۶:۱۰۳-۱۰۲
- و ما يؤمن اكثر بيم بالله الا و بيم مشركون [۱۰۶:۱۲] ۳.۴۱:۹۴
- و مبشرا برسول ياتى من بعدى اسمه احمد [۶:۶۱] ۱.۲۰۹:۱۰۴
- و من اصدق من الله حديثا [۸۷:۴] ۳.۱۰۰:۶۸
- و من الناس من يشتري لهو [۶:۳۱] ۱.۲۶۶:۱۳۵
- و من لم يجعل الله له نورا فما له من نور [۴۰:۲۴] ۱.۲۰۴:۹۷ : ۲.۱۱:۳۲
- ۳.۲۴:۵۴ : ۳.۱۷:۳۳
- و من لم يحكم بما انزل الله فاولئك بيم الكفرون [۴۴:۵] ۲.۹۶:۱۰۲
- و من يتق الله يجعل له مخرجا و يرزقه من حيث لا يحتسب [۳-۲:۶۵]
- ۱.۱۰۴:۱۰۵

و من يعمل سوء او يظلم نفسه ثم يستغفر الله يجد الله غفورا رحیما [۱۱۰:۴]
۲.۶۶:۳۸

و من یقتل مؤمنا متعمدا فجزأه جهنم خالدا فیها [۹۳:۴] ۱.۲۶۶:۱۲۷
و هو الذی خلق السموات و الارض فی ستة ايام و كان عرشه على الماء [۷:۱۱]
۲.۷۶:۷۲

و هو الذی ينزل الغیث من بعد ما قنطوا و ينشر رحمته [۲۸:۴۲] ۱.۱۳:۲۸
و هو معکم [۴:۵۷] ۳.۲۶:۶۷
و هو یهدی السبیل [۴:۳۳] ۱.۴:۹

و وصینا الانسان بوالدیه احسانا حملته امه کرہا و وضعتہ کرہا [۱۵:۴۶]
۱.۱۲۷:۶

و یحذرکم الله نفسه [۲۸:۳] ۳.۷۵:۱۶۹
و یحسبون انهم على شیء الا انهم بهم الکاذبون استحوذ علیہم الشیطان فانسابہم
ذکر اللہ اولئک حزب الشیطان الا ان حزب الشیطان ہم
الخاسرون [۱۸:۵۸-۱۹] ۱.۳۳:۹۳: ۱.۸۰:۷۲: ۲.۹۲:۹۰

و یخافون عذابه [۵۷:۱۷] ۱.۳۰۲:۱۲۷
و یخشون ربہم [۲۱:۱۳] ۱.۳۰۲:۱۲۷

و یرفع اللہ الذین امنوا منکم و للذین اوتوا [۱۱:۵۸] ۱.۲۶۶:۱۲۸
و یریدون ان یفرقوا بین اللہ و رسله و یقولون تؤمن ببعض و نکفر ببعض و یریدون ان
یتخذوا بین ذالک سبیلا اولئک ہم الکفرون حقا [۱۵۰:۴-۱۵۱]
۱.۱۵۲:۲۸

وسع کرسیہ السموات و الارض [۲۵۵:۲] ۲.۷۶:۷۲

ی

یا ایہا الذین آمنوا توبوا الی اللہ توبة نصوحا عسی ربکم ان یکفر عنکم سیئاتکم و
یدخلکم جنت تجری من تحتہا الانہار [۸:۶۶] ۲.۶۶:۳۷: ۱.۹۷:۹۰

128870

یا ایہا الذین امنوا لا ترفعوا اصواتکم فوق صوت النبی و لا تجہروا له بالقول کجہر

بعضکم لبعض ان تحبط اعمالکم و انتم لا تشعرون [۲:۳۹] ۲.۳۶:۸۸

یا ایہا الرسول بلغ ما انزل الیک من ربک فان لم تفعل فما بلغت رسالته و اللہ

یعصمک من الناس [۶۴:۵] ۱.۸۰:۷۳

یا ایہا النبی انما جاءک المؤمنات ینابیعنک علی ان لا یشرکن باللہ شیئا و لا یسرقن

و لا یزنین و لا یقتلن اولادہن و لا ینابین بہتان یفتیرنہ بین ایدیہن و

ارجلہن و لا یعصینک فی معروف فبایعہن و استغفر لہن اللہ ان اللہ

غفور رحیم [۱۲:۶۰] ۳.۳۱:۹۲

یا ایہا النبی جاہد الکفار و المنافقین و اغلظ علیہم [۹:۶۶] ۱.۱۶۳:۳۳

۱.۱۹۳:۸۲ : ۱.۲۶۶:۱۲۳

یا ایہا النبی حسبک اللہ و من اتبعک من المؤمنین [۸:۶۳] ۲.۶۲:۳۳

۲.۹۶:۱۰۳ : ۲.۹۷:۱۱۱ : ۲.۹۹:۱۲۰

یا بنی لا تدخلوا من باب واحد و ادخلوا من ابواب متفرقہ [۶۴:۱۲] ۱.۲۶۶:۱۱۴

یا حسرتا علی ما فرطت فی جنب اللہ [۵۶:۳۹] ۳.۲۶:۶۷

یا ہامان ابن لی صرحا لعلی ابلغ الاسباب اسباب السموات فاطلع الی الہ موسیٰ و

انی لا ظنہ کاذبا [۳۶:۳۰-۳۷] ۳.۲۳:۵۱

یحبہم [۵۳:۵] ۳.۱۰۰:۷۶

یحکم ما یرید [۱:۵] ۳.۵۷:۱۳۰

یرید اللہ ان ینقص عنکم و خلق الانسان ضعیفا [۲۷:۳] ۱.۲۱۹:۱۲۸

۳.۲۲:۳۹ : ۲.۶۷:۳۳ : ۱.۲۸۹:۸۶

یدعون ربہم خوفا وطمعا [۱۶:۳۲] ۱.۳۰۲:۱۳۷

یرید اللہ بکم الیسر و لا یرید بکم العسر [۱۸۵:۲] ۱.۲۱۹:۱۲۷ : ۲.۶۷:۳۳

۳.۲۲:۳۹

یریدون ان یطفوا نور اللہ بافواہبہم [۳۲:۹] ۲.۵۵:۱۵

یریدون ان یتحا کما الی الطاغوت و قد اسروا ان یکفروا بہ و یرید الشیطان ان یضلہم

ضلالا بعیدا [۶۰:۴] ۳.۴۱:۹۳

یضل بہ کثیرا و یهدی بہ کثیرا [۲۶:۲] ۱.۶۰:۳۸؛ ۱.۲۶۶:۱۱۴؛ ۱.۲۹۱:۱۱۱؛ ۱.۲۹۱:۱۱۱

۳.۲۹:۷۴؛ ۲.۹۹:۱۲۳-۱۲۳؛ ۱.۲۹۹:۱۳۸

یضیق صدری و لا ینطلق لسانی [۱۳:۲۶] ۱.۱۳:۲۹؛ ۱.۲۶۷:۱۳۷؛ ۱.۲۶۷:۱۳۷؛ ۱.۲۶۷:۱۳۷؛ ۱.۲۶۷:۱۳۷

یعدبیم و یمنیہم و ما یعدبیم الشیطان الا غرورا [۱۲۰:۴] ۳.۲۷:۷۰

یعرفونہ کما یعرفون ابناءہم [۱۲۶:۲] ۳.۹۱:۳۲

یفعل اللہ ما یشاء [۲۷:۱۴] ۳.۵۷:۱۳۰

یمحو اللہ ما یشاء و یثبت و عنده ام الكتاب [۳۹:۱۳] ۱.۲۱۷:۱۲۳

یهدی اللہ لنورہ من یشاء [۳۵:۲۲] ۲.۱۱:۳۲

فہرست احادیث نبوی ﷺ به ترتیب الفبای آغاز

۱

- آدم و من دونه تحت لوائی یوم القيامة [ترمذی و دارمی] ۳.۱۲۲:۱۳۵
 اتدرون ما المفلس قالوا المفلس فينا من لا درهم له و لا متاع فقال ان المفلس من
 امتی من یاتی یوم القيامة بصلوٰة و صیام و زکوٰة و یاتی قد شتم بذا و
 قذف بذا او اكل مال بذا و سفك دم بذا و ضرب بذا فيعطي بذا من
 حسناته فان فنيت حسناته قبل ان يقضى ما عليه اخذ من خطايا بهم
 فطرحت عليه ثم طرح في النار [بخاری] ۱.۴۶:۶۳: ۱.۹۸:۹۵-۹۳
 اتقوا الشرك الاصغر قالوا ما الشرك الاصغر قال عليه و على اله الصلوة والسلام
 الريا [ثعالی] ۳.۴۱:۹۳
 اتقوا من مواضع التهم [بخاری] ۱.۲۳:۶۱: ۲.۱۵:۴۱
 اثبتکم علی الصراط اشدکم حبالا بل بیتی و لاصحابی [دیلمی] ۲.۳۶:۹۵
 اخي يوسف اصبح و انا املح [عبد الحق دبلوی] ۲.۶:۲۲: ۳.۱۰۰:۸۰
 اذا احب الله سبحانه عبدا (نادی جبریل انی قد احببت فلانا فاحبه) [ترمذی]
 ۲.۴۴:۱۱۶
 اذا رؤوا ذکر الله سبحانه [ابن ماجه] ۲.۴۳:۶۷
 ادبني ربي فاحسن تا ديبی [سيوطی] ۱.۴۱:۳
 اذا افطر احدكم فليفطر على تمر فانه بركة [مشكوة] ۱.۱۶۲:۴۲
 اذا ذكر اصحابی فامسكوا [طبرانی] ۲.۳۶:۷۸: ۱.۲۵۱:۵۹
 اذا ظهرت الفتن او قال البدع و سبت اصحابی فليظهر العالم علمه فمن لم يفعل
 ذلك فعليه لعنة الله و ملتكته و الناس اجمعين لا يقبل الله له صرفا ولا

- عدلا اما الحمد لله و سبحانه و المنة [ابن حجر] ۱.۲۵۱:۶۰
- اذا غضب احدكم و هو قائم فليجلس فان ذهب عنه الغضب الا فليضطجع
[ترمذی] ۱.۹۸:۹۳
- اذا ملكت الناس فارفق بهم [مسلم] ۱.۲۵۱:۵۹
- ارحم امتی بامتی ابو بكر [طبرانی] ۳.۲۲:۵۷
- ارحني يا بلال [دارقطنی] ۱.۲۶۰:۸۹: ۱.۲۶۱:۹۶: ۱.۲۹۳:۱۱۷
- استغفر الله الذي لا اله الا هو الحي القيوم و اتوب اليه سبحانه [ترمذی] ۳.۱۷:۴۰
- اسرى ليلة المعراج بالجسد الى ما شاء الله تعالى و عرض عليه جنة و النار و اوحى
اليه ما اوحى و شرف ثمه بالروية البصرية [احد بن حنبل] ۱.۱۳۵:۱۵
- اسلم شيطانی [مسلم] ۲.۲۳۲:۲۸: ۱.۳۷:۱۳۷: ۲.۵۰
- اشتد غضب الله على من اذاني في عترتي [ديلمی] ۲.۳۶:۹۴
- اصحابي كالنجوم بايهم اقتديتم اهديتم ن.ك. فانهم كالنجم [المخرج لم اجد له
اصلا] ۲.۳۶:۷۹
- اطلع الله على اهل بدر فقال اعملوا ما شئتم فاني قد غفرت لكم [بخاری] ۳.۲۲:۶۱
- اظهارا للشكر و اعلا ما للخلق و بداية لهم [مسلم] ۱.۴۱:۳
- اعوذ بك من الفقر و الكفر [بيهقي و حاكم] ۱.۲۹۰:۱۰۱
- اعوذ بكلمات الله التامات من الشر ما خلق لايضره شيء حتى ارتحل من منزله
ذلك [مسلم] ۲.۶۹:۶۲
- افضل الذكر لا اله الا الله [ترمذی] ۲.۹:۲۷
- افلا اكون عبد اشكورا [بخاری و مسلم] ۱.۳۰۲:۱۳۶
- اقرب ما يكون العبد من الرب في الصلوة [مسلم] ۱.۲۶۰:۸۸: ۱.۲۶۱:۹۶
- ۱.۲۸۵:۳۱: ۱.۲۸۷:۶۸: ۱.۳۰۲:۱۵۰
- اكرموا عمتم النخلة فانها خلقت من طينة آدم [ترمذی] ۳.۱۰۰:۷۹: ۱.۱۶۲:۴۲
- الا اخبركم بابل الجنة كل ضعيف متضعف لو اقسم على الله لا يره الا اخبركم
بابل النار كل عتل جواظ مستكبر [بخاری] ۱.۹۸:۹۳
- الا اخبركم بمن يحرم على النار و بمن يحرم النار عليه [ترمذی] ۱.۹۸:۹۲
- الاسلام بداء غريباً و سيعود كما بداء فطوبى للغرباء [مسلم] ۱.۶۵:۳۵
- ۱.۲۶۱:۹۸
- الاطال شوق الابرار الى لقائي و انا اليهم لا شد شوقا [مشكوة] ۱.۲۶:۶۸-۶۷
- ۳.۸۸:۲۸: ۳.۴۶:۱۰۹
- الانبياء يصلون في القبور [المخرج لم اجد له اصلا] ۲.۱۶:۴۳
- الايام ايام الله و العباد عباد الله [طبرانی و سخاوی] ۱.۲۵۶:۶۷
- التائب من الذنب كمن لا ذنب له [ابن ماجه] ۲.۶۹:۶۱
- التعظيم لامر الله و الشفقة على خلق الله [مسلم] ۱.۱۷:۵۵

- الحج يجب ما كان قبله [مسلم] ۳.۴۱:۹۸
 الحمد لله اضعاف ما حمده جميع خلقه [سيوطي] ۱.۳۰۷:۱۵۶
 الحياء شعبة من الايمان [بخارى و مسلم] ۱.۱۰۹:۱۱۳:۱.۲۲۶:۱۵:۱.۲۳۸:۳۹
 الحياء من الايمان و الايمان في الجنة و البداء من الجفاء و الجفاء في النار [احمد بن حنبل] ۱.۱۶۳:۴۴:۱.۹۸:۹۲
 الخلافة بعدى ثلثون سنة [احمد بن حنبل و ترمذى] ۲.۳۶:۸۱
 الخلق عيال الله و احب الخلق الى الله بين احسن الى عياله [طبرانى] ۲.۹۰:۸۸
 الدنيا سجن المؤمن [در شرح السنه] ۲.۶۴:۳۶
 الدنيا ملعونة و ملعون ما فيها الا ذكر الله [ترمذى و ابن ماجه] ۱.۱۱۰:۱۱۴
 ۳.۱۰۰:۶۶:۱.۱۹۷:۸۶
 الدنيا و الاخرة الخ (ن.ك. ما الدنيا)
 الذين لا يكتون و لا يسترقون و على ربهم يتوكلون [بخارى] ۳.۲۱:۴۷
 الذين هم على ما انا عليه و اصحابي [ترمذى] ۱.۸۰:۷۱
 الشرك في امتي اخفى من دبيب النمل [احمد بن حنبل] ۳.۴۱:۹۳
 الشيخ في قومه كالنبي في امته [سيوطي] ۱.۲۲۳:۱۳
 الصلوة عماد الدين فمن اقامها فقد اقام الدين و من تركها فقد هدم الدين [بيهقي]
 ۱.۸۵:۷۹
 الصلوة معراج المؤمن [حديث صوفى مشهور] ۱.۲۶۰:۸۸: ۱.۲۶۱:۹۶: ۱.۲۹۳:۱۱۷
 الصوم لى و انا اجزى به [بخارى و مسلم] ۳.۴۱:۹۴
 العبادة في الهرج كهجرة لى [مسلم] ۲.۶۸:۵۷
 العباس منى و انا منه [ترمذى] ۲.۳۶:۹۴
 العلماء ورثة الانبيا [احمد بن حنبل و ترمذى] ۲.۱۸:۳۵: ۱.۲۶۸:۱۳۸
 الفتنة نائمة لعن الله من ايقظها [انس بن مالك] ۱.۲۸۸:۷۵
 القرآن كلام الله غير مخلوق [ديلمى] ۳.۱۰۰:۷۱
 الكبرياء ردائى و العظمة ازارى فمن نازعنى فى شىء منهما ادخلته في النار و لا ابا لى [مسلم و ابو داود] ۲.۱:۵: ۱.۵۲:۲۵ - ۲۴
 الله الله فى اصحابى لا تتخذوهم غرضا من بعدى فمن احبهم فبحبى احبهم و من ابغضهم فببغضى ابغضهم و من اذاهم فقد اذانى و من اذانى فقد اذى الله و من اذى الله فيوشك ان يخذله [ترمذى] ۱.۲۶۶:۱۳۰: ۱.۲۵۱:۶۰
 ۳.۲۳:۶۲: ۲.۳۶:۷۹: ۲.۱۵:۴۲
 اللهم اجعله باديا و مهديا [ترمذى] ۱.۲۵۱:۵۸
 اللهم ارنا حقائق الاشياء كما هى [غزالي] ۱.۱۲۵:۳: ۱.۲۰۸:۱۰۲: ۱.۲۳۳:۳۳: ۲.۱:۶

اللہم اعطني ايمانا صادقا [ترمذی] ۱.۲۹۰:۱۰۱

اللہم انت الاول فليس قبلك شيء و انت الاخر فليس بعدك شيء و انت الظاهر
فليس فوقك شيء و انت الباطن فليس دونك شيء [مسلم] ۱.۲۷۲:۶

اللہم اني احبه فاحبه [بخاری و مسلم] ۲.۳۶:۹۲

اللہم اني اسئلك ايمانا ليس بعده كفر [نسائي] ۳.۳۳:۸۲

اللہم شئت شملهم و فرق جمعهم و خرب بنيانهم و اخذهم اخذ عزيز مقتدر
[المخرج لم اجده اصلا] ۱.۱۹۳:۸۲

اللہم عمله الكتاب و الحساب و قه العذاب [ترمذی] ۱.۲۵۱:۵۸

اللہم ما اصبح بي من نعمة او باحد من خلقك فمك و حدك لا شريك لك فلك
الحمد و لك الشكر [ابو داود] ۳.۱۷:۴۰

اللہم لا تكلني الي نفسي طرفة عين [ابو داود] ۲.۹۹:۱۲۷

اللہم مغفرتك اوسع من ذنوبي و رحمتك ارجى عندي من عملي [حاكم]
۱.۲۲۲:۱۰

اللہم يا مقلب القلوب ثبت قلبي على طاعتك [ترمذی و ابن ماجه] ۲.۲۱:۵۱

المرء مع من احب [مسلم و بخاری] ۱.۳۵:۱۳ : ۱.۱۲۸:۷ : ۱.۱۷۳:۶۱ :
۲.۳۶:۷۳ : ۲.۱۱:۳۶ : ۱.۲۸۷:۶۹ : ۱.۲۸۱:۳۶ : ۱.۲۰۳:۹۲-۹۵

۳.۱۱:۲۱ : ۲.۹۹:۱۲۹ : ۲.۸۳:۸۳ : ۲.۷۷:۳۰ : ۲.۷۷:۳۰ : ۲.۷۷:۳۰

۳.۲۶:۶۷ : ۳.۲۶:۶۷ : ۳.۲۶:۶۷ : ۳.۲۶:۶۷ : ۳.۲۶:۶۷

۳.۱۲۱:۱۲۰

المؤمن القوي خير من المؤمن الضعيف [مسلم] ۳.۵۶:۱۲۸

المؤمنون بينون لينون كالجمل الانف ان قيد اقتاد و ان استنخ على صخرة استنخ
[ترمذی] ۱.۹۸:۹۲

الندم توبه [بخاری] ۱.۳۲:۹۰

النظر الثانية عينك [المخرج لم اجده اصلا] ۳.۶۶:۱۳۷

النظرة الاولى لك [مشكوة] ۳.۶۶:۱۳۷ : ۳.۶۶:۱۳۷

اما تخاف لو مت على ذلك لمت على غير دين محمد [المخرج لم اجده اصلا]
۲.۶۹:۵۹

امتي امة مرحومة لا عذاب لها في الآخرة [ابن النجار و عبد الله بن ضرار]
۱.۲۶۶:۱۲۷

ان اشد الناس بلا الانبياء ثم الاولياء ثم الامثل فالامثل [بخاری و دارمی و ابن ماجه و
ترمذی] ۲.۹۹:۱۲۱

ان اشد الناس عذابا يوم القيامة عالم لم ينفعه الله بعلمه [ابن عساكر] ۱.۳۳:۹۲

۱.۷۳:۶۰

ان اکتبي الي كتابا توصيني فيه و لا تكثري فکتبت سلام عليكم [بخاری]

۱.۹۸:۹۵

ان الرجل اذا قال استغفرک و اتوب الیک [بیہقی] ۲.۶۶:۳۸
 ان الغضب لیفسد الايمان كما یفسد الصبر العسل [بیہقی] ۱.۹۸:۹۳
 ان الله اختارنی و اختار لی اصحابا و اختار لی منهم اصحابا و انصارا فمن حفظنی
 فیهم حفظ الله و من اذانی فیهم اذاه الله [خطیب بغدادی] ۱.۲۵۱:۵۷
 ان الله امرنی بحب اربعة و اخبرنی انه یحبهم [ترمذی] ۲.۳۶:۹۱
 ان الله بعثنی الیکم فقلتم کذبت و قال ابو بکر صدقت و واسانی بنفسه و ماله
 فهل انتم تارکون لی صاحبی [بخاری] ۳.۱۷:۳۸
 ان الله خلق آدم علی صورته [بخاری و مسلم] ۱.۹۵:۸۵ : ۱.۱۱۳:۱۱۷ :
 ۱.۲۸۷:۵۶ : ۱.۲۸۷:۶۹ : ۱.۳۱۰:۱۵۹ : ۲.۷۳:۶۹ : ۳.۷۹:۱۵

۳.۸۰:۱۸

ان الله خلق مائة الف آدم [ابن العربی فی فتوحات] ۲.۵۸:۲۲
 ان الله رفیق یحب الرفق و عطی علی الرفق ما لا یعطی علی العنف و ما لا یعطی
 علی ما سوا [مسلم] ۱.۹۸:۹۱

ان الله سبحانه یحب معالی الهمم [بیہقی] ۱.۲۷۳:۲۳ : ۲.۴۲:۱۰۳
 ان الله كما یحب ان یؤتی بالعزيمة یحب ان یؤتی بالرخصة [المخرج لم اجد له
 اصلا] ۱.۳۱۳:۱۷۴

ان الله لیؤید بهذا الدين بالرجل الفاجر [بخاری] ۱.۳۳:۹۲ : ۱.۱۷۱:۵۶
 ان الله یبغض الفاحش البذی [ترمذی] ۱.۹۸:۹۲
 ان الله یحب معالی الهمم [سیوطی] ۱.۱۱۶:۱۲۰ : ۱.۲۷۳:۲۳
 ان الموت الذی قبل الموت (موتوا قبل ما تموتوا) [المخرج لم اجد له اصلا]
 ۱.۲۱:۳۶-۳۵

ان بین یدی الساعة فتنا کقطع اللیل المظلم یصبح الرجل فیها مؤمنا و یمسی
 کافرا و یمسی مؤمنا و یصبح کافرا القاعد فیها خیر من القائم و الماشی
 فیها خیر من الساعی فکسروا فیها قسیکم و قطعوا فیها اوتارکم و
 اضربوا سیوفکم بالحجارة فان دخل علی احد منکم فلیکن کخیرا بنی آدم
 و فی رواية قالوا فما تامرنا قال کونوا احلاس بیوتکم و فی رواية و الزاموا
 فیها اجواف بیوتکم [ابو داود] ۲.۶۸:۵۸

ان شرار امتی اجرابهم علی اصحابی [روایت ابن عدی] ۱.۲۵۱:۵۷
 ان فی جسد ابن آدم لمضغة اذا صلحت صلح الجسد كله و اذا فسدت فسدت
 الجسد كله الا و بی القلب [بخاری] ۲.۲۱:۳۹
 ان لله جنة لیس فیها حور و لا قصور یتجلی ربنا ضاحکا [مکتوبات شرف الدین
 منیری] ۱.۲۶۳:۱۰۱

ان لله سبحانه سبعین الف حجاب من نور و ظلمة (لو کشف لا حرقت سبحات

وجہہ ما انتہی الیہ بصیرہ من خلقہ [مشکوٰۃ] ۱.۵۸:۳۱؛ ۱۰۰:۱۰۰؛ ۲.۴۰:۲.۴۰؛
۳.۸۹:۳۷؛ ۳.۷۶:۳-۳؛ ۳.۲۶:۶۸؛ ۲.۴۲:۱۰۳

ان من احبکم الی احسنکم اخلاقا [بخاری] ۱.۹۸:۹۲

انا بفراقک یا ابراہیم لمحزونون [بخاری و مسلم] ۱.۲۷۲:۱۷

انا جلیس من ذکرنی [مشکوٰۃ] ۱.۲۰۳:۹۶

انا سید ولد آدم و اکثر الناس تبعاً یوم القیامۃ [مسلم] ۱.۴۴:۱۰

انا سید ولد آدم ولا فخر [مسلم و ترمذی] ۳.۱۲۲:۱۳۵

انا عند ظن عبدی بی [ترمذی] ۱.۲۱۶:۱۲۰

انا محمد بن عبد اللہ بن عبد المطلب ان اللہ خلق الخلق فجعلنی فی خیرہم ثم

جعلہم فریقین فجعلنی فی خیرہم فرقة ثم جعلہم قبائل فجعلنی فی

خیرہم قبلیۃ ثم جعلہم بیوتا فجعلنی فی خیرہم بیتا فانا خیرہم نفسا و

خیرہم بیتا [ترمذی] ۱.۴۴:۱۱

انما انا بشر مثلكم اغضب كما يغضب البشر [غزالی و مسلم] ۳.۵۳:۱۲۲

انہ لیس من الناس احد امن علی فی نفسه و ما له من ابی بکر بن ابی قحافة و لو

كنت متخذاً من الناس خلیلاً لا اتخذت ابا بکر خلیلاً و لكن اخوة

الاسلام افضل سدوا عنی کل خوخة فی ہذا المسجد غیر خوخة ابی

بکر [بخاری و مسلم] ۳.۱۷:۳۸

انہ لیغان علی قلبی و انی لاستغفر اللہ فی الیوم و اللیلة سبعین مرة [مسلم]

۲.۶۶:۳۷؛ ۲.۲۱:۵۳

انہا كانت و كانت و كان لی منها ولد [بخاری] ۲.۳۶:۹۴

اول ما خلق اللہ العقل [طبرانی] ۳.۷۶:۳

اول ما خلق اللہ نوری [سیوطی] ۳.۷۶:۳؛ ۳.۷۶:۳؛ ۳.۹۳:۳۷؛ ۳.۱۲۲:۱۲۷؛ ۳.۱۲۲:۱۳۳

اولہم خیرام آخرہم [ترمذی] ۱.۲۶۱:۹۷

ایاکم و ما شجر بین اصحابی [ابن الاثیر] ۱.۲۵۱:۵۹؛ ۲.۶۷:۳۹

ایتونی بقرطاس اکتب لکم کتابا لن تضلوا بعدی [بخاری و مسلم] ۲.۹۶:۱۰۲

ب

باعبادۃ و اجتهاد و ذکر آخر برعة [ترمذی] ۱.۷۶:۶۳

بحرمة من افتخر بالفقر و اثره علی الغنا [ترمذی] ۱.۲۱۰:۱۰۹

بحسب امرء من الشر ان یشار الیہ بالاصابع فی دین او دنیا الا من عصمہ اللہ

[بیہقی] ۱.۳۱۳:۱۶۹؛ ۱.۱۷۱:۵۶

بنی الاسلام علی خمسہ [بخاری و مسلم] ۱.۲۶۰:۸۷

بہم یمطرون و بہم یرزقون [بخاری و مسلم] ۱.۱۰۹:۱۱۳

ت

- تاخیر تسحر و تعجیل افطار [مسلم] ۱.۴۵:۱۶
تسبیح و تحمید و تمجید و تہلیل [ترمذی] ۱.۳۰۲:۱۴۸
تنام عینای و لا ینام قلبی [ابو داود] ۱.۹۹:۹۹

ج

- جبلت لخلائق علی حب من احسن الیہم [سیوطی و بیہقی] ۱.۱۹۵:۸۴
جددوا ایمانکم بقول لا الہ الا اللہ [احمد بن حنبل] ۱.۴۸:۶۸:۱.۵۲:۲۶
جعل اصحابہ كالنجوم و بالنجم ہم ینہدون [دارمی] ۱.۵۹:۳۴

ح

- حالی فی الصلوۃ کحالی قبل الصلوۃ [المخرج لم اجده اصلا] ۱.۲۸۴:۶۸
حب الدنيا رأس کل خطیۃ [بیہقی و مشکوٰۃ] ۱.۲۳۲:۲۳:۱.۱۴۱:۵۷
حب الوطن من الایمان [سخاوی] ۱.۴۸:۶۷:۱.۱۵۵:۳۱
حاسبوا قبل ان تحاسبوا [ترمذی] ۱.۳۰۹:۱۵۸
حق المسلم علی المسلم خمس رد السلام و عیادۃ المریض و اتباع جنازہ و اجابۃ
الدعوة و تسمیت العاطس [بخاری و مسلم] ۱.۲۶۵:۱۰۳

خ

- خلقت من نور اللہ و المؤمنون من نوری [عبد الحق دہلوی در مدارج النبوة]
۳.۱۰۰:۴۵:۱.۲۲:۱۲۷
خيارکم فی الجاہلیۃ خيارکم فی الاسلام اذا فقهوا [مسلم] ۱.۲۶۰:۹۰:
۳.۵۲:۱۱۸
خیر القرون قرنی [بخاری و مسلم] ۱.۲۰۹:۱۰۶:۲.۳۹:۹۹
خیر الہدی ہدی محمد [مسلم] ۱.۴۱:۳
خیرکم خیرکم لا من بعدی [حاکم] ۲.۳۶:۹۵

ذ

- ذالك من کمال الایمان [مسلم] ۱.۱۸۲:۶۹
ذہب الظماء وابتلت العروق و ثبت الاجر انشاء اللہ تعالیٰ [ابو داود] ۱.۴۵:۱۶

ر

رایت النبی صلی اللہ تعالیٰ علیہ و علیٰ آلہ و سلم و حسن و حسین علیٰ ورکبہ
فقال لہذان ابنای و ابنایتنی اللہم انی احبہما فاحبہما و احب من
یحبہما [ترمذی] ۲.۳۲:۴۲

رب اشعث مدفوع بالابواب لو اقسام علی اللہ لایرہ [مسلم] ۱.۲۸:۳۹ : ۱.۴۳:۶۱
رب تال للقران و القران (یا قاری القران) یلعتہ [غزالی] ۱.۹:۱۷ : ۱.۱۰۷:۱۰۵ : ۱.۱۰۵:۱۰۷
۲.۵۳:۵

رجعنا من الجہاد الاصغر الی الجہاد الاکبر [سیوطی] ۱.۳۱:۳ : ۱.۴۲۰:۴۰ : ۱.۴۲۰:۴۰
۲.۵۰:۱۳۵

س

سئل رسول اللہ صلی اللہ تعالیٰ علیہ و آلہ و سلم ای اہل بیتک احب الیک قال
الحسن و الحسین [ترمذی] ۲.۳۲:۴۲

سبحان اللہ ملا المیزان [دیلمی] ۱.۳۰۷:۱۵۲
سبحان اللہ و بحمدہ [مسلم و مشکوٰۃ] ۱.۳۰۷:۱۵۲ : ۳.۱۷:۳۰
سبقت رحمتی غضبی [بخاری و مسلم] ۱.۲۲۲:۱۲۵
سلوا الی الوسلیة [مسلم] ۳.۹۳:۵۳
سین بلال عند اللہ شین [ابن کثیر] ۳.۱۰۰:۶۷

ش

شر الناس شرار العلفاء و خیر الناس خیر العلماء [دارمی و سیوطی] ۱.۱۹۳:۸۴
شفاعتی لاہل الكبائر من امتی [ترمذی و ابو داود] ۱.۲۶۶:۱۲۸ : ۲.۲۷:۳۵ : ۲.۲۷:۳۵
۳.۱۷:۳۶

ط

طوبی لمن وجد فی صحیفۃ استغفار کثیر [ابن ماجہ] ۳.۱۷:۳۰

ع

عاد نفسک فانہا انتصبت بمعادانی [سیوطی] ۱.۵۲:۲۳ : ۱.۱۹:۱۹ : ۳.۹:۱۳۶ : ۳.۶۰:۳۰ : ۳.۶۰:۳۰
۳.۹۱

عبادۃ فی المہرج کہجرة الی [مسلم] ۱.۸۵:۷۹

عبدی ادما افترضت عليك تكن من اعبد الناس و انتہ عما ہیئتک عنہ تكن من اورع
الناس و لقنع بما رزقتک تكن من اغنی الناس [حدیث قدسی :
بزدوی] ۲.۶۶:۳۹

علامة اعراضه تعالى عن العبد اشتغاله بما لا يعنيه [ترمذی] ۱.۴۳:۵۵؛ ۲.۶۰:۳۰
علماء امتی کاتیباء بنی اسرائیل [ابن حجر] ۱.۲۶۸:۱۳۹؛ ۲.۱۳:۳۹؛
۳.۱۲۱:۱۲۳

على المنبر و الحسن الى جنبه ينظر الى الناس مرة و اليه مرة و يقول ان ابني هذا سيد
و لعل الله ان يصلح به بين فئتين من المسلمين [بخاری] ۲.۳۶:۹۲
عليك بالرفق و اياك و العنف و الفحش ان الرفق لا يكون في شيء الا زانه و لا ينزع
من شيء الا شانه [مسلم] ۱.۹۸:۹۱
عليكم بالسواد الاعظم [ابن ماجه] ۳.۴۹:۱۶

ف

فاحببت ان اعرف فخلقت الخلق [سخاوی] ۲.۴۴:۱۲۱؛ ۳.۸۸:۲۹
فاطمه بضعة مني فمن اغضبها اغضبني [بخاری] ۲.۳۶:۹۲؛ ۲.۹۹:۱۲۵
فان الاسلام يجب ما كانه قبله [طبرانی و مسلم] ۲.۴۴:۱۲۱
فان الشيطان لا يتمثل بصورته كما ورد [بخاری و مسلم] ۱.۲۴۳:۱۹
فان الله تعالى جميل يحب الجمال [مسلم] ۳.۱۰۰:۴۶
فان الميت كالغريق ينتظر و دعوة تلحقه من اب او ام او اخ او صديق [مشكوة]
۱.۲۴۸:۳۳؛ ۱.۸۹:۸۱

فان خير الحديث كتاب الله و خير الهدى هدى محمد و شر الامور محدثاتها و كل
بدعة ضلالة [مسلم] ۱.۱۸۶:۴۲
فان لم تبكوا فتبا كوا [ابن ماجه] ۱.۴۰:۵۲
فان لله سبحانه و اعظافى قلب كل مؤمن [ترمذی] ۳.۲۴:۴۰-۶۹

فانهم كالنجوم بايهم اهتديتم (ن.ك. اصحابي كالنجم) [المخرج لم اجد له اصلا]
۱.۱۸۶:۴۴

فخلقت الخلق لا عرف (ن.ك. كنت كنترا) [ملا على قارى] ۱.۲۶۶:۱۱۰
فطوبى لمن طال عمره و كثر عمله [ابو داود] ۱.۸۹:۸۱
فعلمت علم الاولين و الاخرين [احمد بن حنبل و ترمذی] ۳.۱۲۲:۱۳۵
فليوجه من اعضائه القبلة ما استطاع [المخرج لم اجد له اصلا] ۱.۳۱۲:۱۶۵
فهو سبحانه بعد وراء الورا ثم وراء الورا ثم وراء الورا [ملفوظات ميرزا جان
جانان] ۱.۲۶۰:۸۰

فی شانہم رب اشعث رفوع بالابواب لو اقسام علی اللہ لا برہ [مسلم] ۱.۷۴:۶۱

ق

قاتل زبیر فی النار [ابن عساکر] ۲.۳۶:۸۶

قال موسیٰ بن عمران علی نبینا وعلیہ صلوات و التسلیمات یا رب من اعز عبادک

قال من اذا اقدر غفر [بیہقی] ۱.۹۸:۹۴

قبل خلق السموات بالفی عام [المخرج لم اجد له اصلا] ۳.۱۲۲:۱۳۳

قرة عینی فی الصلوة [نسائی] ۱.۲۶۱:۹۶؛ ۱.۲۸۵:۴۰؛ ۱.۲۸۷:۶۸

قف یا محمد فان اللہ یصلی [قسطلانی] ۳.۷۷:۷

قلب المؤمن بین اصبعین من اصابع الرحمان یقلبها کیف یشاء [مسلم] ۱.۶۷:۴۸

ک

کالستة مکملة للفرض [ابو داود و احمد بن حنبل] ۱.۱۵۷:۳۳

کان اللہ و لم یکن معہ شیء و ہو الان کما کان [مشکوٰۃ] ۱.۱۱:۲۷؛ ۱.۲۷۲:۸

۳.۵۸:۱۳۱

کان رسول اللہ صلی اللہ علیہ و آلہ و سلم یستفتح بصعالتک المهاجرین [بخاری]

۱.۷۴:۶؛ ۱.۱۱۱:۱۱۱؛ ۳.۴۷:۵۴؛ ۳.۹۴:۵۴

کان رسول اللہ صلی اللہ علیہ و سلم متواصل الحزن دائما افکر [ترمذی]

۱.۱۰:۲۰؛ ۲.۲۱:۵۲؛ ۲.۱۱۳:۱۱۳؛ ۲.۴۳:۲۸؛ ۳.۸۸:۲۸

کان [کنت] نبیا و آدم بین الماء و الطین [سخاوی] ۱.۴۴:۱۲

۱.۱۰۴:۱۰۴؛ ۱.۲۰۹:۱۰۴؛ ۲.۱:۴

کان و ما لم یشاء لم یکن و لا حول و لا قوة الا باللہ العظیم (ن.ک. لا حول) [احمد

بن حنبل] ۱.۱۲:۲۷

کل بدعة الضلالة [مسلم] ۲.۲۳:۵۷

کل میسر لما خلق له [بخاری و مسلم] ۱.۳۸:۱۰۲

کلتا یدیه یمین [ترمذی] ۱.۲۲:۵۳

کلمتان مخفیتان علی اللسان ثقیلتان فی المیزان حبیبتان الی الرحمن سبحان اللہ و

بحمدہ و سبحان اللہ العظیم [بخاری و مسلم] ۱.۳۰۸:۱۵۷

کلہم فی النار الا واحدة [مشکوٰۃ و ترمذی] ۳.۳۸:۹۰

کن و رعایتکن اعبد الناس [بیہقی] ۲.۶۶:۳۹

کنت کنزا مخفیا فاحببت ان اعرف فخلقت الخلق لا عرف (ن.ک. فخلقت

الخلق) [المخرج لم اجد له اصلا] ۳.۱۲۲:۱۲۸

ل

- لا ایمان لمن لا امانة له [بیہقی] ۱.۲۷۲:۶
لا تجتمع امتی علی الضلالة [مشکوٰۃ] ۱.۸۰:۷۴
لا تعدل بالرعة شیئا و الرعة هو الورع [ترمذی] ۱.۷۶:۶۳؛ ۲.۸۱:۸۱؛ ۳.۹:۱۸
لا تغضب فرد مرارا [بخاری] ۱.۹۸:۹۳
لا تؤذینی فان الوحي لم یاتنی و انا فی ثوب امرأة الا عایشة [بخاری] ۲.۳۶:۹۳
لا حول و لا قوة الا بالله العلی العظیم (ن.ک. کان و مالم) [بخاری] ۱.۱۷۴:۶۲
لا صلوة الی بفاتحة الكتاب [بخاری و مسلم] ۱.۲۷۲:۶
لا طيرة و لا عدوی [بخاری] ۳.۴۱:۹۸
لا یدری اولہم خیر ام اخرہم و لا ادری اولہم خیر ام اخرہم لعلمہ بحال کل من
الفریقین لهذا قال خیر القرون قرنی [مشکوٰۃ] ۱.۲۰۹:۱۰۶؛
۲.۳۹:۹۹؛ ۱.۲۹۳:۱۱۸
لا یرد القضاء الا الدعاء [ترمذی و ابن ماجہ] ۳.۴۷:۱۱۱
لا یزال طایفة من امتی ظاہرین علی الحق لا یضربہم من خذلہم حتی یاتی امر اللہ و
ہم علی ذالک [ترمذی] ۱.۷۶:۶۵
لا یسعنی ارضی و لا سمائی و لكن یسعنی قلب عبدی المؤمن [غزالی]
۱.۷۰:۵۱؛ ۱.۹۵:۸۷؛ ۱.۲۸۷:۶۹؛ ۲.۲۱:۴۹؛ ۲.۷۶:۷۳؛ ۳.۴۸:۱۱۳
لان الدنيا الخ ن.ک. ما الدنيا
لانہم جلسا اللہ سبحانہ و ہم قوم لا یشقی جلسہم [بخاری و مسلم] (ن.ک. ہم
جلسا الخ) ۱.۷۴:۶۱
لعلی فاطمہ احب الی منک و انت اعز علی منہا [حاکم] ۲.۳۶:۹۳
لعن الرجل یلبس لبس المرأة و المرأة تلبس لبس الرجل فی المطالب المؤمنین و لا
تشبه المرأة بالرجال و لا تشبه الرجل بالنساء فان کلا الفريقین ملعون [ابو
داؤد] ۱.۳۱۳:۱۷۲
لعنت المرجئة علی لسان سبعین نبیا [سیوطی] ۱.۲۸۹:۸۳
لن یؤمن احدکم حتی یقال انه مجنون [بیہقی و حاکم] ۱.۶۵:۴۵؛ ۱.۲۱۳:۱۱۶؛
۱.۲۹۲:۱۱۳
لو اتزن ایمان ابی بکر مع ایمان امتی لرجح [بیہقی] ۱.۲۵۶:۶۵
لو ان السموات السبع و عامرہن غیری و الارضین السبع و ضعن فی کفة و لا الہ الا
اللہ فی کفة لمالت بہن لا الہ الا اللہ [شرح السنة] ۲.۹:۲۷
لو دلیتم بدلو لوقعتم علی اللہ [ترمذی] ۳.۲۴:۵۷؛ ۳.۱۲۱:۱۲۰
لو کان بعدی نبی لکان عمر بن خطاب [ترمذی] ۱.۲۵۱:۵۵؛ ۳.۱۷:۳۵؛ ۳.۲۳:۵۷
لو کنت متخذاً احداً خلیلاً لاتخذت ابا بکر خلیلاً [بخاری] ۱.۲۹۰:۱۰۲

لولاك (لولاہ) لما خلق الافلاك و لما اظهر الربوبية [المخرج لم اجد له
اصلا] ۳.۹۳:۴۸؛ ۳.۱۲۲:۱۲۸؛ ۳.۱۲۳:۱۳۶؛ ۳.۱۲۳:۱۲۳

لولاك (لولاہ) لما خلق الله سبحانه الخلق و لما اظهر الربوبية [ديلمی] ۱.۲۳:۱۲؛
۳.۱۲۱:۱۲۲؛ ۲.۱:۳

لو نزل العذاب لما نجا غير عمر و سعد بن معاذ [بخاری و مسلم] ۲.۹۶:۱۰۴
لی مع الله وقت لا وسعی فيه ملك مقرب و لا نبي مرسل [مثله فی رساله قشرية]
۱.۹۹:۹۹؛ ۱.۱۴۵:۶۳؛ ۱.۲۶۰:۸۸؛ ۱.۲۸۵:۴۰؛ ۱.۲۸۷:۶۸؛
۲.۷:۲۵؛ ۱.۲۹۳:۱۱۷

م

ما ابتدع قوم بدعة في دينهم الا نزع الله من سنتهم مثلها ثم لا يعيدها اليهم الى
يوم القيامة [دارمی] ۱.۱۸۶:۷۳

ما احدث قوم بدعة الا رفع مثلها من السنة فتمسك بسنة خير من احدث
بدعة [احمد بن حنبل] ۱.۱۸۶:۷۳

ما الدنيا و الاخرة الا ضربتان ان رضيت احدهما سخطت الاخرى [احمد بن حنبل
بيهقي] ۱.۳۳:۹۳؛ ۱.۷۳:۵۵؛ ۱.۲۳۳:۳۲

ما الميت في القبر الا كالغريق المتغوث ينتظرو دعوة تلحقه من اب او ام او اخ او
صديق فاذا لحقة كان احب من الدنيا و ما فيها و ان الله تعالى ليدخل
على القبور من دعاء اهل الارض امثال الجبال من الرحمة و ان هدية الاحياء
الى السموات الاستغفار لهم (ن.ك. فان الميت) [مشكوة] ۱.۱۰۴:۱۰۶؛
۱.۱۵۹:۳۵

ما اودى نبي مثل ما اوديت [ابن عساکر] ۱.۱۰:۲۰؛ ۱.۱۹۳:۸۳؛ ۲.۹۹:۱۲۷؛
۳.۱۲۲:۱۳۹؛ ۳.۸۸:۲۸

ما جعل الله في الحرام شفاء [طبرانی] ۱.۲۶۱:۹۷
ما صب الله شيئا في صدرى الا و قد صيبته في صدر ابي بكر [المخرج لم اجد له
اصلا] ۳.۱۲۲:۱۳۰

ما من عبدا ذنب ذنبا فقام فتوضا و صلى و استغفر الله من ذنبه الا كان حقا على الله
ان يغفر له [ترمذی] ۲.۶۶:۳۸

ما نزل من القران آية الا و لها ظهر و بطن و لكل حرف حد لكل حد مطلع [المخرج
لم اجد له اصلا] ۳.۱۱۸:۱۰۹

ما وصيكم تقوى الله و السمع و الطاعة و ان كان عبدا حبشيا فانه من يعيش منكم
بعدي فسيري اختلافا كثيرا افعلتكم بسنتي سنة الخلفاء الراشدين
المهدين تمسكوا و عضوا عليها بالنواجذ و اياكم و محدثات الامور فان

كل محدثة بدعة وكل بدعة ضلالة [ابو داود و ابن ماجه]
۱.۱۸۶:۷۳-۷۲

مثل امتي كمثل المطر لا يدري اولهم خيرا ام آخرهم [ترمذی] ۱.۲۹۲:۱۱۶
مثل اهل بيتي كمثل سفينة نوح من ركبها نجا و من تخلف عنها هلك [حاكم]
۱.۵۹:۳۳؛ ۱.۵۱:۲۳

مكفر سيئات [بخاری و مسلم] ۱.۲۶۰:۸۸

ملاك دينكم الورع [بيهقي] ۱.۷۶:۶۳؛ ۲.۸۱:۸۱؛ ۳.۹:۱۸؛ ۳.۴۱:۹۸

من ابغضهم فيبغضى ابغضهم [ترمذی] ۳.۱۷:۳۹

من احب اخاه فليعلم اياه [بخاری و احمد بن حنبل] ۱.۶۵:۳۶؛ ۱.۵۵:۲۹

من احب عليا فقد احبني و من ابغض عليا فقد بغضني و من اذى عليا فقد اذاني و من
اذاني فقد اذى الله [المخرج لم اجد له اصلا] ۲.۳۶:۹۱

من احبهم فبحسبي احبهم و من ابغضهم فيبغضى ابغضهم [ترمذی] ۱.۲۶۶:۱۳۲؛
۳.۱۱۰:۹۲؛ ۳.۱۷:۳۹؛ ۲.۹۶:۱۰۸؛ ۲.۳۶:۷۷

من احدث في امرنا بهذا ما ليس منه و هو رد [بخاری و مسلم] ۱.۱۸۶:۷۲

من احدث في ديننا بهذا فهو رد [بخاری و مسلم] ۱.۲۸۸:۷۳

من اذنب ذنبا ثم ندم عليه فهو كفارته [احمد بن حنبل و بيهقي] ۲.۶۶:۳۸

من اراد ان يهدي الي رسول الله صلى الله تعالى عليه و اله و سلم فليهداه اليه [عبد
الحق دهلوی] ۲.۳۶:۹۳

من استوى يومه فهو مغبون [ديلمی] ۳.۹۴:۵۴

من اعطى حظه من الرفق اعطى حظه من الدنيا و الاخرة [ترمذی] ۱.۹۸:۹۲

من التمس رضی الله بسخط الناس كفا الله مؤنة الناس و من التمس رضی الناس
بسخط الله و كله الله الي الناس [ترمذی] ۱.۹۸:۹۶-۹۵

من تشبه بقوم فهو منهم [بخاری] ۲.۱۵:۴۱

من تواضع لغنى لغناه ذهب ثلثا دينه فويل لمن تواضعهم [سيوطی] ۱.۸۵:۸۰

من تواضع لله رفعه الله فهو في نفسه صغير و في اعين الناس عظيم و من تكبر و
ضعه الله فهو في اعين الناس صغير و في نفسه كبير حتى لهو ابون
عليهم من كلب او خنزير [بيهقي] ۱.۶۹:۵۰؛ ۹۳-۹۲:۹۸؛ ۱.۹۸:۹۳

۲.۱۲:۳۷

من حام حول الحى يوشك ان يقع فيه [بخاری و مسلم] ۱.۷۶:۶۳؛ ۱.۲۸۶:۵۲

من حسن اسلام المرء اشتغاله بما يعنيه و اعراضه عما لا يعنيه [احمد بن حنبل و
ابن ماجه] ۱.۱۷۶:۶۳؛ ۱.۱۵۷:۳۳

من خزن لسانه ستر الله عورته و من كف غضبه كف الله عنه عذابه يوم القيامة و

من اعتذر الى الله قبل الله عذره [بخاری] ۱.۹۸:۹۴

من سب اصحابي فعليه لعنة الله و الملكته و الناس اجمعين [طبرانی] ۱.۲۵۱:۵۷

من سن سنة حسنة فله اجرها و اجر من عمل بها [مسلم] ۱.۱۹۲:۸۰؛ ۲.۵۴:۲۰؛
۳.۱۲۲:۱۳۲؛ ۳.۹۴:۵۲-۵۱

من شاب شيبة في الاسلام غفر له [ابو داود] ۱.۸۸:۸۱
من شغله ذكرى عن مسالتي اعطيته افضل ما اعطى السائلين [حديث قدسي في
بخاري] ۲.۵۴:۲۰-۱۹

من صنع الى اهل بيتي برا كافاته عليها يوم القيامة [ابن عساكر] ۲.۳۶:۹۵
من عرف نفسه فقد عرف ربه [سيوطي] ۱.۲۳۴:۳۰؛ ۱.۳۰۰:۱۳۹؛ ۱.۳۱۰:۱۵۹؛
۳:۶۶:۱۳۷

من فسر القرآن برايه فقد كفر [غزالي] ۱.۲۳۴:۳۱
من قال لا اله الا الله دخل الجنة [مسلم] ۲.۳۷:۹۷
من قتلته فانا ديته [حديث قدسي المخرج لم اجده اصلا] ۱.۲۹۱:۱۰۸
من كانت له مظلمة لاخيه من عرضه او شيء فليتحلل منه اليوم قبل ان سلا يكون
دينار و لا درهم ان كان له عمل صالح اخذ بقدر مظلمته و ان لم يكون له
حسنات اخذ من سيئات صاحبه فحمل عليه [مسلم] ۱.۷۶:۶۴؛
۱.۹۸:۹۴

من كثر سواد قوم فهو منهم [ابو يعلى] ۱.۴۷:۲۰
من كظم غيظا و هو يقدر على ان ينفذه دعاه الله على رؤوس الخلائق يوم القيامة
حتى يخيره في اي الحورا شاء [بخاري] ۱.۹۸:۹۳-۹۲
من لم يرض بقضائي و لم يصبر على بلائي فليطلب ربا سوائي و ليخرج [طبراني]
۳.۵۹:۱۳۴

من لم يشكر الناس لم يشكر الله [ترمذي] ۱.۵۴:۲۷؛ ۳.۹۹:۶۰
من لم يملك عينه فليس القلب عنده [المخرج لم اجده اصلا] ۱.۱۱۷:۱۲۰
من مات فقد قامت قيامته [سخاوي و ديلمي] ۱.۲۷۶:۲۶؛ ۳.۱۷:۴۳؛ ۳.۳۱:۷۸
من نزل منزلا [مسلم] ۲.۶۹:۶۲
من وقر صاحب بدعة فقد اعان على هدم الاسلام [طبراني] ۱.۱۶۵:۴۹-۴۸؛
۲.۲۳:۵۷

من يبسط منكم رداءه حتى فيض فيه مقالتي فيضها اليه ثم لا ينسأها فبسطت برده
كانت على فافاض رسول الله صلى الله تعالى عليه و على اله و سلم مقالة
فضمتها الى صدرى فما نسيت بعد ذلك شيئا [مسلم و بخاري]
۲.۳۶:۸۲

من يحرم الرفق يحرم الخير [بخاري] ۱.۹۸:۹۲-۹۱

ن

نحن الاخرون و نحن السابقون يوم القيامة و انى قائل قولاً غير فخر [دارمی] ۲.۱:۴؛ ۱.۴۴:۱۱

نعم سحور المؤمن التمر [ابو داود] ۱.۱۶۲:۴۲
نورانی اراه [مسلم] ۲.۵۱:۳

ه

هلك المسوفون يقولون سوف نتوب [بخاری] ۲.۶۶:۳۸؛ ۱.۴۸:۶۸؛ ۱.۴۳:۵۷
هم جلسا الله [بخاری] (ن.ك. لانهم جلسا الخ) ۱.۱۰۹:۱۱۳؛ ۲.۵۲:۳؛ ۲.۹۲:۹۳

هم قوم لا يشقى جليسهم و لا يخيب انيسهم [بخاری] ۱.۸۷:۸۱؛ ۱.۴۴:۶۱
۱.۱۰۹:۱۱۳؛ ۲.۵۲:۳؛ ۲.۴۸:۴۸؛ ۲.۹۲:۹۳

و

و اذا كان يوم القيامة كنت امام النبيين و خطيبهم و صاحب شفاعتهم غير فخر [ترمذی و ابن ماجه] ۱.۴۴:۱۲
و [انا] اكرم الاولين و الاخرين على الله و اول من يشق عنه القبر و اول شافع [مسلم] ۱.۴۴:۱۰

و ان لم تبكوا فتبا كوا [مشكوة] ۱.۶۱:۳۸
و انا اول الناس خروجا اذا بعثوا و انا قائدهم اذا وفدوا و انا خطيبهم اذا انصتوا و انا مستشفعهم اذا حسبوا و انا مبشرهم اذا يسوا الكرامة و المفاتيح يومئذ بيدي و لواء الحمد يومئذ بيدي و انا اكرم ولد آدم على ربي يطوف على الف خادم كانهم بيض مكنون [ترمذی و دارمی] ۱.۴۴:۱۲؛ ۲.۱:۴
و انا حبيب الله و انا قائد المرسلين و لا فخر [دارمی] ۱.۴۴:۱۱؛ ۲.۱:۴
و انا خاتم النبيين و لا فخر [دارمی] ۱.۴۴:۱۱؛ ۲.۱:۴
و [انا] اول مشفع و اول من يقرع باب الجنة فيفتح الله له [انس بن مالك] ۱.۴۴:۱۱-۱۰

و تقوم الساعة على شرار الناس [مسلم] ۳.۱۰۳:۸۳؛ ۲.۲۳:۵۶
و [انا] حامل لواء الحمد يوم القيامة تحته آدم فمن دونه [ترمذی و دارمی] ۱.۴۴:۱۱
و رب صائم ليس له من صيامه الا الجوع [ابن ماجه] ۱.۱۰۵:۱۰۷
و قطع البلعوم [بخاری] ۳.۱۰۰:۸۱
و كم من صائم ليس له من صيامه الا الضمء و الجوع [ابن ماجه] ۱.۹:۱۷؛ ۲.۵۳:۵

و لكن يسعني قلب عبدی المؤمن [حدیث قدسی المخرج لم اجده اصل]
۳.۱۲۴:۱۳۷

و لو كان موسى حيا في زمنه ما وسعه الا اتباعه [احمد بن حنبل و بیہقی]
۱.۲۳۹:۵۱

و نوم العلماء عبادة [غزالی] ۳.۱۴:۴۳؛ ۱.۳۳:۹۳
و ہم قوم لا یشقی جلیسہم [مسلم] ۱.۷۳:۶۱

ی

یا بنیۃ الا تحبین ما احب قالت بلی قال فاحبی بهذا [مسلم] ۲.۳۶:۹۲
یا داؤد اذا رايت لی طالبا فکن له خادما [حدیث قدسی المخرج لم اجده اصل]
۳.۱۸:۴۵

یا لیت رب محمد لم یخلق محمدا [مکتوبات شرف الدین منیری] ۳.۱۲۲:۱۳۹
یا محمد انا و انت و ما سواک خلقت لاجلک فقال محمد علیہ و علی الہ الصلوٰۃ و
السلام الہم انت و ما انا و ما سواک ترکت لاجلک [المخرج لم اجده
اصلا] ۲.۷:۴۵

یریبنی ما اراہا [فاطمہ] و یؤذینی ما اذاہا [بخاتی] ۲.۳۶:۹۳-۹۲
یسعنی قلب عبدی المؤمنین [المخرج لم اجده اصلا] ۲.۲۱:۵۱؛ ۲.۲۱:۵۳
۳.۱۲۴:۱۳۷

فهرست اقوال امثال و حکم عرفانی از مشایخ ائمه اولیاء و عرفا

۱

آخر بد کر امر میکند که بعضی مقاصد هستند که بی آن میسر نمی شوند (عبید
الله احرار) ۱.۴:۱۴

آن ناز نینی که در کنار من بوده حق بوده است (مولانا جلال الدین بلخی ثم رومی)
۱.۲۱۱:۱۱۳

احوال ظاهر نسبت باحوال باطن حکم چون دارد (احمد سرپندی) ۲.۴۳:۱۱۳
احیای جسدی پیش اکثر مردم چون اعتبار داشت اهل الله از آن احیا اعراض
نموده باحیای روحی پرداخته اند و متوجه احیای دل مرده طالب گشته
اند (محمد پارسا) ۲.۹۲:۹۲

اذا احب الله عبدا لا يضره ذنب ۲.۴۳:۱۲۱

ارید ان لا ارید (بایزید بسطامی) ۱.۳۰۲:۱۲۴

از حق سبحانه و تعالی طریقی خواستم که البته موصل باشد (بهاء الدین نقشبند)
۱.۲۲۱:۷

از کوزه برون همان تراود که در اوست ۱.۴۸:۲۰

اشتهی عدم الا اعود ابدا ۱.۲۹۱:۱۰۸

افلت شمس الاولین و شمسنا ابدا علی آفاق العالی لا تغرب (عبد القادر جیلانی)
۳.۱۲۳:۱۳۵

اکثر از گروه های هفتاد و دو ملت که بضلالت رفته اند و راه راست را گم کرده
منشا آن دخول در طریق صوفیه است که کار بانجام نارسانیده غلط بها
کرده اند و بضلالت رفته (عبد الاحد پدر احمد سرپندی) ۱.۲۲۰:۱۳۲

اکثرواخوانکم فی الدین ۱.۲۳۸:۳۹

اگر تمام احوال و مواجید را بما بدهند و حقیقت ما را به عقاید اهل سنت و جماعت
متجلی نسازند جز خرابی هیچ نمیدانم و اگر تمام خرابیها را بر ما جمع

کنند و حقیقت ما را به عقاید اہل سنت و جماعت بنوازند ہیچ باکی
نداریم (عبید اللہ احرار) ۱.۱۹۳:۸۱؛ ۱.۱۱۲:۱۰۱۰
اگر عرش و آنچه در عرش است در زاویہ قلب عارف بنہند عارف را از فراخی قلب
ہیچ احساس بآن نشود (بایزید بسطامی) ۲.۱۰:۲۹
اگر عرش و ما فیہ در زاویہ قلب عارف نہند ہیچ محسوس نشود (بایزید بسطامی)
۱.۲۲۰:۱۳۰

اگر من شیخی کنم ہیچ شیخی در عالم مرید نیابد (عبید اللہ احرار) ۱.۶۵:۴۶
الاعیان ما شمت رایحة الوجود (ابن العربی) ۲.۲۴:۶۳
الایمان لا یزید و لا ینقص (ابو حنیفہ) ۳.۱۲۲:۱۴۰
التجلی من الذات لا یكون الا بصورة المتجلی له فالمتجلی له مارای سوی صورته فی
سراة الحق و ما رای الحق و لا یمكن ان یراه (ابن العربی) ۳.۴۵:۱۶۹
۳.۱۰۰:۴۳

الراضی بالضرر لا یتحق النظر ۱.۲۰۲:۹۴؛ ۲.۳۹:۱۳۳؛ ۳.۵۶:۱۲۸
الشرع تحت السیف ۳.۴۴:۱۱۰
الشیخ یحیی و یمیت ۱.۲۹۲:۱۱۶
الطریق کلہ ادب ۱.۲۹۲:۱۱۵
الظاہر عنوان الباطن ۱.۳۸:۲۰
العاقل تکفیه الاشارة ۱.۱۲۳:۲؛ ۱.۱۳۸:۱۸؛ ۱.۲۲۱:۴
العجز عن درک الادراک ادراک (ابوبکر صدیق) ۳.۱۲۲:۱۴۰
الفقر سواد الوجه فی الدارین ۳.۴۴:۱۱۱
الفقہا کلہم عیال ابی حنیفہ (امام شافعی) ۲.۵۵:۱۴
المجاز قنطرة الحقیقة ۳.۶۶:۱۴۷
الموت جسر یوصل الحبيب الی الحبيب ۲.۱۲:۳۷
الناس علی دین ملوکہم ۱.۹۵:۸۴
النهاية ہی الرجوع الی البداية (جنید) ۱.۹۹:۹۹
الوقت سیف قاطع ۱.۱۳۴:۱۳
الولی یعرف الولی ۲.۹۹:۱۲۸
الہی ہر کرا خواہی بر اندازی با ما در اندازی (عبد اللہ انصاری) ۱.۱۱۸:۱۲۱
اما التکبر مع المتکبرین صدقہ ۱.۶۸:۴۹
ان اردت السلامة سلم علی الدنيا و ان اردت الکرامة کبر علی الاخرة (داود طائی)
۱.۳۰۲:۱۴۶

ان المحب لمن ہواه مطیع ۱.۱۶۵:۴۸
ان المحدث اذا مقرون بالقیہم لم یبق له اثر (جنید) ۱.۲۸۷:۷۰
ان شئت قلت انه حق و ان شئت قلت انه خلق و ان شئت قلت انه حق من وجہ و

خلق من وجه و ان شئت قلت بالتحیر لعدم التميز بينهما (ابن العربی)
۳.۷۱:۱۵۵

انا الحق (ابن منصور حلاج) ۱.۳۳:۷؛ ۱.۱۰۰:۱۰۰؛ ۱.۱۰۰:۱۱۰؛ ۱.۲۶۶:۱۱۰؛ ۲.۱:۷؛

۳.۳۳:۸۲؛ ۲.۴۴:۱۱۶؛ ۲.۴۴:۱۲۴؛ ۲.۴۵:۱۶۷؛ ۳.۷۵:۱۶۷؛ ۳.۸۹:۳۶-۳۵؛

۲.۴۴:۱۱۶؛ ۳.۱۱۸:۱۱۵؛ ۳.۱۱۹:۱۱۵؛ ۳.۱۱۹:۱۱۵؛ ۳.۱۱۹:۱۱۵؛ ۳.۱۱۹:۱۱۵؛

انا مؤمن ان شاء الله تعالی (امام شافعی) ۱.۲۶۶:۱۲۹؛ ۲.۶۷:۳۶؛

انا مؤمن حقا (ابو حنیفه) ۱.۲۶۶:۱۲۹؛ ۲.۶۷:۳۶؛

انكسار العاصين احب الى من صولة المطيعين ۱.۷۶:۶۳

اهل الله بعد از فنا و بقا هر چه می بینند در خود می بینند و هر چه می شناسند در

خود می شناسند و حیرت ایشان در وجود خود است (بهاء الدین

نقشبند) ۱.۶:۱۱

ای دوست ترا بهر مکان می جستم هر دم خبرت از این و آن می جستم (عبد الرحمن

جامی) ۱.۲۷۷:۳۰

ایاکم و المرود فان فیهم لونا کلون الله ۱.۲۳۴:۳۲

ایمان قبول زیادتی و نقصان نمیکند (ابو حنیفه) ۲.۶۷:۳۶

ب

برادران ما بر ما باغی گشتند ایشان نه کافرند نه فاسق (علی بن ابی طالب)

۲.۶۷:۳۹

بعد از قرون متطاوله و ازمنه متباعده صاحب دولتی را بعد از فنای اتم بقای اکمل

می بخشند و انموذجی از ذات اقدس او را اعطا میفرماید (احمد

سرپندی) ۳.۸۰:۱۸

ت

تا کافر نشود مسلمان نشود و تا سر برادر خود را نبرد مسلمان نشود و تا بمادر خود

جفت نشود مسلمان نشود (شرف الدین یحیی منیری) ۳.۳۳:۸۲

تا تربی نیایی تا نیایی تربی ندانم کدام یک پیش بود (ابو سعید خراز) ۱.۱۳۷:۲۳

تخلقوا باخلاق الله (محمد پارسا) ۱.۱۰۷:۱۱۱ تکبر من از کبریائی اوست (بهاء

الدین نقشبند) ۱.۶۸:۳۹

تلك خیالات تربی بها اطفال الطريقة (یوسف همدانی) ۱.۲۱۱:۱۱۳

تلك دماء طهر الله عنها ایدینا فلنطهر عنها السنننا (عمر بن عبد العزیز)

۱.۲۵۱:۶۰

ج

جمع از درویشان بودیم (عبید اللہ احرار) ۳.۴۰:۱۵۳
 جمیع علوم در باء بسملہ مندرج است (علی بن ابی طالب) ۱.۲۰۱:۹۲

چ

چرا اقرب نباشید و موصل نبود کہ انتہا در ابتدای آن اندراج یافتہ است (عبید اللہ احرار) ۱.۲۲۱:۴

ح

حادث چون بقدم مقتدر گردد آنرا اثر نماند (جنید) ۲.۱۰:۲۹
 حسنات الابرار سیئات المقربین (ابو سعید ابو الخیر) ۱.۱۲۴:۶
 حضرت عیسیٰ علی نبینا و علیہ الصلوٰۃ و السّلام بعد از نزول بہ مذہب امام ابو حنیفہ عمل خواہد کرد (محمد پارسا) ۳.۱۴:۳۵:۲.۵۵:۱۲:۱.۲۸۲:۳۷

ع

خواجگان این سلسلہ علیہ قدس اللہ تعالیٰ اسرارہم بہر زراقی و رقاصی نسبت ندارند کار خانہ ایشان بلند است (عبید اللہ احرار) ۱.۲۲۱:۸

د

در افاضہ علوم لدنی روحانیت حضرت خضرؑ متوسط است (محمد پارسا) ۲.۵۵:۱۶

در طریقہ نقشبندیہ پیر من عبد الباقی است اما متکفل تربیت من اللہ الباقی است (احمد سرہندی) ۳.۸۴:۲۶

دل مرآت روح و روح مرآت حقیقت انسانی و حقیقت انسانی مرآت حق (احمد سرہندی) ۱.۲۹۰:۹۷

دیگر غلط آنست کہ گویند ہمہ اوست و باین ہمہ جزئیات متفرقہ حادث یک ذات خواہند و برمز یکدیگر را گویند کہ ما خود اوئیم (روزبہان بقلی) ۳.۸۹:۳۵

ذ

ذات الله تعال كله علم و كله قدرة و كله سمع و كله بصر ۱۴۶:۳۰۶
 ذكر اللسان لقلقه و ذكر القلب وسوسه و ذكر الروح شرك و ذكر السر كفر منسوب
 به (ابوبكر صديق) ۱.۲۲۵:۴۵

ر

رضاء الله تعالى في الجنة خير من الجنة و سخط الله تعالى في النار شر من النار
 ۱.۴۳:۵۲

رضای حق جل و علا منوط برضای شیخ است ۱.۲۲۳:۱۳
 رياء العارفين خير من اخلاص المریدین ۱.۲۲۴:۱۶

س

سبب ترتیب خلافتهم مدة اعمارهم (ابن العربي) ۱.۲۶۶:۱۳۱
 سبحانك ما عبدناك حق عبادتك و لكن عرفناك حق معرفتك (ابو حنیفه)
 ۱.۳۸:۱۰۱؛ ۳.۱۲۲:۱۴۰

سبحانی (بایزید بسطامی) ۱.۴۳:۷؛ ۱.۱۰۰:۱۰۰؛ ۱.۲۴۲:۱۱؛ ۲.۱:۷؛
 ۲.۴۵:۱۲۳؛ ۳.۳۳:۸۲؛ ۳.۳۵-۳۶:۳۵؛ ۳.۱۱۸:۱۱۴؛ ۳.۱۱۹:۱۱۵؛
 ۳.۱۲۱:۱۲۴

سبحانی لاعادة التسبیح الیه (بایزید بسطامی) ۳.۱۲۲:۱۴۰
 سلسله من سلسله رحمانی است که من عبد الرحمن ام چه رب من رحمن است و
 مربی من ارحم الراحمین و طریقه من طریقه سبحانی است که از راه تنزیه
 رفته ام و از اسم و صفت جز ذات اقدس تعالی نخواسته (احمد سرهندي)
 ۳.۸۴:۲۶

سیر بر دو نوع است سیر مستطیل و سیر مستدیر سیر مستطیل بعد در بعد است
 و سیر مستدیر قرب در قرب سیر مستطیل مقصود را از خارج دائره خود
 طلبیدن است و سیر مستدیر بر گرد دل خود گشتن است و مقصود را از
 خود جستن (عبید الله احرار) ۱.۲۴۴:۳۰

ص

صوفی کائن و بائن است ۲.۴۳:۶۶

ط

طاحت العبارات و فنیت الاشارات و ما نفعنا الا رکیعات رکعناہا فی جوف اللیل
(جنید) ۱.۱۸۴:۷۱

طریق ما اقرب طرق است اما التزام سنت کار مشکل است (بہاء الدین نقشبند)
۱.۲۲۱:۷؛ ۱.۲۷۸:۳۳

طریق ما صحبت است کہ در خلوت شہرت است و در شہرت آفت (بہاء الدین
نقشبند) ۱.۲۶۵:۱۰۴

طریق ما صحبت است و اصحاب کرام بدولت صحبت خیر البشر علیہ و علیہم
الصلوات و التسلیمات از اولیاء امت افضل آمدند (بہاء الدین نقشبند)
۳.۶۹:۱۵۳

ع

عاد نفسک فانہا انتصبت بمعاد انی (حضرت داؤد) ۱.۵۲:۲۳

عذاب ابدی دوزخ جزای کفر است و بنس (احمد سرہندی) ۱.۲۶۶:۱۲۵

عرف بجمع الاضداد ۳.۷۳:۱۵۹

عرفت ربی بجمع الاضداد (ابو سعید الخراز) ۱.۱۹۹:۸۸؛ ۳.۷۳:۱۵۹

عرفت ربی بربی و عرفت الاشیاء بہ ۱.۲۲۷:۴۸

علامت صحت احوال و حصول یقین است بر کمال (باقی باللہ) ۲.۴۲:۱۰۵

علم الفنا و البقا یدور علی اخلاص الوحدانۃ و صحت العبودیۃ و ما سوی ذلک
فغالیط زندقہ (ابراہیم بن شیبان) ۱.۹۷:۹۰

عین نمی ماند اثر کجا ماند (ابو سعید ابو الخین) ۱.۱۱:۲۳؛ ۱.۱۱:۲۱

ف

فالایۃ مستشہدۃ علیہ لالہ ۱.۲۶۶:۲۲۱

فان الاسلام یحب ما کان قبلہ ۲.۴۳:۱۲۱

فطوبی لمن سلم قلبہ لربہ ۱.۱۶۲:۴۱

فللما لك ان يتصرف في ملكه كيف يشاء ۱.۸:۱۷

فوق عالم الوجود عالم الملك الودود (علاء الدولہ سمنانی) ۱.۱۲۶:۶؛ ۲.۲:۱۲

فہم الکاملون فی المتابعہ و المتحققون بالوراثۃ ۲.۱۳:۳۹-۳۸

ق

قبل من قبل بلا علة ۱.۱۲:۲۷
 قدمی ہذہ علی رقبہ کل ولی اللہ (عبد القادر جیلانی) ۱.۱۷:۱۱۷:۱.۲۹۳:۱۲۵:۱۲۱:۳
 قرآن بحقیقت از مرتبہ عین جمع است (عبید اللہ احرار) ۱.۲۵۳:۶۳

ک

کاش حکم قطره داشته باشد نسبت بدریای محیط (احمد سرہندی)
 ۳.۷۹:۱۲:۱.۲۶۶:۱۲۳
 کسی کہ مرا یک ساعت از حق سبحانہ غافل سازد امید است کہ گناہان او را
 ببخشد (عبد اللہ انصاری) ۱.۲۹۱:۱۰۸
 کسیکہ مرا بر ابی بکر و عمر فضل بدهد مفتری ست (علی بن ابی طالب)
 ۲.۶۷:۳۸
 کفرت بدین اللہ و الکفر واجب لدی و عند المسلمین قبیح (ابن منصور حلاج)
 ۲.۹۵:۱۰۰
 کل اناء یترشح بما فیہ ۱.۳۸:۲۰
 کل حقیقہ ردتہ الشریعہ فہو زندقہ (احمد سرہندی) ۱.۲۳:۹

ل

لا حرج فی الاسلام ۳.۲۲:۳۸
 لا صلوة الا بحضور القلب ۱.۳۰۵:۱۵۱
 لا نفی جمیع مشاہدات او (بایزید بسطامی) و ہمہ را غیر حق ساختم (باقی باللہ)
 ۱.۲۷۲:۱۱
 لقد طفنا کما طفتم سنینا - بهذا البيت طرا جمعینا ۲.۵۸:۲۲
 لو کشف الغطاء ما ازددت یقینا (علی بن ابی طالب) ۱.۱۸۱:۶۸
 لو اتی ارفع من لو اتی محمد (بایزید بسطامی) ۱.۹۵:۸۷: ۱.۲۰۲:۹۳
 ۳.۱۲۱:۱۲۵:۱.۲۲۰:۱۲۹
 لیس فی جبتی سوی اللہ (جنید) ۱.۲۷۲:۹: ۳.۳۳:۸۲: ۳.۸۹:۳۵: ۳.۱۱۸:۱۱۳
 لیس ورأه الا العدم المحض ۱.۲۶۰:۸۰

م

ما آمن برسول اللہ ﷺ من لم یوقر اصحابہ "شیخ شبلی فرمودہ" ۱.۸۰:۷۲:

۳.۲۴:۵۸؛ ۳.۱۷:۳۹

ما بالذات لا ینفک عن الذات ۳.۲۶:۶۷

ما ذکرک الا عن غفلة و ما خدمتک الا عن فترة (بایزید بسطامی) ۱.۲۷۲:۱۱

ما رجع من رجع الا من الطريق و من وصل لا یرجع (ذوالنون المصری) ۱.۲۸۵:۴۱

ما زلت اردد الایة حتی سمتها من المتکلم بها (جعفر صادق) ۳.۹۲:۳۵

ما فضلیانیم (بہاء الدین نقشبند) ۱.۳۰۲:۱۲۶

ما لا یدرک کله لا یترک کله ۱.۷۰:۵۱؛ ۱.۸۵:۷۹؛ ۱.۱۱۷:۱۲۰؛ ۲.۲۶:۳۹

ما للتراب و رب الارباب ۳.۷۹:۱۰

ما من قرية مؤمنه کانت او کافرة الا و فیها قطب (ابن العربی) ۱.۲۵۶:۶۵

ما نه این کار میکنیم و نه انکار میکنیم (بہاء الدین نقشبند) ۱.۲۷۳:۲۲

ما نہایت را در بدایت درج میکنیم (بہاء الدین نقشبند) ۱.۲۸۷:۵۷

مجموعه کون را بقانون سبق ، کردیم تصفح ورقا بعد ورق

حقا کہ ندیدیم و نخواندیم درو جز ذات حق و شیون ذاتیہ حق

(عبد الرحمن جامی) ۳.۶۷:۱۲۹

مدار کار قربت و معرفت بر فناست ۳.۱۲۲:۱۳۹

مسلم نیست طوطی را بدورانت شکر خائی (سعدی) ۳.۶۴:۱۲۵

مقصود از سیر و سلوک تا کہ معرفت اجمالی تفصیلی گردد و استدلالی کشفی

شود (بہاء الدین نقشبند) ۱.۸۴:۷۸؛ ۱.۱۸:۳۹

مقصود از وجود بہاء الدین [نقشبند] ظهور محمد [پارسا] است (باقی باللہ)

۱.۲۹۰:۱۰۳

من از رسول خدا ﷺ دو نوع علم اخذ نمودم یکی از آن دو علم آنست کہ در میان

شما منتشر ساختم و علم دیگر را اگر منتشر سازم حلقوم را ببرند و آن

علم دیگر علم اسرار است کہ فہم ہر کس بآن نرسد (ابو ہریرہ)

۱.۲۶۷:۱۳۸

من عرف اللہ کل لسانہ (جنید) ۱.۲۲۱:۹؛ ۱.۲۶۰:۷۸؛ ۲.۵۸:۲۷

من لم یدق لم یدر ۲.۲۳:۵۹

من ہم مرید اللہ جل و علا ام و ہم مراد اللہ عز شانہ سلسلہ ارادت من بی توسط بہ

اللہ متصل است تعالی و ید من نائب مناب ید اللہ است (احمد

سرہندی) ۳.۸۷:۲۶

من ہم مرید محمد رسول اللہ ام صلی اللہ علیہ و آلہ و سلم (احمد سرہندی)

۳.۸۷:۲۶

منازل الوصول لا تقطع ابد الابدین ۱.۲۶۰:۷۸
موضع المشاهدة بصر القلب (شهاب الدین سهروردی) ۳.۹۰:۳۹

ن

نصیب از مرتبهٔ علیاء حضرت ذات تعالی مخصوص باین صاحب دولت است که
به حصول ذات باقی گشته است و صفات بوی قیام یافته (احمد
سرپندی) ۳.۷۹:۱۳

نه هر که آئینه دارد سکندری داند نه هر که سر بتراشد قلندری داند ۱.۶:۱۱
نهایت این کار را فنا گفته اند همان فنا بوده باشد که بعد از تجلی ذات و تحقیق سیر
فی الله متحقق شده و فنا ی ارادهٔ بهم از جملهٔ شعب همان فنا است (عبید
الله احرار) ۱.۱۱:۲۲

و

و اجمعوا علی انه تعلی الایری فی الدنیا بالابصار و لا بالقلوب الا من جهة الايقان
(ابو اسحق کلاباذی) ۳.۹۰:۳۹
و العبد عبدا دائما و الرب ربا سرمدا ۲.۹۹:۱۲۹
وجود عدم بوجود بشریت عود میکند اما وجود فنا بوجود بشریت هرگز عود
نمیکند (باقی بالله) ۱.۲۹۰:۹۵
وصول از راه معیت که حق را جل سلطانه با بنده است (باقی بالله) ۳.۱۲۱:۱۲۰

ه

هر جا که حقیقت ست از تکلف آزاد ست (احمد سرپندی) ۲.۴۲:۱۱۱
هر چند او یسی ام (احمد سرپندی) ۳.۸۷:۲۶
هر چند که کفر است که کسی چنان کلان شود که اگر او برهم شود همه عالم
برهم شود (عبید الله احرار) ۱.۲۳۳:۲۳
هر چند نفس در مقام اطمینان برسد از سرکشی خود باز نیاید ۲.۵۰:۱۳۵
هر چند وسائط بیشتر بود راه نزدیکتر و روشن تر گردد (علاء الدوله سمنانی)
۱.۲۲۹:۱۸
هر چه دیده شد و شنیده شد و دانسته شد آنهمه غیر است (بهاء الدین نقشبند)
۳.۸۹:۳۷؛ ۱.۲۷۲:۱۱؛ ۱.۲۳۰:۲۰
هر که میل دیدن من بکند محمد [پارسا] را به بیند (باقی بالله) ۱.۲۹۰:۱۰۳
همه از او ست ۲.۱:۹؛ ۲.۲۷:۶۳؛ ۳.۸۹:۳۷؛ ۳.۸۹:۳۹ مختار علما کرام است
۲.۴۳:۱۱۷

ہمہ او ست ۲.۱:۸ : ۲.۲۷:۶۳ : ۳.۸۹:۳۵ اشیا را ظہورات حق میگویند
 ۱۱۶-۱۱۷:۲.۴۴:۱۱۷: باعتبار ظلیت است نہ باعتبار وجود ۳.۸۹:۳۹:
 یعنی اینہمہ کہ ثابت و موجود مینمود متوہم و متخیل بودہ است
 ۳.۸۹:۳۷

ی

یافتہم طریق کہ نزدیکترین طرق موصلہ است بحق سبحانہ (بہاء الدین
 نقشبند) ۳.۹:۱۹

فهرست تحلیلی الفاظ و اصطلاحات عرفانی

۱

آخرت ۳.۱۰۰:۶۵؛ انکار آخرت و انکار عذاب و ثواب دائمی است ۲.۹۹:۱۲۶؛ حساب میزان و صراط حق است ۱.۲۶۶:۱۲۱؛ حسن و جمال ۳.۱۰۰:۶۳؛ شوق و محبت ۱.۳۰۲:۱۲۷؛ طالب ۱.۴۲:۵۳؛ عذاب ۱.۳۰۶:۱۵۳

آداب ۱.۱۱:۲۵؛ ۱.۲۹:۷۵؛ صحبت ۱.۲۹۲:۱۱۳؛ نکند از برکات این بزرگواران محروم است ۱.۲۹۲:۱۱۵؛ وضوی نماز ۱.۲۹:۷۶

آفاق (ن.ک. سیر آفاقی) نسیان آفاق وابسته بفنای قلب است ۳.۶۰:۱۳۷؛ نسیان عبارت از زوال علم حصولی است ۳.۵۲:۱۱۷؛ و انفس ۲.۳:۱۲؛ و انفس تجلیات ظلال افعال و صفات است ۲.۳:۱۲

این الوقت ۱.۸۴:۷۸

ابو الوقت ۱.۱۷۵:۶۳-۶۲

اتباع (الاتباع) [ن.ک. متابعت در این فهرست و تابعان در فهرست گروهها] آن احکام لازم است ۲.۵۵:۱۲؛ آن سرور (محمد ﷺ) ۱.۹:۱۹؛ ۱.۸۰:۷۲؛ احوال و اذواق و مواجید محمد ﷺ است که بمقام ولایت خاصه تعلق دارند ۲.۵۴:۶؛ اقوال و اعمال محمد ﷺ مخصوص بارباب سلوک است ۲.۵۴:۶؛ المحمدی ۱.۳۰:۷۸؛ بی اتباع محبوب رب العالمین ﷺ ۱.۷۸:۶۸؛ جمیع شرایع است ۱.۷۷:۶۶؛ حقیقت این از اتباع مخصوص بعلماء راسخین است ۲.۵۴:۷؛ سنت و رفع عادات نفسانی و دفع رسوم ظلمانی است ۱.۲۲:۵؛ صاحب شریعت ﷺ ۱.۴۰:۵۱؛ ۱.۷۳:۶۱؛ طریق اصحاب ۱.۸۰:۷۲؛ هفتاد و سه گروه مدعی اتباع شریعت است ۱.۸۰:۷۱

۱.۲۷۲:۵

احسان ۱.۲:۶ : ۱.۸۹:۸۱ : ۲.۵۳:۹ : مقام احسان را تجلی ذاتی و شهود ذاتی میگویند ۱.۲۹۰:۹۷

احکام ۱.۷۳:۵۷ : اجتهادیه ۱.۲۶۰:۹۲ : احکام فقیه ۱.۲۰۷:۱۰۰ : اختلاف با اتحاد ایشان در مرتبه کونیه ۱.۲۹۷:۱۳۶ : خداوندی ۱.۷۳:۵۸ : سماوی تمام شد ۲.۳۶:۸۸ : شرعی ۱.۲۹:۷۷ : ۱.۲۳:۹ : ۱.۷۶:۶۵ : ۱.۲۸۶:۵۰ : شرعیه اثبات کتاب و سنت است ۲.۵۵:۱۵ : شرعیه غایت یسر و نهایت سهولت مطالعه نماید ۱.۲۸۹:۸۷ : فرض و واجب و سنت و مندوب و مباح و مشتبّه ۱.۷۵:۶۲ : فقهیه ۱.۲۷۸:۳۲ : غیب و احکام شهادت ۳.۲۲:۱۰۳ : لوح محفوظ ۱.۲۱۷:۱۲۳ : مندوب ۱.۱۹۳:۸۱ : منسوب به سنت داشته مظهر آن احکام است ۲.۵۵:۱۱ : واجب ۱.۲۹:۷۷ : هر چند ماخوذ از کتاب اند ۲.۵۵:۱۱

احمد (ن.ک. ولایت احمدی) اسم ۱.۲۲:۱۰ : این اسم از اسم مبارک احد بیک حلقه سیم جدا شده است که آن مبدء محبت است ۳.۹۲:۵۲ : عجب اسمی است که مرکب از کلمه مقدسه احد است ۳.۹۶:۵۷

احوال / حال / حالی آنکه مقرر است فضل انبیاست ۱.۲۰۸:۱۰۰ : از حصول ادراک و جدانی ۲.۱۴:۳۹ : ۱.۱۱۱:۱۱۵ : بیراهبری راه نامسلوک ۱.۲۰۰:۸۸ : تابع احکام شرعیه ۱.۱۳۱:۱۰ : تلوینات ۱.۱۳۰:۹ : تلوینات قلب است و بمقام تمکین ۱.۱۷۵:۶۲ : حقیقت ۱.۹۱:۸۳ : در مواجید و احوال خطا بسیار است ۱.۲۶۳:۱۰۱ : شهرت و قبول خلق باشد این احوال استدراج است ۲.۹۹:۱۲۱ : صاحب احوال اجازت تعلیم طریقت نباید ۱.۲۲۵:۱۲ : صوفیه ۱.۲۰۷:۹۹ : عین الشهود ۳.۱۱۷:۱۰۶ : مقرر است فضل انبیاست می گویند ۱.۲۰۸:۱۰۰ : مواجید و تجلیات و ظهورات را که بخلاف حکمی از احکام شرعیه ظاهری گردد ۱.۲۷۶:۲۸ : مواریت اعمال اند ۱.۲۹:۷۷ : و مقامات مریدان ۱.۲۳۸:۳۹ : و مواجید را تابع احکام شرعیه ساخته اند استدراج میسرند ۱.۲۲۱:۷

اخفی (ن.ک. لطائف) ۱.۲۵۳:۶۲ : ۱.۲۶۰:۸۳ : ۱.۲۷۲:۱۲۷ : ۱.۲۹۳:۱۱۱ : ۳.۷۹:۱۱

اتصال ۱.۱۵۸:۳۳ : تکلیف ۱.۱۳۵:۱۲ : داخل دائره امکان است و در مراتب اصول ۱.۲۱۲:۱۱۵ : فنا و بقا ۱.۱۳۵:۱۲ : فوق خفی ۱.۳۳:۹۵ : و تحصیل بمچور روح است ۱.۵۹:۳۶ : و نفس اماره ۱.۲۱۲:۱۱۲

اخلاص ۱.۲۳:۶۳ : ۱.۳۶:۹۸ : ۱.۳۸:۱۰۳ : ۱.۵۹:۳۲ : ۱.۵۹:۳۶ : ۱.۱۰۷:۱۱۲ : ۱.۲۶۰:۹۵ : از کمال مشائخ حصول این نسبت متحقق

شده ۱.۲۱:۴۹: با فنا کمال اخلاص متحقق شد ۱.۳۸:۱۰۳: جميع اقوال
و افعال و حرکات و سکناات است ۱.۵۹:۳۶: حصول تصحيح نیت
۱.۵۹:۳۶: حقیقت ۱.۳۵:۹۷: دوام مخلص است ۱.۵۹:۳۶:
فتوری نرفته باشد ۲.۳۰:۶۸: متوقع نه از گفت و شنود ۱.۲۲۹:۱۹: مقام
۱.۴۰:۱۰۴: مقام اخلاص و وصول به مرتبہ رضا منوط بطی این احوال
۱.۳۶:۹۸: منوط بانتفاء آلهة آفاقی و انفسی است که به فنا و بقا مربوط
است و وصول است ۱.۵۹:۳۶

ارادت / اراده ۱.۳۰۲:۱۴۶: ۳.۲۶:۶۵

استخاره ۱.۲:۵: ۱.۱۳:۳۱: ۱.۱۶:۳۵: ۱.۱۲۳:۳: ۱.۲۳۸:۳۹: ۱.۲۶۱:۹۹:
۱.۲۸۱:۳۶: ۱.۳۱۲:۱۶۶: به نیت درست عزلت گزینند
۱.۲۶۵:۱۰۴: تا ہفت مرتبه است ۱.۲۳۹:۴۰: رجوع بقلب باید نمود
اگر اقبال بآن زیادہ از پیش است ۱.۲۳۹:۴۰

استدراج / استدراجات ۱.۱۰۷:۱۱۰: ۱.۱۱۲:۱۱۶: ۱.۱۳۲:۱۱: ۱.۱۶۳:۴۷:
۱.۱۷۱:۵۶: ۱.۲۱۱:۱۱۳: ۱.۲۱۱:۱۳۸: ۳.۶۱:۱۳۸: اہل استدراج ۱.۲۹۳:۱۲۰:
اہل استدراج صفات نفس اورا بکشف مغیبات مبتلا ساخته است
۲.۹۲:۹۰: سماع و رقص و وجد و تواجد احوال و مواجید است
۱.۲۶۶:۱۳۵: و مکر ۲.۹۹:۱۲۲

اسلام / اسلامیہ احکام ۱.۸۱:۷۵: ارکان ۱.۷۳:۵۹: اصل اول ایمان بخدا و
رسول اور ﷺ است ۲.۶۷:۵۱: پیش از کفر طریقت ست اسلام عوام
ست و اسلامیہ کہ بعد از طریقت است اسلام اخص الخواص ست
۳.۳۹:۱۱۵: تقلیدی ۱.۱۲۶:۶: در این آوان غربت ۲.۲۳:۵۶: در این
وقت کہ غربت است ۱.۱۹۳:۸۱: صورت ۱.۷۳:۵۸: طریقت عبارت
از مقام فرق است ۲.۹۵:۱۰۰: عزت در خواری کفر و اہل کفر است
۱.۱۹۳:۸۲: عوام ۳.۳۹:۱۱۵: قوت داشت ۲.۲۳:۵۷: کمال
۱.۱۶۳:۴۳: متحقق ۱.۲۱:۴۶: و کفر برضد یکدیگر اند ۱.۱۶۳:۴۳

اسم / اسما الباطن ۱.۲۵۷:۶۸: ۱.۲۶۰:۷۷: الظاہر ۱.۲۵۷:۶۸: الظاہر تجلی
۱.۱:۳: الظاہر ہمہ بتفصیل ۱.۲۶۰:۷۷: اللہ تعالی توفیقی اند یعنی
موقوف بر سماع اند ۲.۶۷:۴۲: الہادی و اسم المضل و کفر ۳.۳۳:۸۲:
جامع و تجلیات و ظہورات ۲.۴۲:۱۰۲: چہ ہر اسم جامع اسماء ہی
نہایت است ۱.۲۹۰:۹۸: سیر در اسم الباطن سیر در اسما است
۱.۲۶۰:۷۷: سیر در اسم الظاہر سیر در صفات است ۱.۲۶۰:۷۷: ظلی
کہ مبداء تعین صورت متجلی لہ است ۳.۷۳:۱۶۲: کہ باسم الباطن
تعلق دارند مبادی تعینات ملائکہ ملاء اعلی است ۱.۲۶۰:۷۷: مبادی

تعیینات اولیا است ۱.۲۳۱:۲۱؛ مرایای اسمائی الهی ۳.۵۸:۱۳۲؛ و
قابلیت ظهور ۱.۴۰:۵۱؛ هر آئینه هر مرتبه را از مراتب تنزل وجود اسمی
است ۱.۲۹۴:۱۳۵؛ هر اسمی را از اسما مظهری از مظاهر تعین فرمود
۳.۵۸:۱۳۱

اسما و صفات ۱.۹:۱۹؛ ۱.۲۱:۳۴؛ ۱.۱۲۵:۳؛ ۱.۲۶۰:۴۹؛ ۲.۱:۳؛ ۲.۲۳:۵۹؛
۳.۴۹:۱۳؛ ۳.۸۰:۱۸؛ ۳.۹۰:۴۱؛ ۳.۱۰۰:۶۳؛ ۳.۱۰۰:۶۸-۶۷؛
۱۲۲:۱۲۱؛ ۳.۱۲۱:۳؛ با عالم مناسبت اسمی دارند ۲.۴۵:۱۲۲؛ در حضرت
خلیل اتم است ۲.۴:۲۳؛ در رنگ ذات بیچون و بیچگونه اند
۲.۴۲:۱۰۴؛ ساخته بشرف نبوت و ولایت مشرف گردانیده ۲.۲۴:۶۳؛
سیر در اسما و صفات بتفصیل واقع شود و برین تقدیر وصول به حضرت
ذات ۱.۲۲۱:۴؛ سیر در اسما و صفات بعد از سیر در تجلیات ذاتیه
نیست ۱.۲۲۱:۶؛ عکوس حقائق ممکنات ۲.۱:۸؛ عکوس صور علمیه
اسما و صفات واجبی ۲.۹۳:۹۴؛ قیام بخود نیست بلکه قیام شان بذات
است ۳.۴۹:۱۱؛ قیام بذات باشد ۳.۴۹:۱۲؛ کمال جمیع اسمائی و
صفاتی ۱.۴۹:۶۹؛ نقائص ۲.۱:۸؛ واجبی ۳.۱۰۰:۶۳؛ واجبی ظلال
حضرت ذاتند ۲.۴:۲۰

اشیا در خارج ۲.۴۳:۱۲۰؛ در سطحات اشعه انوار حضرت حق ۳.۲۶:۶۶؛
ظهورات حق اند نه عین حق پس اشیا از حق باشند ۲.۴۳:۱۱۴
اصل / اصول ۲.۹۳:۹۴؛ باصل الاصل واصل گردد ۳.۴۳:۱۶۰؛ بر ظل خود
فضل است ۳.۱۲۲:۱۲۴؛ ثالث ۳.۳۰:۴۵؛ در رنگ ظل ۳.۴۳:۱۶۰؛
ظهور در مقام عین ۲.۱۱:۳۳؛ فانی ۲.۱۲:۳۴؛ فنا و بقا آن اصل اول را
در این اصل ثانی حاصل خواهد کرد ۳.۳۰:۴۵؛ و گرفتاری باصل
۲.۱۲:۳۶

اصل الاصل ۱.۲۳۳:۲۴؛ ۱.۲۲۳-۱۲۴؛ ۱.۲۹۳:۱۲۵؛ ۳.۵۰:۱۱۵؛ ۳.۱۰۹:۹۱؛
۳.۱۲۱:۱۲۰

تعلق دارد دو نوع است بصور مثالی یا بامر آخر ۳.۱۰۸:۸۸

اطمینان حصول نفس ۱.۲۲:۵۴؛ سرکشی پیش از حصول اطمینان ۲.۵۰:۱۳۵؛
فنا و بقا ۱.۶:۱۱؛ قلب ذکر الله است ۱.۹۲:۸۴؛ ۳.۱۲۳:۱۲۴؛ نفس
بعد تمکین قلب حاصل است اما کمال اطمینان در تحصیل کمالات
نبوت حاصل است ۲.۵۴:۴

اعتبار / اعتبارات ۱.۲۶:۴۱؛ ۱.۲۶۰:۴۹؛ ۱.۲۴۲:۱۵؛ ۳.۴۹:۱۰؛ اول از برای
ایجاد عالم حب است ۳.۱۲۲:۱۲۹؛ اول از ذات منفک
سینمایند ۲.۵:۲۱؛ ثانی احتجاج مرفوع است ۲.۵:۲۱؛ ذات فوق جمیع

شیون و اعتبارات است ۱۴:۴۹:۳؛ ذاتیہ ۴۹:۲۶۰:۱؛ سہ است
محبوبیت و محبت و محبت ۲۴:۴:۲؛ عشق ۱۰۲:۲۰۸:۱؛ علم جامع
ترین سائر اعتبارات ذات است ۱۴:۴۹:۳؛ علمیہ ۶۶:۲۶:۳؛ ہر چند
اعتبار تمام ذات است ۶۷:۱۰۰:۳

اعتقاد / اعتقادات (ن.ك. عقیدہ)

اعمال (ن.ك. عمل)

اعیان (ن.ك. عین) اصول ظلال ۶۶:۴۳:۲؛ ثابتہ ۹۰:۲۰۰:۱؛ ۲۶-۲۷:۲۴۳:۱؛
۶۶:۴۳:۲؛ ۱۶۵:۴۴:۳؛ ثابتہ کہ آنرا حقائق ممکنات گوید
۱۳۳:۱۲۲:۳؛ ثابتہ کہ صور علمیہ اسماء الہی ۴۷:۱۰۰:۳

اقربیت (ن.ك. قرب) ۲۰:۴:۲؛ ۱۱۴:۴۹:۳؛ ذات بعالم از عالم و از افعال و صفات
واجبی اقرب باشد ۶:۱:۳

اقطاب (ن.ك. قطب)

الحاد (ن.ك. زندقہ)

الف ثانی در این وقت نیز آن دولت بہ تبعیت و وراثت بر منصہ ظهور آمدہ
۱۳۳:۳۰۱:۱

اللہ

(حضرت حق : حق سبحانہ عرب العالمین : وراء الوراہ) ۲:۴۱:۱؛ از
صفات و لوازم جواہر و اجسام و اعراض منزہ است ۴۱:۶۷:۲؛ اسم کہ
جامع جمیع شیون و صفاتست ۶۴:۲۸۷:۱؛ اہل اللہ ۳:۱:۱؛ ۶۹:۴۸:۱؛
اہل اللہ بعد از فنا و بقاء ۴۸:۳۰:۱؛ بایجاد این عالم حدی و نہایتی
حاصل نشدہ ۱۵:۶۸:۳؛ بذات خود موجود است نہ بوجود و ہمچنین
صفات ثمانیہ بذات واجب موجود اند ۱۲۹:۱۲۲:۳؛ بر قلب
۴۶:۱۹۰:۱؛ بعالم نسبتی است و آن نسبت مجہول کیف است
۹۳:۲۹۰:۱؛ بندہ غیر از اللہ ۶۹:۲۷:۳؛ تسویف ۱۳:۱۳۳:۱؛ تمام
۸:۴:۱؛ جامعیت ۸۶:۹۵:۱؛ داخل عالم نیست خارج عالم ہم نیست
۴۲:۳۳:۲؛ در خارج ۳۸:۱۶۰:۱؛ صفات کاملہ است از آنجملہ حیات و
علم و قدرت و ارادت و سمع و بصر و کلام و تکوین است ۴۱:۶۷:۲؛
قریب و محیط است و با عالم است اما کیفیت قرب و احاطہ و معیت
اوراندانیم کہ چیست ۱۳:۴۶:۲؛ لا معبود: لا موجود ۱۱۵:۱۱۱:۱؛
لفظ مبارک و بیچ صفت را بان منضم نسازی ۴۶:۱۹۰:۱؛ ما و رای
تفکر و تخیل است ۱۷۰:۴۵:۳؛ مالک علی الاطلاق است
۱۲۰:۲۶۶:۱؛ محیط اشیا است و قرب است وجود واجب ۵:۱۲۶:۱؛
مرئی شود ۱۰۲:۴۴:۳؛ مسلوب بالجملہ صفات امکان و حدوث کہ
سراسر نقص و شرارت دارند ۳۰:۱۷:۳؛ نسب و اعتبارات منزہ است از

نسب و اعتبارات و قیاس غائب بر شاہد در این موطن ممتنع است
 ۱۵۹:۳۰۷:۳: نه داخل عالم است نه خارج عالم نه متصل است به عالم
 و نه منفصل است از عالم ۱۱۲:۲۰۹۸: نه در ذات و نه در صفات و نه در
 اسماء ۱۲۱:۳۰۵۳: واجب الوجود است ۳:۳:۹: واجب الوجود جل
 سلطانه کائن است ۱۳۳:۳۰۵۹: وراء الورا است ۱۲۵:۱۰۲۱۷:
 ۲۰:۱۰۲۳۰: وراء الورا: ۲۸:۲۰۹: ۱۳۹:۳۰۶۷: وراء الورا است ثم وراء
 الورا ۳۷:۳۰۸۹: وراء الورا است ظلال و ظهورات همه از مبادی و
 مقدمات اند ۱۰۲۷:۱۰۲۷: وراء الورا ثم وراء الورا ثم وراء الورا ۳:۱:۲:
 هم اجمال است هم تفصیل ۱۰۳:۳۰۱۱۴: هم در ذات و هم در صفات و
 هم در افعال ۱۰۶:۱۰۲۶۶: همه با ایجاد او جل سلطانه موجود گشته
 است ۱۲۹:۳۰۵۷: همه خیر و کمال بوده است ۱۰۳:۳۰۲۲: همیشه بوده
 است و همیشه خواهد بود ۲۹:۳۰۱۷:

الوہیت مربوط بوجوب وجود است ۱۰:۳۰۳: و معبودیت ۹:۳۰۳:

الہام / الہامات (ن.ك. كشف) ۸۲:۱۰۳۰: ۸۶-۸۷: ۸۷:۱۰۳۱: ۴:۱۰۴۱:

۳۲:۱۰۵۹: ۱۱۰:۱۰۷۷: ۱۲۵:۱۰۲۱۷: بر غیر حجت نیست

۱۳:۱۰۲۷۲: بمیزان شرع ۱۲۵:۱۰۲۱۷: تابع الہام ۱۶:۲۰۵۵: خطای

الہامی در رنگ خطای اجتہادیست ۱۱۳:۱۰۲۹۲: خود عمل کند و

تقلید در حق وی خطاست ۱۱۵:۱۰۲۹۲: صدیق بطریق الہام منکشف

گشته است ۴:۱۰۴۱: ظنی است ۱۰۸:۱۰۲۰۹: کتاب و سنت

۱۰۰:۱۰۲۰۷: مظهر کمالات خفیہ دین است و الہام مظهر دقائق و

اسرار است و شبیہ اعلام نبی است ۱۸:۲۰۵۵: و کشف ۱۱۶:۱۰۱۱۲:

امر معروف و نہی از منکر ۱۲۶:۳۰۱۲۱:

انابت (ن.ك. ورع) ۸۹:۱۰۲۰۰: ۱۶۷:۳۰۷۵:

اندراج نہایت در بدایت (اندراج النہایۃ فی البدایۃ) ۳:۱۰۱: ۳۹:۱۰۲۱:

۸۹:۱۰۳۲: ۳۰:۱۰۶۲: ۶۷:۱۰۷۸: ۸۲-۸۳:۱۰۹۰: ۷۶:۱۰۱۹۰:

۱۱۲:۱۰۲۱۰: ۳/۵-۶/۹:۱۰۲۲۱: ۱۰۵:۱۰۲۶۶: ۹۰:۱۰۲۹۰:

۹۵-۹۶:۱۰۲۹۰: ۱۳۱:۱۰۲۹۵: ۱۰۸:۲۰۲۲: ۳۲:۳۰۱۷: السبیل

الموصل الی درجات الولايت ۹۰:۱۰۲۹۰: این طریق بر منتهی طرق

دیگر باشد ۱۱۴:۲۰۲۳: بدایت از تشبہ است و نہایت به تنزیہ

۱:۱۰۲۷۲: سابق بواسطہ قلت صحبت ارباب جمعیت ۶۰:۱۰۷۳: طریق

اندراج نہایت در بدایت ۳۱:۱۰۵۸: موطن جذبہ خاص ۱۱۲:۲۰۲۳: و

مبتدیان ۶۰:۲۰۲۳:

انسان / انسانی اداء و ظایف بندگی است ۸۰:۱۰۳۰: از کرۂ عنصر خاک اوسع

است ۱.۹۵:۸۶؛ جامع بر آن صورت موجود گشته است ۲.۴۳:۶۹؛
جامعترین جمیع اصناف عالم است ۳.۹۴:۵۳؛ جامع عالم خلق و عالم
امر است ۱.۳۰۴:۱۵۶؛ جامع عناصر و افلاک است ۱.۲۲۰:۱۳۰؛ در
حقیقت حقیقت ۳.۵۳:۱۲۴؛ دو چیز اند کہ عرش ندارد ۲.۱۱:۳۵؛
عبارست از مجموع عالم خلق و عالم امر است ۲.۴۳:۶۶؛ محتاج ترین
خلایق ۱.۴۵:۱۴؛ مربی تربیت عالم خلق ۱.۲۱۰:۱۱۰؛ مرکب از این
اجزای عشرہ است ۲.۴۱:۵۳؛ وجود مراتب ۱.۱۶۰:۳۸

انسان کامل ۳.۳۰:۴۵؛ از گرفتاری ما سوای ذات احدیت است ۲.۱۱:۳۵؛
بسیر فی اللہ متحقق شود و متخلق باخلاق اللہ گردد ۲.۹۱:۸۸؛ بعد از
ارجاع فنا و بقا بسوی عالم و دعوت خلق بحق ۳.۵۳:۱۲۲؛ بقا و بقا پاک
و پاکیزہ گشته اند ۲.۲۱:۵۴؛ در عالم صغیر مظهر حضرت ذات احد
است کہ مجرد از اعتبارات است ۲.۱۱:۳۶؛ مرات ذات احد میگرد
۲.۱۱:۳۶

انفس / انفاس (ن.ک. سیر انفس) در رنگ آفاق ۲.۴۲:۱۰۸؛ در رنگ آفاق بی ما
حاصل است ۳.۱۰۰:۴۳؛ در رنگ، آفاق داخل دائرہ امکان است
۲.۴۲:۱۰۳؛ در رنگ آفاق ظلال اسماء الہی است ۲.۹۹:۱۲۹؛ نسیان
انفس عبارت از زوال علم حضوری است ۳.۵۲:۱۱۷

انوار (ن.ک. نور)

اوتاد (ن.ک. در فہرست گروہا)

اویسی (ن.ک. قرنی؛ اویس در فہرست اشخاص) گفتن انکاری از پیر ظاہر
نیست ۳.۱۲۱:۱۲۴

ایمان ۱.۲۱:۴۶؛ ۳.۹۵:۵۷؛ از جامعان تنزیہ و تشبہ بہ تنزیہ ۱.۲۷۲:۵؛ انبیا

۱.۲۷۲:۱۷؛ ۲.۶۷:۴۶؛ ایشان (اصحاب) باخلاص ۲.۳۷:۹۶؛ باخترت در

رنگ ایمان باللہ ۳.۱۷:۳۵؛ باعتبار ۲.۶۷:۴۷؛ ببرکت صحبت نبی ﷺ

۱.۵۹:۳۵؛ بتقلید ۱.۲۸۷:۵۴؛ بتقلید انبیا حاصل شود ایمان استدلالی

است ۱.۲۷۲:۱۸؛ بتنزیہ صرف دارد اما گرفتاری دیگر است و ایمان

دیگر و حال دیگر ۱.۲۷۲:۱۲؛ بجمیع انبیا ایمان باید آرد و ہمہ را معصوم

و راست ۳.۱۷:۳۳؛ بعد از حصول یقین دل را از دو حالت خلو نبود

۳.۵۱:۱۱۶؛ بفرضیت صلوات خمس ۳.۱۷:۳۷؛ بہ قرآن ۳.۲۹:۷۴؛

تجدید ۱.۵۲:۲۶؛ ۱.۷۳:۵۸؛ ۱.۷۸:۶۸؛ ۱.۱۰۷:۱۱۲؛ تحقق از تبری

کفر ۱.۲۶۶:۱۲۴؛ تصدیق ۱.۱۱۱:۱۱۵؛ تصدیق صوری ایمان

است ۱.۴۶:۱۸؛ تصدیق قلب ۲.۵۰:۱۳۳؛ تصدیق قلبی است و اقرار

لسانی بآنچه از دین بتواتر و ضرورت بما رسیدہ است ۲.۶۷:۴۶؛ حقیقت

یافت مطلوب حاصل نموده ۱۱۳:۲۴۳

بدعت/بدعتہا (البدعة) ۱۱۶۸:۵۳ : ۱۲۵۵:۶۳ : ۳۱۰۵:۸۵ : اجتناب

۱۰:۱۳۱:۱ : ۲:۱۹:۴۷ : بر دو نوع است حسنه و سيئه ۸۶:۷۲ : ۱۰۱

ترك ۱۴۰:۱۳۱۳ : ترویج موجب تخریب دین است ۲۳:۵۶ : ۲:۲۳ : حسنه

در رنگ بدعت سيئه ۵:۵۲ : ۲:۵۲ : حسنه و اگر طریق سلوك و تصرف نبوده

پس اینها را بدعت حسنه میتوان گفت ۱۶۷:۱۳۱۳ : رفع ۵۷:۲۳:۲

رفع سنت ۸۶:۷۲ : ضلالت است ۵۳:۶۷:۲ : منکر ۲۲:۲۳۱:۱

برزخ/برزخی ۸:۴ : ۱۱۶۹:۵۳ : ۱۳۲:۱۲۹۶ : احکام ۲۶:۵۸:۲ : بین الوجود و

العدم ۳۱:۱۴ : ۳۸:۱۶۰:۱ : ۱۰:۱ : حیات عالم برزخ که موطن قبر

است حیات برزخ گویا نصف حیات دنیوی است ۸۸:۳۶:۳ : در میان

تجلی صفات و تجلی ذات اصل است ۱۶۹:۷۵:۳ : در میان حقائق کونی

و حقائق الہی ۱۰۰:۲۶۳ : ۱ : در میان و خارج موجودات ۶۹:۱۰۰:۳

ذی جهتین ۳۹:۶۱:۱ : صغری از موطن دنیوی است ۴۳:۱۶:۲ : صغری

و کبری را که روز قیامت است ۱۰۰:۲۶۳ : ۱ : قبر است در میان دنیا و

آخرت ۱۲۰:۲۶۶:۱ : قبر برزخ است در میان دنیا و آخرت ۳۶:۱۷:۳

قلب انسان است ۹۵:۳۳:۱

برزخیت ۲۵:۱۱۱:۱ : ۳۳:۱۱۵:۱ : ۳۹:۱۱۸:۱ : اجمال و تفصیل رب حضرت نوح

است ۵۳:۲۵۱:۱ : کبری ۱۲۹:۲۲۰:۱ : مقام برزخیت که مقام قلب

است ۵۹:۲۸۷:۱

بعد (ن.ك. قرب) باعتبار درك و معرفت است نه باعتبار مکان و مسافت

۱۵۶:۷۱:۳ : تضلیل ۵۱:۷۰:۱

بقاء/ باقی (ن.ك. فنا/فانی) ۶۵:۸:۱ : ۶۰:۲۸۷:۱ : ۹۸:۹۳:۲ : اتمیت و مشهود

۲۷:۱۵۱:۱ : اکمل ۶:۲:۱ : ۶۳:۲۳:۱ : اکمل اطلاق کلمه انا که از وی

زائل شده بود ۱۳:۷۹:۳ : بالله ۳۶:۵۹:۱ : ۶:۱۲۶:۱ : ۷۷:۲۸۵:۱

۶۵:۲۸۷:۱ : ۶۷:۲۸۷:۱ : ۹۸:۲۹۰:۱ : ۳۹:۱۳:۲ : بالله برگز انا را

موردی نباشد ۱۶۷:۷۵:۳ : باندازه ۱۱:۶:۱ : بتمام و کمال ۵۲:۲۲:۱ : بعد

از فنا ۵۲:۲۲:۱ : بعد از فنا مطلق و نهایت سلوك است

۱۰۵:۲۹۰:۱ : بیک اعتبار بقا بجمع اعتبارات است ۶۳:۲۸۷:۱ : پیش از

جهالت محض است ۱۱:۶:۱ : توفان ۱۱۹:۵۳:۳ : ثانی معبر به بقاء بالله

است ۷۹:۳۰:۱ : خاص ۶:۲:۱ : خاص بعد از حصول فنای تام

۱۳۹:۳۰۰:۱ : در تنگنا ۵۱:۲۲:۱ : در مقام جذبہ کہ شبہ به فنا است

۷۹-۸۰:۳۰:۱ : ذات مشرف سازند و اعتبارات خواهد بود چه هر چه چون

است ۱۸-۱۹:۸۰:۳ : ذوقی ۳۲:۱۵:۱ : رو بعالم دارد ۳۹:۱۱۸:۱ : کہ در

جهت جذب پیدا شود در توحید وجود است ۹۷: ۱.۲۹۰: ۱.۲۹۰: مترتب
۱.۱۶۰: ۳۶

بهشت/جنت ۱۶: ۱.۳۵: ۹۵: ۱.۲۰۳: ۹۶: ۱.۲۶۱: ۳۸: ۱.۲۸۳:
۱۲۸: ۱.۳۰۲: ۲۳: ۲.۵۸: ۱۰۵: ۲.۹۶: ۳۲: ۳.۱۷: ۳۶:
۵۱: ۳.۲۳: ۶۵-۶۶: ۳.۱۰۰: ۱۳۳: ۳.۱۲۲: بنور حضرت صدیق مملو
است ۵۵: ۱.۲۵۱: دخول بر مشرکان حرام است ۴۰: ۱.۲۵۹: دخول
مربوط به فضل حق است ۱۱۶: ۱.۲۶۶: دخول منوط به ایمان
است ۴۱: ۱.۲۵۹: دخول وابسته باتیان شریعت است ۲۱: ۱.۲۸:
درجات ۳: ۱.۱: مربوط به ایمان است لیکن ایمان فضل اوست
۱۱۶: ۱.۲۶۶: معاد از برای تنعم مومنان است ۴۵: ۲.۶۷: و دوزخ
موجود اند ۱۲۲: ۱.۲۶۶: و غیر بهشت نسبت به حضرت حق
۳۳: ۲.۱۱: هفتاد هزار کس از امت من بیحساب بهشت خواهند
درآمد ۳۷: ۳.۲۱:

بیچون و بیچگونه (ن.ك. چون) آنجا همه نور است ۲: ۳.۷۶:

بیعت ۹۹: ۳.۴۱: رضوان ۱۰۶: ۲.۹۶: ۶۱-۶۲: ۳.۲۳: علی به ابو بکر
۴۵: ۱.۸۰: نساء ۹۲: ۳.۴۱: ۹۵-۹۶: ۳.۴۱:

پ

پادشاه اسلام ۱۹: ۱.۳۷: ۲۶: ۱.۵۳: اسلام از زشتی رسوم آن بدکیشان
۸۲: ۱.۱۹۳: ترویج سنت نباشد ۸۵: ۱.۱۹۵: سلطان وقت خود را
حنفی مذهب میگیرد و از اهل سنت میداند ۶۰: ۱.۲۵۱: شبلی
نوکری ۲۱: ۳.۸۲: صلاح عالم ۱۸: ۱.۳۷: قرب ۲۰: ۱.۳۷: عباسی
۵۵: ۲.۶۸: و مسلمانی رواج ۷۶: ۱.۸۱:

پیر (ن.ك. شیخ در این فهرست و مشائخ در فهرست گروها)

آداب ۹۲: ۱.۲۰۰: آئینه ابتدا واصل است ۵۵: ۱.۱۶۹: امری خلاف
شریعت ظاهر شود ۱۷۳: ۱.۳۱۳: اول انکار نکند ۳۵: ۲.۶۳: این وقت
اکثر از خود خبر ندارند و ایمان را از کفر جدا نمیتوانند کرد ۳۵: ۲.۶۳:
برکات و مرادات ۵۵: ۱.۱۶۹: بی توسط پیر کامل مکمل دشوار است
باید که بدولت جذب و لوک مشرف شده باشد ۱۱۲: ۱.۲۹۲: تعلیم
استاد شریعت است و هم رهنمای طریقت ۸: ۱.۲۲۱: تعلیم بی انکار
پیر اول جائز است که پیر ثانی اختیار کند ۸: ۱.۲۲۱: جامع کمالات و
فیوض است ۱۱۲: ۱.۲۹۲: خرقة ۸: ۱.۲۲۱: در نظر مرید خود را متجمل
نماید ۱۰۸: ۱.۲۰۹: دل مرده مرید را زنده گردانیده است ۹۲: ۲.۹۲:
صحبت ۸: ۱.۲۲۱: ظاهر ۱۲۳: ۳.۱۲۱: کامل مکمل ۱۱۲: ۱.۲۹۲:

محبتی در نظر محب ہر چہ از محبوب صادر میشود ۱۱۴: ۱۲۹۲: ۱: مرید
 کہ سبب افادہ و استفادہ است ۴۴: ۱۸۴: ۱: ناقص منع نمودن از اخذ
 طریق ۵۶: ۲۳: ۱: نسبت پیر ۸۸: ۳۲: ۱: وسیلہ ایست بوصول جناب
 قدس حق ۳۵: ۶۳: ۲: ہر چند سبب حصول کمالات مرید است
 ۱: ۲۵۶: ۶۶

پیری و مریدی ۱۹: ۲۷۲: ۱: ۲۶: ۱۸: ۲: ۹۲: ۹۲: ۲: از حقیقت خارج است از
 کلاہ و داسنی و شجرہ ۷۷: ۱۹۰: ۱: بتعلیم و تعلم طریقہ است نہ بکلاہ و
 شجرہ ۸: ۲۲۱: ۱:

ت

تبعیت نظر بر قدم اول باصالت است و قدم ثانی بہ تبعیت آن نبی ﷺ
 ۱۲۹-۱۳۰: ۲۹۵: ۱: وراء است کہ منافی اصالت است ۱۲۹: ۲۹۳: ۱:

تبلیغ ۹۱: ۳۲: ۱: ۸۳: ۳۶: ۲: ۸۸: ۳۶: ۲: ۳۳-۳۵: ۱۷: ۳: احکام شرعی
 ۲۱: ۳۸: ۱: احکام شرعی اظہار خوارق و کرامات ہیچ در کار نیست
 ۸۳: ۱۹۳: ۱: الدعوات ۴: ۲: ۱: حق (بر پیغمبر واجب است) ۷۳: ۸۰: ۱:
 انبیاء ۵۱-۵۲: ۲۳: ۳: ظاہر و باطن ۲۱: ۵۷: ۲: محمد رسول اللہ ﷺ
 ۳۹: ۱۷: ۳: و وحی ۱۲۳: ۱۷: ۱: ۳۶: ۶۷: ۲:

تجدید الف ثانی بہ تبعیت و وراثت تازہ گشتہ اند ۲۰: ۴: ۲: شریعت پیغمبر
 اولی العزم ۱۰۶: ۲۰۹: ۱: ملت در الف ثانی ۹۸: ۲۶۱: ۱:

تجلی / تجلیات ۳: ۱: ۱: ۴: ۱: ۱: ۷۱: ۲۶: ۱: اسما و صفات ۶۲: ۲۵۳: ۱:
 ۶۸: ۲۵۷: ۱: افعال ۱۱۹: ۱۱۵: ۱: ۳۳: ۱۱: ۲: افعال فعل حق است
 ۱۶: ۳: ۲: افعال عبارت از ظہور فعل حق است ۱۶۶: ۷۵: ۳: افعال و
 صفات بی تجلی ذات ظلال افعال و ظلال صفات اوست ۱۰۹: ۲۶۶: ۱:
 برقی ارتفاع شیون و اعتبارات متحقق میشود ۷۳: ۲۷: ۱: برقی فی
 الحقیقت ذات نیست ۱۷۰: ۷۵: ۳: بظلال است ۱۲۵: ۲۱۷: ۱:
 ثلاثہ ۳۳: ۱۱: ۲: در مرایای آفاق و انفس ۱۹: ۴: ۲: سہ گانہ (افعالیہ و
 صفاتیہ و ذاتیہ) مشاہدات عارفا نہ ۹۸: ۳۶: ۱: شانی از شیون ذات
 است ۱۷۰: ۷۵: ۳: صفت ۱۴: ۳: ۲: ظلال افعال و صفاتست ۱۴: ۳: ۲:
 ضلی از اضلال آن فعل است ۱۶: ۳: ۲: عبارت از ظہور شیئ است
 ۴: ۲۲۱: ۱: فعل ۱۴: ۳: ۲: فی الحقیقت تجلی آثار فعل حق است نہ
 تجلی فعل او تعالیٰ ۱۰۸: ۲۶۶: ۱: من الذات لایکون الابصورة المتجلی
 له فالمتجلی له ما ورای سوی صورتہ فی مرآت الحق ۱۰۷: ۳۲: ۲:
 نہایت نیست ۴: ۲۲۱: ۱: و ظہورات نہایت تجلی ذات
 باشد ۳۳: ۱۱: ۲: وجودی را منافی است ۶۳: ۲۸۷: ۱:

تجلی ذات / ذاتی / ذاتیه ۱.۲:۶ ؛ ۱.۳:۷ ؛ ۱.۴:۹ ؛ ۱.۲۱:۳۷ ؛ ۱.۲۳:۶۳ ؛
 ۱.۲۶:۷۱ ؛ ۱.۲۷:۷۳ ؛ ۱.۳۱:۸۳ ؛ ۱.۵۸:۳۱ ؛ ۱.۷۰:۵۱ ؛ ۱.۱۱۵:۱۱۹ ؛
 ۱.۱۳۱:۱۰ ؛ ۱.۱۶۰:۳۷ ؛ ۱.۲۲۱:۴ ؛ ۱.۲۲۱:۸ ؛ ۱.۲۹۰:۹۶ ؛ ۲.۳:۱۴ ؛
 ۲.۳:۱۹ ؛ ۲.۳۲:۱۰۹ ؛ ۳.۷۹:۱۳ ؛ ۳.۱۰۰:۷۹ ؛ المتجلی له ما ورا ی
 سوی صورته فی مرات الحق ۱۰۷:۲.۴۲ ؛ این بزرگواران را دائمی
 است ۲۳۳:۴۴ ؛ با حضرت ذات است ۱.۲۲۱:۵ ؛ بالاصالة نصیب
 حضرت خلیل ۳۰:۳.۸۸ ؛ بی ملاحظه شیون و اعتبارات
 نیست ۲:۱.۲۲۱ ؛ ۴۸:۱.۲۶۰ ؛ جامع جمیع شیون و اعتبارات
 است ۱۴:۳.۷۹ ؛ حصول بعد از حصول فناست ۱۶۸:۳.۷۵ ؛ خاص
 محمد رسول الله ﷺ است که فوق جمیع اسما و صفات است
 ۱۲۴:۱.۲۹۴ ؛ در پرده اسمی است ۶۷:۱.۲۸۷ ؛ در حق ۲۹:۲.۹ ؛ سیر
 مقام تجلیات ذاتیه ۱۳:۱.۱۳۵ ؛ فوق این تعین لاتعین مرتبه ذات بخت
 است ۱۵۸:۳.۷۳ ؛ که فوق جمیع نسبت و اعتبارات است ۲۵:۱.۲۳۴ ؛
 که مخصوص آن حضرت (محمد ﷺ) است تجلی بی پرده
 است ۶۷:۱.۲۸۷ ؛ لا یكون الا بصورة المتجلی له ۱۰۷:۲.۴۲ ؛ نبود مگر
 بصورت شخص متجلی له ۱۶۱:۳.۷۴ ؛ نصیب انبیا نیست و به تبعیت
 نصیب کامل است ۴۵:۱.۲۳۵ ؛ و کمال ۳۳:۱.۱۵۸ ؛ همه تعلق بضلال
 فعل و صفت داشت ۱۲:۲.۳

تجلی ذاتی برقی ۲۷:۱.۱۲ ؛ ۳۷:۱.۲۱ ؛ ۷۳:۱.۲۷ ؛ ۹۹:۱.۹۹ ؛ ۲۷:۱.۱۵۱ ؛
 ۶۸:۱.۲۸۷ ؛ ۹۵:۱.۲۹۰ ؛ ۱۲۷:۱.۲۹۴ ؛ ۲۷:۲.۵۸ ؛ ۶۷:۳.۱۰۰ ؛ عبارت
 از ظهور حضرت ذات است بی توسط شیون و اعتبارات ۲۷:۱.۱۵۱

تجلی صفات / صفاتی ۳۱:۱.۵۸ ؛ ۱۱۹:۱.۱۱۵ ؛ ۸۳:۱.۲۶۰ ؛ ۶۳:۱.۲۸۷ ؛
 ۲۹:۱.۲۸۷ ؛ افعالی ثبوتیه ذاتیه بشیون و اعتبارات ذاتیه ۸۳:۱.۲۶۰ ؛
 بانجام نرسد تا نیایی نرهبی از تجلی ذات است ۱۶۸:۳.۷۵ ؛ حسن و جمال
 است ۷۸:۱.۲۶۰ ؛ عبارت از ظهور صفات حق است ۱۶۷:۳.۷۵ ؛ که از
 تجلی ذات جدا ساخته اند ۳۳:۲.۱۱ ؛ و کمال ۳۳:۱.۱۵۸

تجلی صوری (الصوری) ۳۰:۱.۱۳ ؛ ۷۹:۱.۳۰ ؛ ۱۱۳:۱.۲۱۱ ؛ ۳۷:۱.۲۳۷ ؛
 اطلاق شهود بر سبیل تجوز است چه حق را جز بحق نمیتوان دید و در
 مرتبه حق الیقین است که حقیقت شهود در آن مقام متحقق
 است ۳۱:۱.۲۷۷ ؛ حاصل است ۷۹:۱.۳۰ ؛ در حقیقت رویت حق
 نیست ۵۰:۱.۲۸۶ ؛ که مقدمه است و داخل دائره علم است
 ۷۹:۳.۳۲ ؛ مفنی نیست ۷۹:۱.۳۰ ؛ و خواه معنوی ۷۵:۲.۷۷ ؛ هر قسم
 که باشد داخل سیر آفاقی است و در مرتبه علم الیقین حاصل

است ۱.۳۰:۷۹

تحقیق جائز داشتی تو زوال عین و اثر را از انسان ۱۲۲:۵۳:۳ (ابن العربی) حقائق ممکنات صور علمیه اسماء الہی است ۱۳۲:۵۸:۳

تخیل/تخیلات انصباغ قلب و قالب است ۱.۱۷۲:۵۹:۱: مشتبہ انکار نصوص قرآنی ننمایند و تکذیب احادیث صحاح نبوی نکنند ۱۰۴:۳۳:۳

ترك اولی ۱.۲۶۰:۹۱:۱: حکمی ۱.۷۲:۵۳:۱: فرائض و واجبات ۱.۲۶۰:۹۱

تزکیہ نفس (ن.ک. تصفیہ) ۱.۱۲۵:۲۳:۱.۲۰۰:۸۹:۱: بر دونوع است بریاضات و مجاہدات تعلق دارد و طریق دیگر طریق جذب و محبت است ۱۳۷:۶۰:۳: بعد از تصفیہ قلب است ۱.۲۰۰:۹۰

تسبیح مفتاح توبہ است ۱۵۸:۱.۳۰۹:۱: و اقل رکوع و سجود سه بار است و اکثرش تا بہفت بار یا یازدہ بار ۱۳۳:۱.۲۶۶

تسکین ۲.۳۷:۹۵:۲.۳۲:۶۹

تشبیہ ۲.۷۹:۷۹:۱.۱۸:۴۱

تصدیق ۳.۹۱:۲۲: حقیقت ثبوت در ایتان احکام شرعیہ است ۱.۱۹۱:۷۹:۱: صورت ۱.۱۹۱:۷۹:۱: گرویدی عین تصدیق است ۳.۹۱:۴۳:۱: و عمل ۳.۹۱:۴۳:۱: یقین و اذعان قلبی است ۱.۲۶۶:۱۲۸

تصرف (ن.ک. توجہ) ۱.۲۰۰:۹۲:۱: از قضاء معلق ۱.۲۱۷:۱۲۲:۱: باطن ۲.۳۲:۶۹:۱: تمام علاج ضعف است ۱.۱۲۵:۲۳:۱: شیخ مقتداست ۱.۲۲۱:۹: متخیلہ غیر واقع است ۱.۱۰۷:۱۱۰:۱: مجال ۲.۲۸:۶۶

تصفیہ (ن.ک. تزکیہ) باطن ۱.۲۹۳:۱۲۱:۱: کہ بعد از حصول تزکیہ است کہ در سیر فی اللہ است ۱.۶۲:۴۰:۱: کہ پیش از تزکیہ است ۱.۶۲:۴۰:۱: مقصود از سیر و سلوک و جذبہ و تصفیہ و تطہیر نفس است ۲.۴۲:۱۱۰:۱: و تزکیہ مجتہدین ۱.۷۱:۵۲

تصوف علمی کہ متعلق بہ توحید و جود است ۱.۲۸۷:۵۶

تعلیم حضوری آگاہی عبارت از حضور باطن است حضور در حضور است ۳.۱۶:۲۷:۱: طریقہ نہ بکلاہ و شجرہ ۲.۱۸:۴۶

تعین/تعینات امکانی ۱.۲۰۰:۹۱:۱: ۱.۲۰۹:۱۰۳:۱: ۱.۲۰۹:۱۰۵:۱: ۲.۷۳:۶۶:۱:

امکانی و مخلوق و حادث است ۳.۱۲۲:۱۳۳:۱: انبیا ۱.۲۰۸:۱۰۱:۱:

جسدی ۲.۱:۶:۳.۹۶:۵۸:۱: جمیع انبیا از مقام اصل است ۱.۲۳۸:۴۹:۱:

حبی ۳.۱۲۲:۱۲۸:۱: حبی کہ تعین اول است و حقیقت محمدی

است ۳.۱۲۲:۱۳۳:۱: حسی ۲.۷۳:۶۶:۱: حضرت خاتم الرسل ﷺ

۳.۹۳:۴۸:۱: خارجیہ این سه تعین ۲.۱:۶:۱: خلت ۳.۹۳:۴۷:۱: در پردہ لا

اقل ۱۲۳:۱۲۴؛ دو تعین در مرتبه وجوب اثبات و سه تعین در مرتبه امکان ثابت میکنند ۳۳۳:۸۴؛ ذات ۱:۳؛ روحی ۲:۱:۶؛ ۲:۴۳:۶۶؛ ۳:۹۲:۵۸؛ سائر تعینات را مندرج در تعین اول میدانند ۳۳:۸۸؛ علمی ۳:۹۳:۵۰؛ ۳:۱۰۰:۸۰؛ علمی جملی را ظل آن دو تعین گفتن ۱۲۲:۱۲۹؛ علمی و خارجی ۳:۵۸:۱۳۲؛ علمی وجوبی ۱:۲۰۰:۹؛ علمی جملی ۳:۸۸:۲۹؛ کفار باسم الضل تعلق دارند ۱۰۲:۱۱۲؛ مبدء وجود است ۱۲۸:۱۲۲؛ مثالی ۲:۱:۶؛ ۲:۴۳:۶۶؛ محبت ۳:۹۳:۴۷؛ محمدی ۱:۲۵۲:۶۱؛ محمدی در پرده ۱۲۳:۱۲۴؛ واحدیت ۳:۳۳:۸۴؛ وجوبی از اسمای ۱۰۳:۱۰۹؛ وجوبی حقیقت تعین امکانی گویند ۲:۴۳:۶۶؛ وجوبی عروج ۱۰۵:۱۰۹؛ وجودی ۳:۸۸:۲۹؛ ۳:۹۳:۵۰؛ ۳:۱۱۳:۱۰۴؛ وجودی را ظل تعین حبی گفتن ۱۲۲:۱۲۸؛ وجودی فوق تعین علمی است ۳:۸۸:۳۲؛ وجودی کمال و اجمال ذاتیست ۳:۹۳:۵۰؛ وحدت ۳:۳۳:۸۴؛ وحدت و احدیت مرتبه اعیان ثابته است ۲:۴۳:۶۶

تعین اول ۱:۳؛ ۱:۲۶۰:۴۶؛ ۳:۴۹:۱۵؛ ۳:۸۸:۳۳؛ ۳:۹۳:۴۹؛ ۳:۱۰۰:۴۹؛ از

اجمال حضرت علم و آنرا حقیقت محمدی گفته اند ۳:۴۳:۱۵؛ تجلی ذات نیست ۱۳-۱۴:۴۹؛ تعین حبی است ۳:۱۲۲:۱۲۹؛ تعین حضرت ذات است ۳:۸۸:۲۹؛ تعین علمی است دو تعین اولین را علمی گفته است ۳:۱۰۰:۸۰؛ تعین وجود آمده است و سائر تعینات تابع اند ۳:۱۱۳:۹۶؛ تعین وجودی است ۳:۱۲۲:۱۲۸؛ تمیز اجمالی معبر بتعین اول است ۲:۱:۶؛ حقیقت محمدی است ۱:۲۶۰:۴۹؛ ۳:۱۲۲:۱۳۳؛ را وحدت می نامند و آنرا حقیقت محمدی میدانند ۲:۱:۶؛ ظهور وحدت ۱:۲۲۱:۴؛ علمی جملی را ظل آن دو تعین گفتن ۳:۱۲۲:۱۲۹؛ که حقیقت محمدیست حضرت اجمال علم ۳:۱۲۲:۱۲۸؛ مبادی تعینات انبیا و ملائکه ۳:۱۱۲:۱۰۱؛ مبدء تعین حضرت ابراهیم است ۳:۹۳:۴۸؛ محیط همه اشیاست و جامع جمیع اضداد است ۳:۹۳:۴۷؛ منشاء ولایت خلیلی است ۳:۹۳:۵۰؛ وجودی در خارج است ۳:۹۳:۵۰-۳۹؛ وجودی را ظل تعین حبی گفتن ۳:۱۲۲:۱۲۸؛ وجودی رب حضرت خلیل است ۳:۸۸:۳۰؛ وجودی مبدء تعین ۳:۹۳:۴۷

تعین ثانی آن علم تفصیلی باشد ۳:۱۰۰:۴۹؛ در مرتبه تفصیل ثبوتی پیدا کرد صفة الحیوة است که ام جمیع صفات است ۳:۱۱۳:۱۰۰؛ در نظر کشفی تعین وجودیست ۳:۱۲۲:۱۲۹؛ واحدیت میگویند ۲:۱:۶؛ ۳:۱۲۲:۱۳۳

- تفصیل/تفصیلی (ن.ك.اجمال) ۱.۲۲:۵۴؛ ۱.۲۶:۷۱؛ ۱.۲۱۰:۱۱۲؛ ۱.۲۱۰:۱۱۲؛ تعین ثانی
 ۲.۱:۶؛ حضرت اجمال ذات است ۱۳۹:۱۳۰۰؛ درعین مرتبہ اجمال
 است ۳.۱۱۴:۹۷
- تقلید ۱.۳۱:۸۶؛ ۱.۳۸:۱۰۰؛ ۱.۲۴۵:۴۵؛ ۳.۳۱:۷۸؛ ارباب ۱.۳۸:۱۰۰؛
 استدلال ۱.۲۱۰:۱۱۱؛ استعداد ۱۰۸-۱۰۹:۱۰۷؛ اسلام ۱.۶۳:۴۲؛
 اقوال علماء اہل سنت ۱.۲۸۹:۸۸؛ انبیا ۱.۲۶۶:۱۱۲؛ ۱.۲۷۲:۱۸؛
 اہل سنت ۱.۵۹:۳۳؛ بطریق سنت ۱.۳۱۳:۱۷۱؛ شیخ طریقت
 ۳.۱۳:۲۳؛ صواب رای خود است ۲.۳۶:۸۷؛ طریقت اسباب تقلید
 است ۱.۲۲۷:۱۶؛ علماء اہل حق باحکام ثابتہ بوحی ۱.۲۸۶:۵۰؛ فرقہ
 ناجیہ ضروریست ۱.۲۵۱:۶۰؛ مجتہدان ولایت خاصہ یا عامہ مومنان
 برابرند ۲.۵۵:۱۶
- تقیہ ۱.۸۰:۷۳؛ ۲.۳۶:۸۱؛ از صفات اہل مکر و نفاق است ۲.۳۶:۸۲؛ بہ نقی
 ۱.۸۰:۷۵؛ محملی غیر از صدق و صواب ندارد ۲.۳۶:۸۳
- تکوین ۳.۲۶:۶۵؛ با اعتبار تعلقات شتی ۱.۲۹۴:۱۲۳؛ مبداء تعین حضرت آدم
 ۳.۱۱۴:۱۰۲
- تلوین/تلوینات ۳.۱۱۷:۱۰۶؛ اہل تلوین ۳.۱۱۷:۱۰۶-۱۰۷؛ ۳.۱۱۸:۱۱۲؛
 تجلیات از صفات و شیون نشان میدہد حضرت ذات است ۳.۷۵:۱۷۱
- تمکین ۲.۲۱:۵۳؛ اہل تمکین ۳.۱۱۷:۱۰۶-۱۰۷؛ بین المشاہدہ و الفہم
 ۳.۱۱۷:۱۰۶؛ تلوین و تمکین ۳.۱۱۷:۳۷؛ کہ در عین تلوینات لشکریان
 تمکین نصیب شان است ۳.۷۲:۱۵۶
- تنزل/تنزلات (ن.ك.نزول) ۱.۱۶۰:۴۰؛ بعالم ۱.۲۴:۶۳؛ خمس ۳.۷۳:۱۵۷؛
 خمس گویند و حضرات خمس نیز گویند ۲.۱:۷۷؛ ۳.۳۳:۸۴؛
 کمال ۱.۱۶۹:۵۳؛ مراتب ۳۷:۱۶۰؛ وجود در مراتب
 ظہورات ۳.۶۳:۱۳۶-۱۳۵
- تنزیہ ۱.۱۸:۴۱؛ ۲.۷۹:۷۹؛ ۳.۷۳:۱۶۳؛ ۳.۷۳:۳۷؛ ۳.۸۹:۳۷؛ ۳.۹۵:۵۶؛ او نزد خواجہ
 تشبہ است و بیچون او چون و کمال او نقص ۱.۲۷۲:۱۱؛ تشریک
 وجود ۲.۱:۵۵؛ حق است ۱.۳۳:۷؛ داخل دائرہ امکان ۱.۲۶۰:۸۲؛
 صرف ۱.۲۷۲:۵؛ ۲.۵۸:۲۷؛ ۳.۷۳:۱۶؛ صرف و تمام عروج است ۳۹
 ۱.۱۸:
- تواجد (ن.ك.وجد/وجدان) ۱.۵۴:۲۸؛ ۱.۷۳:۵۸؛ ۱.۷۸:۶۸؛ ۲.۶۷:۳۷؛ ترک فرضا من الفرائض و
 توبہ شرب خمر و النظر الی غیر محرم و مس المصحف بغیر وضو و

اعتقاد ۳۸:۲۶۶؛ من الذنوب واجبة و فرض عین فی حق کل شخص ۳۷:۲۶۶

توجه (ن.ک. تصرف) ۷۶: ۱۲۹؛ ۹۲: ۲۰۰؛ احدیت سالک از مشاهدات سفلی که مرایای ممکنات ظاهر شود ۱۲: ۲۷۲؛ اخص خواص بخلق نه بواسطه گرفتاری است ۱۲۷: ۲۴۶؛ از ابتدا باحدیت صرف است ۹۳: ۲۰۲؛ از عدم توجه کمال ترتصور نماید ۶۸: ۲۷۴؛ باحدیت ذات است ۵۹: ۲۲۳؛ بخلق عین توجه بحق است ۱۲۹-۱۳۰: ۲۴۶؛ برای دفع بعضی امراض ۱۴: ۱۷۴؛ بغیر از برای تقویت و تربیت توجه باحدیت است ۱۷۲: ۳۱۳؛ بنفی غیر منافی توجه احدیت نباشد ۱۷۳: ۳۱۳؛ تام ۲۳: ۱۱۱؛ توجه حق با توجه خلق جمع شده ۵۹: ۲۸۷؛ حق سبحانه ۱۴: ۱۷۴؛ روح ۵۳: ۲۲؛ روح و نفس معابد از اندراج نفس در انوار روحی در توجه قلبی مندرج است ۵۷: ۲۸۷؛ قبله ۷۶: ۱۹۰؛ مذکور ۹۶: ۲۰۳

توحید ۳۱: ۱۱۳؛ ۶۶: ۱۰۰؛ آمیز معنی حلول و اتحاد می فهمند ۳۶: ۸۹؛ ارباب ۱۰۲: ۳۸؛ اسرار ۷: ۲۷۲؛ اعلیٰ ۸۶: ۳۱؛ بواسطه مظهریت ۳۹: ۱۶۰؛ تنزلات مراتب را نمی تواند مطالعه کرد ۲۳: ۱۱۱؛ فعلی جمعی را در اثنا راه دست میدهد ۸۱: ۳۰؛ عبارت از تخلیص قلب است ۱۱۵: ۱۱۱؛ مراقبان توحید که اشیاء اصلا در دل خطور نکنند و این عدم خطور مبتنی بر نسیان قلب است ۳۲: ۲۷۸؛ مسئله ۲۸: ۱۳؛ منافی ۱۱: ۲

توحید شهودی ۶: ۲۳؛ ۹: ۲۷۲؛ ۷۶: ۲۷۲؛ ۱۱۵: ۱۱۹؛ از ارباب علم است ۸: ۲۳؛ از قسم عین الیقین ۶: ۲۳؛ باید تا فنا متحقق شود و نسیان ما سوی حاصل گردد ۹: ۲۷۲؛ بعد از مقام حیرت ۸: ۲۳؛ مشهود و سالک جز یکی نباشد ۶: ۲۳؛ عین توحید وجودی خیال کرده ۱۰: ۲۷۲

توحید وجودی ۸۳-۸۲: ۳۱؛ ۶: ۲۳؛ ۸۱: ۲۶۰؛ ۸-۹: ۲۷۲؛ ۵۶: ۲۸۷؛ ۶۶: ۲۸۷؛ ۹۳: ۲۹۰؛ ۱۲۳: ۲۵؛ ۱۶۶: ۷۵؛ آیات و احادیث که از ظواهر آنها توحید وجود مفهوم می شود ۴۷: ۲۸۶؛ اثبات توحید وجود ۱۰۳: ۲۹۰؛ از قبیل علم الیقین ۶: ۲۳؛ اقوال بعضی از مشایخ که بظواهر بشریعت حقه مخالف می نمایند ۷: ۲۳؛ صاحب این توحید از ارباب احوال نیست ۱۰۶: ۲۹۱؛ کوچه ایست تنگ شاهراه دیگر است ۹: ۲۳؛ مبنای آن سکر وقت و غلبه حال است ۸۱: ۳۰؛ نفی ما سوی یک ذات است ۷: ۲۳؛ یک موجود دانستن است ۶: ۲۳

توسط اسباب منافی توکل نیست ۱۱۵:۱۲۶۶؛ تبعیت و متابعت محمد ﷺ
 بمطلوب واصل گردد ۱۲۳:۱۲۱؛ پیغمبر ﷺ ۸۶:۳۶۲؛ حقیقت جامع
 قلبیہ و فیوضات ۵۴:۲۲؛ روحانیات ۳۵:۱۶؛ نبی ﷺ از کمال
 متابعت است ۱۲۲:۱۲۱؛ وعدم توسط محمد ﷺ ۱۲۲:۱۲۱
 ۳۰:۱۵۶؛ ۹۳:۱۲۶۰
 توسل
 ۵۸:۴۳؛ ۱۰:۱۳۱؛ ۵۴:۱۶۸؛ بہ جمعیت ۵۳:۱۶۸؛ سیزده
 رکعت و دوازده رکعت ۵۳:۱۶۸

ث

ثبوت بعد از زوال عدم ۱۲۲:۶۳؛ تقرر ممکن بذات واجب است ۱۲۲:۴۵
 ثواب ۳۹:۱۲؛ اعمال مربوط بہ تصحیح نیت است ۴۳:۲۸؛ دہ
 درجہ ۴۹:۶۴

ج

جذب/جذبہ ۱۰:۴۴؛ ۱۱۶:۱۱۲؛ ۲۲:۵؛ ۱۲۱-۱۲۳:۱۲۱؛
 ۱۳۳:۱۲۳؛ آخری ۴۰:۶۲؛ از راہ معیت ۱۰۱:۲۹۰؛ انجذاب
 منتہیان را در نہایت میسر می شود و در این طریق در ابتدا پیدا
 میشود ۵۴:۲۸۴؛ اول قدم این راہ ۱۰۴:۴۲؛ اولی ۴۰:۶۲؛ بانجام
 رسانیدہ ۲۵:۱۱؛ بر سلوک متحقق است ۸۹:۳۲؛ بر سلوک شان
 مقدم است ۹۹:۲۹۰؛ بر سلوک و ابتداء سیر از عالم امر
 است ۶:۲۲۱؛ بعد از سلوک قطع منازل ۴۰:۶۲؛ پیش از سلوک
 است ۴۰:۶۲؛ تا نہایت سیر انفسی ۱۰۴:۴۲؛ تحت اعتبار ذات
 است ۱۰۲:۲۰۸؛ تصفیہ و تزکیہ مقدم بر سلوک است ۴۰:۶۲؛
 تعالیٰ ۶۹:۴۸؛ خیرات با قوت جذب ۲۱:۱۱؛ در صورت ۵۴:۲۸۴؛
 دو نوع است ۱۰۱:۲۹۰؛ سلوک ۱۹:۹؛ ۲۳:۱۱؛ سیر الی
 اللہ ۲۱:۱۱؛ طریق ۵۸:۲۳؛ طریق جذبہ ۵۸:۲۳؛ ۹۰:۲۰۰؛
 ۱۰۴:۲۰۹؛ طریق جذبہ و محبت راہ نامسلوک و تقدم تصفیہ است و
 طریق محبوبان و مرادان است ۸۹:۲۰۰؛ طریق جذبہ و محبت
 نزدیکتر است بوصول ۸۹:۲۰۰؛ فرق در میان جذبہ مبتدی و جذبہ
 منتہی ۱۱۴:۱۱۳؛ قوت ۹۰:۲۰۰؛ قوت نداشت ۸۹:۲۰۰؛
 متابعت شریعت ۱۱۹:۱۲۱؛ محبت ۱۳۴:۶۰؛ محبت
 الہی ۱۰۹:۴۲؛ محبوبیت ۱۹:۹؛ مریان بمناسبت معنویہ منجذب
 میگردند ۱۱۶:۲۹۲؛ مقام جذبہ ۵:۱۱؛ ۶:۲؛ ۱۰:۵؛ ۲۳:۱۱؛
 ۳۱:۱۳؛ ۳۳-۳۳:۱۵؛ ۴۴:۲۴؛ ۱۰۴:۴۰؛ ۸۲:۲۶۰؛

- ۱.۲۸۴:۵۵: منافی سلوک است ۱.۱۵:۳۳: منتهیان ۱.۲۸۴:۵۸: ناتمام
 ۱۱۹: ۳.۱۲۱: ناقص ۱.۲۳:۵۸: نسبت جذبه ۱.۱۵:۳۳: و فرق در میان
 جذب مبتدی و جذب منتهی ۱.۲۸۴:۵۵: هر نوع جذبه که باشد از سکر
 بر نمی آرد و در صحونمی آرد ۱.۲۹۰:۱۰۵
- جمع الهی ۸۶: ۱.۹۵: محمدی ۸۶: ۱.۹۵: محمدی اجمع است از جمع
 الهی ۱۳۰: ۱.۲۲۰: ۲.۷۱: ۶۳:
- جنت (ن.ك. بهشت)
- جوهر خمس عالم امر و اطلاع بر حقایق اینها نصیب کامل تابعان محمد رسول
 الله ﷺ است ۱.۳۳:۹۵: کامل افراد اولیاء الله ۹۵: ۱.۳۳: همه در عالم
 خلق اند ۱.۳۳:۹۳
- جهاد اکبر ۳۶: ۱.۶۵: ۱۳۵: ۲.۵۰: ۳.۸۶: ۲۵: اکبر جهاد با قالب بود نه جهاد
 با نفس ۹۰: ۱.۲۶۰: بادشمنان خدا و محمد ﷺ ۱۲۴: ۲.۹۹: با کفار از
 ضروریات دین است ۸۲: ۱.۱۹۳: جهل صرف ۳: ۱.۴۱: دولت جمع
 کردن کار کامل انسان است ۳۵: ۳.۱۴: قولی ۳۵: ۱.۶۵: کفار بعد
 تصحیح نیت متصور است ۶۰-۶۱: ۲.۶۹: کفار و پیغمبر
 ﷺ ۳۳: ۱.۱۶۳: مطمئنه مجوز نباشد ۱۳۴: ۲.۵۰: مقصود ۶۰: ۲.۶۹:

چ

- چله ۱.۶۰:۳۷
- چون (ن.ك. بیچون) راه به بیچون راه نیست ۱۶۹: ۳.۷۵: ۳.۹۲: ۳۵:

ح

- حاضر (ن.ك. حضور)
- حال (ن.ك. احوال)
- حب (ن.ك. عشق و محبت) آل محمد ﷺ ۴۶: ۲.۳۶: محبوب ۸۵: ۱.۳۱:
- حج ۵۱: ۱.۲۲: ۲۶: ۱.۵۲: ۲: ۱.۱۲۳: ۴۸: ۱.۱۹۱: ۴۴: ۲.۶۴: ۵۱: ۲.۶۴:
- ۶۵: ۲.۷۲: ۴۱: ۳.۱۴: وجوب ۳: ۱.۱۲۳: وصیت ۵۲: ۱.۲۵۰:
- حجاب/حجب اسماء و صفات ۴۸: ۱.۲۱: خرق حجب اسما و صفات و شیون و
 اعتبارات از حضرت ذات ۱۰۰: ۲.۴۰: در هر لطیفه ده ده هزار حجب خرق
 میگردد ۱۰۳: ۲.۴۲: ذات جامه نیست ۲۱: ۲.۵: ظلمانی و نورانی
 بتمامها مرتفع میگردد در سیر آفاقی ۱۰۵: ۲.۴۲: میان بنده و حق سبحانه
 نفس اوست نه عالم ۶۳: ۱.۲۳: نورانیت صرف تعین نیست ۳: ۳.۷۶:
- وجودیه ۴۷: ۱.۲۱:

حدیث / احادیث تواتر ۴۵:۳۶:۲؛ در کیفیت اشارت و عقد اختلاف بسیار دارند
و کثرت اختلاف ایشان اضطراب در نفس اشارت پیدا کرده
است ۱۶۵:۱۲:۱۳۱۲؛ مرسل ۱۴:۵۵:۲؛ مسند ۱۴:۵۵:۲

حرام (ن.ک. محارم و حلال) ۸۵:۹۲:۱؛ ۲۱:۱۴۳:۱؛ ۱۶۳:۱۳۱۲

حسن و جمال ۶۰:۹۸:۳؛ ۶۳-۶۶:۱۰۰:۳؛ دنیوی و اخروی تا عالم
چون ۳۲:۲۳۲:۱

حصول قیاسی ۲۲:۵:۲؛ نفسی ۲:۵:۲؛ و تزکیہ و تصفیہ ۱۱۹:۲۶۶:۱؛ یکی مجاہدہ
در طلب ان قبل از حصول و مجاہدہ دوم در استعمال ان بعد از حصول
۴۷:۲۹:۱

حضور (ن.ک. علم حضوری) بی چونیکہ مناسب مرتبہ تنزیہ است و از حظیر
ادراک کہ از عالم چون است ۶۶:۴۷:۲؛ بی غیبت است ۴۳:۲۷:۱؛
حضرت ذات است ۴۳:۲۷:۱؛ ذاتی دائمی است ۴۸:۲۱:۱؛
قلبی ۹:۳۲:۱؛ معنوی ۹۰:۲۰۰:۱؛ و ناظر ۹۶:۲۰۳:۱

حق / حقوق اللہ ۶۳:۷۶:۱؛ عباد ۶۳:۷۶:۱

حق الیقین (ن.ک. علم الیقین و عین الیقین) ۱۱:۶:۱؛ ۳۸:۱۱۸:۱؛ ۷۹:۳۰:۱؛
۷:۳۳:۱؛ ۳۶:۵۹:۱؛ ۷۸:۸۳:۱؛ ۳۴:۲۷۷:۱؛ ۳۶:۲۸۵:۱؛ ۱۰۱:۲۹۰:۱؛
۷۲:۱۰۰:۳؛ اتم و اکمل است کہ از نفس خود کہ دخان گشته
است ۷۲:۱۰۰:۳؛ ایشان در جهت جذبہ پیدا شدہ است ۹۷:۲۹۰:۱؛
در توحید و جمع الجمع عبارت از این مقام است ۹:۲۹۰:۱؛ عبارت از
شہود اوست ۳:۲۷۷:۱؛ مجذوبان مبتدی یا متوسط است ۶۶:۲۸۷:۱؛
مقام معرفت کہ حق الیقین است ۸:۲۳:۱؛ نسبت بدخان این استدلال
اتم است ۱۲۳:۱۲۲:۳

حقیقت / حقایق / حقائق ۳:۳۱:۱؛ ۳۷:۶۰:۱؛ ابراہیمی کہ در جوار حقیقت

محمدی واقع شدہ است ۱۳۰:۱۲۲:۳؛ اخلاص بی فنا ۱۰۳:۳۸:۱؛
اجمال کفر ۸۰:۳۶:۲؛ از اطلاق لفظ انا بیرون کردند ۹۸:۹۴:۲؛ از زوال
محفوظ است ۱۸:۴۶:۱؛ اسرافیلی ہمان حقیقت محمدی
است ۱۳۰:۱۲۲:۳؛ اشیا اعدام اند ۱۳۶:۶۰:۳؛ الحقائق کہ بعد از طی
منازل کثیرہ وصول ۱۲۵:۲۹۳:۱؛ الحقائق منوط بہ تبعیت و وراثت بر
کمال فضل محمد ﷺ است ۱۲۷:۱۲۲:۳؛ الف خاتم الرسل ﷺ
است ۱۶۱:۳۱۱:۱؛ الملکیہ ۸۵:۲۶۰:۱؛ الہی سر اوقات عظمت
و کبریائی داشتہ ۱۰۰:۲۶۳:۱؛ الہی مخصوص بآخرت است
۱۰۰:۲۶۳:۱؛ انبیاء ۱۲۷:۱۲۲:۳؛ انسان و ذات آن عدم
است ۱۳۶:۶۰:۳؛ انسان و ذات آن عدم است ۱۳۶:۶۰:۳؛ انسانی

مرآت حق ۹۷:۲۹۰؛ اہل حقیقت در آنچه از حضرت حق
 اخبار مینمایند ۹۱:۹۲؛ ایمان از زوال محفوظ است ۸۲:۳۳؛ باعتبار
 شہود است نہ باعتبار وجود ۶۷:۴۳؛ بقا ۹۹:۹۴؛ بندگی او ذل و
 انکسار و عجز و افتقار اوست ۹۸: ۲۰۶؛ بی ثبوت
 صورت ۲۸:۲۷۶؛ تمامی سیر الی اللہ ۴۳:۳۵؛ جامع از زنگ
 محبت ۵: ۱۴۲؛ جامعہ ۸۵:۹۵؛ جامعہ از عالم امر است ۵۳:۲۱؛
 جامعہ کہ از عالم امر است ۵۱:۲۱؛ حضرت حق وجود محض
 است ۸:۲۶۰؛ خاتم نبوت ۴۸:۹۳؛ خادم شریعت ۹۸:۳۶؛
 شخص ۱۰۴:۲۰۹؛ شخصی عبارت از تعین وجوبی است
 ۱۰۳:۲۰۹؛ صلوة از شیون و صفات بالا رود و اعتبارات ذات فوق
 بحقیقت صلوة نموده ایم ۹:۴۹؛ صلوة کہ جامع جمیع عبادات
 است ۷:۴۴؛ صلوة کہ نہایت مرتبہ عبادت عباد است ۸:۴۴؛
 عبارت از ارواح و نفوس ممکنات است ۶۲:۲۴؛ عبارت از اسماء الہی
 است ۱۰۸:۲۰۹؛ عبارت از حقیقت شریعت است ۳۰:۵۴؛ عدمیہ
 از حقیقت ثبوتیہ نفرت داشته ۱۴۲:۶۳؛ فنا در بدایت ولایت کبری
 کہ ولایت انبیا است ۴۵:۲۶۰؛ فنا عبارت از نسیان ما سوای
 اوست ۱۲۹:۹۹؛ فنا کثرت اسما و صفات و شیون و اعتبارات نی
 بتمامہا از نظر مختفی گردد ۴۳:۳۵؛ قرآن ۵:۴۴؛ قرآن در
 رنگ سائر کمالات ذاتیہ ۷:۴۴؛ قرآنی ناشی از صفت کلام است کہ
 یکی از صفات ثمانیہ است ۶۳:۲۵۳؛ کفر ۸۰:۳۶؛ کمالات
 صلواتیہ ۹۷:۲۶۱؛ کونی نہایت عروجات دنیوی و ظہورات آن تا
 منتہا ۱۰۰:۲۶۳؛ لا مکانیت بحقیقت ۸۸:۹۵؛ لام حضرت خلیل
 است ۱۶۱-۱۶۲:۳۱۱؛ مبدء حضرت خاتم الرسل ﷺ اجمال آن
 حقیقت ۱۶۱:۳۱۱؛ مبدء حضرت خلیل تفضیل آن حقیقت خاتم
 ارسل ۱۶۱:۳۱۱؛ مسائل شرعیہ ۸۳: ۱۹۳؛ مسمی باسم
 ذات ۱۳۱:۱۲۲؛ ملائکہ ۱۲۷:۱۲۲؛ ملائکہ ناشی از آن حقیقت
 اسرافیلی است ۱۳۱:۱۲۲؛ نفس ناطقہ عدم است ۱۳۹:۶۲؛
 نماز ۹۶-۹۷:۲۶۱؛ نماز منتہی باعتبار حقیقت است ۶:۵۳؛ واعیان
 ثابتہ ۱۳۲:۵۸؛ و ذات او عدم است کہ شر محض است و نقص
 خالص ۱۳۹:۶۲

حقیقت احمدی ۱۰۴-۱۰۵:۲۰۹؛ بہ عالم امر تعلق دارد ۱۰۴:۲۰۹

حقیقت شریعت ۴۶:۱۸؛ بعد از حصول مرتبہ ولایت و کمالات نبوت کہ
 کمل تابعان را بہ تبعیت وراثت انبیا حاصل میگردد ۱۲۶:۳۶؛ کہ
 بکمال ایمان دلالت مینماید ۱۳:۳

۲.۹۳:۹۶؛ ۳.۸۹:۳۵؛ ۳.۱۱۴:۹۷؛ ۳.۱۱۸:۱۱۱؛ ۳.۱۱۸:۱۱۵؛ ۳.۱۱۹:۱۱۶؛

حوادث ۱۲۳:۲.۳۵؛ نصاری ۱۱:۱.۲۷۲؛ واتحاد ۳۶-۳۷:۳.۸۹

حنفی (ن.ك. حنفی در فهرست گروها)

حیرت ۱.۱۱:۲۵؛ ۱.۱۸:۴۳؛ ۱.۴۱:۳؛ ۱.۲۹۰:۹۲؛ پریشانی ۳۷:۱.۱۷؛ جهل

به همان صرافت است ۱.۱۱:۲۶؛ در عین وصول ۵۲:۲.۲۱؛ در

نفس ۱۱:۱.۶؛ در وجود خود است ۴۹:۱.۳۰؛ ۴۲:۳.۱۰۰؛

صرف ۶۵:۲.۲۸؛ کبری ۱۰۰:۱.۲۹۰؛ مقام حیرت ۴۳:۱.۱۸؛ نسبت

حیرت ۴:۱.۱؛ و جهل ۴۱:۱.۲۳۰

خ

خاتم الاولیا و خاتم الولاية المحمدیه ۶:۳.۷۷

خارج این خارج ظل آن خارج بود ۶۶:۳.۲۶؛ در خارج غیر از حق سبحانه و

تعالی هیچ چیز موجود نیست ۶۹:۳.۱۰۰؛ عدم خارجی است که مقابل

وجود خارجی است ۱۳۵:۳.۶۰؛ غیر از ذات و صفات واجبی هیچ چیز

ثابت و موجود نبود ۱۳۲:۳.۵۸؛ منافی عدم خارجی ثبوت خارجی

است ۱۳۱:۳.۵۸؛ نیز ظل همان خارج است ۹:۲.۱

خرقه ارادت ۸:۱.۲۲۱؛ تبرک ۸:۱.۲۲۱

خفی (ن.ك. لطائف) ۱۱:۳.۷۹؛ بحیرت است ۳۳:۱.۱۵۸؛ حقیقی متحیر

۱۳:۱.۱۳۵؛ فوق سر ۹۵:۱.۳۳؛ مقاش روح است و ولایت عامه

است ۱۵:۱.۱۳۵؛ ۶۲:۱.۲۵۳

خلت (ن.ك. ولایت خلت) ۱۰۲:۱.۲۹۰؛ ۷۰:۲.۷۴؛ ۴۷:۳.۹۳؛

۵۲-۵۳:۳.۹۳؛ حب فرد کامل است ۲۹:۳.۸۸؛ ۴۷:۳.۹۳؛ حقیقت

ابراهیمی است ۱۲۹:۳.۱۲۲؛ در میان خلت و محبت عموم و خصوص

است و خلت عام است ۲۸:۳.۸۸؛ سراسر انس و الفت و

آرام ۲۸:۳.۸۸؛ مخصوص بحضرت ابراهیم است ۲۷:۳.۸۸؛ و محبوبیت

۳۸:۳.۹۳؛ ولایت ابراهیمی است ۵۱:۳.۹۳

خلوت در انجمن ۵۲:۱.۱۶۸؛ ۱۳۱:۱.۲۹۵؛ ۶۰:۲.۲۳؛ جمعیت

باطن ۶۳:۱.۱۷۶؛ متفرع است بر سفر در وطن ۵:۱.۲۲۱

خلوت و جلوت ۲۸:۱.۵۴

خله ۱۰۳:۳.۴۴

خوارق (ن.ك. کرامات) ۹۳:۱.۲۶۰؛ ۱۲۰:۱.۲۹۳؛ ۹۲:۲.۹۲؛ خرق وجودی

ممتنع است ۱۰۰:۲.۴۰؛ طلب از پیر خود نکند ۱۱۴:۱.۲۹۲

ظهور ۹۳:۱.۲۶۰؛ ظهور خوارق شرط نبوت است نه شرط

ولایت ۲۴:۸۶:۳؛ عادات بر دو نوع است نوع اول علوم و معارف الہی ثانی کشف صور مخلوقات است ۱۲۰:۲۹۳:۱؛ قلت در نزول است ۱۱۹-۱۲۰:۲۱۶:۱؛ کثرت ظہور ۱۱۹:۲۹۳:۱؛ کمتر ظاہر شود و ولایت اکمل بود ۱۱۹:۲۱۶:۱؛ مدار کثرت ظہور ۱۱۹:۲۱۶:۱؛ مناسب مقام نبوت ۱۲۲:۱:۳۰۱

د

دار الحرب ۵۸:۲۶۸:۲۰:۶۹:۲

دائرہ/دوائر (ن.ک. مرتبه و مقام) آفاق و انفس ۱۳-۱۴:۳:۲۱:۲۲۳:۲؛ اسما و صفات فوق دائرہ ظل ۴۶:۲۶۰:۱؛ اصل ۹:۴:۱؛ امکان ۱۰۰:۴۱:۲؛ ۱۳۲:۶۳:۳؛ امکان به نہایت این اصول تمام شود ۴۴:۲۶۰:۱؛ امکان چہ آفاق و چہ انفس چنانچہ ذات او را گنجائی نیست ۱۰۴:۴۲:۲؛ امکان را خواہ تجلیات صفات گویند ۱۰۱:۲۶۳:۱؛ امکان را بسیر الی اللہ تمام کردہ باشد و اطلاق اسم فنا بر خود حاصل کردہ ۴۴:۲۶۰:۱؛ انفس ۲۶:۸۴:۳؛ بعد نقطہ ۸۹:۲۶۰:۱؛ تعین نیست ۴:۴۶:۳؛ حضرت ذات ۹۶:۳۳:۱۰؛ ۳:۴۱:۱؛ ظلیت بنہایت انفس ۱۲:۳:۲؛ ظہورات مثالیہ ۲۳:۵۸:۲؛ علم الیقین ۲۵:۴:۲۰؛ قوسی ۴۶:۲۶۰:۱؛ محبوبیت و محیط آن محبت آن محبت مبداء ولایت موسوی است ۴۸:۹۳:۳؛ ممکنات ۱۰۲:۱۱۴:۳؛ موبومہ کہ ناشی از نقطہ جوالہ است ۱۳۳:۵۸:۳؛ موبومہ کہ ناشی از نقطہ جوالہ ست کہ ہیچ جہت ثابت نیست ۱۵۲:۶۸:۳؛ موبومہ مصنوعہ ہر چند ثبوت در خارج ندارد ۱۱۴:۹۸:۲؛ وجوب ۱۳۲:۶۳:۳؛ ولایت خاصہ ۳۶:۳۶:۱۰۲۳۶

درود (ن.ک. دعا)

دعاء/درود ۸۳:۳۱:۱؛ ۲۵:۲۵:۱۰۲۴۵؛ ۲۶:۱۵:۳؛ ۴۱:۱۴:۳؛ ۸۳:۱۰۳:۳؛ انبیاء ۱۲:۶:۱؛ بد برای نماز گذارندہ ۶۰:۶۹:۲؛ برای افطار ۱۶:۳۵:۱؛ حمد ۴۰:۳۳:۲؛ خیر ۲۲:۲۳۳:۱؛ سلامتی ۸:۲:۳؛ عداد لشکر دعا داخل سازد لیکن بمجرد اسم فقر ۱۱۱:۴۴:۳؛ کہ ازین قسم کشوف ظاہر نشود ۱۳۱:۲۲۰:۱؛ گفتن از شیخ کامل مکمل اخذ نماید افضل است ۲۰:۵۴:۲؛ لشکر و سیف و جہاد این قدرت ندارد ۱۱۱:۴۴:۳

دعوت

۵۳:۲۲:۱؛ ۳۴:۱۲:۲؛ انبیا ۳۴:۱۴:۳؛ انبیا بہ تنزیہ صرف است و کتب سماوی ناطق بایمان تنزیہی است ۶:۲۴۲:۱؛ انبیا مقصود بر عالم خلق ۸۴:۲۶۰:۱؛ باسلام ۲۸:۱۴:۳؛ بشریعت نبی ﷺ است خارق ہیچ در کار نیست ۹۲:۹۲:۲؛ بعضی مخصوص بیک قوم بودہ و بعضی مخصوص بیک قریہ ۴۳:۲۵۹:۱؛ پیغمبر ما ﷺ در اسم سابقہ رسیدہ

است ۴۲:۲۵۹؛ شریعت ۱۰۶:۲۰۹؛ مخصوص به عالم امر
 ۱۰۵:۲۰۹؛ مقام جمع توجه بین الحق و الخلق ۹۹:۹۹؛ مقام
 دعوت ۵۰:۲۲؛ ۱۰۱:۲۹۰؛ مقام دعوت از خصائص مقام
 نبوت ۱۴۱:۳۰۱؛ مقام دعوت ظاهرش بتمام با خلق است و باطنش
 بالکلیه باحق است ۱۰۴:۲۹۰

دل (ن.ك.قلب) تابع چشم است تا زمانیکه چشم از محرمات پوشیده
 نشود محافظت دل مشکل است ۹۶:۳۱؛ تکلف ۷۶:۸۲؛
 درد ۵۳:۲۲؛ صالح است بدن صالح است ۱۸:۴۷؛ مرآت
 روح ۹۷:۲۹۰

دنیا ۹۸:۲۰۶؛ آخرت ۱۷:۱۳۸؛ ارباب ببلای عظیم گرفتار اند
 ۱۱۸:۲۱۳؛ اهل ۸۶:۱۹۷؛ ترك ۵۳:۷۲؛ ۳۶:۱۶۳؛ ظهورات
 ظلال و نمودار مثال که مخصوص بدنیا است ۱۰۱:۲۶۳؛ علاج از الة
 محبت این دنیه ۲۳:۲۳۲؛ لذت و الم بردو قسم است جسمانی و
 روحانی ۳۳:۶۳؛ مزرعة آخرت است ۱۱۷:۲۱۳؛ و آخرت بر ضد
 یکدیگر اند ۳۳:۱۶۳

دوالی کفار جهلة اهل اسلام علی الخصوص زنان ایشان رسوم اهل کفر و بجا
 می آورند ۹۳:۳۱

دوزخ (نار) ۱۶:۳۵؛ ۸۹:۹۶؛ ۹۲-۹۵:۹۸؛ ۹۵:۲۰۳؛ ۶۲:۲۵۳؛
 ۷۰-۷۱:۲۵۹؛ ۱۱۹:۲۶۶؛ ۳۶:۱۷؛ آتش ۱۵:۳۵؛
 ۹۲-۹۳:۹۸؛ انکار ۲۳:۵۸؛ برای تعذیب کافران است ۳۵:۶۷؛
 دخول مربوط به کفر است ۱۱۶:۲۶۶؛ عذاب ابدی نعمتی
 است ۱۲۱:۲۶۶؛ مخصوص به کفار نگشت ۱۲۷:۲۶۶

دین اصول ۴۱:۶۳؛ ترویج ۸۱:۱۹۳؛ تقویت ۶۵:۷۶؛ دشمنان ۵۷:۷۳
 دیوانگان باین معیت تسلی نمیگردند ۶۱:۷۴؛ دیوانگی ۱۲۱:۱۱۹

ذ

ذات/ذوات ۹:۳؛ ۵۲:۲۲؛ ۸۵:۳۱؛ ۳۸:۱۶۰؛ ۷:۱؛ از صفات هرگز
 مجرد نیست ۳۳:۱۱؛ اصول ممکنات عدماتست ۳۱:۲۳۳؛
 اعتبارات ۱۰۲:۲۰۸؛ انبیا ۱۰۱:۲۰۸؛ با عالم هیچ مناسبتی نیست
 ۱۲۲:۳۵؛ بحث ۷۹:۱۰۰؛ بی اقتران صفات و شیونات در هیچ چیز
 غیر از انسان متجلی نگشته ۳۶:۱۱؛ تجلی ۲۲:۱۱؛ جماد و محض
 است ۳۰:۱۸؛ جمیل ۵۰:۹۳؛ ۵۰:۹۳؛ حقیقت ۱۵:۲۷۲؛ در
 این مقام ظاهر می شود ۳۹:۱۸؛ در همه جاسی یابد ۲۵:۱۱؛

روئی ۱۱:۱۴۳؛ صفات ۱:۶۳:۴۱-۳:۱۲۵:۴؛ عارف انتسابی بذات
 اقدس است ۱۹:۸۰:۳؛ عین ۳:۴۱:۵:۱۲۶:۱؛ فوق مرتبہ وجوب و
 امکان ۱۴:۲۳:۱؛ قابلیت ۸:۴:۱؛ قائم اند تعلقات حوادث در قدم صفات
 خلل نکند ۴۱:۲۶۴:۲؛ کہ ہر آئینہ ذات ممکن ہمین عدم است
 ۱۲۵:۳۵۳:۳؛ متوجہ ۱۰۱:۱۰۸:۱؛ مجرد است ۱۰-۱۱:۴۹:۳؛ محمدی
 ۱۰:۱۴۳:۱۰؛ مرتبہ وجود را گنجایش نمیافت ۶:۱۲۶:۱؛ مستجمع
 الصفات است ۳۱:۱۱:۲؛ مطلق ۱۰۱:۱۰۰:۱؛ ممکن ۱۲۳:۶۳:۳؛
 ممکن عدم است ۱۱:۴۹:۳؛ واجب ۸۴:۳۱:۱؛ ۱۶:۲۳:۲؛ ۱۲۳:۲۵:۲؛
 ۱۲۵:۲۵:۲؛ ۳:۴۶:۳؛ و صفات او تعالی بیچون و بیچگونه اند ۴۲:۶۴:۲
 و مذکور ۸۴:۹۲:۱

ذاکر
 ذکر

۱:۲۹:۷۶؛ از شیخ کامل مکمل گرفته شود ۶۳:۲۵:۳؛ ۲۲:۸۴:۳؛ از
 شیخ مقتدا اخذ نموده باشد ۱۹:۵۴:۲؛ اسم اللہ در این طریق در
 ابتدا ۵۹:۲۳:۲؛ اسم ذات ۹۰:۲۹۰:۱؛ اسم ذات و نفی و اثبات در ابتدا
 این دو ذکر متعین است و در توسط و انتہا این دو ذکر متعین
 نیست ۴۲:۲۳۲:۱؛ الروح شرك است ۴۵:۲۳۵:۱؛ السرکفر
 است ۴۵:۲۳۵:۱؛ القلب وسوسه است ۴۵:۲۳۵:۱؛ اللسان لقلقه
 است ۴۵:۲۳۵:۱؛ الہی ۸۴:۹۳:۱؛ ۹۵:۲۶۰:۱؛ ۹۲:۹۲:۲؛ ۸:۲:۳؛
 ۴۲:۱۴:۳؛ الہی عمدہ این راہ است از مامورات شرعیہ
 است ۱۳۳:۵۰:۲؛ اہل ۹۵:۲۰۳:۱؛ بعد تصحیح عقائد کلامیہ و بعد
 اتیان احکام فقہیہ ۱۳۳:۲۹:۲؛ تخلیص ذکر است ۱۲۸:۲۶:۲؛ تلقین
 ۴۰:۲۳۹:۱؛ تلقین ذکر در رنگ تعلیم الف و بی است ۶۳:۲۶:۲؛
 جہر ۵۲:۱۶۸:۱؛ ۸:۲۲۱:۱؛ ۱۳۳:۲۶۶:۱؛ ۵۲:۲۸۶:۱؛ جہر بدعت
 است ۱۳۵:۲۶۶:۱؛ حدود شرع ذکر است ۱۲۸:۲۶:۲؛ دوام ۶۲:۲۵:۲؛
 ۲۳:۸۴:۳؛ دوام طریقہ حضرات خواجگان است ۷۶:۱۹۰:۱؛
 رمضان ۱۵:۴۵:۱؛ صاحب شریعت ﷺ ۷۶:۸۰:۱؛ صورت پیری تکلف
 ظاہر شود ۷۶:۱۹۰:۱؛ عبارت از طرد غفلت است ۱۲۸:۲۶:۲؛ فلاح
 اخروی ۹۸:۲۰۶:۱؛ فی القلب ۱۱۹:۲۹۳:۱؛ قلبی التزام
 است ۵۲:۱۶۸:۱؛ ماخوذ از حضرت پیغمبر ﷺ است ۲۰:۵۴:۲؛ مقصود
 اصلی یاد حق است ۲۰:۵۴:۲؛ مبتدی باید گفت تا وقتی کہ دل گویا
 شود ۷۶:۴۴:۲؛ مبنی ذاکر و مذکور است ۴۵:۲۳۵:۱؛ منع جہر میکنند
 کہ بدعت است ۲۲:۲۳۱:۱؛ نفی و اثبات ۵۹:۲۳:۲؛ ۲۳:۱۳:۳؛ نفی و
 اثبات در رنگ وضو است: ۲۲-۲۱:۱۲:۳؛ نفی و اثبات در طریق
 دیگران مناسب حال مبتدیان باشد ۵۸:۲۳:۲؛ و قدم اول ۷۶:۴۴:۲؛ ہر چه
 منافی ذکر است از آن اجتناب باید نمود ۱۳۲:۴۴:۲

ر

رابطه ۳.۱۰۷:۸۷؛ طریق ۱.۱۴:۳۱؛ طریقی اقرب بوصول ۱.۱۸۷:۷۴؛ متوسط ۱.۲۶۰:۹۳؛ نافع تر از ذکر ۱.۱۸۷:۷۴؛ و محبت بشیخ ۱.۲۶۰:۹۳
راه (ن.ک.طریقه)

رجوع باختیار خود در مقام رجوع نیامده است بلکه بمراد حق از اعلی باسفل نزول کرده است ۱.۲۷۲:۵؛ فضائل و کمالات بسیار است از فضائل نبوت است ۱.۲۷۲:۵؛ نقص خیال نکند ۱.۲۷۲:۵؛ واصل بصفات بشریت اجماع مشائخ بر عدم رجوع واصل ثابت شد ۱.۲۸۵:۴۱
رسوم و رواج (ن.ک.عرف) ۱.۱۶۸:۵۳؛ اهل کفر ۱.۱۹۳:۸۳

رضاء (ن.ک.مقام رضا) ۱.۱۱:۲۳؛ حق ۱.۲۲:۶۳؛ ۱.۲۱۸:۱۲۶؛ قلب است و علامت تسلیم و اقیاد ۱.۱۱۶:۵۱

رقص (ن.ک.سماع) اجتناب ۱.۱۶۸:۵۲

رمضان ۱.۴:۷؛ ۱.۴:۸؛ ۱.۳۵:۱۶؛ ۱.۵۱:۲۳؛ ۳.۱۷:۴۱؛ اعتکاف عشره اخیر ماه رمضان ۱.۲۲۸:۱۷؛ افطار در رمضان ۱.۱۱۳:۱۱۸؛ افطار جامع کمالات و فائده اکل جمیع ماکولات ۱.۱۶۲:۴۲؛ چهاردهم کسوف شمس خواهد شد و در اول آن ماه خسوف بر خلاف عادت زمان ۵۰-۲.۶۷:۵۱؛ عشره اعتکاف ۱.۲۰۴:۹۷؛ فضائل این شهر ۱.۳۵:۱۵؛ صوم از صلوة افضل ۱.۲۶۱:۹۷؛ ۲.۵۳:۶؛ فضیلت ۱.۱۶۲:۴۱؛ کمالات ذاتیه و قرآن ۱.۱۶۲:۴۱

روح (ن.ک.ارواح و لطائف) ۱.۹۹:۹۷؛ ۱.۲۵۳:۶۲؛ ۳.۸۱:۲۰؛ ۳.۹۱:۴۴

اجتماع ۱.۹۹:۹۸؛ اگر روح صالح است بدن صالح و اگر روح فاسد است بدن فاسد است ۲.۶۷:۵۳؛ القدس ۱.۲۰۹:۱۰۷؛ امانت بدن اول است و احیا بدن ثانی ۲.۵۸:۲۶؛ انوار بمطالعه مشهود و تفصیل او بر شعور سابق باقی است ۱.۲۲:۵۳؛ با عالم نه داخل است نه خارج نه متصل است ۱.۲۸۷:۶۸؛ بطریق اجمال ۱.۲۲:۵۳؛ بعد از قطع منازل سلوک و طی مسالك سیر الی الله ۱.۲۸۷:۵۵؛ بعد از کمال قدرتی پیدا میشود ۲.۵۸:۲۵؛ بمقام جسم تنزل نموده است ۱.۶۳:۴۳؛ بمکاشفه ۱.۱۳۵:۱۴؛ بی بدن غیر متصور است ۱.۳۹:۱۰۳؛ پیش از تعلق باین جسد بجسد دیگر که مباین و مغایر آن روح است تعلق گرفته ۲.۵۸:۲۳؛ پیش از تعلق ببدن در عالم خود بوده است که فوق عالم مثال است ۳.۳۱:۷۷؛ تخلص روح از نفس ۱.۱۵:۳۳؛ تخلص از ما دون الله ۱.۱۵۸:۳۳؛ تعلق نفس ۱.۲۲:۵۰؛ جسد مکتسب روح تحریر

یافته ۴۰:۲۳۹؛ حق میدانند و جدا دیدن او را از نفس جدا دیدن حق میدانند ۳۶:۱۱۶؛ حکم ملك پیدامی شود ۴:۴۱؛ خیر ۴۹:۱۱۶؛ در ما وراء عرش ۴۵:۲۸۵؛ سیر در مراتب روح ۶۸:۲۵۴؛ شهود و حق ۱۱۴:۱۱۳؛ سراسر ۶۲:۲۵۳؛ علامت صفائی بصورت نور زرد ۱۰۱:۲۴۲؛ فنای زوحي ۵۲:۲۲؛ فوق قلب است ۹۵:۳۳؛ گرفتاری ۴۹:۱۱۶؛ مدبر جسد ۹۰:۲۰۰؛ مرآت حقیقت انسانی است ۹۴:۲۹۰؛ مربی جسد است ۱۱۰:۲۱۰؛ مرتبه صاحب تصرف است ۴۵:۱۸۸؛ مقام روح ۱۱۴:۱۱۳؛ ۴۵:۲۸۵؛ نسبت باجمع امکنه با وجود لا مکانیت برابر است ۴۵:۲۸۵؛ و جسم تقیض یکدیگر باشند ۴۳:۶۴؛ و مستی ۹۱:۲۰۰؛ هر چند نسبت بعالم بیچون است ۴۵:۲۸۵

روحانیت/روحانیات آنسرور علیه السلام ۶۶:۲۲۸؛ ارواح طیبات ۲۵:۲۴۵؛ اکابر ۱۴:۱۲۵؛ اکابر که مناسب افعال اجسام است ۴۰:۲۳۹؛ رسالت خاتمیت ۴۱:۲۸؛ مشایخ در قطع راه سلوک توسط در کار است ۵۱:۲۸۶؛ و محمد علیه السلام ۴۰۵:۲۰۹

۴

روز میثاق ۴۶:۳۹۲

رویت ۱۱۰:۲۱۰؛ ۱۳۰:۲۹۵؛ ۱۰۲:۳۳؛ ۱۶۴:۴۴؛ ۳۹:۳۰۹؛ اثبات ۱۰۱:۳۳؛ اخروی را برویت قمر لیلۃ البدر تشبه است ۱۵:۴۹؛ از صفات کامله است ۱۰۳:۳۳؛ الله نیز بیچون خواهد بود ۳۱:۱۴؛ بذات ۱۱۴:۳۸؛ بصری ۴۰:۳۰؛ بصری و مشاهده که عبارت از رویت قلبی است ۴۲:۱۰۰؛ بیچون هم بیچون است چه چون را به بیچون راه نیست ۱۰۵:۳۳؛ تمثیل رویت کیف است نه رویت حق ۱۶۳:۴۴؛ ثمره نبوت است ۸۹:۲۶۰؛ در دنیا جائز است و در آخرت واقع ۱۴۰:۱۲۲؛ در دنیا واقع نیست پیغمبر علیه السلام باین دولت مشرف گشته اند وقوع آن در دنیا نبوده است ۳۲-۳۳:۱۴؛ در ظهورات تشبیهه جامعه لطیفه بطریق تمثیل ۱۶۲:۴۴؛ در ممکنات اعلاى اقسام علم است که در مرتبه اطمینان قلب است ۱۰۳:۳۳؛ صورت جامعه رویت حق نیست بلکه رویت مظهریست درعالم مثال است ۱۴:۴۹؛ صورة فی الخیال ۱۰۸:۱۱۴؛ قلبی ۴۰:۳۰؛ مخصوص بآخرت است ۱۵۲:۶۸؛ مقام رویت فوق خاتم الانبیاء علیهم السلام ۱۳۰:۲۹۵؛ نفی رویت واجب تعالی نموده ۱۵۱:۶۸؛ هر شخص بهشتی در بهشت نیز اندازه آن اسم الهی است ۶۴:۱۰۰

۱۲۴:۱۲۱:۳؛ احکام از مقام ولایت است ۸۶:۹۵:۱؛ ارباب ۵۵:۲۲:۱؛
 ۱۰۱:۹۵:۲؛ از مدح کفر ۶۰:۲۳:۱؛ باطن ۲۹:۱۳:۱؛ بہ صحو نسبت
 ہرگز نمیدادند ۱۳۹:۲۶۸:۱؛ بہ مقام ولایت ملحق بعالم امر ۹۱:۲۶۰:۱؛
 حال در این توحید ۸۳:۳۱:۱؛ رو بفوق است ۳۲:۱۵:۱؛ غلبہ ۸۶:۹۵:۱؛
 سخنان توحید و اتحاد ۷:۲:۱؛ مراتب کثیرہ است ۱۲۵:۱۲۱:۳؛ مرتبہ
 ۸۵:۹۵:۱؛ وقوت حال توحید ۱۶۲:۷۲:۳؛ و ولایت ۱۲۲:۳۰۲:۱

نسبت ۶۶:۲۸:۲؛ نسبت نیز قدرت تامہ دارند ۲:۲۲۱:۱

سلب

(ن.ک. سیر و سلوک) ۵۸:۲۳:۱؛ ۶۳:۷۷:۱؛ ۱۲۰:۱۲۱:۳؛ آفاقی

سلوک

۱۰۲:۲۹۰:۱؛ ارباب ۱۰۰:۳۸:۱؛ ارباب کہ بنہایت کار رسیدہ اند

علمی است موافق علمای اہل حق ۵۶:۲۸۷:۱؛ بمدد جذبہ ۹۸:۲۹۰:۱؛

بی تقدم جذبہ است و بعضی دیگر را جذبہ بر سلوک شان مقدم

است ۶۶:۲۸۷:۱؛ تا نہایت سیر آفاقی است ۱۰۷:۴۲:۲؛ حضرت امیر

بسیر آفاقی قطع میشود و سلوک حضرت صدیق بافاقی چندانی تعلق

ندارد ۱۰۲:۲۹۰:۱؛ در کار است ۱۱۱:۲۱۰:۱؛ صوفیہ ۵۳:۷۲:۱؛

طریق سلوک ۵۸:۲۳:۱؛ طریقہ علیہ صوفیہ بعد از تحصیل دو جناح

اعتقادی و عملی ۱۳۳:۲۶۶:۱؛ طفیلی است کہ ضمن جذبہ بحصول می

پیوندد ۱۰۷:۴۲:۲؛ عبارت از اتیان شریعت ۱۱۹:۱۲۱:۳؛ لطائف

بترتیب از قلب مخصوص بہ محمدی المشرّب است ۸۴:۲۶۰:۱؛

محبان عبارت از طی مقامات عشرہ ۶۶:۲۸۷:۱؛ مراتب بہ تفصیل

۹۵:۳۳:۱؛ معرفت اجمالی تفصیلی مقصود است ۳۹:۱۸:۱؛ ۸۲:۳۰:۱؛

مقام سلوک ۷۷:۲۷:۱؛ ۸۹:۳۲:۱؛ مقصود تحصیل یقین است در

معتقدات شرعیہ ۱۱۱:۲۱۰:۱؛ مقصود صوفیہ یقین است ۱۰۰:۲۰۷:۱؛

۱۲۵:۲۱۷:۱؛ منازل ۱۰۳:۴۰:۱؛ منافی ۳۳:۱۵:۱

(ن.ک. رقص) ۸:۲۲۱:۱؛ ۱۳۳-۱۳۵:۲۶۶:۱؛ ۱۱۰:۲۹۱:۱؛

سماع

۱۱۳:۴۳:۲؛ اجتناب ۵۲:۱۶۸:۱؛ ارباب تجلیات ذاتیہ کہ بتمام از مقام

قلب بر آمدہ بمقلب قلب محتاج بسماع و وجد نیستند ۴۰:۲۸۵:۱؛

ارباب قلوب غیر مجذوب را نہ مطلقا نافع است ۴۳:۲۸۵:۱؛ از احوال

ظاہر است ۱۱۳:۴۳:۲؛ اہل سماع ۴۲:۲۸۵:۱؛ این قسم در این وقت

مضر است ۴۲:۲۸۵:۱؛ برای منتہیان سماع نیز در کار است

۴۲:۲۸۵:۱؛ روحی برقص و حرکت دوری است ۹۰:۲۰۰:۱؛ عروجی

بمنازل قرب میسر میشود ۴۱:۲۸۵:۱؛ مبتدی را مضر

است ۴۳:۲۸۵:۱؛ متوسطان را نافع است و قسمی از منتہیان را

نیز ۴۱:۲۸۵:۱؛ منتہیان محتاج بہ سماع میگردند ۴۱:۲۸۵:۱؛ و رقص را

به پشت پازده اند: ۲۳:۵۸ و رقص و جهر اختیار کرده منشا آن عدم وصول است: ۲۸۶:۵۳ و وجد جماعه را نافع است که بتقلب احوال متصف اند: ۳۹-۴۰:۲۸۵

سنت / سنن: ۲۹:۴۵: ۱۰:۱۳۱: ۵۳:۱۶۸: ۸۸:۲۶۰: ۱۶۳:۳۱۲: احکام: ۹۳:۸۵: احیاء سنت: ۳۴:۹۹: ۸:۵۴: ۸۵:۱۰۵:۳: احیاء سنت ثواب صد شهید بود: ۲۶۹:۲۰: ادا ی: ۹۳:۸۳: افطار و تاخیر تسخر: ۱۶:۱۳۵: انگشت شهادت برداشتن در تشهد سنت علما متقدم است: ۱۶۳:۳۱۲: بترویج: ۲۳:۵۴: بسلوک و جذبہ قطع مسافت کند التزام متابعت سنت: ۸:۵۴: جز یمتایعت: ۲۳:۵۸: حسنه: ۱۳۲:۱۲۲: ختم قرآن: ۸:۳: دولت و اتباع متابعت شریعت: ۱۳-۱۴: ۱۳:۳۳: عیادت مریض: ۱۰۳:۲۶۵: کتاب و سنت: ۳۳:۳۳: کفن مسنون رجال را سه ثوب است: ۱۶:۳۳: متابعت: ۱۱۵:۱۱۱: ۱۱۸:۱۱۳: مراضی حق اند: ۲۳:۲۵۵: مؤکده: ۱۰۳:۲۶۵: مؤکده تراویح و ختم قرآن: ۱۶:۳۵: مؤید باعلام حق: ۱۱:۵۵

سیتله عروض مرض جدری کم زنی باشد که از دقائق این شرک خالی بود: ۳۱:۹۳

سیر اجمالی در صفات و اعتبارات: ۲۶:۴۱: از دریا بقطره سیر میگردد: ۹:۲۴۲: از ظلال وجوبی باصول ان برسد: ۱۱۵:۲۱۲: بمقام مشابه: ۱۳:۱۳۵: بیرونی: ۶۸:۴۸: تجلیات ذاتی: ۴:۲۲۱: حصولی: ۱۲۹:۲۹۹: در اصول این پنجگانه از عرش مجید است که اصل قلب انسان است: ۶۸:۲۵۴: در اصول جمیع اسما و صفات و شیون و اعتبارات: ۴۸:۲۶۰: در اصول که در عالم کبیر است: ۴۴:۲۶۰: در اقریبیت: ۱۳:۲۳: در ظلال: ۱۳۴:۲۹۸: در ظلال اسما و وجوبی که اصول این پنجگانه عالم است: ۴۵:۲۶۰: در ظلال اسما و صفات: ۶۸:۲۵۴: در نفس سالک: ۱۰۲:۳۲: رجوع بولایت: ۴:۲۲۱: رجوعی: ۱۰۳:۳۲: سالک در اسمی واقع شود که مبدء تعین اوست: ۱۲۹:۲۲۰: سالک در نفس است: ۱۰۲:۳۲: عالم خلق در تحت سیر عالم الامر: ۶:۲۲۱: عدم تاثیر: ۲۳:۱۳۵: قسری: ۱۳۱:۱۲۲: ما ورای آفاق و انفس است: ۱۲۹:۲۹۹: محبوبی: ۱۰:۲۴۲: مرادی: ۱۱۴:۱۲۱: مریدی: ۱۱۴:۱۲۱: مستدیر: ۳۰:۲۴۴: مستطیل: ۳۰:۲۴۴: معشوق در عاشق است: ۹۹:۹۹: مقام رضاست: ۸۸:۱۰۸:۳: وصولی: ۱۲۹:۲۹۹: پیئت وجدانی: ۱۲۹:۲۹۹

وسیر آفاقی در ضمن آن میسر گشت ۱۱۰:۲۴۲:۲: ظلی از ظلال اسما و صفات است نه ظهور اسما و صفات ۱۰۴:۲۴۲:۲: قرب در قرب ست ۳۰:۱۴:۱

سیر در اشیاء ۲۸:۱۳:۱: عبارت از حصول علوم اشیا است و عبارت از فنا و بقا است ۲۲:۱۳۳:۱

سیر عن الله بالله ۹۸:۹۹:۱: ۵۷:۲۸۷:۱: این سیر در وقت بقا است و بعد از طی منازل عروج ۴۴:۲۸۵:۱: عبارت از حرکت علمیه است که از علم اعلیٰ بعلم اسفل فرود می آید ۲۲:۱۴۴:۱: و همچنین سیر رابع که آنرا سیر فی الاشیا بالله گفته اند ۱۰۳:۲۴۲:۲

سیر فی الله ۶:۲:۱: ۲۲:۱۱:۱: ۲۷:۱۲:۱: ۴۰:۶۲:۱: ۳۶:۵۹:۱: ۲۱:۱۴۴:۱: ۷۵:۲۶۰:۱: ۹۵:۲۹۰:۱: ۹۸:۲۹۰:۱: به سیر عن الله بالله ۵۵-۵۶:۲۸۷:۱: بمراحل از آفاق و انفس بعید است ۱۰۳:۲۴۲:۲: بمراحل بعد از سیر انفسی صورت می بندد ۱۱۱:۲۴۲:۲: بمقام وصل برسد ۱۰۳:۲۴۲:۲: رابی نهایت گفته اند ۱۰۳:۲۴۲:۲: عبارت از حرکت علمی است در مراتب وجوب از اسما و صفات و شیون ۲۱-۲۲:۱۴۴:۱: فنا در مرکز مقام سیر فی الله ۲۲:۱۱:۱: متخلق باخلاق الله میگردد ۱۰۲:۲۴۲:۲: مرتبه ثانی ۲۵:۱۴۷:۱: و وصول بمرتبه اسما و صفات واجبی و در نهایت عروج ولایت صغری ۷۵:۲۶۰:۱: سیر و سلوک (ن.ک. سلوک) تحصیل مقام اخلاص است ۱۰۴:۴۰:۱: تحقیقات کلاسی و فلسفی ۲۲:۵:۲: شروع در کمالات ولایت کبری ۷۶:۲۶۰:۱: عبارت از حرکت در علم است که از مقوله کیف است ۲۲:۱۴۴:۱: مقصود تزکیه نفس اماره است ۹۶:۳۵:۱: مقصود تزکیه نفس و تصفیه قلب از آفات معنویه است ۱۷:۴۶:۱

ش

شان الحیوة در میان این دو تعیین اقدم جمیع شیونات است ۳۴:۸۸:۳: حصول مجرد اعتبار است ۱۰۳:۲۰۹:۱

شان العلم ۳۴:۸۸:۳: اعتباریست از اعتبارات ذات ۱۴:۷۹:۳: تابع شان الحیوة است اما علم را در مرتبه حضرت ذات ۲:۷۶:۳: سه تعیین آخر را تعیین خارجی و تعیین علمی صورت شان العلم است ۸۰:۱۰۰:۳: علم جامع جمیع شیون اجمالی و تفصیلی است ۶۲:۲۸۷:۱

شجره موسی [ن.ک. موسی در فهرست اشخاص]

شرح صدر ۲۵:۱۵:۳: بشرف اسلام حقیقی ۶۸:۲۵۷:۱: مقام شرح صدر باسلام حقیقی مشرف میگردد ۷۶:۲۶۰:۱

شرك (الشرك) استمداد از اصنام در دفع امراض ۹۳:۳۱:۳: خفی ۴:۱:۱: خفی
خلاصی ۳۰:۱۴:۱: در عبادت ۹۴:۳۱:۳: طریقت ۸:۲۴۲:۱: کفر خاص
من مطلق الکفر ۱۱:۳:۳

شریعت/شرایع/شرعیہ/شرع (ن.ک.حقیقت شریعت) ۱۵:۱۸:۱: ۹۲:۳۳:۱:
۲۸:۵۳:۱: ۴۳:۸۰:۱: ۳۳:۱۳۵:۱: ۹۹:۳۱:۳: آداب فرو گذاشت
۵۸:۱۴۲:۱: آن سرور (محمد ﷺ) جمیع شرایع ما تقدم است ۴۰:۴۹:۱:
احکام ۵۲:۴۲:۱: ۴۵:۱۸۹:۱: احکام عملا و اعتقادا ۹۸:۲۰۶:۱:
اخبارات ۵۸:۴۳:۱: استقامت تطبیق احوال است ۴۱:۲۴۰:۱: اصل این
کار است ۱۳۴:۵۰:۲: اعمال ظاہر است در این نشأ باطن متعلق
است ۱۲۹:۴۶:۲: ام جمیع کمالات آمد و اصل جمیع مقامات پس
شریعت شجره طیبه آمد ۱۲۹:۴۶:۲: امری دیگر است و طریقت و
حقیقت دیگر ۳۰:۵۴:۱: انبیا ۸۱:۳۰:۱: ۶۴:۴۴:۱: انکار الشرایع کفر
بالا ۱۱:۳:۳: باطن ۳۰:۵۴:۱: بثبوت صفت علم واجب را تعالی و آن علم
در رنگ ذات واجب است ۱۴۱:۱۲۲:۳: برای رفع ہواہای نفسانی
۲۵:۵۲:۱: بمقتضای حکم ۵۳:۴۲:۱: بہتر است از ریاضات و مجاہدات
۲۵:۵۲:۱: پوست حقیقت است و حقیقت مغز شریعت ۴۸:۸۴:۱:
ترویج ۱۹:۴۴:۱: ۲۱:۴۸:۱: ۲۳:۵۱:۱: ۲۶:۵۳:۱: ۴۶:۶۵:۱:
۵۶:۱۴۱:۱: ۹۴:۹۲:۲: ۱۱۰:۴۴:۳: تشرع مربوط بہ سلوک
طریقہ ۱۱۶:۲۱۳:۱: تصدیق ۴۰:۴۹:۱: تصدیق قلبی اعتبار کردہ
اند ۴۲:۹۱:۳: تفتیش مسائل ۵۹:۴۳:۱: تقویت ۱۰۶:۲۰۹:۱: تقویت
شریعت از اولیا ۱۰۶:۲۰۹:۱: تکلیفات ۲۵:۵۲:۱: تکمیل ۹۸:۳۶:۱:
جامع جمیع ۶۶:۴۴:۱: جمیع شرائع ما تقدم است ۴۰:۴۹:۱: چہار اصل
دارد ۱۲۵:۲۱۴:۱: حدود ۸۱:۸۱:۲: حیلہ شرعی ۴۴:۴۴:۲: خفی
نمیرسد ۵۹:۱۴۲:۱: خلاف ۲۶:۵۳:۱: ۴۸:۸۴:۱: خلاف اعتقادا و عملا
بوقوع نیاید ۱۲۲:۲۱۴:۱: خلاف شریعت دلیل زندقہ است و علامت
الحاد ۸۹:۲۸۹:۱: دائرہ شریعت ۵۸:۱۴۲:۱: دروغ بزبان ناگفتن
۳:۴۱:۱: دو جز دارد اعتقادی و عملی ۲۹:۱۴:۳: راه نجات است
۳۶:۱۶۳:۱: رواج در ہدایت امر ارکان اسلام ۸۴:۱۹۵:۱: رواج مربوط
بحسن اہتمام سلاطین عظام است ۹۳:۹۲:۲: رونق ۳۵:۶۵:۱: سہ جزو
است علم و عمل و اخلاص ۹۸:۳۶:۱: ۱۰۴:۴۰:۱: صراط
مستقیم ۶۴:۴۴:۱: صورت است و حقیقت ۱۳۴:۵۰:۲: صورت شجرہ
طیبہ است ۱۳۶:۵۰:۲: ظاہر ۳۰:۵۴:۱: ۱۲:۳:۳: ظاہر علوم و معارف
باطن ۴:۴۱:۱: ظاہر و باطن شریعت ۴۴:۸۳:۱: عبارت از مجموع
صورت و حقیقت است ۲۴:۲۴۶:۱: علوم و معارف باطن ۴:۴۱:۱: قرآن

و احادیث ۴۲:۸۰:۱: قوانین ۸۶:۳۱:۱: کمال منوط بعلم و عمل و
 اخلاص است ۱۰۹:۳۲:۲: کمالات ۹۸:۳۶:۱: متجلی ساختن
 است ۲۲:۳۹:۱: متصدقان خیر الامم علیهم السلام اند ۴۰:۴۹:۱: متکفل جمیع
 سعادات دنیویه و اخروی ۹۸:۳۶:۱: محمدی و ترویج ۲۰:۴۴:۱:
 ۵۴:۴۳:۱: مخالفان ۳۷:۱۶۵:۱: مخالفت ۶۸-۶۹:۴۸:۱: مخصوص به
 عوام خیال می کنند ۲۴:۲۶:۱: مخصوص بقلب اند و
 بقلب ۵۸:۴۲:۱: مسائل ۱۹:۴۴:۱: مطلق ۵۹:۴۲:۱: معقول خود
 سازد ۱۱۸:۲۱۳:۱: منکر ۱۴:۳۶:۱: موافق ۸۶:۳۱:۱: ناسخی نخواهد
 بود بلکه تا قیام قیامت خواهد ماند ۴۴:۶۴:۲: ناشی از مرتبه نبوت
 است ۸۶:۲۶۰:۱: نفع ذکر مربوط بشریعت ۴۴:۱۹۰:۱: نوایی همه
 داخل ذکر است ۱۲۸:۳۶:۲: و حقیقت عین یکدیگر اند در حقیقت از
 یک دیگر جدا نیستند ۴۴:۸۳:۱: و سنیه مصطفویه ۵۳:۴۳:۱: هر پیغمبر
 مناسب ولایت او باشد ۶۶:۴۴:۱: هر نبی (از راه نبوت) ۶۶:۴۴:۱:

شطح/شطحیات ۱۰۱:۹۵:۲: ۱۳۰:۶۳:۳: ۳۶:۸۹:۳: ۱۲۳:۱۲۱:۳: استیلای
 حب و غلبه محبت محبوب ۸۲:۳۳:۳: مشایخ افتخار نمی
 نمایند ۸۲:۲۶۰:۱: معارف را هر چند کسی نگفته است بل اکثری بر
 عکس آن گفته اند ۸۴:۲۶۰:۱:

شفاعت ۵۳:۶۴:۲: ۳۶:۱۴:۳: ۹۹:۳۱:۳: انبیا ۴۵:۶۴:۲: خاتم الرسل صلی الله علیه و آله
 ۹۶:۳۴:۲: مرتبه توسط ۱۰:۳:۳:

شکر او تعالی منحصر در اتیان شریعت گشت ۲۹:۱۴:۳: وجوب ۵۲:۴۲:۱:
 شوق ۶۸:۲۶:۱: ۲۸:۸۸:۳: از قبیل صنعت مشاکلت بود ۴۲:۲۶:۱: باصول
 ۴۰:۱۸:۱: تمام بعد از متوجه عالم بقا میشوند و مصلحت رجوع تمام
 می شود ۵:۴۲:۱: ظاهر ۲۸:۱۳:۱: ۴۰:۱۸:۱:
 شهادت کلمه طیبه ۳۹:۱۴:۳: معتبر ۱۲۳:۲۱۴:۱: مقام شهادت ۳۸:۱۸:۱:
 ۴۱:۱۸:۱: مقام صدیقیت است ۳۸:۱۸:۱:

شهود (ن.ك. مشهود) احادیث ۸۶:۳۱:۱: از صفات بصیرت است ۱۶:۴۲:۱:
 انسان در مرآت انفس است ۳۷:۱۲:۲: انفسی در مرتبه حق الیقین
 است که نهایت مراتب کمال است ۴۹:۳۰:۱: با شهود صوری
 مذکور حصول بقاء شخص است ۴۹:۳۰:۱: تجلی صوری ۴۹:۳۰:۱:
 تنزیهی که رو بجهل دارد از التذاذ بعید است ۲۳:۴۲:۱: جامع تنزیه و
 تشبیه دانسته از کمال میدانند ۱۲:۴۲:۱: حق در مرایای ممکنات که
 جماعه از صوفیه آن را کمال می شمردند ۱۲:۴۲:۱: دائمی بی توسط
 مرایای آفاق و انفس ۳۶:۱۲:۲: ذات ۱۰۱-۱۰۲:۳۸:۱: ذاتی

۹۶:۲۹۰:۱: قدسی ۵۱:۲۲:۱: معرفت ۲۲:۱۱:۱: معشوق ظلمانی
 ۵۱:۲۲:۱: موبوب حقانی علم و عین حجاب یکدیگر نمی شوند در عین
 شہود عالم است ۳۱:۲۴۴:۱: و حضور ذاتی جز در سیر انفسی متصور
 نیست ۲۹:۲۴۴:۱: و حق ۹۱:۲۹۰:۱: و حق مناسبت ۱۱۴:۱۱۳:۱: و
 مشابہہ اندیشہ ہا کہ در تدبیر خود ۶۶:۴۴:۲: وحدت ۱۵:۸:۱:
 ۸۶:۳۱:۱: وحدت در کثرت ۱۱:۲۴۲:۱: وحدت در کثرت وحدت را در
 کثرت اصلا گنجایش نیست ۳۱:۲۴۰:۱: وحدت را در مرات کثرت
 ۶۳:۱۰۰:۳:

شیخ

(الشیخ) [ن.ک. پیر در این فہرست و مشایخ در فہرست گروہا] اعتقاد
 و محبت ۲۳:۱۳:۳: برزخ را جامع بین التشبہ و التنزیہ میگویند
 ۵۹:۲۸۴:۱: تربیت از برای قطع منازل سلوک در کار است ۶۰:۲۸۴:۱:
 تعلیم ۶۰:۲۸۴:۱: حجب شیون علمی ۶۲:۲۸۴:۱: کامل مکمل ۵۸:
 ۲۳:۱: ۳۹:۶۱: ۱۲۰:۱۱۴: ۵۰:۲۸۶:۱: کامل مکمل راہ دان و راہ
 بین است علم آن شیخ بحال او کافی است ۴۴:۴۴:۲: کمال در جذبہ بہ
 نقطہ فوق رسیدہ است ۲۵: ۱۱: ۱: مفتاح التوبہ بل زبده التوبہ و
 خلاصتہا ۱۵۴:۳۰۸:۱: مقتدی ۶۰-۶۱:۲۸۴:۱: منتهی ۱۱۳:۲۴۳:
 ناقص بنہایت نرسیدہ است ۶۰:۲۳:۲: ناقص کہ بہ سلوک و جذبہ کار
 را تمام ناکردہ صحبت او سم قاتل است ۳۹:۶۱:۱: نظر او شافی امراض
 و توجہ او دافع علل معنویہ ۹۳:۲۶۰:۱:

شیعہ (ن.ک. شیعہ در فہرست گروہا)

شیون/شیونات ۴۴:۲۱:۱: ۴۱:۲۶:۱: ۴۹:۲۶۰:۱: ۱۵۴:۳۰۸:۱: ۱۵۸:۴۳:۳:
 جامع جمیع صفاتی است ۴۱: ۱۶۲:۱: حقیقہ ۵۸:۱۴۲:۱: ذاتیہ ۴۱:
 ۱۶۲:۱: ذاتیہ غیر زائدہ است متعلق آن ذات است ۱۵۹:۴۳:۳: مجرد
 اعتبارات اند در ذات ۶۱:۲۸۴:۱: و اعتبارات ذاتیہ غیر زائدہ است
 ۱۵۸:۴۳:۳: و صفات از شائبہ ۵۱:۲۱:۲:

ص

صحبت ۱۱۶: ۲۱۳:۱: آداب ۸۱: ۸۴:۱: آن سرور (محمد ﷺ) ۴۴: ۶۶:۱:
 ارباب جمعیت ۱۲۲: ۱۱۹:۱: ۱۲۳: ۱۲۰:۱: از جملہ ضروریات
 است ۹۶: ۲۰۳:۱: افضل الرسل ﷺ ۵۸: ۲۳:۳: اہل دنیا ۱۸: ۱۳۸:۱:
 بہر نہج کہ باشد در کار است ۸۸: ۳۲:۱: پیغمبر ﷺ ۳۳: ۵۹:۱: تربیت
 مربوط بہ صحبت ۶۰: ۲۳:۲: حقوق ۱۲: ۱۳۲:۱: ۳۲: ۱۵۴:۱: خیر البشر
 (محمد ﷺ) ۲۸: ۵۳:۱: ۳۱-۳۲: ۵۸:۱: ۳۵: ۵۹:۱: ۱۱۲: ۲۱۰:۱:
 ۸۱: ۳۶:۲: ۸۳: ۳۶:۲: سلاطین ۴۶: ۶۵:۱: سید البشر (محمد ﷺ)

۱.۳۲:۸۹: شیخ ۱.۲۸۶:۵۱: شیخ کامل مکمل ۱.۲۸۷:۵۳: شیخ
 کامل مکمل کبریستی است ۱.۲۳:۵۹-۵۸: شیخ مقتدی ۲.۳۰:۶۸:
 شیخ مکمل مجذوبی سلوک ۱.۱۱:۲۱: طریق این بزرگواران است
 ۲.۱۸:۳۶: فساد کافر است ۱.۵۴:۲۸: فساد مبتدع است
 ۱.۵۴:۲۸: کبریت احمر است ۱.۵۳:۲۷: موافقان طریق است
 ۱.۲۶۵:۱۰۴: نبی ﷺ (محمد ﷺ) ۱.۲۱:۴۸: يك صحبت افضل بود از
 تمامی سیر و سلوک دیگر فنا و بقا اصحاب کرام را بتوجه و تصرف
 آنحضرت بوده ۱.۳۱۳:۱۶۷

صحو (ن.ك. سكر) ۱.۶:۱۲: ۱.۸:۱۵: ۱.۸۷:۸۷: ۱.۹۵:۸۷: ۳.۸۷:۲۶: ۳.۱۲۱:۱۲۲:
 احکام شرعیه مبنای صحو اند ۲.۵۰:۱۳۷: ارباب ۱.۲۲: ۵۵: ۸۶:
 ۱.۹۵: افاضه علوم موافق شریعت است ۱.۲:۶: افضل است ۸۵:
 ۱.۹۵: انبیا ۱.۲:۶: بعد از سکر است مقام خواص بلکه اخص خواص
 اسلام که پیش از طریقت است ۳.۲۹:۱۱۵: تام در مقام صدیقیت
 است ۱.۴۱: ۴: تقلید ۱.۹۵:۸۷: خالص افشاء اسرار آنجا کفر بود
 ۳.۱۲۱:۱۲۵: خالص نصیب عوام است ۳.۱۲۱:۱۲۵: خواص را
 مماثل عوام دانسته ۱.۲۶۸:۱۳۹: صرف است ۱.۲۶:۷۲: طریقت نیز
 بهتر از سکر طریقت است ۲.۷۹:۷۹: و مقام نبوت ۱.۹۵:۸۷-۸۶: و
 نهایت النهایه ۱.۸۴:۷۸

صدقه/صدقات ۲.۸۲:۸۳: موتی ۳.۲۸:۷۳: نافله ۲.۸۲:۸۲

صفات/صفت ۱.۲۶:۷۱: ۱.۲۷۲:۱۵: ۲.۹۳:۹۹: ۳.۷۳:۱۵۸: آئینه ظاهرش
 دائما بر صفات بشریه باقیست ۳.۵۳:۱۲۳: اخص صفات ذاتیه عدم
 است ۳.۶۳:۱۳۲: از حیوة و علم و قدرت و غیرها ظلال صفات واجبی
 است ۳.۱۰۹:۸۹: از ذات تعال و تقدس لازم است ۲.۲:۱۱: از ذات جدا
 دیده ۱.۱۱:۲۵: از ذات برگز متفک نیستند ۲.۱۱:۳۳: ازلی ۲.۶۷:۴۱:
 ازلی و ابدی ۳.۶۳:۱۳۳: اصل ۵: ۱.۱: ۲۷: ۱.۱۱: اضافیه
 ۱.۲۹۳:۱۲۳: ۳.۱۰۰:۷۵: ۳.۱۰۰:۷۸: ۳.۱۰۰:۷۹: اضافیه العلم ذات
 تعالی اصلا ملحوظ نیست و در اسم علیم ملحوظ ذات است
 ۱.۲۶۰:۷۷: اعتباریه اند یا سلبیه جسم و جسمانی نیست ۳.۱۷:۳۰:
 افعال ۳.۱۰۰:۷۰: افعال در رنگ ذات و ممکنات بیچ مناسبت ندارند
 ۱.۲۶۶:۱۰۶: افعالی ۱.۲۶۰:۸۳-۸۴: الکامل ۱.۳۰۸:۱۵۷: امکان
 الله پاک و منزّه است ۳.۱۷:۳۱: با حسن ذات ۲.۱۱:۳۲: بشریه
 ۳.۵۳:۱۲۳: بشهود وحدت در کثرت ۷۶: ۱.۱۹۰: بصیرت
 ۱.۱۰۷:۱۱۱: تنزیه ۳۲: ۱.۱۳: ۱.۱۸:۴۱: ثابتیه ۱.۱۸:۴۱: جزئیات و کلیات
 ۱.۲۹۳:۱۲۳: جماد و محض است ۱.۱۸:۴۰: جواهر ۱.۳۳:۹۶:

حجابیت مخصوص بظہورات ظلیہ است ۳۳:۱۱۱:۲: حجب صفات
 خارجی است و حجب شیون علمی ۶۳:۲۸۴:۱: حقیقہ یابید کہ در
 خارج موجود باشد ۶۶:۲۶:۳: در خارج موجود اند بوجود زائد بر ذات
 ۶۱:۲۸۴:۱: در ذات ۳۱:۶۳:۱: در علم تفصیل و تمیز یافته اند ۱۰:۱۱:۳:
 ذات انفکاک ۱۳:۴۹:۳: ذاتیہ ۳:۱۲۵:۱: ۱۴۰:۳۱۳:۱: ذاتیہ در ظلال
 است ۸۳:۲۶۰:۱: رنگ ۹:۲:۱: سبغہ ۱۶:۱:۸: سبغہ بلکہ ثمانیہ
 ۶۵:۲۶:۳: سبغہ یا ثمانیہ در خارج بوجود زائد بر ذات ۳۸:۲۸۶:۱: سلبیہ
 کہ مقام تقدیس و تنزیہ است ۸۳:۲۶۰:۱: سمع ۳۱:۱۸:۱: ۱۱۱:
 ۱۰۷:۱: سمع عین البصر ۱۱۳:۱۱۸:۳: ظلال حضرت ذات اند
 ۵۰:۲۱:۲: ۶۸:۲۶:۳: عباد را ظلال صفات واجبی داند ۱۶۷:۴۵:۳:
 فنای صفات ۲۷:۱۱:۱: قدرت ۸:۲:۱: قدرت کہ احتمال تقیض دارد
 ۱۶۰:۴۳:۳: قدیمہ ۸:۲۷۲:۱: کامل ۴۰:۱۰۰:۳: کاملہ ۱۵۳:۳۰۶:۱:
 ۶۳:۲۶:۳: ۳۸:۸۹:۳: کاملہ ظلال آن کمالات ذاتیہ اند ۶۵:۲۶:۳: کلیہ
 ۲۹:۱۲:۱: کلیہ وجوبیہ ۳۰:۱۲:۱: کمال ۱۱۰:۲۶۶:۱: لا ہو ولا غیرہ
 ۱۰۰:۳۸:۱: لا یتغیر اسمائہ ۱۱۶:۲۴۳:۲: محی ۱۱۱:۱۰۷:۱: مستعار از
 ظلال کمالات حضرت وجود هست کہ بطریق انعکاس ظہور
 یافته ۳۱:۲۳۳:۱: مقدسہ ۱۰۰:۱۱۳:۳: ممکن حکم میت دارند
 ۹۵:۱۱۳:۳: ممیت ۱۱۱:۱۰۷:۱: نفی ۳۱:۱۸:۱: ۳۰:۱۴:۳: تقایص از
 جناب قدس او تعالی مسلوبست ۴۱:۶۴:۲: و شان در بیان سلوک و
 جذبہ ۱۰۳:۱: ۲۰۹:۱: و شیونات در آن مرتبہ حجاب ذات نباشند
 ۳۵:۱۱:۲: و ملاحظہ سمیع و بصیر و علیم مینماید ۵۹:۲۳:۲: وجودیہ
 ۱۳۹:۶۲:۳: ہم باصل میدہند ۳۱:۱۲:۱: ہیچ وقتی از ذات جدا
 نمیدانند ۳۰:۲۳۳:۱: یقین ۱۲۸:۲۶۶:۱:

صفات ثمانیہ ۱۸:۳:۲: ۶۹۰:۱۰۰:۳: از حیات و علم و قدرت و ارادت و سمع و بصر
 و کلام و تکوین صفات حقیقہ گویند کہ قدیم اند ۳۰:۱۴:۳: بآرای اہل
 سنت و جماعت ۱۰:۱:۲: تکوین ۱۲:۳:۲: حقیقہ ۴۵:۱۰۰:۳:
 ۹۳:۱۱۲:۳: حقیقہ زائدہ است ۱۵۸:۴۳:۳: حقیقہ واجب الوجود سہ
 قسم اند کالتکوین جمعی از اہل سنت جماعت انکار وجود او نمودہ
 اند ۱۲۳:۲۹۳:۱: حمیدہ ۱۱۰:۲۴۲:۲: در مرتبہ تعین ثانی تفصیل یافته
 است ۱۰۲:۱۱۳:۳: سبحانہ فوق این مراتب سہ گانہ منحصر اند
 ۱۶:۳:۲: سبغہ یا ثمانی واجب الوجود ۱۱:۲:۲: مسلوب ۱۶:۳:۲:
 واجب الوجود در خارج موجود است ۷:۲:۱: یا سبغہ در خارج موجود
 اند ۱۶۰:۳۱۰:۱:

صفت حقیقہ ۳۰:۱۲:۱: ۲۵:۲۳۳:۱: ۱۱:۲:۲: ۱۲-۱۵:۳:۲: ۴۹:۱۰۰:۳:

نیز مسجود الیہا است ۱۰۰:۱۰۰:۲۶۳:۱: کعبہ ہمچنان کہ مسجود صور
اشیاست ۶۳:۲۵۴:۱: ہمان است کہ حقیقت آن در مرتبہ وجوب
۱۵۹:۱۰۰:۳۱۰:۱: ہمچنان کہ مسجود صور اشیاست ۶۳:۲۵۴:۱

ط

طریق/طریقت/طرق (راہ) ۳۷:۶۰:۱: اجتبا مخصوص بانبیا نیست
۱۱۸:۱۲۱:۳: اجمال ۴۰:۲۶:۱: ۱۲۹:۲۲۰:۱: ۶۸:۲۵۷:۱:
۴۸:۲۶۰:۱: اجمال بہ حضرت ذات وصول میسر شدہ است ۵:۲۲۱:۱:
از ایلام صورت شریعت بلند تر است ۱۰۱:۹۵:۲: از دل نفی خاطر
کذب نمودن ۳:۴۱:۱: استقامت بر شریعت و رسوخ و ثباتست بر
محبت و اخلاص شیخ طریقت ۱۷:۲۲۸:۱: اصالت و طریقت تبعیت
مختلف اند ۱۲۸:۲۹۴:۱: اطفال ۱۱۳:۲۱۱:۱: الہام و طریق فراست
۱۱۵:۲۹۲:۱: استزاج عالم امر بعالم خلق این استزاج زائل شدہ است
۱۱:۲۲۲:۱: انابت بمجاہدات مربوط است ۱۴۶:۳۰۲:۱: انبیایی التزام
اند ۵۳:۲۳:۳: انعکاس ۱۱۴:۲۳:۲: انعکاس در یاران ظاہر گشتہ است
۲۴:۲۷۵:۱: اہل سنت رافض است و در محبت حضرات ختنین متردد
است ۳۱:۱۵:۲: این اکبر اول اثبات است و ثانی نفی آن ۵۸:۲۳:۲: این
اکابر طریق اصحاب کرام است ۶۴:۲۳:۲: بر دو اصل است تصفیہ و
تزکیہ کہ خصوص بصوفیہ کرام است ۳۳:۱۵۷:۱: تعلیم
۱۱۳:۲۱۱:۱: تعلیم باید ملاحظہ نمود ۱۰۸:۲۰۹:۱: تنزل ۹۱:۲۰۰:۱:
جذبہ ۱۱۹:۱۲۱:۳: چشتیہ ۲۶:۸۷:۳: در طریقت دوام متصور نیست
این کہ دوام در حقیقت است ۳۷:۶۰:۱: در طریقتہ سہ طایفہ اند
۳۶:۱۶۰:۱: دیگر تا نہایت کمالات ولایت است از آنجا راہی
بکمالات نبوت نکشادہ اند ۳۵:۲۸۱:۱: دیگر کہ در ابتدا بی مزگی و
فقدان دارند ۷:۲۲۱:۱: دیگر منامات و واقعات خود متمشی است کہ
روی بترکستان دارد و بہ اختیار از راہ کعبہ منحرف گشتہ است
۳۶:۲۸۱:۱: ذوق ۳۰:۱۴:۱: شاہ راہ انبیاست ۱۰۷:۴۲:۲: صوفیہ خادم
علوم شریعت است ۱۱۲:۲۱۰:۱: صوفیہ کہ محصل فنا و محبت ذاتیہ
است تا حقیقت صورت اخلاص بندد و ملتزم متابعت سنت سنیہ باشد
۳۳:۲۳۳:۱: صوفیہ وسیلہ حصول درجات متابعت است ۱۰:۵۴:۲:
عروج ۱۲:۷:۱: علائقہ ۱۰۱:۲۹۰:۱: عین شریعت است ۹:۴۳:۱:
قادریہ ۳۹:۲۳۸:۱: ۲۶:۸۷:۳: کفر و اسلام ثابت است ۱۰۰:۹۵:۲:
محاسبہ ۱۵۸:۳۰۹:۱: محبت و عدم محبت ۱۱۶:۵۰:۳: محبین راہ
سریدین است ۸۹:۲۰۰:۱: مخالف طریق خواہ بطریق سماع و رقص بود

خواه بمولود و شعر خوانی ۲۱:۲۴۳:۱: مریدان را راه انابت و راه مرادان
را راه اجتناب گفته ۱۱۸:۱۲۱:۳: مشرک ۴۵:۴۴:۲: مقدمه ولایت است
۱۳۵:۲۰۵:۲: مقربین ۴:۱:۳: نجات منوط باتباع طریق ایشان
است ۴۱:۸۰:۱: نزدیکترین مخالفت با نفس آگاه باشید طرق مشائخ
نقشبندیه است ۱۹:۹:۳: نقشبندیه ۲۶:۸۴:۳: نهایت خبر نداده است
از ابتداء طریقت خود خبر گفته اند ۵:۲۲۱:۱: و حقیقت خادمان
شریعت ۹۴:۳۶:۱: و حقیقت در میان صورت شریعت و حقیقت
شریعت متوسط گشت ۱۳۶:۲۰۵:۲: ولایت ۱۵۴:۳۰۶:۱

طفیلی ضروری است ۳۴:۶۵:۲

ظ

ظاہر (ن.ك. باطن) اصل هر چند اینجا است نه ظل آن ۵۴:۲۱:۲: برنگ باطن
۴۵:۱۸۸:۱: بی باطن ناتمام است ۲۱:۲۵۴:۲: تمام رو به خلق است و
طاعات و عبادات شرعیه باو مربوط است ۹۶:۹۳:۲: خود با خلق است
۶۲:۲۳:۱: که از باطن بمراحل جدا افتاده است ۹۸:۳۸:۲: مشاهد
وحدت در کثرت بسیار باشد ۱۲:۲۴۲:۱: و باطن دو صورت و
حقیقت ۹۵:۹۳:۲: و باطن هر دو متوجه حق باشد ۴۳:۱۴:۳: وجود
بواسطه انعکاس متکثره که آنرا باطن وجود میگویند ۱۴۹:۶۴:۳: همه
وقت از دو بینی چاره نیست که مناسب مرتبه تنزیه است و از حیطة
ادراک که از عالم چون است ۴۶:۴۴:۲

ظل/ظلال/ظلیت اسما و صفات ۱۲۲:۱۲۱:۳: اسما و صفات که اصول این
اصول است ۶۲:۲۵۳:۱: اسما و صفات نیز بیرون آفاق و انفس است
۱۰۳:۲۴۲:۲: از اصل جدا نساخته اند ۲۵:۲۳۲:۱: اطلاق ۸۱:۳۰:۱:
اولی و اقدم و اشرف فردیست که محمول بر ذات است ۲۵:۲۳۲:۱:
باصل خود شایراه است ۱۲۰:۱۲۱:۳: باصل خود قیام دارد و بهم پیدا
کرده است ۱۱۵:۹۸:۲: بر صورت اصل خود کائن است پس سبب
انکشاف اصل بود ۱۴۴:۶۶:۳: بواسطه ۳۸:۱۶۰:۱: حق را بهم حق
میدانند ۱۱۶:۲۳۳:۲: رفع ظلیت با لکلیه در عین حضور میسر شود که
مخصوص بسید الکونین است ۱۴:۸:۳: شی عبارت از ظهور شی است
در مرتبه ثانی یا ثالث یا رابع ۳۹:۸۹:۳: صفات ۶۸:۲۶:۳: صفات واجبی
و از اصول عالم که افعال باشند اقرب باشد ۶:۱:۳: عین اصل ۸۴:
۱:۳۱: فعل ۱۳:۲: فی الحقیقت تفصیل مرتبه اسما و صفات است
۴۵:۲۶۰:۱: فی الحقیقت هر چند باصل خود بر پا است ۴۴:۲۱:۳:
کالبرزخ ۶۸:۲۵۴:۱: کمالات ۳۸:۸۹:۳: کمالات وجودی در آنها

منعکس گشتہ مزین ساخته است ۱.۲۳۳:۲۹: مابیت ندارد ۳.۱:۶:
 مبادی تعینات حق انبیا و ملائکہ اصول این ظلال است ۱.۲۶۰:۴۵:
 مجاز ظل حقیقت است کہ از ظل باصل شاہراہ کشادہ است
 ۳.۶۶:۱۳۷: محسوسہ ۱.۱۶۰:۳۸: مراد ظهور حضرت وجود است
 ۱.۲۳۳:۲۵: موبہ تولید بمثل است ۳.۱۲۲:۱۳۳: نفس امر مرتبہ
 خارج است ۳.۱۰۹:۸۹: وجود حقیقت است ۳.۴۱:۱۵۵: بر اسم مبداء
 تعین شخصی است ۱.۲۶۰:۴۵:

ظہورات/ظہور انوار مانع شہود وجود ممکنات است نہ مانع علم بوجود و
 ممکنات ۱.۲۴۲:۱۶: خوارق و کرامات شرط ولایت نیست ۲.۹۱:۸۹:
 ذات بی بردہ منافی تجلی شہودی نیست ۱.۲۸۴:۶۲: سبب استغنا و
 عدم تعلق بہ عالم ۳.۴۲:۱۶۱: شیون و اعتبارات ۱.۲۵۴:۶۸: عکوس
 اسما و صفات را کہ مربوط بسیر فی اللہ ست ۲.۹۱:۸۸: محمدی از
 صفات اضافیہ مقتبس از انوار ظہور عرشی است ۲.۱۱:۳۱:

ع

عارف/عرفا (ن.ک. عرفا در فہرست گروہا)

عالم (ن.ک. دنیا) اجسام ۳.۱۱۵:۱۱۳: ارواح ۱.۲۸۴:۵۶: ارواح از برای
 بودن است ۳.۳۱:۴۷: از صورت و حقیقت است ہیچ حقیقت از صورت
 منفک نیست ۱.۲۴۶:۲۶: اسباب ۱.۶:۱۲: ۱.۲۲:۶۵: ۱.۲۳:۲۳: ۱.۵۰:
 ۳۹: ۱.۶۸: ۲.۹۹:۱۲۰: اسباب شفقت پیر محمدی المشرب است
 ۱.۲۹۳:۱۲۵: یا صانع بیچون ہیچ نسبتی نیست الا آنکہ عالم مخلوق
 اوست ۱.۲۸۴:۴۰: یا صانع متحد است کہ عالم معدوم است و موجود
 و واجب است ۱.۲۴۲:۸: یا صانع ہیچ نسبتی ۱.۱۲۵:۳: برزخ ۲۴:
 ۱.۱۱: بقا محل رضای مولی است ۱.۲۳۱:۲۲: چون بعالم بیچون
 پیوستہ است ۳.۱۰۰:۶۸: چون نسبت بعالم بیچون حکم قطرہ دارد
 نسبت بدریای محیط کہ آن ممکن است و این واجب ۳.۹۵:۵۶:
 حقیقت ۱.۴۸:۶۹: در خارج ۱.۱۶۰:۳۷: در خارج موجود است بوجود
 ظلی ۲.۱:۹: در خارج موجود است لیکن بطریق ظلیت نہ بہ طریق
 اصالت ۱.۱۶۰:۳۷: در مرتبہ حس و وبہم خلق فرمودہ
 است ۳.۶۳:۱۳۰: در مقام تکمیل ۲.۳۵:۱۲۵: سبحانہ ہیچ وجہ
 مناسبت نباشد ۲.۱:۱۰: شہادت ۱.۲۱۰:۱۱۳: ۲.۵۸:۲۵-۲۳:
 ۲.۵۸:۲۸: ۲.۹۳:۹۶: ۳.۵۸:۱۳۳: ۳.۱۰۰:۴۵: ۳.۱۱۸:۱۱۱: شہادت
 کمال یقین در رویت است ۳.۹۰:۳۰: صحو و بقا ۱.۲:۶:
 ظل ۱.۱۶۰:۳۷: ظلال اسما و صفات واجبی است ۳.۸۰:۱۷: ظلی

مرکز است و آن نقطه اجمال تمام عالم است در رنگ آفتاب بمحاذات
نقطه غیب بوییت واقع است ۱۰۸:۳۰۶:۳: عناصر ۱۳۰:۱۲۲:۳: عین
۱۱:۲۰۱: عین مشهود ایشان مینمایند ۱۱۰:۲۹۱:۱: غیب
۶۵:۲۵۶:۱: که عبارت از ما سوای است در خارج موجود است
۴۱:۲۸۴:۱: مجاز ۹۶:۲۳۴:۲: ۱۳۸:۳۰۶:۳: ۲۹:۸۸:۳: مجاز که قنطرة
حقیقت است ۱۲۷:۱۲۳:۳: مرایای کمالات صفاتی است ۸۳:۳۱:۱:
مستعار از عدم است و از ظلال که در آن عدم محزون است ۵۹:۹۴:۳:
مشابده پیر ذره از ذرات ۱۶:۵۵:۲: مظاہر اسما و صفات الهیه است و
مرایای شیون و کمالات ذاتیه ۴۰:۲۸۴:۱: معدوم خارجی ۱۱۴:۲۳۲:۲:
ممکنات را سه قسم قرار داد اند عالم ارواح و عالم مثال عالم اجساد
۴۶:۳۱:۳: منوط باین تکلیفات شرعیه است ۱۱۹:۲۶۶:۱: موجود بر
چند فی الحقیقت در میان این دو وجود بیچ مناسبت نیست
۱۰۹:۲۹۱:۱: موبوم و متخیل و صنع او در درجه حس و ارادت بحصول
پیوسته ۱۱۲:۹۸:۲: نفی عینیت ۸:۲۴۲:۱: نه عین حق و نه غیر حق
۸:۲۴۲:۱: وارث کسی است که او را از بر دو نوع علم سهم بود
۱۳۸:۲۶۸:۱:

عالم امر ۹۶:۳۳:۱: ۳۱:۵۸:۱: ۸۵:۱۹۶:۱: ۱۰۵:۲۰۹:۱: ۱۱۰:۲۱۰:۱:
۸۶:۲۶۰:۱: ۴۳:۴۶:۲: آنچه نصیب عالم امر است از اعمال نافله
است ۸۷:۲۶۰:۱: اقرب موجود است اقرب میابیم بعالم قدس
۸۹:۹۱:۲: انتها بمنچنان حیرت و جهالت و عجز و یاس که در انتها
حاصل می شود نصیب عالم امر است ۳۸:۲۸۴:۱: بر عالم خلق قوت
پیدا کند ۲۳:۱۲۵:۱: بکمال استهلاک و سکر متصف است
۱۳۷:۵۰:۲: تابع عالم خلق ۳۵:۱۵۹:۱: تجلی افعال رو میدهد
۳۱:۵۸:۱: در آخر حقیقت شریعت است که ثمره نبوت است
۸۷:۲۶۰:۱: رو به بیچونی است و توجه به بیچگونگی ابتدا عالم امر از
مرتبه قلب است ۹۵:۳۳:۱: سیر از عالم امر ۲۳:۱۳۵:۱: ضدیت عالم
خلق ۲۰:۱۱:۳: کمال بعالم امر متعلق بوده است ۶۸:۲۵۴:۱: لا
مکانی گویند ۴۴:۲۶۰:۱: مراتب اسما و شیونات است وراء عالم امر
۳۶:۲۸۵:۱:

عالم امکان بطریق حقیقت ۸۵:۹۵:۱: نابینا است ۹۳:۳۳:۱:

عالم خلق ۹۳:۳۳:۱: ۳۱:۵۸:۱: ۲۳:۱۳۵:۱: ۱۰۵:۲۰۹:۱: ۸۶:۲۶۰:۱: تجلی
افعال و تجلی صفات ۸۵:۱۹۶:۱: سبب سالک را بی حلاوت تر میسازد
و دید عیوب و نقائص را زیاده تر مگرداند ۱۰-۱۱:۲۲۲:۱: و عالم امر بر
دو داخل ظاہر و صورت اند نسبت باسم تیوم ۹۵:۹۳:۲:

- عالم صغیر ۶۸:۲۵۷:۱: ۲۷:۵۸:۲: انسانی است ۴۳:۲۶۰:۱:۹۵:
- ۱:۳۳: کمالات خلاصہ مخلوقات است ۴۳:۷۶:۲:
- عالم کبیر از جامعیت خالی است ۲۱:۱۱:۳: اصول این جواہر خمسہ ثابت
باشند ۹۵:۳۳:۱: با وجود وسعت و تفصیل ہیبت وجدانی ۳۱:۱۱:۲:
- عرش رحمن است ۳۱:۱۱:۲: مجموعہ کائنات ۶۸:۲۵۷:۱:
- عالم مثال ۱۱۱:۲۱۰:۱: ۲۲-۲۳:۲۵۸:۲: ۲۵:۵۸:۲: ۴۸:۳۱:۳: ۱۳۳:۵۸:۳:
- ۱۵۸:۷۳:۳: ۴۰:۹۰:۳: ۲۶:۹۲:۳: ۸۲:۱۰۳:۳: از جمیع عوالم فراخ تر
است ۲۷:۵۸:۲: برای دیدن است نہ از برای بودن ۷۷:۳۱:۳: تبدل
اوصاف و تغیر اخلاق خود ۱۰۱:۴۲:۲: خیال است چہ جمیع اشیا را
در خیال صورت متصور است ۲۷:۵۸:۲: را برزخ گفته اند در میان عالم
ارواح و عالم اجساد ۷۶:۳۱:۳: صور معانی است ۴۱:۹۰:۳: عذاب قبر
در عالم مثال ۷۶:۳۱:۳: کہ ممکن و مخلوق است ۱۵:۷۹:۳: معقولات
و معانی بمثل آنها صورت دارند ۲۷:۵۸:۲:
- عبادت/عبادات ۵۱:۱۶۷:۱: ۶۰:۷۳:۱: ۷:۲۷۲:۱: ۱۳:۴:۳: افضل تلاوت
قرآن مجید ۷:۲۰۰:۳: حق سبحانہ حاضر دیدہ ۱۱۵:۲۱۲:۱: در زمان
فتنہ در رنگ ہجرت است ۷۷:۲۸:۲: عبارت از تذلل و انکسار است
۳۳:۶۳:۱: فاضل ترین اینہا نماز است ۵۱:۶۷:۲: مبنی از کمال ذل
انکسار است ۱۲:۳:۳: مقربین ۶۱:۲۲:۱: مقصود از خلقت انسانی ۹۰
۹۷:۱: مقصود تحصیل یقین است ۹۰:۹۷:۱: نافلہ ۲۲:۸۳:۳: نافلہ در
جنب عبادات فرایض ۸۲:۸۲:۲:
- عبد پنجاہ ہزار سالہ را کہ در میان عبد و رب است ۹۰:۱۰۹:۳: در میان
عبد و رب پنجاہ ہزار سالہ راہ است ۱۵۵:۷۱:۳:
- عبودیت عبارت از دو حلقہ نیمہ است کہ در اسم محمد اند ۵۸:۹۶:۳:
- عدم/عدمات ۶۱:۷۳:۱: اعدام را در آن مرتبہ حی و عالم و قادر و مرید و سمیع و
بصیر و متکلم گردانید لیکن محسوس گشتہ است ۱۳۵:۶۰:۳: اعدام
ما سوی ۱۰:۷۷:۱: باعتبار خارج لاشی است ۳۵:۲۳۳:۱: بر صرافت
اطلاق خود ۱۶۸:۷۵:۳: ہی توسط اضل مگر نصیب او شدہ باشد و آن
لاشی محض است ۱۷:۸۰:۳: تشخیص و تمیز عدمات بان عکوس ظاہرہ
است ۹۷:۹۳:۲: توسط ۱۲۲:۱۲۱:۳: خاص نیز بعدم مطلق ملحق شد
بواسطہ حصول ظلال صفات ۱۶۸:۷۵:۳: در ممکن بواسطہ استیلا
۱۳۸:۱۲۲:۳: سبب ظہور کمالات وجودی گشت ۳۵:۲۳۳:۱: صرف
۲۸-۲۹:۲۳۳:۱: کار خانہ ممکن از عدم ۱۲۲:۶۳:۳: مخلوق مسبوق
عدم است ۱۳۳:۱۲۲:۳: ممکن بواسطہ استیلا و وجود حضرت واجب

الوجود ۱۳۸:۱۲۲:۳: تقيض عدم نه آن وجود است که عين واجب است ۱۳۲:۱۲۲:۳: و عدمیت ۶:۱۲۳:۱: وجود ۸۰:۱۳۰: همچون اصل و هیولی بوده است ۲:۹۳:۹۴

عدمیت ۳:۵۳:۱۲۶

عذاب آخرت ۳:۱۴:۳۶: دنیا است ۲:۵۸:۲۳: قبر از عالم عذاب اخروی است ۲:۶۰:۳۰: و صواب ۳:۳۱:۴۶

عرش ۸۵: ۱:۹۵: ۳۸: ۱:۱۶۵: ۱:۲۶۰:۹۵: ۱:۲۸۵:۳۵: ۲:۱۶:۳۳:

۲:۲۱:۳۹: از آثار و احکام ارض و سموات علجده است ۲:۴۶:۴۳: از

جنس ارض نیست از جنس سموات هم نیست ۲:۴۶:۴۲: از ظهور

انسانی که باصل صرف تعلق دارد ۲:۲۱:۵۰: اشرف اجزاء عالم کبیر

است ۳:۱۱:۲۱: برزخ است ۱:۳۳:۹۵: برزخ است میان عالم خلق و

عالم امر ۲:۱۰:۳۰: بلا مکانیت موصوف است ۱:۲۶۰:۴۳: خالی از

ظهورات ۲:۱۰:۳۰: در جنب عارف ۲:۱۰:۳۰: ظهور قلبی ۲:۴۶:۴۳:

ظهور هر چند فوق بمة ظهورات است ۲:۴۲:۶۳: فوق مستقر بود

۲:۱۱:۳۳: قلب عارف چه مقدار ظهور یکه در عرش است

۱:۲۲۰:۱۳۰: مبدء این جواهر عالم کبیر است ۱:۳۳:۹۵: میان عالم

خلق و عالم امر در عالم کبیر ۲:۴۶:۴۲: نمودج قلب ۱:۹۵:۸۶: نه از

عالم خلق ۲:۱۰:۳۰: نه فرش و نه زمان و نه مکان نه جهات نه حدود ۳۰:

۱:۱۳: و قلب ۲:۴۶:۴۳: و کرسی را نیز نمی یابیم ۱:۲۶۳:۱۰۱: و ما

سوای آن بمة حادث اند و مخلوق اویند ۲:۶۴:۴۱: و ما فیه حادث است

قلب عارف که محل ظهور انوار قدم است ۲:۱۰:۲۹

غرف (ن.ك. رسوم و رواج) خلاف ۱:۲۳۱:۲۲

عروج/عروجات (ن.ك. نزول) ۱:۱:۳: ۱:۱:۳: ۱:۱۵:۳۳: ۱:۹۹:۹۴: از حصول

اسم الظاهر و اسم الباطن نصیب عنصر ناری و عنصر هوایی و عنصر آبی

است ۱:۲۶۰:۴۸: از شهود صوفیه و همی و اعتباری میابند ۳:۳۲:۸۱:

از علیم و بصیر و سمیع باسم الله میروند ۲:۲۳:۵۹: اغلاط سالک در

مقامات عروج خود را دیگران یابد که فی حقیقت افضلیت آنها با جماع

علما ثابت شده است ۱:۲۲۰:۱۲۸: انبیاء ۱:۲۰۸:۱۰۱: اولیا

۳:۵۳:۱۲۱: باصول او در رنگ ظل است ۳:۳۰:۴۳: برزخیت

۱:۲۲۰:۱۲۹: بمراتب نهایت النهایة ۲:۴۱:۱۰۰: بمقامات این پنج

درجه متابعت ۲:۵۳:۹: بمقامات قرب که بولایت تعلق دارند

۱:۲۶۰:۸۹: بمقلب قلب ۱:۱۵:۳۳: تا بدایت مقام اصل است

۱:۱۶:۳۶: تا حضرت ذات تعالی ممکن نیست ۱:۲۶:۴۱: تحصیل

۱۶۶:۳۰۴:۳: جمع نسب و اعتبارات ساقط میگردد ۱۳۸:۱۱:۳۰۶: حقیقت
 محمدی مرتبہ تنزیہ حقیقت کعبہ است ۱۰۷:۱۰۹:۱۱: در مدارج است
 ۳۵:۱۱۶:۱: دروازہ غیب الغیب است ۱۰۷:۳۰۵:۳: صفات ۷۰:۲۶:۱:
 صورت شریعت ۵۷:۱۷۲:۱: عجز از معرفت نہایت نہایات مراتب
 عروج است ۱۳۰:۲۲۳:۳: کثرت بکلیت از نظر مرتفع شود حتی کہ
 اسما و صفات نیز ملحوظ نباشند ۵:۲۷۲:۱۱: محمدی ۲۵:۲۸۷:۱:
 محمدی کہ مربوط بانتفای صفات بشری است ۵۹:۹۶:۳: مراتب
 ۱۰۱:۲۰۸:۱: مرتبہ اول ۳:۱:۱: مرتبہ دوم مقامات مشایخ عظام و ائمة
 اہل بیت و خلفاء راشدین و مقام خاصہ حضرت رسالت پندہ ۳:۱:۱:
 نبوت ۶۳:۷۱:۲: نقطہ ثانیہ معرض از نقطہ اولی است ۸۹:۹۱:۳: نہایت
 پنجگانہ عالم امر تا نہایت این دائرہ اسما و شیونات ۷۲:۲۶۰:۱۱: وجود
 اشیا از نظر ایشان مختفی میگردود و غیر از وجود حق ۱۱۸:۳۳:۳: وراء
 شریعت است ۱۲۹:۳۶:۲

عشرہ مبشرہ ۸۶:۳۶:۲

عشق (ن. ک. حب و محبت) ۲۹:۸۸:۳: خدای احسن است ۵۵:۷۳:۱:
 ۷۷:۸۳:۱: ۷۷:۱۲۷:۱: مقاصد نیستند از برای حصول مقام عبودیت اند
 ۸۰:۳۰:۱

عقل/عقول ۱۱۸:۲۶۶:۱: بشری در اثبات صانع عاجز بود ۵۱:۲۳:۳: طریقی از
 برای اثبات نمی نماید فی الحقیقت منکر طور نبوت است ۵۲:۳۳:۳:
 عقلا ۵۸:۷۳:۱: فعال ۱۳۱:۵۷:۳: معاد نصیب انبیاء و اولیا است
 ۱۲۷:۲۱۹:۱: معاش مرغوب اغنیا و ارباب دنیا ۱۴۷:۲۱۹:۱: پر جا
 تعیین است ۳:۷۶:۳

عقیدہ/عقاید/اعتقاد/اعتقادات از اصول دین است و از ضروریات
 اسلام ۲۹:۱۷:۳: اعتقاد صحیح ۳۷:۲۸۶:۱: تصحیح ۵۲:۷۲:۱:
 ۶۲:۷۵:۱: ۸۳:۹۱:۱: ۸۲-۸۵:۹۳:۱: ۳۲:۱۵۷:۱: ۸۰:۱۹۳:۱:
 ۳۲:۷۸:۱: ۳۸:۱۳:۲: ۳۰:۲۷:۲: ۸۲:۸۲:۲: ۲۲:۸۳:۳: تصحیح بہ
 مقتضای اہل سنت و جماعت ۲۳:۱۷۷:۱: تصحیح بعد از تصحیح
 اعتقاد عمل بمقتضای احکام فقہیہ ضروری است ۸۶:۳۳:۳: تصحیح
 بموجب آرای صائبہ اہل سنت و جماعت ۱۰۶:۲۶۶:۱: تصحیح بہ
 مقتضای کتاب و سنت ۳۳:۱۵۷:۱: تصحیح و متابعت حلال و حرام
 ۳۸:۳۷:۱: کلامیہ ۲۸:۲۷۶:۱: کلامیہ اظہار ۱۹:۷۷:۱: مخالف
 معتقدات اہل سنت است سم قاتل است کہ بموت ابدی و عذاب
 سرمدی برساند ۳۰:۲۷:۲: و عمل درست کند نوبت بطریق صوفیہ

رسد ۳۰:۶۰:۲؛ و فلسفه که از حشر اجساد انکار دارند و عذاب و ثواب روحانی دانند ۲۴:۵۸:۲

علم/علوم آتش با استدلال از دخان است ۱۳۳:۱۲۲:۳؛ آن صورت مستلزم علم آن شیء کما هو نباشد ۱۱۲:۳۸:۳؛ اجمالی ۳۹:۱۸:۱؛ ۴۵:۱۰۰:۳؛ احوال ۴۷:۲۹:۱؛ ۳۹:۲۸۳:۱؛ ۲۶:۱۶:۳؛ ارباب جذب و سلوک و حقیقت این هر دو مقام نفیسه است ۳۶:۱۶:۱؛ از اسرار ولایت بود ۱۳۹:۲۶۸:۱؛ از شیون ذات است ۱۵۹:۴۳:۳؛ از صفات زائده است اصل این علم همان علم است ۱۵۹:۴۳:۳؛ از صفات کامله است ۱۳۵:۳۰۲:۱؛ از صفات کامله است آنجا گنجایش ندارد ۱۵۹:۴۳:۳؛ استدلالی ۶:۲:۱؛ اسرار عبارت از علوم توحید وجود است این معارف سکر وقت است ۱۳۹:۲۶۸:۱؛ اصل صورت ۱۱۳:۳۸:۳؛ اکتسابیه ۴۷:۲۹:۱؛ اکمل بعد از هزار سال ۳۳:۲۳۳:۱؛ التباس باطل به حق کرده ۱۰۰:۲۰۷:۱؛ الهامی ۱۲۵:۲۱۷:۱؛ انتفا اثبات و بیرون علم عین است ۲۹:۵۹:۲؛ انسان در جنب علم واجب ۱۵۹:۳۱۰:۱؛ او تعالی اگر تعلق به معلومات اثبات کنیم ۱۰۷:۲۶۶:۱؛ با حکام شرعی از حلال و حرام و فرض و واجب است ۳۳:۱۵۷:۱؛ باعتبار مبدء تعین حضرت ابراهیم است ۴۵:۲۶۰:۱؛ بتفصیل احوال و مقامات و معرفت بحقیقت مشاهدات و تحلیلات و حصول کشف و الهامات و ظهور تعبیرات و اقعاعات از لوازم این مقام عالی است ۱۳:۲۲۳:۱؛ برای سلوک و تسلیک اختیاری در کار است ۹۳:۲۶۰:۱؛ بعالم مثال ۲۷:۵۸:۲؛ بعجز و قصور خود است که مؤید مقام عبدیت و عبودیت خودست ۶:۴۷:۳؛ بمداریت ۳۹:۱۳:۲؛ بولایت ولی بیچ در کار نیست ۹۱:۹۲:۲؛ بیان دو مجاهده است ۴۷:۲۹:۱؛ بیچون و بیچگونه است در رنگ حضرت ذات و همه شعور است ۲:۴۶:۳؛ تا علیم فرقی که در میان اسم الظاهر و اسم الباطن نموده آمد ۴۷:۲۶۰:۱؛ تحصیل بانجام رسانیده سلوک طریقه صوفیه میفرمایند ۲۳:۲۳۲:۱؛ تفصیلی ۳۹:۱۸:۱؛ ۴۵:۱۰۰:۳؛ توحیدی ۳۷:۲۳۷:۱؛ تهذیب ۱۱۲:۲۶۶:۱؛ جملی یا تفصیلی ۲۷:۱۱:۱؛ حاضر ۳۲:۱۵:۱؛ حاضر ظاهرش بقاست و باطنش فنا در عین بقا فانی است و در عین فنا باقی لیکن فنا علمی است و بقا ذوقی ۳۲:۱۵:۱؛ حقائق ۳۶:۱۸:۲؛ حلال و حرام ۶۲:۴۵:۱؛ خاص متضمن شائبه ظلمت است ۱۵۹:۴۳:۳؛ در بقاء بسمله مندرج است ۹۲:۲۰۱:۱؛ در حق ذوات ۹۲:۳۳:۱؛ در دو سه حرف مندرج است ۹۲:۲۰۱:۱؛ در مرتبه حیوة که فوق اوست ثابت نبود ۱۵۸:۴۳:۳؛ دو قسم است حصولی و حضوری ۴۷:۲۱:۳؛ دو قسم است علمی است که مقصود عمل است و علم فقه

متکفل انست و علمی است کہ مقصود از ان مجرد اعتقاد و یقین قلبی است کہ در علم کلام بہ تفصیل ذکر یافتہ است ۱.۵۹:۳۳؛ ذات اللہ لیس المتعلق بعلم الممكن ۳.۴۵:۱۴۰؛ ذات و صفات ۲.۳:۱۹؛ شرعیہ ۱.۱۸:۳۹؛ ۱.۴۳:۵۶-۵۵؛ ۱.۱۰۴:۱۱۱؛ شریعت را صورتی است ۲.۱۸:۴۵؛ شریعت علوم لدنی بر ایشان ۱.۲۸۴:۴۱؛ صدق احوال موافقت است ۱.۲۶۶:۱۳۵؛ ضروری ۱.۲:۶؛ طب ۱.۲۶۶:۱۱۲؛ ظاہر شریعت ۱.۲۹۱:۱۱۱؛ عروج ۱.۱۴۲:۵۴؛ علامت صحت است ۱.۱۰۴:۱۱۲؛ علم سر این حدود ۱.۲۱۲:۱۱۴؛ عین حجاب ۱.۱۸:۳۸؛ عین قدرت است ۳.۴۴:۶؛ غریبہ کہ اکثرانہا تعلق بہ فضائل و کمالات ۱.۲۵۱:۵۳؛ غیب ۱.۱۰۰-۱۰۱:۱۰۰؛ غیر نافع ۱.۴۳:۵۴؛ فقہ ۱.۲۳۴:۳۸؛ ۱.۲۶۶:۱۳۲؛ فلسفی ۳.۲۳:۵۶؛ کشفی ۱.۲:۶؛ کلام ۲.۶۴:۴۴؛ کلامیہ ۱.۵۹:۳۶؛ لدنیہ مطابق است با صریح علم شرعیہ ۱.۳۰:۸۱؛ مبتدی ۱.۳۸:۱۰۱؛ متسق ۱.۲۶۶:۱۱۲؛ مرآة علم اوست ۲.۴۵:۱۲۲؛ مفہوم علم عین مفہوم ذات است ۱.۲۶۶:۱۱۱؛ ممکن بلکہ در دید مکن جمع اضداد متصور بود ۱.۲۶۶:۱۰۴؛ ممکن را در جنب علم واجب ۱.۲۴۲:۱۵؛ بمنطق کہ علم آلی است ۳.۲۳:۵۶؛ نبوت کہ شرایع و احکام است تعلق بقالب ۱.۲۶۰:۸۹؛ نجوم ۱.۴۳:۵۵؛ ۱.۲۶۶:۱۱۲؛ ندارند دو قسم اند کہ علم بنفس حصول احوال ندارند و تلوینات احوال را خبر دارند اما تشخیص احوال نمیتوانند ۱.۲۸۴:۳۹؛ نفی ۱.۴۳:۶؛ و عمل مستفاد از شرع است ۱.۵۹:۳۶؛ و قدرت عین ذاتند ۲.۱:۶؛ وابستہ بطریق صوفیہاست ۱.۵۹:۳۶؛ واجب مستبعد باشد ۱.۲۶۶:۱۰۴؛ واجبی ۳.۴۳:۱۵۸؛ واجبی و ظلی است ۲.۱:۸؛ وراء علوم العلما وراء معارف الاولیاء ۲.۴:۲۰؛ ہندسہ ۱.۲۶۶:۱۱۲

علم الیقین (ن. ک. حق الیقین و عین الیقین) ۱.۳۰:۴۹؛ ۱.۴۳:۶؛ ۱.۴۳:۸؛ ۱.۲۴۴:۳۰؛ ۱.۲۴۴:۳۰؛ ۲.۵۸:۲۴؛ ۳.۱۰۰:۴۴؛ استدلال از علم دخان بود بر وجود آتش ۳.۱۰۰:۴۴؛ در ذات حق عبارت از شہود آیاتی است و سیر آفاقی گویند ۱.۲۴۴:۲۹؛ صوفیہ داخل کشف و شہود باشد ۳.۳۹:۹۱؛ عبارت از شہود آیاتست ۲.۴:۱۹؛ علما از ضیق نظر و فکر نہ بر آیند ۳.۳۹:۹۱؛ مقام علم الیقین بتوحید وجودی ۱.۴۳:۸؛ نسبت بآتش دیدن آتش را عین الیقین تصور نمودہ ۳.۱۲۲:۱۲۳؛ نزد صوفیہ عبارت از یقینی ست ۳.۳۹:۹۱

علم انبیاء ۱.۳۰:۸۲؛ ۳.۲۳:۵۶؛ ۳.۱۱۲:۹۴؛ چہ علم تا حکام و چہ علم اسرار ہمہ صحو در صحواست ۱.۲۶۸:۱۳۹؛ دو نوع است علم احکام و علم

اسرار ۱۳۸:۲۶۸

علم حصولی ۴۹:۲۶۰؛ ۲۷:۱۶؛ ۱۱۷:۵۲؛ ۱۵۸:۴۳؛ ۴۴:۱۰۰؛
بصورتی تمثال ظاهری است ۱۱۲:۳۸؛ تحصیل منطق ۵۵:۴۳؛
عبارت از صورت حاصله است ۹۷:۱۱۲؛ عدم بعد از تمامی مراتب
وجود خارجی حضور حق سبحانه ۶۸:۴۸؛ ۴۶:۲۸۵؛ علمیکه
بحضرت حق تعلق پیدا میکند ۱۵۴:۳۰۶؛ فی الحقیقت ظل علم
حضوری است ۱۱۸:۵۲؛ نسبت بافاق است ۱۱۲:۳۹؛ نسبت
به علم حضوری این معرفت و رای است ۱۵۴:۳۰۶

علم حضوری ۴۹:۲۶۰؛ ۱۱۷:۵۲؛ ۱۵۸:۴۳؛ ۴۴:۱۰۰؛ ۴۶:۱۰۰؛
۹۷:۱۱۲؛ اتحاد عالم و معلوم است ۱۱۳:۳۸؛ اشرف بود بلکه علم
پیمان باشد ۱۱۲:۳۸؛ انکشاف ۱۱۳:۳۸؛ حاضر نفس معلوم است
۸۰:۱۰۰؛ عبارت از نفس حاضر است ۱۳۷:۶۰؛ که بذات واجب
تعالی تعلق گرفته است در رنگ رویت است که انکشاف آنجا هست
و درک مفقود است ۱۱۳:۳۸؛ مربوط است به معامله اقریبیت او
تعالی ۱۱۲:۳۸؛ نسبت بانفس ۱۱۲:۳۹؛ نه حصولی ۱۰۱:۱۰۰؛
نیز بظلی از ظلال حضرت ذات ۱۵۹:۴۳

عمامه ۴۳:۱۸۶

عمره ۵۱:۲۲

عمل/اعمال بر دو نوع است بر سبیل عبادت یا بر طریق عرف ۲۲:۲۳۱؛
بموجب احکام شرعیة فقهیه ۶۳:۱۷۷؛ اعمال شرایع ۸۳:۹۱؛
ترقیات آنجا منوط باعمال نباشد ۱۳۷:۵۰؛ در نهایت قلت است
۱۱۹:۱۱۲؛ صالحه ۸۴:۹۳؛ ۱۲۷:۲۶۶؛ صالحه مراد ارکان
خمس است ۱۲۹:۳۰۲؛ صوری ۱۰۳:۳۹

عنصر/عناصر ۱۲۵:۵۳؛ اربعه ۲۰:۱۱؛ اربعه که اجزاء انسان است و اصول
خود در عالم کبیر ۴۴:۲۶۰؛ خاک ۸۹:۹۱؛ خاک اعظم است
خاک و سایر اجزای انسانی چه از عالم امر و چه از عالم خلق تابع آن
عنصر پاک اند و چون این عنصر مخصوص به بشر است ۴۹:۲۶۰؛
کمال عناصر اربعه هر چند فوق کمالات مطمئنه است ۹۱:۲۶۰؛
مناسبت بمقام نبوت ۹۱:۲۶۰؛ بهواست که محیط هر ذره از ذرات
است ۱۰۲:۲۶۳

عقواء ۱۰۹:۲۶۶؛ ۵:۷۷؛ قاف ۷۶:۸۲؛ ۶:۱۲۶؛ مغرب ۵۲:۱۶۸؛
۱۲:۷۹

عوام (ن.ك. عوام در فهرست گروها)

عورات (ن.ک. زنان در فہرست گروہا)

عید قربان ۲.۱۵:۴۰

عین

(ن.ک. اعیان) ۱.۱۱:۲۴: الحیرت ۱.۱۸:۳۸: المشاہدہ و بہو حال اہل
 التمكن ۱.۱۰۷:۱۱۴:۳: بقا فانی است ۱.۳۰:۸۰: تجلیہ تخلیہ و نفس
 جذبہ محصل سلوک است ۱.۱۰۷:۲۴:۲: تصفیہ تزکیہ است
 ۱.۱۰۷:۲۴:۲: ثابتہ ۱.۱۲:۳۰: ثابتہ در مرتبہ واحدیت ۳.۳۳:۸۲: ثابتہ
 سالک ظل ہمان اسم است ۱.۲۹۰:۹۸: ثابتہ ظل و عکس و پرتو آن
 اسم است ۳.۳۳:۸۲: حق معرفت و حقیقت معرفت ست
 ۳.۱۲۲:۱۴۲: ذات واجب است ۲.۴۵:۱۲۳: سکر است
 ۱.۳۰۲:۱۴۷: صفات و افعال جمیلہ او توہم کند ۲.۱:۵: علم مشاہد و
 ہمین تعین او است کہ عارف عین حق می یابد ۱.۲۷۷:۳۱: فنا باقی
 است ۱.۳۰:۸۰: واجب ۲.۴۶:۱۳۰: واجب بلك و ملك حق ۲.۱:۵:
 واحد را عبارت از ذات احدیت داشته ۲.۴۵:۱۲۵

عین الیقین ۱.۴۳:۶: ۱.۴۳:۹: ۲.۴:۲۰: حجاب علم الیقین است علم را در آن
 موطن اصلا گنجایش نیست ۱.۲۷۷:۳۰: حصول و وصول احتیاج
 بدلیل است ۲.۲۱:۵۲: در عجم گنجد مشکل کار است ۲.۳۵:۷۳:
 عبارت از آن حالت است کہ نفس دخان را بآتش کائن است
 ۳.۱۰۰:۷۴: عبارت از شہود حق است مستلزم فنا سالک است
 ۱.۲۷۷:۳۰: مقام عین الیقین کہ مقام حیرت است ۱.۴۳:۷: نسبت بہ
 دخان و اگر بدخان متحقق گشت ۳.۱۲۲:۱۴۳

غ

غنا افسون زنان است ۳.۴۱:۹۸: ذاتی ۳.۸۰:۱۸: حرمت فقہ و آیات و
 احادیث و روایات بسیار است ۱.۲۶۶:۱۳۵

غوٹ/غوٹی در بغداد بودہ است ۱.۲۹۳:۱۱۸: غیر قطب مدار است
 ۱.۲۶۰:۹۱: غیر قطب مدار است بلکہ ممد و معاون روزگار اوست
 ۱.۲۵۶:۶۵: ہمان قطب مدار است ۱.۲۵۶:۶۵: ۱.۲۶۰:۹۱:
 غیبت سبب ۱.۲۰۰:۸۹: صوری ۱.۲۰۰:۹۰: و شہادت ۱.۸۴:۷۷: ہویت
 ۳.۴۶:۱۰۸

ف

فاسد (ن.ک. فساد) ۲.۵۵:۱۷: ۲.۳۶:۸۰: عداوت ذاتی بمولای خود جل
 سلطانہ پیدا میکند ۳.۶۰:۱۳۶

فاسق (ن.ك.فسق) ۱۲۶:۱۲۱:۳.۱۲۱:۱۵۷:۳.۷۲

فتنه/فتن ۸:۳.۲: از قتل حضرت عثمان است ۵۹:۱.۲۵۱

فراست اهل جوع و اهل ریاضت ست ۹۰:۲.۹۲: اهل ریاضت و ارباب جوع
مخصوص بکشف صور و احوال مغیبات ست ۹۰:۲.۹۲: اهل معرفت
را که بذات و صفات و افعال واجبی تعلق دارد فاسد محروم ماندند
۹۱:۲.۹۲: اهل معرفت متعلق بشناختن استعداد و طلاب است
۹۰:۲.۹۲: بر دو نوع است فراست اهل معرفت است و فراست اهل
جوع ۹۰:۲.۹۲

فرض/فرايض ۴۵:۱.۲۹: ۴۷:۱.۲۹: ۷۳:۱.۲۸۸: ۱۶۹:۱.۳۱۳: ۸۲:۲.۸۲:

۱۳۹:۳.۶۱: ۵:۳.۷۷: ادای ۱۵:۱.۳۵: از خود گذشتن ۳۰:۱.۱۵۳: حج
از خانه باید بر آمد و بدیده و سر قطع مراحل باید نمود ۶۵:۲.۷۲:
مفروض کائن و بائن بود و احکام یکی از دیگری متمیز باشد ۵:۳.۷۷:
مناسب عالم خلق بود که باصل متوجه است ۸۸:۱.۲۶۰: بفتاد
۱۵:۱.۳۵

فساد (ن.ك.فاسد) ذاتی را بفساد عارضی مختلط می یافتیم ۶۹:۳.۲۷: فی
الارض ۹۸:۳.۴۱: منشا آن نفس اماره است مرض ذاتی است
۷۰:۳.۲۷: مومن فاسق ۷۷:۲.۶۷

فسق (ن.ك.فسق) اهل فسق صفای نفس ندارد ۱۱۹:۱.۲۶۶:

فقه از ضروریات شمرند و سعی بلیغ در اتیان اعمال صالحه مرعی دارند
۱۳۲:۱.۲۶۶: ضروریست ۱۱۱:۱.۲۱۰:

فلسفی (فلسفیه) [ن.ك.فلاسفه در فهرست گروپها] ۵۳:۳.۲۳:
۱۳۰-۱۳۱:۳.۵۷: اصول او منافی اصول اسلام است ۴۶:۱.۲۳۵: در
گروه شیطان باشد ۵۶:۳.۲۳:

فنا/فانی (ن.ك.بقا/باقی) ۳:۱.۱: ۶:۱.۲: ۲۲:۱.۱۱: ۳۶:۱.۲۱: ۱۰۳:۱.۳۰:

۹۰:۳.۱۰۹: اتم ۶:۱.۲: ۸۰:۱.۳۰: ۳۶:۱.۱۶۰: ۹۱:۱.۲۹۰: اتم و بقا
۱۳۵:۳.۶۳: اتم و بقا اکمل ۱۶۰:۳.۷۳: ارادت متحقق است
۲۶:۱.۱۱: از دید و دانش سالک آنچه مسمی بالغیر است ۷۵:۲.۷۷: از
مراد خود و صاحب توجه بوصول و شهود محفوظ است ۵:۱.۲۷۲:
اطلاق ۶۱:۱.۲۸۷: اکملیت و مشهود است ۲۷:۱.۱۵۱: انفس
موقوف بر فنای نفس اماره است ۱۳۷:۳.۶۰: اول فنای آفاق است
۱۱۸:۳.۵۲: باعتبار تخیل است ۹۱:۳.۱۰۹: بحصول ۹۷:۱.۳۵: بدریا
ملحق شود و رفع قید خود نموده بمطلق متحد گردد ۱۲۹:۲.۹۹: بقا که
زوال پذیرند از جمله احوال و تلوینات است ۸۰:۱.۳۰: ثانی فنای انفس

کہ حقیقت فنا ست ۱۱۸:۳۰۵۲؛ جسدی ۲۲:۵۲؛ حد ۳۰:۴۹؛ حقیقت ۱۰۲:۳۸؛ حقیقی ۳۰:۱۴؛ ۳۷:۱۶۰؛ ۹۲:۲۹۰؛ در محبوب لازم است ۴۸:۴۸؛ در یک اعتبار فنا در جمیع اعتبارات است بلکہ فنا در ذات است ۶۴:۲۸۷؛ رفع شہود کثرت است ۴۳:۳۵؛ زوال پیش از فنا است ۸۰:۳۰؛ عالم ۳۵:۶۷؛ عام ۱۱:۶؛ عبارت از نسیان ما سوای حق است ۱۵۴:۳۰۶؛ ۱۱۷:۳۰۵۲؛ ۱۳۸:۳۰۱۲۲؛ علماء ابرار و صلحاء اختیار ۱۰۳:۳۸؛ فانی باشند تا اثر صحبت ظاہر شود ۳۲:۶۱؛ فی الشیخ ۳۹:۶۱؛ قدم ۳۶:۲۱؛ قدم اول ۸۳:۹۱؛ قلب ۱۱۷:۳۰۵۲؛ قلبی قدم اول است ۱۲۰:۱۱۶؛ کمال اخلاص است ۱۰۳:۳۸؛ کمال کہ یک آفتاب مشہود بود ستارہ ہا معدوم باشند ۹:۲۷۲؛ معبر ۷۶:۸۲؛ ۱۱۴:۱۰۹؛ معبر بہ عدم است ۴۱:۲۴۰؛ مندرج است ۳۶:۱۶۰؛ نفس ۱۱۷:۳۰۵۲؛ وجود ۸۰:۳۰؛ وجودی ۶۸:۱۰۰؛ و زوال عین و اثر ۱۳۱:۶۴؛ بہفت چیز را کہ عرش و کرسی و لوح و قلم و بہشت و دوزخ و روح باشد فنا نخواہد شد ۱۳۰:۳۰۵۲

فنا فی الشیخ ثانی وسیلۃ فنا فی اللہ میگردد ۴۸:۴۸؛ زینۃ اول است ۴۸:۴۸؛ فنا فی اللہ ۳۶:۵۹؛ ۳۹:۶۱؛ ۶:۱۲۶؛ ۶۵-۶۶:۲۸۷؛ ۹۸:۲۹۰؛ ۳۹:۱۴؛ ۴۸:۴۸؛ بآن اسم باقی گشت بقا باللہ ۶۴:۲۸۷

فنا مطلق ۱۱:۶؛ ۶۳:۲۴؛ ۶۶:۷۷؛ ۱۲۵:۳۵؛ کہ بہ نہایت سلوک متحقق است ۱۱۷:۱۱۳؛ و محبت ۹۷:۳۵

فنا و بقا ۳۱:۵۸؛ ۹۶:۲۹۰؛ اتم است کہ نام و نشان اطلاق کلمۃ انا را بر داشتہ است ۱۳:۷۹؛ از صفات باطن اند ۱۲۳:۵۳؛ بسیر آفاقی ۱۰۳:۴۲؛ ذاتی کہ قیام این ظلال و عکوس اسما و صفات کہ حقیقت اوست ۱۲:۷۹؛ شہود نیست وجودی نیست و بحق تعالی متحد نگردد ۱۲۹:۹۹؛ مقصود ۹۰:۹۷؛ و سیر انفسی ۱۰۳:۴۲؛ و مراد از حیوۃ و مرگ ۱۱۶:۲۹۲؛ ہمہ برمز و اشارت است ۴۰:۱۴

فیض/فیوض از مشایخ دیگر رسیدہ ۱۱۴:۲۹۲؛ انعکاسی ۶۱:۲۴؛ اول آن سرور علیہ السلام را قابلیت اتصاف ذات است ۶۳:۲۸۷؛ اول بتوسط صفات است ۶۲:۲۸۷؛ بی توسط احدی از اصل اخذ مینماید ۱۲۴:۱۲۳؛ دویم ظل شان العلم است ۶۲:۲۸۷؛ علی الدوام بر خواص و عوام ۳۶:۱۶۴؛ مفرط ۴۷:۲۴۶؛ و برکات کہ در قرن اول بظہور می پیوست ۶۰:۲۴۳؛ وجودی ۱۰۳:۲۰۹

ق

- قاب قوسین ۴۹:۱۲۶۰؛ ۱۳۹:۱۳۰۰؛ ۹۱:۱۰۹؛ ۳:۱۰۹؛ او ادنی ۱۳۳:۶۳؛
 ۹۳:۱۱۱؛ بقاضت باشد که ثوب امکان و مجال عدم است
 ۱۳۳:۶۳
- قالب از ان قرب محرم است ۶۸:۱۸۱؛ ایمان و یقین ۶۹:۱۸۲؛ تلوینات و
 صاحب این مقام از اخص خواص است ۶۲-۶۳:۱۴۵؛ قلب مربی
 قالب است ۱۱۰:۲۱۰
- قبر سر قبرها حیوانات را ذبح مینمایند ۹۳:۴۱؛ عذاب و ثواب ۲۶:۵۸؛
- قبض دلگیر نشوند ۶۱:۲۲۳
- قدرت ۶۵:۲۶؛ ۱۳:۴۹؛ آفریده ۴۳:۱۸؛ انسان در جنب قدرت واجب
 ۱۵۹:۳۱۰؛ انکار ۴۹:۲۸۶؛ حادثه ۴۸-۴۹:۲۸۹؛ صحت فعل و
 ترك بیقین ۱۴:۸؛ عین ارادت است ۶:۴۴؛ کامله بر اعطا نسبت
 دارند ۹:۲۲۱؛ مبدء تعین حضرت عیسی ۱۰۲:۱۱۴؛ مخلوق
 ۴۲:۱۸؛ و ارادت ۱۱۱:۲۶۶؛ هم مرآة قدرت اوست ۱۲۲:۴۵
- قدم اول قدم نسیان ما سوای است ۱۶:۵۵؛ ثانی بیرون از آفاق و انفس
 است الهام ایشان راست ۱۶:۵۵
- قرب/قربیت (ن.ك. اقربیت و معیت و بُعد) ۳۴-۳۸:۱۸؛ ابدان در قرب قلوب
 ۹۹:۲۰۴؛ اتصال قرب در قرب ۱۴:۴۵؛ احمد با احد ۴۶:۱۰۰؛
 اقرب نقطه بان نقطه اولی نقطه اخیر آن دائره است ۸۹:۹۱؛ بمراتب از
 اقرب ولایت قرب ظلیت است ۱۶۴:۳۱۳؛ تفاضل اقدام ولایت نه
 باعتبار تقدم و تاخر درجات است بلکه باعتبار قرب و بعد است
 ۸۴:۲۶۰؛ در درجات ۱۰۸:۱۰۴؛ در مقامی از مقامات الطیف لطایف
 ۶۸:۱۸۱؛ ذاتیه ۸۴:۳۱؛ سبب ۵۱:۴۰؛ فضل بر قرب الهی
 است اما این قرب که ترا حاصل شده است قرب ظلی است
 ۱۳۱:۲۲۰؛ لیاقت برزخست ۳۹:۱۸؛ مدارج ۶۳:۴۶؛ نبوت
 ۱۵۳:۳۰۶؛ نبوت به تبعیت و وراثت ۱۶۴:۳۱۳؛ نسبت است که
 مجهول الكیفة و معلوم الانیته اند ۱۱۲:۹۸؛ نهایت تا حصول اتحاد
 است ۲۰:۱۰؛ نهایت قرب اتحاد است اقربیت دیگر است
 ۱۱۳:۳۹؛ و اتصال ۱۴۰:۶۳؛ و اتصال بی شائبه تشبه و تجسم
 نخواهد بود ۱۳۱:۶۳؛ و معیت ۲۶:۸؛ و معیت مجهول الكیفیت
 ۱۲۱:۵۳؛ ولایت بقرب نبوت ۱۴۶:۱۲۳
- قضا مبرم تغییر و تبدیل را مجال نیست ۱۲۳:۲۱۴؛ مبرم و تصرف

۱۲۳:۱۰۲۱:۱ معلق بر دو گونه است در لوح محفوظ ظاہر ساخنے اند

تعلیق او نزد خداست ۱۲۳:۱۰۲۱:۱ معلق تغیر و تبدیل ۱۲۳:۱۰۲۱:۱

قضا و قدر ۱۱۸:۳۹:۱: ۲۸۶:۴۹:۱: ۲۸۹:۷۶:۱

قطب/اقطاب (ن.ك.غوث) ۱۰۱:۳۳:۳: ۲۱:۲:۲: ۹۱:۲۶۰:۱: ۵۶:۲۵۱:۱:

۱۲۳-۱۲۵:۱۲۳:۳: ابدال ۲۹:۲۸۷:۱: ارشاد ۶۵:۷۶:۱: ۹۱:۲۶۰:۱:

۹۳-۹۵:۲۶۰:۱: خلافت منصب قطب مدار ۶۵:۲۵۶:۱: زمان

۲۸:۵۴:۱: محمدی مشرب است ۶۹:۲۸۷:۱: مدار ۹۱:۲۶۰:۱: مقام

اقطاب ۵۶:۲۵۱:۱: مقام اقطاب اثنا عشر ۱۰۵:۲۹۰:۱: واصل نہایہ

النهایت را بعالم بازگردانند ۴۲:۲۸۵:۱: وقت ۷۷:۱۹۰:۱:

۱۱۱:۲۲:۲

قطب الاقطاب ۶۵:۲۵۶:۱: صاحب علم است ۳۹:۱۴:۲: کہ قطب مدار

است زیر قدم علی ۵۷:۲۵۱:۱

قطبیت مقام قطبیت ۹:۴:۱: نسبت قطبیت ارشاد ۱۰۴:۲۹۰:۱

قلب/قلبی/قلوب/قلبیہ (ن.ك.دل) ۳۷:۶۰:۱: ۱۷۳:۳۱۳:۱: ۴۴:۹۱:۳:

۱۰۷:۱۱۷:۳: ابتدا تابع حسن است ۱۲۰:۱۱۷:۱: احوال ۱۰۳:۳۹:۱:

از عالم امر است ۴:۴۱:۱: اطلاق ۵۲:۲۱:۲: اطمینان ۸۳:۹۲:۱:

۶۸:۱۸۱:۱: امراض ۱۱۳:۱۰۹:۱: ۵۲:۱۶۸:۱: انسان کامل کہ

مناسبت بہ عرش دارد از آن تجلی عرشی نصیب وافر دارد ۲۱:۱۱:۳:

انکسار ۴۴:۶۴:۱: با عقل و نفس نحوی از تعلق متحقق است ۴:۴۱:۱:

باحیا و احیای جسدی ۹۲:۹۲:۲: بذکر ذات ۵۲:۲۱:۲: بر سبیل تشبیہ

عرش ۳۰:۱۰:۲: برزخ است ۱۰۷:۴۵:۳: برزخ است در میان عالم خلق

کہ عالم عناصر اربعہ است ۱۰۲:۲۶۴:۱: برزخ است در میان عالم

خلق و عالم امر در عالم صغیر است ۹۵:۳۴:۱: برزخ است میان روح و

نفس ۵۷:۲۸۷:۱: بصفات اضافیہ تعلق است ۹۶:۳۴:۱: بصلاح آن

صلاح جسد مربوط است ۴۹:۲۱:۲: بعد از رجوع بدعوت ۵۳:۲۱:۲:

تصدیق ۵:۵۴:۲: تطہیر ۱۳۶:۵۰:۲: تقلب ۵۱:۲۱:۲: تمکین

۱۳۶:۵۰:۲: توجہ ۹۰:۲۰۰:۱: جامع عناصر و افلاک ۸۵:۹۵:۱: جامع

کہ بسیط است و ابسطہ نہ مضغۃ لحمیہ ۱۰۷:۴۵:۳: حقایق

۱۱۱:۱۰۷:۱: ۱۲۳:۴۵:۲: حقیقت ۱۲۳:۴۵:۲: خواطر از قلب

۳۷:۶۰:۱: در رنگ عرش از شائبہ ظلیت میراست ۳۵:۱۱:۲: در عالم

مثال بصورت رویت ظاہر میشود ۴۰:۹۰:۳: دوام توجہ بمطلوب حقیقی

۸۳:۸۳:۲: ربع قلب عبارت از مقام ہوا باشد ۱۰۲:۲۶۴:۱: سلامت

۳۴:۱۵۸:۱: سلامتیش بی اتیان اعمال و صالحہ بدنہ باطل است

۱۰۳:۱۰۳۹: سلامتی ۸۰:۸۶:۱۱۳:۱۰۹:۱۰۱:۱۱۶:۱۲۰: سیاست
 ۴۰:۱۶۱:۱: صاحب قلب باعتبار قرب باصل افضل باشد ۸۴:۲۶۰:۱:
 صاحب ولایت قلب دون است از صفات ولایت اخفی بعد از وصول هر
 دو بمرتبه کمال ۸۴:۲۶۰:۱: صفا بصورت نور سرخ ۱۰۱:۲۲:۲: صفائی
 ۱۴۰:۱۳۱۳:۱: ۴۹:۳۲:۳: صفائی منوط بمتابعت انبیا است ۵۳:۲۳:۳:
 صنوبری قلب حقیقی ۴۶:۱۹۰:۱: ظهور ۴۹:۲۱:۲: عارف بواسطه
 جامعیت برسبیل تشبه و تمثیل عرش ۳۰:۱۰:۲: عبد مومن گنجایش
 ظهور بیچونی پیدا کند ۱۴۷:۱۲۳:۳: عرش الله تعالی گویند ۹۵:۳۴:۱:
 عرش الله گشته است بدولت عنصر خاک است و مرکز دائرة امکان
 ۳۶:۱۲:۲: عرش عالم صغیر است و مشابه بعالم کبیر ۳۳:۱۱:۲:
 عروجش از ابتدا بهمین بذات اوست ۱۰۷:۳۵:۳: غیر مومن کامل از
 اوج لا مکانی فرود آمده است ۶۹:۲۸۷:۱: ما دون حق سبحانه سلامتی
 قلب است ۴۶:۸۱:۱: مبتدیان ۳۷:۶۰:۱: مجموع انسان که آنرا عالم
 صغیر نامند هر چند مرکب از عالم خلق و عالم امر است ۷۴:۷۶:۲:
 محبت ۶۲:۲۳:۱: مرآت ۳۶:۱۲:۲: مربی قالب ۹۰:۲۰۰:۱: مرتبه
 قلب صاحب تصرف ۷۴-۷۵:۱۸۸:۱: مرض ۱۷:۲۶:۱: ۱۱۰:۱۰۷:۱:
 ۱۸:۱۳۸:۱: ۴۹:۱۶۶:۱: ۳۳:۱۷:۳: مرض از گرفتاریست
 ۱۲۷:۲۱۹:۱: مرض عدم یقین ثبوت در اتیان احکام شرعیه ۷۹:۱۹۱:۱:
 مضغه است ۵۰:۲۱:۲: مقام قلب ۳۲:۱۴:۱: ۳۳:۱۵:۱: ۶۲:۲۵۳:۱:
 ۱۰۲:۲۶۳:۱: مقام قلب توحید وجودی ظاهر شود سبب آن غلبه
 محبت محبوب خوابد بود ۱۰۶:۲۹۱:۱: میان عالم امر و عالم خلق
 ۳۰:۱۰:۲: نامسلوک بی پای قلب و روح ۹۱:۲۰۰:۱: وسعت ۳۹:۲۱:۲:
 بر آئینه قلب فضل مخلوقات است ۱۰۶:۳۵:۳: همسایه حق است
 ۱۰۵:۳۵:۳

قلندر/قلندری/قلندریه ۱۱:۶:۱: ۱۶۸:۱۳۱۳:۱: ۱۲۹:۵۶:۳

قوس ذات ۸۸:۲۹۱:۲: صفات ۸۸:۲۹۱:۲

قیاس مستند به رای است که مجال خطا دارد ۱۱:۵۵:۲

قیام بذات ۱۲۳:۳۵:۲: فرق دیگر در میان قیام صفات و قیام عارف پیدا شد

۱۳۳:۶۳:۳: ممکن بذات واجب مستلزم قیام حوادث است

۱۲۳:۳۵:۲

قیامت ۱۰-۱۲:۳۳:۱: ۶۱:۷۴:۱: ۸۹:۹۶:۱: ۹۳-۹۵:۹۸:۱: ۸۳:۱۹۳:۱:

۱۲۲:۲۶۶:۱: از شریعت خوابند پرسید از تصوف نخواهند پرسید

۲۱:۳۸:۱: روز ۲۵:۷:۲: حشر و نشر ۲۶:۵۸:۲: ۳۰:۶۰:۲: علامات

۲.۲۳:۵۶؛ و بعثت پیغمبری ۱.۲۵۹:۷۱؛ و محاسبہ اعمال و شہادت
جوارح باعمال ۲.۶۷:۳۵؛ یوم القیامہ ۲.۱:۳؛ ۲.۳۶:۹۵
قیوم بعد از جمیع مراتب امکانیہ را طی کردہ ۲.۷۳:۶۶؛ بیواسطہ اورا تعلیم
اسماء جمیع اشیاء فرمودہ و ملائکہ را کہ عباد مکرم اویند تلامیذ او
گردانید ۳.۹۵:۵۶؛ جمیع اشیاء بحکم خلافت میسازند ۲.۷۳:۶۹؛ جمیع
ممکنات اوست ۲.۲۵:۱۲۲؛ متعارف قوم است یعنی بعالم خلق و عالم
امر بر دو متوجہ دعوت میگردد ۲.۷۳:۶۷
قیومیت ۱.۲۸۷:۶۹؛ مخصوص بہ انبیا اولی العزم است و بر سر حلقہ این مقام
عالی حضرت ابراہیم خلیل الرحمان است ۲.۷۳:۷۰

ک

کبریت احمر ۱.۳۷:۹۹؛ ۱.۸۳:۷۷؛ ۱.۲۹۳:۱۲۷؛ ۱.۲۹۳:۱۲۷؛ ۲.۵۷:۲۱؛ ۲.۶۲:۳۵؛
۲.۷۰:۶۲؛ ۳.۱۰۳:۸۳؛ و پیری ۱.۲۹۲:۱۱۲
کرامات (ن.ک. خوارق) ۱.۱۱۹-۱۲۰:۱۲۹۳؛ اولیا ۱.۲۵۶:۶۷؛ درجات
۲.۳۶:۸۸؛ دون ذکر ذات است و دون جوہر قلب ست ۲.۹۲:۹۰؛ و
خوارق ۲.۹۲:۹۱-۹۰
کرسی (ن.ک. عرش) ۱.۹۵:۸۵؛ درتہ عرش گفته اند ۲.۷۶:۷۲
کسب و اکتساب ۱.۲۸۹:۷۷؛ در فعل ۳.۱۷:۳۳
کشف (ن.ک. الہام؛ مشہود و مکاشفات) ۳.۱۰۰:۶۳؛ احوال مخلوقات قدرت
ندارند ۱.۲۹۳:۱۲۲؛ ارباب ۱.۱۲۵:۳؛ استدلال ۱.۸۳:۷۷-۷۸؛ اکثر
اولیاء عزلت بافضلیت حضرت امیر حکم کرد ۱.۲۵۱:۵۳؛ اہل اللہ
اعراض مینمایند از کشف اہل حقیقت ۲.۹۲:۹۱؛ با علوم اہل سنت
۱.۱۱۲:۱۱۶؛ بر خلاف این اجماع ظاہر شدہ اعتبار نکرده اند
۱.۲۵۱:۵۶؛ خطای کشفی بسیار است ۱.۲۶۶:۱۱۳؛ شرایط
۱.۲۱۷:۱۲۲؛ صاحب آنرا قبح نداند زیرا کہ این مسئلہ متضمن احوال
غریبہ است ۲.۳۲:۱۰۵؛ صحیح ۳.۱۲۱:۱۲۱؛ صور مخلوقات
است ۱.۲۹۳:۱۲۱؛ غیر صحیح ایشان ۱.۲۸۷:۵۳؛ مجال خطا بسیار
است ۱.۲۶۶:۱۲۳؛ مخالف شریعت ۱.۳۳:۹؛ مقلدان اہل کشف
۱.۳۱:۸۶؛ نہ از روی تقلید ۱.۳۱:۸۷؛ و ذوق ۱.۲۹۱:۱۱۰؛ و شہود
بخلاف علم الیقین علما کہ بحقیقت استدلالیست ۳.۳۹:۹۱؛ و کرامات
۱.۱۰۷:۱۱۰؛ ۱.۱۰۷:۱۱۰

کعبہ (ن.ک. حقیقت کعبہ) ۲.۷۲:۶۵؛ ۲.۵۸:۲۲؛ ۱.۲۸۱:۳۶؛ انبیا بنی
اسرائیل صخرہ بیت المقدس است ۲.۷۲:۶۵؛ جمال لایزال ۱.۶۱:۳۸؛

حقیقت مسجود حقائق آن اشیاست ۱۰۷:۱۰۹:۱۰۹؛ صورت عبارت از سنگ و کلوخ نیست از عالم خلق است ۱۲۶:۱۲۳:۳؛ صورت مسجود صور اشیاست ۱۰۷:۱۰۹:۱۰۹؛ ظهور هست اما هیچ صورت نیست ۴۸:۱۰۰:۳؛ موطن ظهورات حقائق الهی است و فی الحقیقت از آخرت است ۱۰۰:۱۰۰:۱۰۰

کفر/کافری (ن.ک. کفار در فهرست گروهها) ۴:۱۰۳:۱؛ ۴۱:۸۰:۱؛ ۱۰۴:۱۰۲:۱؛ ۱۱۵-۱۱۶:۱۰۲:۱؛ ۴۹-۸۰:۲۸۹:۱؛ ۸۲-۸۳:۲۸۹:۱؛ ۱۰۱:۲۸۹:۱؛ ۳۶:۱۳۸:۳؛ ۳۳:۳۱:۳؛ ۵۶-۵۷:۹۵:۳؛ احکام ۳۵:۲۵:۱؛ ۴۵:۸۱:۱؛ ۸۹:۹۶:۱؛ استیلا ۵۷:۶۸:۲؛ انکار الشرایع کفر بالله است ۱۱:۳:۳؛ حقیقه ۶۰:۲۳:۱؛ حقیقی ۱۰۱:۲۹۰:۱؛ حقیقی عبارت از رفع اثینیه است که مقام فناست ۳۶:۲۳۵:۱؛ در شریعت شرارت و نقص است و اسلام کمال است ۱۰۰:۹۵:۲؛ رسوم ۱۲۳:۲۶۶:۱؛ شرکت در نبوت و مساوات بانبیا ۱۱۸-۱۱۹:۹۹:۲؛ عداوت ذاتی است ۱۲۵:۲۶۶:۱؛ منع و رد وحی ۱۰۲:۹۶:۲؛ و جهل مناسب مقام ولایت است ۱۲۰:۲۶۸:۱؛ و معاصی نیز مضمی اسم المضل است ۱۱۵:۲۶۶:۱؛ همه را قدم راسخ است در شرك ۹۳:۴۱:۳

کفر طریقت ۸۰:۸۰:۲؛ ۳۵:۹۱:۳؛ از اسلام صورت شریعت بلند تر است ۱۰۱:۹۵:۲؛ از غلبه محبت محبوب حقیقت ناشی شده است ۱۰۰:۹۵:۲؛ حقیقت برند ۶۲:۴۱:۲؛ تشبیه است و نتیجه اسلام تنزیه؛ غریقت عبارت از مرتبه جمع است و مقام عدم امتیاز است؛ مقبول ست و مستوجب درجات ۱۰۰:۹۵:۲؛ نقص است و اسلام طریقت کمال کفر طریقت عبارت از مقام جمع است ۱۰۰:۹۵:۲؛ همه سکر است ۴۹:۴۹:۲

کفری لقب ۵۹:۲۳:۱

کلام

حق نفسی و لفظی و اطلاق کلام بر هر دو قسم بطریق حقیقت باشد ۲۳:۶۴:۲؛ صفة تعالی ۱۰۹:۱۱۸:۳؛ مولدین در کلام عجم بکلمه علی ۸۰:۳۲:۳

کلمه

اثبات ۵۸:۲۳:۲؛ استغفار ۴۰:۱۴:۳؛ ان شاء الله برای ایمان مناسب است ۳۷:۱۴:۳؛ تحمید ۱۵۸:۳۰۹:۱؛ تمجید ۶۹:۳۲:۲؛ تنزیه ۱۵۸:۳۰۹:۱؛ تکبیر ۱۵۸:۳۰۹:۱؛ توحید ۵۸:۲۳:۲؛ شهادة در اسلام تنها کافی نیست تبری از کفر و کافری نیز در کار است ۱۲۱:۲۶۶:۱؛ ظاهرش مخالف علوم شرعیه قائل آن کیست ۱۲۶:۱۲۱:۳؛ کلون الله اشتباه می اندازد ۳۲:۲۳۳:۱؛ لانفی جمیع مشاهدات ۱۱:۲۷۲:۱

مقدسہ ۱۲۶:۲۶۲

کلمہ طیبہ (معمولا لا الہ الا اللہ است) ۱۰۰:۱۳۸: ۴۱:۲۳۰: ۹۵:۲۳۷:
 ۴-۸:۳۰۲: ۱۰:۳۰۳: ۸:۳۰۷: از برکات ۹۷:۲۳۷: دو مقام است نفی و
 اثبات ۶۰:۱۷۳: سبحان اللہ و بحمدہ ۱۵۵:۳۰۷: ۲۵:۱۵۲:
 ۱۰۶:۱۲۹۱: کلید خزینۂ نود و نورحمت ۹۶:۲۳۷: متضمن طریقت
 و حقیقت و شریعت است تا زمانیکہ سالک در مقام نفی است
 ۱۲۶:۲۶۲: مربوط بعمل صالح است ۴۴:۱۶: مقصود از تکرار لا الہ
 الا اللہ ۲۳:۲۷۳: مناسب حال سالک لا الہ الا اللہ لا مقصود الا اللہ
 است ۱۲:۳۰۳: وسعت دائرہ نفی است ۵۸:۲۳۳:

کمالات / کمال از متابعت آن نبی ﷺ است ۵۳:۹۴: از جمیع این نسب معرا و
 میرا است ۸۵:۳۱: اسما و صفات غیر آن کمالات بیچ چیز ظاہر نبود
 ۱۳۹:۳۰۰: اسمائی و صفاتی ۴۰:۷۹: ۱۱۸:۱۱۴:
 ۱۰۳:۱۱۴: اسمائی و صفاتی و افعالی ۲۳:۷۴: اصلی و برکات ظلی
 ۸:۴: اولی از ظلیت خالی نیستند و مخصوصند بمقامات ولایت
 ۸۶:۲۶۰: ایمان شرط است کہ از نفی مقصودیت بنفی معبودیت
 غیر آن آمدن ۱۲:۳۰۳: این اصول سه گانہ مخصوص بہ نفس مطمئنہ
 است ۷۶:۲۶۰: این اکابر فوق جمیع کمالات است ۲۸:۲۱:
 بواسطہ متابعت شریعت ۲۰:۵۷: تابع کامل نبی ﷺ و کمالات مقام
 نبوت ۹۱:۲۶۰: ترقیات ۳۸:۱۱۸: تنزیہ ۱۶۴:۷۴: توابع وجود از
 حیوۃ و علم و قدرت و سمع و بصر و ارادہ و کلام و تکوین بذات اقدس
 خود ۶۴:۲۶۰: ثانیہ از مقامات نبوت نصیب کامل یافتہ ۸۶:۲۶۰:
 داخل دائرہ ولایات است ۱۳۰:۹۹: در ایمان و معرفت است
 ۸۳:۳۳: ذات ۵۱:۹۴: ذاتی / ذاتیہ ۸:۴: ۳:۱۲۵: ۴۱:۱۶۲:
 ۹:۲۱: ۶۷:۲۶۰: ۹۱:۱۰۹: شیونی ۸:۴: صرف ۱۰۰:۱۱۴:
 صوری و معنوی ظاہری و باطنی علمی و عملی دنیوی و اخروی
 ۱۳۵:۱۲۲: صوری و معنوی منحصر در کمالات شرعیہ است
 ۳۸:۲۷۶: ظلال وجودیہ کہ در اینہا در حضرت علم منعکس گشتہ
 اند ۲۷:۲۳۳: ظلی ۹۶:۲۶۱: ظلیہ مناسب منصب امامت
 منصب قطب ارشاد است ۶۵:۲۵۶: فردیہ است و حاوی تکمیلات
 قطبیہ ۴۲:۲۸۵: قرب نبوت ۱۶۸:۳۱۳: محبت نصیب حضرت
 کلیم اللہ است ۲۴:۷۴: کلمہ طیبہ ۲۹:۹: محمدی ۵۳:۲۵۱:
 مخفیہ ۸۵:۳۱: مراتب ولایت است ۱۲۰:۱۱۶: مراتب ولایت و
 نبوت متعلق بایمان و معرفت ۶۱:۲۸۷: مرتبہ نبوت و قلب و تلون
 قلب او بیشتر خواهد بود ۵۲:۲۱: مرتبہ وجود در اعدام منعکس

گشته است ۱۳۶:۳۰۶:۳: مفصله ذاتیه مقدسه هر کدام مبدء تعین
 وجودیست ۱۰۴:۱۱۴:۳: مفصله مقام ولایت بحصول تجلیات ظلیه و
 معارف سکریه ۱۴۱:۱۳۰:۱: مکنونه ۴:۱۲۵:۱: نبوت ۱۳:۲۳:
 ۲۶:۲۳: وجوبی در ضمن کسوت صلاح قولی و عملی اندراج یافته
 است ۱۳۸:۱۳۰:۲: هرگاه تبدیل ابدان ۲۶:۵۸:۲

کمالات نبوت ۱۰۲:۱۰۱:۱: ۸۹:۲۶۰:۱: ۹۲:۲۶۰:۱: ۱۳۲:۱۳۰:۱:

۱۳۰:۲۹۹:۱: اکثری از اصحاب باین راه جامع جذبه و سلوک قطع منازل
 بعد نموده ۱۰۸-۱۰۹:۲۴۲:۲: بطریق وراثت نیز نصیب تابعان باشد
 ۱۴۱:۱۳۰:۱: ثمرات حقیقت شریعت ۱۳۵:۲۵۰:۲: حقیقت آن صورت
 ۱۳۶:۲۵۰:۲: حکم دریای محیط دارد و کمالات ولایت در جنب آن قطره
 ایست ۱۳۹:۲۶۸:۱: در مراتب صعود است ۸۱:۲۶۰:۱: در مقام سکر
 هر چه بگویند ۶۴:۲۴۱:۲: در وقت عروج رو به حق است ۱۲۷:۲۴۶:۲: را
 مناسبت بفقہ حنفی ۳۷:۲۸۲:۱: گرفتاری آخرت محمود است
 ۱۳۷:۱۳۰:۲: بهم تمکین قلب است و بهم اطمینان نفس و بهم اعتدال
 اجزاء قالب ۱۳۷:۲۵۰:۲

کمالات ولایت ۵۶:۲۵۱:۱: ۱۰۸:۲۴۲:۲: بعالم امر ۸۹:۲۶۰:۱: بعالم خلق

۸۹:۲۶۰:۱: ثمرات صورت اند ۱۳۶:۲۵۰:۲: در ان واحد ۱۰:۲۲۲:۱: در
 جنب کمالات نبوت بیچ مقداری نیست ۱۲۷:۲۴۶:۲: دور و دراز است
 و متعسر الحصول و معتذر الوصول ۱۴۱:۱۳۰:۱: صغری و کبری
 توحید وجود بیچ در کار نیست ۹:۲۷۲:۱: ظلی ۹۱:۲۶۰:۱:
 کبری ۹۱:۲۶۰:۱: مخصوص بمنتهی است ۶۰:۲۸۷:۱: مربوط
 بریاضت و مجابده است ۱۴۲:۱۳۰:۱: موافقت بفقہ شافعی است
 ۳۷:۲۸۲:۱: نتایج صورت شریعت است ۱۳۵:۲۵۰:۲: نسبت بکمالات
 نبوت ۱۲۳:۲۶۶:۱: نسبت به کمالات نبوت بیچ مقداری نیست
 ۹۸:۲۶۱:۱

گ

گام در عالم امر ۱۱۹:۱۱۵:۱: در عالم خلق ۱۱۹:۱۱۵:۱:

گرفتاری ۴۱:۱۶۲:۱: بخود ۳۰:۱۵۴:۱:

ل

لا اله الا الله (ن.ك. کلمه طیبه)

لا تعین ۳۳:۸۸:۳: ۱۰۰:۱۱۴:۳: ۱۳۳:۱۲۲:۳: متعین آنرا ذات بحت و

احدیت ۳:۷۶:۳: وصول و الحاق متعین بآن محال است ۱۳۱:۱۲۲:۳:

لات و عزی ۶۲:۱۴۲:۱.۱۴۲:۱۲۵:۱.۲۶۶

لباس/لبس ابریشم حرام است ۴۸:۱۹۱:۱.؛ حریر و تلبس بدھب و فضہ
۲۳:۲۳۲:۱.؛ زنان ۱۴۲:۱۳۱۳:۱.؛ بالباس حریر و امثال آنها ۲۶:۱۶۳:۱.؛

فرجی و سراویل ۲۲:۲۳۱:۱.؛ کفن مسنون رجال سہ ثوب است
۲۳:۱۶:۲.

لطیفہ/لطائف (ن.ک. قلب : روح : سر: خفی: اخفا) ۳:۱۱۸:۱.؛ ۳:۵۲:

۳۳:۹۱:۳.؛ انسانی دو قدم در عالم خلق اند کہ بہ قالب و نفس تعلق

دارند و پنج قدم در عالم امر اند کہ بہ قلب و روح و سر و خفی و اخفی

مربوط اند ۳۱:۵۸:۱.؛ باطن بفنا و بقا ہمہ اش متصف است ۱۲۳:۳:۵۳:

برون از شریعت ۵۸:۱۴۲:۱.؛ پیش از سلوک پا یکدیگر ممتزج بودند

۵۸:۱۴۲:۱.؛ تشکل ۲۵:۵۸:۲.؛ جامع ترین ممکنات است ۱۱:۴۹:۳.

جدا جدا بخصوص است سیر در اصول این پنجگانہ است کہ درعالم

کبیر است ۶۸:۲۵۴:۱.؛ سبوعہ ۲۰:۸۱:۳.؛ سبوعہ انسانی را درعالم مثال

بصورت نوری ۱۰۱:۲۲:۲.؛ عارف در این وقت برنگ کلیت

۱۳۶:۶۵:۳.؛ عالم امر ۱۰:۲۲۲:۱.؛ عالم امر با عالم خلق اختلافی ندارند

۱۱:۲۲۲:۱.؛ عالم خلق و عالم امر ہم صورت است و ہم حقیقت

۹۵:۹۳:۲.؛ قلب کہ حقیقت جامعہ است ۱۴۷:۶۵:۳.؛ کشف

۶۸:۱۸۱:۱.؛ متجسد باجساد مختلفہ اند ۲۵:۵۸:۲.

م

ما سوی دو قسم است آفاق و انفس ۱۱۴:۵۲:۳.

ما وراء نظری نیست بلکہ بیچ نسبتی نیست ۲۶:۱۱:۱.

ماہیت/ماہیات اجمالیہ عدسیہ ۲۷:۲۳۳:۱.؛ اصل خود ظل و عکس گشتہ

است ۶:۱:۳.؛ حقیقت یافت مفقود است ۱۱۴:۲۳۳:۲.؛ ممکنات عدمات

اند با کمالات وجودیہ کہ در انہا منعکس گشتہ است ۳۳:۲۳۳:۱.؛ ہر

شی بماہیت خود آن شی است ۵:۱:۳.

مباح/مباحات ۴۶:۲۹:۱.؛ ۳۶:۱۶۳:۱.؛ دائرہ ۴۸:۱۹۱:۱.؛ ۸۱:۸۱:۲.؛ فضول

۵۶:۴۳:۱.؛ ۶۳:۴۶:۱.

مبتدی/مبتدیان ۹۸:۹۹:۱.؛ ۱۲۵:۲۱۴:۱.؛ در ابتدا احوال روی میدہد کہ شبہ بہ

احوال منتہیان است ۱۱:۲۲۲:۱.؛ صاحب حجب است ۹۹:۹۹:۱.؛

قصوری در شوق ۱۰۰:۲۰۴:۱.؛ و متوسط خیال میکنند کہ بحقیقت آن

مقامات رسیدند ۱۰۲:۲۰۸:۱.

متابعت (ن.ک. اتباع) آن سرور ﷺ (محمد ﷺ) ۱۸:۹:۱.؛ آن سرور ﷺ (محمد ﷺ)

درجه پنجم مخصوص بانبیاء اولی العزم است ۲:۵۴:۹: آن سرور علیه السلام
 (محمد علیه السلام) درجه ششم مخصوص بمقام محبوبیت آن سرور علیه السلام است
 ۲:۵۴:۹: المرسلین ۱:۱۱۳:۱۱۸: انبیا ۱:۱۱۳:۱۰۱: جمیع اصحاب در
 اصول دین لازم است ۱:۸۰:۴۳: حضرت رسالت علیه السلام بواسطه کمال
 مناسبت ۱:۱۶۰:۳۸: خلفای راشدین ۱:۲۵:۶۶: درجه هفتم تعلق به
 نزول بهم تصدیق قلب است و بهم تمکین قلب و بهم اطمینان نفس
 ۲:۵۴:۹: سنت ۱:۳۴:۹۹: ۱:۳۴:۹۹-۱۶۸-۱۶۹: سنت هفت درجه
 است ۲:۵۴:۵: سید کونین ۱:۴۵:۶۲: شریعت ۱:۹۶:۸۸: شریعت
 فتوری نرفته باشد ۲:۳۰:۶۸: شریعت نبی علیه السلام متبوع را وصول بان درجه
 اول بالذات است ۳:۸۸:۳۲: صاحب شریعت علیه السلام ۱:۳۳:۹۲:
 ۱۱۹-۱۲۰:۱۲۱:۳: صورت در رنگ حقیقت متابعت ۲:۵۴:۶: کمال
 روح و سر و خفی و اخفی منوط اند بمتابعت حضرت سرور علیه السلام
 (محمد علیه السلام) ۱:۲۵:۶۶: ملت ابراهیم ۳:۸۸:۳۲: و تبعیت محمد علیه السلام بی
 توسط متابعت ۳:۱۲۱:۱۲۱

متشابهات (ن.ک. محکمت) ۱:۴۳:۵۶: ۱:۹۶:۸۸: ۱:۲۴۶:۲۶: ۲:۱۸:۴۶: از
 ظاہر مصروف اند و بر تاویل محمول ۱:۳۱۰:۱۶۰: حقائق اند
 ۱:۲۴۶:۲۶: علماء راسخان را غیر از ایمان به متشابهات نصیب نمی
 یافت ۱:۲۴۶:۲۹: علم حقائق و اسرار ۱:۲۴۶:۲۵: قرآنی و آنچه در
 احادیث آمده است ۱:۲۴۲:۴

متکلم شخص بیحصول حال و بی وصول بدرجه اولی از کمال ۲:۹۵:۱۰۱
 مجتهد ۱:۳۱:۸۶: ۱:۲۸۶:۵۰: خطای او ۱:۱۱۲:۱۱۶: مخطی از مواخذة
 مرفوع ۱:۲۴۲:۱۲

مجدد/مجددی ۳:۴۳:۱۰۱: الف ۲:۴:۲۱: الف عبارت از قرب ولایت است که
 عبارت از قرب نبوت است ۳:۱۲۳:۱۳۵: بر سر هر ماته از علماء این
 است تعین مینمایند که احیای شریعت فرمایند ۱:۲۳۴:۳۳: صاحب
 این علوم و معارف ۲:۴:۲۰: مجدد الف ثانی نائب مناب حضرت عبد
 القادر است ۳:۱۲۳:۱۳۵: پرمائته و خاتم الرسل علیه السلام و خلفاء راشدین
 ۳:۴۳:۱۰۱

مجدوب/مجدوبان ۱:۲۸۴:۶۹-۶۸: در مقام قلب ۱:۱۱۳:۱۱۴: سالک
 ۲:۵۴:۶: سالک و سالک مجدوب ۳:۱۲۱:۱۱۸: سالک و سالک
 مجدوب نیست ۲:۴۲:۱۰۴: سلوک ۱:۴:۱۳: سلوک جذب
 قلبی است نفس با روح در این مقام ممزوج است ۱:۲۸۴:۵۵: صاحب
 همت و توجه است ۱:۲۸۴:۶۰: محبت حق دارد ۱:۱۵۲:۲۹

محارم/محرمات (ن.ک. حرام) اجتناب ۶۳-۶۴:۶۶:۱.۷۶

محب ۱۲۲:۱۲۱:۳.۱۲۱: بحکم معیت از آفاق و انفس باید گذشت ۱۰۹:۲.۴۲:

حضرت ذات بتوسط محبت ذاتیہ با حضرت ذات است ۶۷:۳.۲۶:

محبوب ۲۵:۳.۱۵: تحصیل ۱۷:۱.۴۶: ۹۰:۱.۹۷

محبت (ن.ک. حب و عشق) ۶۵:۱.۲۴: ۱۳:۱.۴۴: ۸۴:۱.۹۲: ۱۲۴:۱.۱۲۱:

۵۷:۱.۱۷۱: اخلاق ۱۳:۱.۴۴: اصحاب مستلزم محبت محمد ﷺ

گشت ۱۰۸:۲.۹۶: اطاعت محبوب است ۷۸:۲.۷۸: اعتبار قاصر

۱۰۲:۱.۲۰۸: افراط ۱۱۹:۱.۲۹۳: افراط است کہ تبری از

خلفاء ثلاثہ ۷۷:۲.۳۶: افراط محبت امیر ۷۶:۲.۳۶: اہل بیت

۸۰:۲.۳۶: اہل بیت سرمایۂ اہل سنت ۷۷:۲.۳۶: این طایفہ

۶۰:۱.۷۳: باشیاء ۶۲:۱.۲۴: با صل خود ۱۲۹:۲.۹۹: باصل متعلق

است ۱۷:۳.۸۰: ببرکت ۴۶:۱.۶۵: بعلماء ۱۶:۱.۸: تام مربوط بذکر

اسم و صفت اوست ۱۲۸:۲.۴۶: تقاضای اطاعت محبوب مینماید

۱۰۹:۲.۴۲: حضرت ذات ۲۴:۲.۷۷: حق سبحانہ ۶۲-۶۳:۱.۲۴:

۲۹:۱.۱۵۲: حق و محبت دنیا ۸۶:۱.۱۹۷: خاص ۱۱۹:۳.۱۲۱:

دوست محبت کہ بذات محب متعلق است و محبت است کہ بغیر

ذات او تعلق دارد ۷۷:۳.۱۰۰: ذاتیہ/ذاتی ۱۱:۱.۶: ۶۴:۱.۲۴:

۱۰۲:۱.۳۸: ۶۶:۱.۷۷: ذاتی کہ بی ملاحظۂ اسما و صفات و

بی توسل انعام و اکرام محبوب است ۹۷:۱.۳۵: ذاتی و اعلائی اقسام

محبت است ۷۷:۳.۱۰۰: رسول ۲۹:۱.۱۵۲: ۱۰۳:۲.۹۶: رفع اثینیت

است و اتحاد محب و محبوب ۲۸:۳.۸۸: عمدۂ این کار محبت و

اخلاص ۲۰:۱.۱۴۱: غلبۂ ۹۱:۱.۲۰۰: ۳۷:۳.۸۹: غلبۂ محبت حق بر

محبت رسول ۲۹:۱.۱۵۲: فتوری نرفته باشد ۶۸:۲.۳۰: فقرا و اخلاص

۳۲:۱.۵۹: قلبی ابتدا باذکار و مراقبات کہ خالی از نخیل معنی توحید

است ۱۰۶:۱.۲۹۱: کمال محبوبیت ۳۹:۱.۱۶۰: محبوب ۲۰:۱.۱۰:

۶۳:۱.۲۴: ۲:۱.۴۱: ۷۰:۲.۳۳: محبوب است کہ محبت ہر چہ بیند و

داند غیر از محبوب نبیند و نداند ۷۳:۲.۳۵: نزد محب انعام محبوب

۶۴:۱.۲۴: نسبت بقرباء آن حضرت ﷺ ۲۹:۱.۵۵: نفس ۶۸:۱.۲۶:

محبوب ۱۲۷:۲.۹۹: ۲۵:۳.۱۵: انس محبان بمشاہدۂ محبوب است ۱۸:۱.۹:

اوصاف را نہایت نیست ۱۰۳:۲.۴۲: در نظر محب ۷۰:۲.۳۳: صرف

شائبۂ محبت ندارد ۷۷:۳.۱۰۰: غیر محبوب ۸۵:۱.۳۱: مراد بی

ناموسی است ۷۱:۲.۷۵: منافی ۱۲۶:۲.۹۹: و اطاعت مربوط باتیان

شریعت است ۱۰۹:۲.۴۲:

محبوبیت ۱.۱۳:۳۲؛ ۱.۲۹۰:۹۹؛ ۲.۹۹:۱۲۷؛ آن مبدء ولایت محمدی
 ۳.۹۳:۴۸؛ اسمائی و صفاتی و افعالی در انبیا متحقق است ۲.۴:۲۵؛
 بمرتبه ۱.۳۳:۱۳؛ تقدم جذبه شرط است ۱.۹:۱۹؛ جامع جمیع کمالات
 مرتبه ولایت است ۱.۲۸۵:۴۳؛ دو کمال است فعلی و انفعالی
 ۲.۴:۲۴؛ صرف ۳.۹۳:۴۹؛ صرف و منشاء ولایت احمدی
 ۳.۹۳:۵۲؛ عارض ۱.۹:۱۹؛ محبین ۱.۱۰:۲۰؛ محمد ﷺ بآن محبت
 واجبی است بی ملاحظه شیون و اعتبارات ۳.۱۲۱:۱۲۲؛ محمدی
 مشرب ۱.۱۲:۲۷؛ هزار مراتب قرب بیک نسبت محبوبیت است
 ۳.۸۸:۳۳

محبیت خالص مخصوص به حضرت کلیم الله ۲.۶:۲۳

محدث در طریقت پیدا شد راه فیوض و برکات مسدود گشت ۱.۲۶۶:۱۳۸
 محکمت (ن.ک. متشابهات) ۲.۱۸:۴۶؛ کتاب قشر آن لب متشابهات اند
 ۱.۲۷۶:۲۶؛ منشاء علم شرائع و احکام ۱.۲۷۶:۲۵؛ هر چند اسمها
 کتاب اند ۱.۲۷۶:۲۶

محمدی المشرب ۱.۲۶۰:۸۳-۸۲؛ ۳.۱۲۱:۱۱۸؛ بتمام از قلب می برآیند و
 بمقلب قلب می پیوندند ۱.۲۸۷:۶۵

محو نظری است نه محو عینی یعنی تعین سالک از نظر او مرتفع میگردد نه
 آنکه در نفس الامر محو میشود ۱.۲۹۳:۱۲۶

مخلصان و مخلص فرق ۲.۴۲:۱۱۰

مذهب اشعری (ن.ک. اشعری؛ ابو الحسن در فهرست اشخاص) ۱.۲۵۹:۷۱؛
 ۱.۲۸۹:۷۹؛ ۱.۲۸۹:۸۱؛ ۱.۲۸۹:۸۳

مرآت/مرآتیت ۱.۸:۱۶؛ صورت ملحوظ اولاً صور است ۲.۴۶:۱۳۰؛ ظاهر
 ۲.۱:۷؛ ظاهر وجود که جز او در خارج موجود نیست ۲.۱:۶؛ مثال
 ۲.۱۱:۳۳؛ مراد از مرآت حق همان شان ذاتیست که ظل او اسم زائد
 است که مبدء تعین متجلی له است ۳.۷۴:۱۶۱؛ مهندس ۳.۷۴:۱۶۲؛
 واجب ۲.۴۶:۱۳۰

مراد (ن.ک. مقصود) جهاد با نفس ۲.۵۰:۱۳۵؛ درجه اولی مرتبه قلب است و
 درجه ثانی از درجات ولایت که مقام روح است درجه ثالث مقام سر
 است و رابع نهایت عروج کمال ۱.۲۶۰:۸۳؛ دفع خواطر است
 ۱.۶۰:۳۷؛ غلبه صحواست نه صحو صرف و غلبه سکر است نه سکر
 خالص ۳.۱۲۱:۱۲۵

مرادان/مراد ۳.۱۲۱:۱۲۲؛ اخص خواص مراد از انبیا اند ۱.۲۷۲:۱۵؛ کسی که

بناز و تنعم میبرند و بی محنت شان بدرجات قرب میرساند ۳.۸۶:۲۵

مرادیت و قطع منازل ۱.۱۶:۳۶

مراقبہ/مراقبات ۱.۲۹:۷۶؛ ذات ۲.۲۳:۵۹؛ صورت ۱.۳۱:۸۵

مرتبہ/مراتب (ن.ک. دائرہ و مقام) اصالت کہ موطن اجمال است ۱.۲۳۳:۲۵؛

اعدام فی الحقیقت جمیع مراتب ذاتیہ اوست ۱.۲۳۳:۲۸؛ الوہیت

وجوب ذاتی و استغناء ذاتی مختص است ۱.۲۹۷:۱۳۵؛ امکان تعیین

روحی و تعیین مثالی و تعیین جسدی ۳.۳۳:۸۴؛ امکانی ۳.۳۳:۸۵؛

امکانیہ (الامکانیہ) ۱.۲۰۹:۱۰۴؛ اولی چون از مرتبہ حضرت نور صرف و

جامع شعور و نور است ۳.۷۶:۳-۲؛ اولی مرتبہ ربوبیت است

۱.۲۹۷:۱۳۵؛ تفصیل دون مرتبہ اجمال است ۳.۱۱۴:۹۷؛ تفصیلی

۱.۲۳۳:۲۸؛ تنزیہ ۱.۲۶۶:۱۱۷؛ ثانی تجلی اعتباری از اعتبارات ذات

است ۳.۷۹:۱۳؛ ثانی ظہور در علم است ۳.۷۹:۱۲؛ ثانی وجود ظلی

۱.۲۳۳:۲۶؛ ثانیہ مرتبہ عبودیت و مخلوقیت است ۱.۲۹۷:۱۳۶؛ جمع

سالک ازین مقام بلند رود و چشم از افراط سکر باز کشاید ۲.۸۰:۸۰؛

حسن داخل ہمہ دائرہ اسما و شیونات گشت ۱.۲۶۰:۷۸؛ حس و وہم

۳.۱۰۰:۷۰؛ حضور ۱.۷:۱۲؛ حیوۃ ۳.۷۳:۱۵۸؛ خارج بیش از مرتبہ علم

۳.۱۰۹:۸۹؛ ذات اثبات ہیچ امر گنجایش ندارد ۳.۷۹:۱۰؛ ذاتیہ کہ

مجرد و اعتبار است در ذات ۳.۷۴:۱۶۱؛ ۳.۷۴:۱۶۱؛ سه گانہ یعنی سرّ

و خفی و اخفی ۱.۳۴:۹۶؛ شتی ۱.۲۰۹:۱۰۳-۱۰۳؛ صحابی ہیچ ولی

نرسد ۱.۲۰۷:۹۹؛ ظل تفصیل آن اجمال است ۱.۲۳۳:۲۶؛ ظلال فوق

جہل و حیرت است ۲.۵۸:۲۷؛ عبدیت کہ فوق جمیع مراتب کمال

است و بعد از حصول مقام پچوبیت است ۱.۲۴۹:۵۱؛ علم

۳.۱۰۹:۸۹؛ علیا فوق تجلیات ذاتیہ از تجلیات فعل و صفت فوق جمیع

تعیینات است اما منشاء آن تجلیات ذاتیہ ہمان نور صرف است ۳.۷۶:۲؛

علیا نور صرف حقیقت کعبہ ربانی یافتہ است ۳.۷۷:۵؛ فردیت ۱.۴:۹؛

فرق بعد الجمع ۱.۲۶۸:۱۴۰؛ فرق بعد الجمع و این مرتبہ را مشائخ

طریقت مقام تکمیل گفتہ اند ۱.۲۹۰:۹۳؛ فوق آن اسم کہ کالاصل اند

۲.۷۳:۶۷؛ فوق لا تعیین ۳.۱۱۴:۱۰۱؛ کون و امکان ذاتی و افتقار ذاتی

مختص است ۱.۲۹۷:۱۳۵؛ مراتب سلوک بتفصیل گذرانیدہ

۱.۳۴:۹۵؛ مقدسہ و لو وہما ۳.۷۴:۱۶۲؛ موہوم آنرا با موجود ہیچ

جہتی از جہات باوی اثبات نمی نماید ۳.۶۸:۱۵۱؛ نبوت چون بقا

اثنیت است پس صحو از خواص آن مرتبہ بود ۱.۳۰۲:۱۲۴؛ نفس

۳.۱۰۰:۷۰؛ نفس امر ۳.۱۰۰:۶۹؛ وجوب بطریق صورت ۱.۹۵:۸۵؛

۱.۹۵:۸۴؛ وجوبی ۳.۳۳:۸۵؛ وهم ۳.۵۸:۱۳۳؛ ۳.۶۴:۱۴۴

۳.۱۰۳:۱۱۴؛ وهم ظلی از مرتبه خارج ۳.۱۰۹:۸۹

مرشد سایه رهبر نافع تر است ۱.۱۸۴:۴۴

مرض باطن ۱.۲۸۹:۸۸؛ ظاهر ادای احکام شرعیه است اما باطن ضعف یقین و

نقص ایمان ۱.۲۱۹:۱۲۴

مرکز (ن.ك. نقطه) ثالث هر چند نسبت به محیط مرکز تعیین ۳.۹۴:۵۳

مرید/مریدان ۳.۱۲۱:۱۲۲؛ احساس خوارق پیر نکند ۲.۹۲:۹۲؛ اسباب کمالات

پیر اند ۱.۲۵۶:۶۶؛ استعداد ۱.۲۱۲:۱۱۲؛ از صور مثالی پیران استفاده

با میکنند ۲.۵۸:۲۵؛ با وجود کمال محبت و اخلاص که به پیر دارد

۱.۳۱۳:۱۴۳؛ بمشقت و محنت بیای خود میروند ۳.۸۶:۲۵؛ خلاف با

پیر مرید را بعد از رسیدن بمرتبه کمال مجوز است ۱.۲۹۲:۱۱۵؛

صادق ۱.۲۲۲:۱۰؛ محبت و اخلاص ۱.۲۸۰:۳۵؛ ناقص ۲.۵۸:۲۵

مسبب الاسباب ۱.۲۱۶:۱۲۰؛ الاسباب و بر سبب معین دوخته شود

۱.۱۳۹:۲۶

مستحب/مستحبات ۱.۳۴:۹۹؛ ۱.۲۶۰:۸۸؛ ۱.۳۱۲:۱۶۳؛ و مباح دیگران

فرض ایشان است ۲.۵۵:۱۴

مستحسن ۱.۴۳:۵۴؛ ۱.۲۶۶:۱۳۵

مسلك راه بیای علم و عمل ۱.۲۰۰:۹۱؛ مراد طریق سلوك است و طی مقامات

عشره ۱.۲۰۰:۸۹

مشاهده/مشاهدات (ن.ك. مشهود) ۳.۱۱۸:۱۱۳؛ ثمره ولایت است

۱.۲۶۰:۸۹؛ سفلی ۱.۲۴۲:۱۲؛ غریبه همه غیر حق است ۳.۶۴:۱۵۰؛

فی الدنيا ببصر القلب ۳.۱۱۴:۱۰۸؛ مطلوب را در بیرون آن می طلبد

۱.۱۴۳:۶۰؛ و تجلیات که در ابتدا و توسط ظهور مینمایند نصیب عالم

امر انسان است ۱.۲۸۴:۳۸

مشرك در عالم کبیر موحدست در عالم صغیر نیز مشرك و موحد جمع است

۲.۴۴:۴۶

مشهود (ن.ك. کشف و مشاهده) جز واحد حقیقی هیچ نبود تا فنا که قدم اول

است ۳.۳۲:۴۹؛ و کشف چه آفاقی و چه انفسی همه داخل دائره ما

سوی است ۲.۵۹:۲۹؛ هر چه مشهود است شایان نفی است

۳.۸۹:۳۴

مضغه از عالم خلق است ۲.۲۱:۵۳؛ اطمینان او مربوط بادراك حواس است

۲.۲۱:۵۲

مطلوب از غیب بہ شہادت نیاید ۱.۱۴۳:۶۱؛ جمع دو تقيض است کہ در امکان
نبوت عدم ضروری است و در وجوب سلب عدم ضروری
۳.۱۲۲:۱۳۹؛ حصول بی رابطہ مناسبت متعسر است ۱.۶۱:۳۹؛
حقیقی تا خیر در تحصیل ۱.۱۳۶:۱۶؛ ناشی از محبت است ۲.۹۳:۹۶
مطلوبیت جز ذات واجب الوجود نیست ۱.۱۵۱:۲۷

معارف (ن.ك. معرفت) ۳.۱۲۱:۱۲۱؛ انبیا از توحید و اتحاد و از قرب و معیت و
مشہود و مشاہدہ اثبات کند ۱.۲۶۰:۹۲؛ تشبیہی ۱.۲۷۲:۱۲
توحیدی ۱.۲۷۲:۱۲؛ توحیدی و ظن و تقلید ۱.۲۹۱:۱۰۷؛ شرعیہ
۱.۳۰:۸۲؛ شریعت علم و معارف ۱.۸۴:۷۸؛ مناسب مقام ولایت اولیا
ست شطحیات مشائخ است ۱.۲۶۰:۹۲

معبودیت حق استحقاق ۳.۳:۱۰؛ صرف ۳.۷۷:۸-۷

معجزہ/معجزات ۱.۱۰۷:۱۱۱؛ ۱.۱۹۳:۸۳؛ ۲.۹۶:۱۰۳؛ نئی ۲.۹۲:۹۲

معراج ۱.۱۳۵:۱۵؛ ۱.۲۱۰:۱۰۹؛ ۱.۲۶۱:۹۶؛ ۱.۲۷۲:۱۳؛ ۱.۲۸۳:۳۷؛
۲.۱۶:۳۳؛ ۳.۸:۱۷؛ ۳.۷۷:۷؛ رویک آن سرور در شب معراج در دنیا
واقع نشده است بلکہ در آخرت واقع شدہ ۱.۲۸۳:۳۸

معرفت (ن.ك. معارف) ۱.۲۹۱:۱۰۹؛ ۱.۲۹۳:۱۲۰؛ ۳.۱۱۷:۱۰۶؛ اہل
معرفت ۱.۲۹۳:۱۲۲-۱۲۱؛ بعثت عین رحمت است کہ سبب
معرفت ذات و صفات واجب الوجود است ۱.۲۶۶:۱۱۷؛ تفاضل باشد
۱.۳۸:۱۰۱؛ تفصیل سیر مقامات ۱.۲۶۰:۹۳؛ جہل و حیرت عین
معرفت و اطمینان نیز خارج از حیطة فکر و مراقبہ ماست ۲.۲۳:۵۹؛
حیرت است ۱.۱۵۴:۳۰؛ در رنگ ایمان دو قسم است صورت معرفت
و حقیقت معرفت ۳.۹۱:۲۲؛ در نفس ۱.۶:۱۱؛ رای علم باشد
۱.۳۸:۱۰۱؛ صادق در عجز از معرفت این مقدمہ صادق است ۳.۷۷:۶؛
عام و خاص ۱.۳۸:۱۰۱؛ عجز از معرفت عبارت از معرفت است
۳.۱۲۲:۱۳۰؛ عجز از معرفت نصیب اکابر اولیاست و عدم معرفت
جہل است و عجز از معرفت علم است ۳.۷۷:۶؛ عجز و جہل در آن
موطن کمال معرفت است ۲.۷۷:۶۹؛ منتهی ۱.۳۸:۱۰۱؛ نہایت
۱.۳۸:۱۰۱؛ و ہیچ معرفت است بی توسط متابعت ۳.۱۲۱:۱۲۱؛
وجوب معرفت کہ ہر چہ شرع بآن وارد شدہ است در معرفت ذات و
صفات واجبی جل شانہ ۳.۱۲۲:۱۲۱؛ و رای طور نظر و فکر است
۲.۲:۱۲

معقولات ثانویہ ۱.۲۳۳:۳۰

معیت (ن.ك. قرب) ۱.۱۱:۲۵؛ اتصال ۱.۲۵:۱۴؛ از سکر است ۱.۱۲۵:۵؛ از

طریق جذبہ است ۱۲۰:۱۲۱:۳؛ اگر محبت ذات است درست کرده
 ۳:۱۱:۲۱؛ باصل اصل ۱۲:۴۹:۳؛ حروف و کلمات قرآنی ۴۱:۱۰۰:۳؛
 ذاتیہ ۸۵:۳۱:۱؛ ذاتیہ از غلبہ حال و سکر وقت است ۴:۱۲۵:۱؛ منشا
 آن محبت است ۶۷:۲۶:۳

مقام/مقامات (ن.ک. دائرہ و مرتبہ) آن سرور (محمد ﷺ) ۵:۱:۱؛ اثبات ۵۹:۲۳:۲؛
 ۱۲۶:۲۶:۲؛ اثبات بیرون علم عین است ۲۹:۵۹:۲؛ اجمال دور خزینہ
 حضرت علم ہر چند این تفصیل صورت یافتہ است ۳۳:۲۳۳:۱؛ اجمال
 نصیب خاتم الرسل ﷺ است ۸۵:۲۶۰:۱؛ ارشاد ۲۲:۱۱:۱؛ ۳۵:۱۶:۱؛
 ۱۲۰:۲۱۶:۱؛ استغراق ۹۱:۲۶۰:۱؛ استقرار و ثبات ۲۱:۱۱:۱؛ اسلام
 حقیقی فوق کفر حقیقی ۳۶:۲۳۵:۱؛ اصالت ۱۲۷:۲۹۳:۱؛ اصحاب و
 سالک در وقت عروج ۱۱۸:۹۹:۲؛ اصل ۳۵:۱۶:۱؛ اطمینان
 ۱۱۸:۵۲:۳؛ اقدام صوفیہ است ۵۸:۱۷۲:۱؛ اکملیت ۶۸:۱۸۱:۱؛
 انقیاد ۱۳۵:۵۰:۲؛ انکار ۷۳:۲۷:۱؛ ۷۳:۲۷:۱؛ او ادنی ۱۳۰:۳۰۰:۱؛ او
 ادنی بالاصالت مخصوص بآن سرور ﷺ است حجب نورانی است
 ۱۳۷:۱۲۲:۳؛ باصالت مخصوص بہ انبیاء اولی العزم است ۱۳۷:۵۰:۲؛
 بر سبیل اجمال ۷۷:۲۶۰:۱؛ بقاء ۳۹:۱۸:۱؛ بقا قیام عبد است
 ۱۲۹:۹۹:۲؛ بقا کہ موطن حقیقت است ۱۳۵:۵۰:۲؛ بندگی ۸۰:۳۰:۱؛
 ۱۶:۳۵:۱؛ بندگی نظر او شافی امراض قلب است ۳۳:۲۸۵:۱؛ بواسطہ
 متابعت نبی ﷺ است ۸۰:۱۹۲:۱؛ تجلی صوری بہ تجلی ذات یافتہ
 ۳۸:۱۸:۱؛ تکمیل ۱۳:۷:۱؛ ۲۷:۱۱:۱؛ ۳۵:۱۶:۱؛ ۲۹:۱۵۲:۱؛ تکمیل
 و ارشاد و رجوع از خلق بہ خلق ۳۳:۱۵۸:۱؛ تکمیل و ارشاد و مرتبہ
 دعوت ۶۶:۷۳:۲؛ ثلثہ ۲۱:۱۱:۱؛ جمع ۱۰۱:۹۵:۲؛ جہل و حیرت
 ۸۲:۳۳:۳؛ چند مرتبہ ظاہر می شود ۸۶:۲۶۰:۱؛ حب است کہ جامع
 اعتبارات ثلثہ است و فوق مقام محبت است ۲۵:۷:۲؛ خبث نفس امارہ
 ۲۶:۵۲:۱؛ خلت ۲۷:۸۸:۳؛ خلت ابراہیمی ۲۳:۶:۲؛ در ابتدا و توسط
 ظل و مثال است ۱۰۲:۲۰۸:۱؛ دعوت توجه بتمام خلق است
 ۱۰۹:۳۶:۳؛ ذاتی ۷۱:۳۳:۲؛ ری ۱۲۳:۱۲۲:۱؛ زہد و توکل و صبر و
 رضا ۶۷:۱۸۱:۱؛ سرکشی و نفس ۲۵-۲۶:۵۲:۱؛ شیخی ۱۳:۲۲۳:۱؛
 شیخی احیا و امانت از لوازم است ۱۱۶:۲۹۲:۱؛ شیخی و دعوت خلق
 بحق بس مقام عالی است ۱۳:۲۲۳:۱؛ شیون ۶۲:۲۸۷:۱؛ شیون در
 خانہ صفات و واسطہ وصول ہر دو فیض است ۶۳:۲۸۷:۱؛ صدیقیہ بالا
 تر از مقامات ولایت است ۴:۳۱:۱؛ صدیقیت در وقت عروج
 ۳۸:۱۸:۱؛ ۳۹:۱۸:۱؛ صفات ۶۲:۲۸۷:۱؛ صفات و شیونات سیر در
 دائرہ اصول ۷۶:۲۶۰:۱؛ صلح ۱۰۱:۹۵:۲؛ طریقت ۱۲۶:۲۶:۲؛

۲.۵۴:۶؛ طریقت و سیر الی الله تمام شد بعد از آن در مقام اثبات است که معبر بسیر فی الله است ۲.۵۰:۱۳۵؛ ظل ۱.۱۶:۳۵؛ ظلال ۲.۱۱:۳۳؛ ظلی ۱.۴:۹؛ ظلیت ۱.۱۶۰:۴۰؛ ظهور مطلق مقدم باشد بر گسستن ۱.۱۴۴:۲۵؛ عالی در سافل ضلی است ۱.۱۴۲:۵۸؛ عبادت ۱.۲۲:۵۳؛ عبودیت ۱.۲۳۲:۳۳؛ عروج و مراتب نزول تفصیلا چون بعدم صرف نزول فرماید. ۱.۲۳۲:۳۳؛ عشره ۲.۴۲:۱۱۱؛ عشره به سیر آفاقی تعلق داشت ۲.۴۲:۱۰۹؛ عشره به قطع اکثر مشایخ بهمین طریق بمقاصد خود رسیده اند ۱.۲۰۰:۸۹؛ عشره مقامات فنا و از تفصیل تجلیات آسمائی و صفات بی خبر است ۱.۳۸:۱۰۲؛ علم و معرفت مقام صحو او را بتجلی ذاتی که میرا است ۱.۲۳۳:۳۳؛ علوم و معارف جداست ۱.۱۶۰:۴۰؛ علوم و معارف دیگر است در هر مقام ۱.۳۲:۸۸؛ فرق ۱.۱۶:۳۶؛ فرق بعد الجمع ۱.۲۸۵:۴۵؛ فنا ۲.۴۶:۱۲۶؛ فنا فی الله و البقاء ۱.۱۲:۲۴؛ فنا که اول قدم ولایت است و محمل الهامات و تجلیات شود ۲.۴۴:۴۵؛ فنا و این فقیر سالها در این مقام بوده است ۲.۹۳:۹۸؛ فوق جمیع مقامات ۱.۹:۱۸؛ قاب قوسین ۲.۲۱:۵۴؛ قاب قوسین از حجب ظلمانی نه بر آمدن ۳.۱۲۲:۱۳۴؛ قربت ۱.۱۸:۳۹؛ قوسین متعلق بظهور اصلی است ۲.۹۱:۸۸؛ کمال ۱.۱۵۲:۲۹؛ متوقف ۲.۴۲:۱۱۲؛ محبت بمرتبه ملاحظت مناسبت دارد ۲.۶:۲۳؛ محبت فوق مقام خلت است ۲.۴۴:۴۰؛ محبت فوق مقام رضا است ۲.۳۳:۴۱؛ محبوبیت ۱.۱۱:۲۳؛ ۱.۴۱:۵؛ ۱.۲۳۹:۵۱؛ محبوبیت محمدیه بدرجه علیا رسید ۲.۶:۲۲؛ محبوس ۱.۳:۴؛ مخصوص ۱.۳۲:۸۹؛ مرادیت ۱.۱۰:۲۰؛ مشتمل بر نسب و اعتبارات است ۲.۳۳:۴۱؛ مشیخت ۱.۳۲:۹۰؛ معرفت بعد از حصول این حیرت ۱.۲۹۰:۱۰۰؛ ملاحظت ۲.۶:۲۳؛ مناسب ذکر و توجه است ۱.۳۲:۸۹؛ میان اهل سنت و مخالفان ۲.۳۶:۸۱؛ نبی بلند است ۱.۲۰۸:۱۰۱؛ ورع و تقوی ۱.۲۸۶:۵۱؛ وصول ۱.۳۰۱:۱۴۱؛ یاس و عجز تمامتر از زوال شوق ۱.۲۶:۶۹

مقام رضا ۲.۳۳:۴۰؛ ۳.۶:۱۶؛ فوق مقام محبت و حب است ۲.۴:۲۵؛ ۲.۳۳:۴۱؛ که نهایت سلوک و جذبه است ۱.۳۶:۹۸؛ منتهای ولایت کبری است که ولایت انبیا است ۱.۲۶۰:۴۶

مقام عبدیت ۱.۳۰:۸۱؛ ۱.۱۶۰:۴۰؛ جمیع مقامات ولایت است و کشف ایشان موافق کتاب سنت ۱.۱۶۰:۳۹؛ فوق آن مقامی نیست در مقامات ولایت ۱.۲۸۵:۴۳؛ فوق جمیع کمالات ولایت است ۱.۲۳۳:۲۹

مقام نبوت ۱.۱۸:۳۹؛ ۱.۲۴:۶۵؛ ۲.۴۱:۶۴؛ از راه ولایت آمده است
 ۱.۳۰۲:۱۳۵؛ داخل مبلغان شریعت است ۱.۳۸:۲۱؛ فوق مقام
 صدیقیت است ۱.۴۱:۴؛ کمل تابعان انبیا از آن کمالات نصیب است
 ۱.۲۶۰:۴۹؛ محل دعوت است ۲.۴۶:۱۲۹؛ مناسبت بحضرت موسی
 دارند ۱.۲۵۱:۵۳؛ و ولایت آن نبوت شرائع انبیا است ۱.۲۶۰:۹۱؛ بهم
 همان نور است ۱.۴۴:۶۶

مقام ولایت ۱.۱۸:۴۱؛ ابراهیمی ۳.۹۳:۵۱؛ اجزاء قالب از طغیان و سرکشی باز
 مانده اند ۲.۵۰:۱۳۶؛ باعتبار عروج و نزول و ظل مقام نبوت ۲.۴۱:۶۴؛
 در نفی جمع صفات بشریت میکوشد ۱.۳۰۲:۱۳۵؛ رفع اثینیت
 مطلوب است ۱.۳۰۲:۱۳۴؛ مرآة شهود و حضور دانستن ۲.۹۸:۱۱۴؛
 مقام شهادت است ۱.۱۸:۳۸

مقصود (ن.ک. مراد) از سلوک که صور و اشکال غیبی را مشاهده نمایند داخل
 لهو و لعب است ۱.۲۶۶:۱۳۴؛ انسانی اداء وظائف بندگی است
 ۱.۳۰:۸۰؛ حق است ۲.۶۳:۳۵؛ خلقت انسانی مقصود وظائف
 بندگیست ۱.۱۱۰:۱۱۴؛ ذکر فناى ذاکر و ذکر است در مذکور
 ۱.۲۳۵:۴۵؛ سلوک ۱.۳۰:۸۲؛ شریعت اصلی و رائی ۱.۴۳:۹؛
 شریعت حصول معرفت است ۱.۲۴۶:۲۴؛ فی الحقیقت حق است و
 آنهم مغلوب احکام شرعیه است ۳.۳:۱۳-۱۲؛ قطع تعلق اوست
 ۱.۳۰:۸۰؛ معرفت اجمالی تفصیلی شود ۱.۱۸:۳۹؛ و مراد او جز
 اوتعالی چیز دیگر نباشد ۳.۳:۱۲

مقطعات (ن.ک. متشابهات در این فهرست و قرآن در فهرست کتب) از اسرار
 حروف ۲.۵۴:۴؛ قرآنی رموز اسرار شان ۲.۳۹:۹۹؛ قرآنی که در احمد
 اندراج یافته است ۳.۹۳:۵۲؛ که هر حرفی از آن حروف بحرست
 ۱.۲۴۶:۲۶؛ همه رموز و اشارات است به حقایق احوال و دقائق اسرار
 که در میان محب و محبوب کائن است ۳.۱۰۰:۸۱

مکاشفه/مکاشفات (ن.ک. کشف) ۳.۱۱۴:۱۰۶؛ مثالی ۱.۲۳۴:۳۴

مکره ۱.۲۹:۴۶؛ ۱.۱۳۱:۱۰؛ ۲.۴۶:۱۲۸؛ بجماعت ۱.۱۶۸:۵۳

مکشوفات عالم ملک و شهادت ۳.۴۴:۱۰۲

ملامت ۱.۳۱:۸۴-۸۶؛ ۱.۵۴:۲۸؛ ۱.۲۳۵:۳۵؛ ۱.۲۵۱:۵۴؛ ۲.۶۴:۳۹

۲.۹۶:۱۱۰؛ ۲.۹۹:۱۱۸؛ ۲.۹۹:۱۲۱؛ بر صاحب فیوض ۲.۴۴:۶۴؛ چه

گنجایش دارد ۲.۳۶:۴۸؛ مقام ملامت تقیض مقام شیخی ۱.۲۲۴:۱۶

نفرت خلق مناسب حال ملامتیه است ۱.۲۲۴:۱۶؛ و کفار ۱.۱۳۹:۱۹

ملت ابراهیم ۱.۲۶۰:۸۴؛ ۲.۶:۲۲؛ تأیید ۱.۲۰۹:۱۰۶؛ تقویت ۱.۳۳:۹۲

۱.۱۷۱:۵۶؛ ۱.۱۹۳:۸۱؛ مصطفویہ رونق نور سنت ۱.۲۶۰:۹۵؛ ہفتاد
و دو ۱.۲۷:۱۹

ممکنات (ن.ک. حقیقت ممکنات) بآن ظلال ممکنات گشتہ اند ۲.۷۳:۶۶؛ در
خارج بر طبق آن صور علمیہ وجودی پیدا کردہ اند ۱.۲۳۳:۲۸؛ وجود
شان ظلال اسما و صفات است ۳.۷۹:۱۱

منازل بعد از قطع منازل جذبہ و سلوک و طی علوم و معارف ۱.۳۲:۸۹؛ سلوک
۱.۱۱:۲۴؛ سلوک فنا و بقا شبہ بہ فنا و بقا ۱.۲۸۷:۵۷؛ سلوک مقصود
ایمان حقیقی است ۱.۱۶۰:۴۰؛ طریقت و حقیقت ۱.۳۶:۹۸؛ طی
۱.۱۲۷:۷؛ عروج ۱.۱۸:۳۹؛ فنا از منازل کالبرازخ اند ۱.۲۵۷:۶۸؛ قطع
۱.۳۲:۸۹

مناسبت (ن.ک. نسبت) بخلائق ۱.۱۸۱:۶۸؛ بمطلوب ۱.۱۶۹:۵۴؛ تمام
۱.۴:۸؛ حصول رابطہ شیخ بی عمل ۱.۱۸۷:۷۴؛ شدت ارتباط معنوی
اول دلیل ۱.۱۸۹:۷۵

منامات و واقعات (ن.ک. الہام و کشف) اعتماد اعتبار نیست ۱.۱۹۰:۷۷؛
موافق طریق پیر ۱.۲۷۲:۱۹

منتہی/منتہیان (المنتہی) [ن.ک. نہایت] ۱.۲۶:۶۹؛ اتباع ۱.۹:۱۹؛ جزبہ فنا
نمی باشد ۱.۳۸:۱۰۱؛ ۱.۹۹:۹۸؛ حقیقی موافق ظاہر شریعت
۱.۱۳:۲۹؛ در رنگ مبتدیان سبق الف و با اختیار کنند ۲.۲۳:۵۹؛ ذوق
در منتہی مفقود است ۲.۲۳:۱۱۳؛ صاحب تفصیل است و رجوع او بہ
صفات جسمانیہ ۱.۲۹۰:۹۶؛ صاحب علم تفصیل احوال است نہ عدم
علم ۱.۲۶۰:۹۴؛ غیر مرجوع ۱.۲۱۶:۱۲۱؛ غیر مرجوع بعالم مرتبہ
تکمیل و افادہ ندارد ۱.۲۸۷:۵۹؛ مرتفع الحجبت ۱.۹۹:۹۹؛ مقاصد
برسند برابطہ محبت یا بتوجہ صاحب دولت ۱.۲۶۰:۹۳؛ ہو الفانی فی
اللہ و الباقی باللہ ۱.۲۸۵:۴۳

موت/موتی ابدی ۱.۲۰۰:۸۹؛ اشد احتیاج است ۱.۱۵۹:۳۵

موجود/موجودات خارجی ۲.۱:۸؛ ۲.۱۱:۳۳؛ خارجی جل سلطانہ ما و رای
و رای افہام ماست ۳.۵۸:۱۳۴؛ در خارج ہمین تنزیہ صرف است
۳.۷۳:۱۶۴؛ دو موجود کائن نیست ۲.۹۸:۱۱۲؛ سہ مرتبہ دارد مرتبہ
وہم و مرتبہ دوم نفس امر است کہ صفات و افعال واجبی آنجا کائن
است مرتبہ سیوم خارج است ۳.۱۰۰:۶۹؛ نہ داخل موہوم است و نہ
خارج موہوم و نہ اتصال بموہوم دارد ۲.۹۸:۱۱۲

مولود خوانی ۳.۷۲:۱۵۷؛ منع مولود بود کہ عبارت از قصائد و اشعار نعت و
اشعار غیر نعت خواندن است ۱.۲۷۲:۱۹

مهدویت دعوی ۲.۶۴:۵۰

میم حرف که از غوامض اسرار الهی است و حلقه میم طوق عبودیت است
۳.۹۶:۵۸

ن

نبوت (ن.ک. کمالات نبوت) اثبات ۳.۹۱:۴۳؛ از مشکاة انوار نبوت
میاید ۲.۴:۲۰؛ افضل از ولایت است ۱.۲۵۱:۵۶؛ ۱.۳۰۲:۱۴۳؛ خاتم
۲.۱:۴؛ راه ۱.۴۴:۶۶؛ درجه شهادت جمع شود ۳.۱۲۲:۱۳۶؛ رو بخلق
در مدارج نزول ۱.۲۶۰:۸۱؛ رو به خلق ۱.۹۵:۸۷؛ عبارت از قرب الهی
است ۱.۳۰۱:۱۴۰؛ عبارت از محصول هر دو کلمه مقدسه است
۲.۴۱:۶۴؛ فی الحقیقه بالاتر است و کمال صحو و بقاء است ۱.۱۸:۳۹؛
کمالات ۱.۲۴:۶۵؛ محمد ﷺ ۱.۴۶:۱۷؛ مخالف طور عقل است
۱.۲۶۶:۱۲۲؛ منکران ۱.۶۳:۴۲؛ نبی از ولایت او افضل است
۱.۱۰۸:۱۱۲؛ نبی بهتر است از ولایت ۱.۳۰۱:۱۴۲؛ و رسالت درجه
ایست از راه عنصر خاک آمده است که مخصوص به بشر است
۱.۲۶۶:۱۲۳

نبی (ن.ک. محمد ﷺ در فهرست اشخاص و انبیا در فهرست گروهها)
نجات/ناجیه آخر کار ۱.۱۹۳:۸۱؛ ابدی ۱.۵۹:۳۳؛ ۱.۶۳:۴۱؛ از صورت کائن
است ۳.۳۲:۴۹؛ اهل ۱.۴۳:۶۰؛ مدار ۱.۴۶:۶۳؛ نزدیکترین راه از
تکلیفات شرعیه تعجیز و تخریب نفس است ۳.۹:۱۸؛ واحده ۱.۸۰:۷۱
نجس العین ۳.۲۲:۴۸-۴۹

نزول (ن.ک. تنزل و عروج) ۱.۱۱:۲۵؛ ۱.۱۵:۳۳؛ ۱.۹۹:۹۷؛ برای دعوت
است و تکمیل ۳.۴۶:۱۰۸؛ به عالم اسباب فرود میاید ۱.۲۱۶:۱۲۰؛ تا
مقام قلب ۱.۱۶:۳۵؛ حصول مناسبت در میان مرشد و مترشد
۱.۲۱۶:۱۲۱؛ در مقام قلب به حقیقت مقام فوق است که مقام ارشاد
است ۱.۱۶:۳۶؛ نبوت بظاہر و باطن متوجه خلق است ۲.۴۶:۱۲۷؛ و
عروج ۱.۲:۶؛ ولایت ۲.۴۶:۱۲۷؛ یافته ۱.۱۵:۳۲

نساء (ن.ک. زنان در فهرست گروهها)

نسبت/نسبتها (ن.ک. مناسبت) ۱.۳۱:۸۵؛ آفاق و انفس ۱.۱۳:۳۱؛ از حضور
و آگاهی خاص است ۱.۲۲۱:۳؛ اصالت و ظلیت اثبات کرده
۳.۱۲۲:۱۳۴؛ اعطای ۱.۲۲۱:۲؛ امکان و وجوب ۲.۲:۱۲؛ اهلیت
۱.۳۵:۱۳؛ ایشان فوق همه نسبتها آمده ۱.۱۶۸:۵۲؛ این بزرگواران
۱.۲۱:۳۵؛ باطن و محافظت مهم است ۱.۲۱۷:۱۲۲؛ باین شریعت

۱.۷۹:۷۰: بہ حضرت ذات ۱.۲۰۹:۱.۳: بعالم امر ۱.۳۳:۹۵: بوسط اما
 فی الحقیقت آخر باول از وسط نزدیکتر است ۲.۲۳:۶۰: حی
 ۱.۷۶:۶۵: حصول اصلی مطلب است ۱.۳۰:۷۹: حضور ۲.۳۵:۷۲:
 حضور ذاتی ۱.۲۱:۳۸: خاصہ ۱.۳۲:۸۸: دیگران ۱.۲۷:۷۳: ذاتیہ
 ۱.۱۲۵:۴: رابطہ ۲.۲۳:۶۱: ۲.۳۰:۶۷: روحی ۳.۸۱:۲۰: ظاہر از توجہ
 باطن کہ باحدیت صرف بود ۱.۲۷:۱۲: فردیت را تمام رو بہ حق
 است ۱.۲۹۰:۱۰۴: فقراء ۱.۷۲:۵۲: فوق ہمہ نسبتہا ۱.۶:۱۱:
 ۱.۲۹۰:۱۰۰: قرب بیچون بذات بیچون ۲.۱۱:۳۶: قرب شہود و حلاوت
 و وجدان در حق نفس خود او را مفقود است ۱.۲۲۱:۷: کافہ انام
 ۲.۵۵:۱۳: کفر یا فسق ۲.۶۷:۴۷: ما فوق حضور و آگاہی مراد داشته اند
 ۲.۴۲:۱۰۸: ما فوق ہمہ نسبتہا است ۱.۲۲۱:۳: جہول کیفیت
 بحضرت اجمال پیدا کردند ۱.۳۰۰:۱۳۹: محبت و ارادت و اخلاص
 باکابر سلسلہ علیہ نقشبندیہ ۲.۶۲:۳۳: محبوبی و نسبت محبی
 ۳.۹۵:۵۵: محبت ۲.۶:۲۳: معاملات باطنیہ ۲.۶:۲۳: معیت
 ۱.۲۹۰:۹۳: مقام نبوت بمقام ولایت ہمچون نسبت غیر منتهی است
 ۱.۲۶۰:۸۰: ولایت بہ شہادت است ۱.۱۸:۳۸:

۱.۳۱۲:۱۶۴: ۲.۵۵:۱۳: ۳.۸۸:۳۳: انتساخ ۱.۲۶۶:۱۰۸: در این
 شریعت مجاز نیست ۲.۵۵:۱۳:

نسخ

ما سوای گام اول این طریق است ۲.۴۹:۱۳۳:

نسیان

نفس

(ن.ک. تزکیہ نفس) ۱.۲۳:۶۳-۶۳: اخفی ۱.۲۱۲:۱۱۵: اطمینان
 ۱.۱۳۵:۱۴: اطمینان بدرجہ ولایت مربوط است ۲.۵۴:۵: اطمینان بعد
 از حصول کمالات ولایت خاصہ ۲.۵۴:۷: امر وحدت است در خارج
 ۳.۱۰۹:۸۹: اپری ۲.۴۳:۱۱۹-۱۱۸: ۳.۱۰۰:۷۰: باطمینان و حصول
 رضا ۱.۲۵۳:۶۲: باطمینان و حصول مقام رضا کہ نہایت مقامات سلوک
 است ۱.۲۵۷:۶۸: بمقام قلب بخلافت است ۱.۱۷۵:۶۲: تخلص از
 نفس ۱.۱۵:۳۳: تربیت ۱.۵۲:۲۳: تزکیہ ۱.۳۶:۱۸: ۱.۲۶۰:۸۱: تعلق
 است بہ قلب صنوبری و متعلق روح است ۱.۲۲:۵۴: تعلق بدن
 ۲.۵۸:۲۵: تقویت و تخریب ۱.۵۲:۲۵: حجاب راہ این کس نفس این
 کس است ۳.۳۳:۸۴: خروج ۱.۱۵:۳۳: خروج نفس بعد از اطمینان از
 غلبات انوار روح ۱.۱۵:۳۳: خود فانی حالش بہ نسبت حق سبحانہ
 مماثل است ۱.۲۶:۶۸: در فقر نا مرادی ۱.۵۲:۲۵: در مقام اطمینان
 اسلام حقیقی میسر شد ۲.۵۰:۱۳۶: دفع ایلام از نفس ۱.۲۴:۶۵: رفع
 ہوا ی نفس مربوط باتیان احکام شرعیہ ۱.۲۲۱:۹: زائل ۱.۵۹:۳۶:

شیطان ۵۶-۵۷:۴۳:۱؛ صفات ۴:۴۱:۱؛ صفای ۱۱۹:۲۶۶:۱؛ عمده وجود انسان است ۱۳۴:۵۰:۲؛ مخالفت ۵۲:۲۸۶:۱؛ مرادات ۲۵:۵۲:۱؛ مطمئن ۱۰۲:۱۰۲:۱؛ ۴۰:۱۶۱:۱؛ ۶:۵۴:۲؛ مطمئن بعد از حصول شرح صدر که از لوازم کمالات ولایت کبری است ۹۰:۲۶۰:۱؛ مقصود از سیر و سلوک و جذب و تصفیه و تطهیر نفس است ۱۱۰:۴۲:۲؛ ناطقه ۹۴:۳۳:۱؛ ۱۳۶:۶۰:۳؛ ۱۴۶:۶۵:۳؛ ناطقه حیوانات ندارند ۱۳۶:۵۰:۲؛ ناطقه که مشار الیه انسان است ۱۳۹:۶۲:۳؛ ناطقه و قلب و روح و سر و خفی و اخفی ۲۰:۱۱:۳؛ و شیطان دو دشمن قوی اند ۳۲:۶۱:۲؛ وجود نفس امری از وجود وهمی اقوی و اثبت است ۴۰:۱۰۰:۳؛ هر چند تزکیه مطمئن گذشته است ۴:۴۱:۱

نفس اماره ۹۴:۳۳:۱؛ ۱۷:۴۶:۱؛ ۲۵:۵۲:۱؛ ۸۸:۹۶:۱؛ ۸:۲۲۱:۱؛ ۱۱۶:۲۶۶:۱؛ ۱۱۸:۲۶۶:۱؛ ۸۸:۲۸۹:۱؛ ۶۹:۲۷:۳؛ ۱۱۶-۱۱۷:۵۱:۳؛ ۴۲:۹۱:۳؛ ۴۴:۹۱:۳؛ از امارگی به اطمینان میگراید ۱۲۶:۴۶:۲؛ انسانی مجبول است بر حب جاه ۲۴:۵۲:۱؛ در صحبت خیر البشر ^{علیه السلام} پاک و مزکی شده بودند ۳۸:۱۷:۳؛ رقیقه ۱۷۰:۳۱۳:۱؛ که اول بدترین خلایق بوده ۹۰:۲۶۰:۱؛ وجدان از نفس ۱۸:۴۶:۱؛ هر فردی از انسان بلفظ انا اشارت باو میکند ۱۳۶:۶۰:۳

نفل/نوافل ۱۷:۱۳۷:۱؛ ۴۳:۲۸۸:۱؛ ادا اگرچه حج باشد ۲:۱۲۳:۱؛ بجماعت ۵۳:۱۶۸:۱؛ بجماعت میگذارند مطلقا مکروه است ۴۳:۲۸۸:۱؛ دیگران نیز فرایض ایشان باشند ۱۷:۵۵:۲؛ طریق نفل ۷۶:۲۹:۱؛ قرب ظلی از ظلال می بخشند ۸۸:۲۶۰:۱

نقی (ن.ک. ذکر نفی و اثبات) الهه آفاقی و انفسی در تزکیه نفس ۲۵:۵۲:۱؛ خاص ۱۰۰:۳۸:۱؛ در اثبات است ۱۲۶:۴۶:۲؛ صفات ۱۱۰:۲۶۶:۱؛ عام ۱۰۰:۳۸:۱؛ و اثبات ۱۷۲-۱۷۳:۳۱۳:۱؛ ۲۷:۲۹:۲؛ ۲۹:۵۹:۲؛ وجود اصلی از ظل ۱۰:۱:۲؛ وجود صفات زائده که خلاف اهل سنت و جماعت است ۱۶۰:۳۱۰:۱؛ وجود صفات کامله از واجب تعالی نمایند ۵۴:۶۷:۲

نقطه (ن.ک. مرکز) اجمال ۹۰:۲۶۰:۱؛ اسلام بعد ازین نزول ظلمانی عروج بان واقع شود ۱۱۰:۴۶:۳؛ اقرب بمحیط نیست ۹۰:۲۶۰:۱؛ جواله ۱۳۲-۱۳۳:۵۸:۳؛ ۱۵۱:۶۸:۳؛ جواله و صورتش همان دایره است که ثبوت و ثبات پیدا کرده است ۱۵۴:۷۱:۳؛ مرکز دایره اصل که دایره مقامات انبیاست ۱۰۹-۱۱۰:۴۶:۳؛ مرکز دایره عدم و این مقام مقام کفر است ۱۰۹:۴۶:۳؛ موجود است از دایره موهومه آنجا ناسی و

نشانی نیست درین صورت نمیتوان گفت کہ نقطہ داخل دائرہ است
۲.۹۸:۱۱۳

نماز

(صلوٰۃ/صلوات) ۱.۳۷:۹۹؛ ۱.۵۲:۲۵؛ ۱.۳۱۲:۱۶۳؛ ۱.۳۱۲:۱۰۵؛ ۲.۹۶:۱۰۵؛ احیا
این عمل از اہم مسہام اسلام است ۲.۶۹:۶۰؛ اداء ۱.۱۳۶:۱۶؛ اداء کہ
نہایت مراتب قرب است و معراج مومن است ۲.۴۶:۱۲۷؛ اذان
۱.۳۰۲:۱۳۸؛ ارکان ۱.۲۶۶:۱۳۲؛ ارکان تعدیل در نماز کہ نزد اکثر
علمای حنفیہ واجب است ۲.۸۷:۸۶؛ اوقات ۱.۷۳:۵۵؛ با جماعت
۲.۶۷:۵۱؛ ۲.۶۹:۵۸؛ ۲.۶۹:۶۰؛ بامداد ۱.۷۹:۷۰؛ بر سکون و وقار
است ۱.۳۱۲:۱۶۵؛ بطول ۳.۱۱:۲۱؛ بہ جمیعت و جماعت ۲.۳۱:۶۸؛
بہترین عبادات است بعد ایمان باللہ و برسول ﷺ ۳.۱۷:۳۹؛ پنج وقت
بجماعت التزام نماید ۲.۳۸:۱۳۲؛ پنجگانہ ۱.۳۷:۹۹؛ تسویۃ صفوف از
اقامت ۲.۵۴:۸؛ تہجد ۲.۳۱:۶۸؛ ۳.۱۷:۳۹؛ تفصیل ۱.۲۶۶:۱۳۳؛
تہجد از ضروریات طریق است ۲.۶۹:۶۱؛ جماعت ۱.۵۲:۲۵؛
۱.۷۳:۵۸؛ ۱.۹۶:۸۸؛ ۱.۱۸۹:۷۵؛ ۱.۲۶۰:۸۸؛ ۱.۲۸۸:۷۷؛ جنازہ
۱.۲۶۶:۱۲۶؛ ۱.۲۶۶:۱۳۶؛ ۳.۱۲۲:۱۳۶؛ چاشت ۳.۱۷:۴۰؛ حقیقت با حضور قلب
۱.۳۰۵:۱۵۱؛ خفتن ۱.۷۹:۷۵-۷۶؛ در روز قیامت ابتدای محاسبہ
۲.۶۷:۵۱؛ رفع یدین ۱.۴۱۲:۱۶۶؛ صبح ۱.۲۷۲:۱۳؛ صد بار تسبیح و
تحمید و تکبیر و تہلیل بعد از نماز فرض ۱.۳۰۲:۱۵۰؛ صورت حقیقت
ندارد ۱.۸۵:۷۹؛ عیدین از ضروریات اسلام است ۱.۲۶۵:۱۰۲؛
طہارت ۱.۱۰۲:۱۰۲؛ غسل ۳.۱۲۲:۱۳۶؛ فارق اسلام و کفر
۱.۲۶۰:۸۹؛ قناعت بہ تنہائی کفایت کنند ۱.۲۶۰:۸۸؛ قومہ و جنسہ
را نیز باطمینان باید ادا کرد ۳.۴۱:۹۵؛ مجمل ۱.۲۲:۵۴؛ مخصوص
بآخرت است و این دولت مخصوص باین است ۱.۲۶۱:۹۶؛ مراد
از نجاست خبث باطن باشد ۳.۲۲:۴۸؛ مطمئنہ ۱.۹:۱۹؛ معراج مومن
است ۱.۲۶۳:۱۰۰؛ ۱.۲۶۶:۱۳۳؛ ۱.۳۰۲:۱۵۰؛ ۲.۲۰:۴۸؛
۳.۱۲۱:۱۲۳؛ مقام تلاوت در نماز است ۱.۳۲:۸۹؛ مماثل صلوات کہ
سید البشر و حضرت خلیل است ۱.۳۱۱:۱۶۲؛ منافق و مسلم
۲.۵۳:۶؛ منتهی ۱.۳۰۵:۱۵۲؛ منتهی برای تحصیل آن کیفیت
۱.۲۸۵:۳۰؛ نافلہ ۱.۴۵:۱۵؛ نجاست ۳.۲۲:۵۰؛ نوافل مناسب حال
منتهی است ۱.۲۳۲:۴۲؛ نہایت قرب در دنیا ۱.۱۳۷:۱۷؛ وحدت
۱.۲۹:۷۶؛ وتر تا اخیر ۱.۲۹:۷۶؛ ہفتدہ رکعت ۱.۱۹۱:۷۸

نور/انوار از زمین مقدسہ بیت اللہ برین درویش ظاہر ساختہ ۲.۲۲:۵۵؛ بمطالعہ
مشہود و تفصیل او بر شعور سابق باقی است ۱.۲۲:۵۴؛ بی صفتی و
بی کیفی است ۲.۲۲:۵۵؛ در آسمانها و زمین بتوسط ظلال بودہ است

۱.۲۳۳:۳۰: ذات حق گفتن افتراء محض است و الحاد صرف
 ۱.۲۴۲:۱۳: سیاه ۹۱: ۱.۲۹۰: صفت ۲۵: ۱.۱۱: فراست نبوت بدولت
 متابعت انبیا ۴: ۳.۴۶: لا مکانی روح است ۵۳: ۱.۲۲: متلبس باسما و
 صفاتست ۳۲: ۲.۱۱:

نهایت (ن.ک. منتهی) از طریق و از طرق دیگر اقل قلیل اند ۵: ۱.۲۲۱:
 نهایت ۴۷: ۱.۶۶: انبیا نیز حق است و نهایت اینان با نهایت این
 بزرگواران متحد نیست ۱۱۵: ۲.۴۳: این طریقه علیه وراء در وراء نهایت
 سائر طرق ۱۱۵: ۲.۴۳: بدایت زیرا که از ابتدا توجه ایشان باحدیت
 صرف است و از اسم و صفت جز ذات نمی خواهند ۱۱: ۱.۲۴۲: در
 بدایت مندرج است ۳۸: ۱.۲۱: ۴۷: ۱.۶۶: در ذات تعالی ۱۰۱: ۱.۳۸:
 عروج ۸۳: ۱.۳۱:

نیت/نیات ۵۶: ۱.۱۴۱: تجدید ۵۹: ۱.۴۳: تصحیح ۱۰۲: ۱.۲۶۳: ۶۰: ۲.۶۹:
 ۱۲۸: ۳.۵۵: تصحیح بذکر الهی ۱۰۱: ۲.۴۲: جمعیت ۵۶: ۱.۴۳:
 حقیقت ۵: ۱.۴۱: در محتمل در کار است ۳۶: ۱.۵۹: قلبی در نماز
 ۴۳: ۱.۱۸۶: و خلوص ۴۴: ۱.۶۴: وظایف بندگی ۶۴: ۱.۴۶:

و

واحدیت ۹۱: ۱.۲۰۰:

واقعات به پیر خود اظهار مینماید ۴۹: ۱.۱۹۲: خیال حکم میکند و خطا واقع
 میشود ۱۲۵: ۱.۲۱۴:

وجد/وجدان (ن.ک. تواجد) اجتناب ۵۲: ۱.۱۶۸: ذوق ۵۲: ۱.۲۵۰: و رقص و
 رقاصی همه در مقامات ظلال است ۱۳۳: ۱.۳۰۲:

وجوب اسما و صفات الهی است ۶۰: ۱.۱۴۳: حقیقت ۸۶: ۱.۹۵: صورت
 ۸۶: ۱.۹۵: و امکان اشتراك لفظی است نه معنوی ۱۳۸: ۳.۱۲۲:

وجود اسباب ۱۱۴: ۱.۲۶۶: اصلی ۹: ۲.۱: اصلی اثبات نمیکردند و بوجود ظلی
 اکتفا می نمودند ۱۰: ۲.۱: این مرتبه ظل وجود آن مرتبه است
 ۱۵۰: ۳.۶۴: این وجود ظل آن وجود باشد ۶۶: ۳.۲۶: باری
 تعالی ۱۴: ۱.۳۶: بشریة ۸۰: ۱.۳۰: بطریق ظلیت منعکس گشته است
 ۶۰: ۳.۹۸: بممکن قائم است تا بطریق حقیقت موجود شود
 ۱۶: ۱.۲۴۲: تصویری ظلی ۱۴: ۲.۳: خارجی (موجود فی الخارج)
 ۱۱۱: ۱.۲۶۶: ۱۰: ۲.۱: ۱۸: ۲.۳: ۱۱۳-۱۱۵: ۲.۹۸: خارجی پیدا کند
 ۱۳۳: ۳.۶۳: ذاکر و ثبوت ذاکر بعد از حصول بقا مذموم نیست
 ۳۵: ۱.۲۳۵: صرف ۹۳: ۳.۱۱۱: ۱۳۴: ۳.۱۲۲: صرف بر وجه اتم در

مرآت عدم ۱.۲۳۴:۳۴؛ صرف حقیقت واجب الوجود است
 ۱.۲۳۴:۳۴؛ ظلی ۲.۳:۱۸؛ ظلی در خارج ۲.۱:۱۰؛ علمی ۱.۲۳۴:۳۵؛
 عین ذات نیست ۳.۸۸:۳۴؛ فنای سری ۱.۱۶۰:۳۸؛ قدرت
 ۱.۲۶۶:۱۱۴؛ کمالات انسان در صورت کمالات مرتبہ وجود
 ۱.۳۱۰:۱۵۹؛ مبدء ہر خیر و کمال است ۲.۹۸:۱۱۶؛ مخصوص
 بحضرت حق است و موجود اوست و غیر او را کہ موجود گویند و
 ارتباطی ہر چند مجہول کیفیہ بود ۲.۹۸:۱۱۵؛ ممکن کہ نسبت
 بوجود واجب حکم لاشی دارد ۲.۴۴:۱۱۸؛ اگر وجود ممکن است
 ناشی از وجود واجب است ۳.۸۹:۳۷؛ نیز مرآت عدم است
 ۲.۹۸:۱۱۷؛ و عدم ۳.۷۴:۱۶۵؛ واجب الوجود ۳.۱۴:۲۴؛ واجب
 تشکیک ۲.۱:۵؛ وجوب و وجود ہر دو از اعتبارات است ۳.۱۲۲:۱۲۹؛
 ہر چند شیخ در این مسلہ نیز طرز خاص دارد ۱.۲۶۶:۱۱۳؛ ہر مرتبہ
 وجود علحدہ دارد یک موجود ہم در خارج و ہم در وہم کہ آنجایی رو
 پوش دائرہ است ۳.۷۱:۱۵۴؛ ہر وجودیکہ عدم در طرف او افتد از مظان
 امکان است ۳.۶۴:۱۴۲

وحدت ۱.۳۱:۳؛ اجاطہ و قرب و معیت ذاتیہ ۱.۳۱:۸۷؛ انکار
 ۱.۳۱:۸۳؛ بعدم ۱.۴۶:۱۷؛ تعین اول است و فوق مرتبہ واحدیت
 ۱.۲۰۰:۹۱؛ در کثرت ۱.۲۹۱:۱۰۸؛ شہود در کثرت و احدیت
 در کثرت ۱.۳۱:۸۷؛ ماوراء ۱.۱۱:۲۶؛ مرتبہ وحدت و استہلاک تعینات
 علمی و عینی است ۱.۲۰۰:۹۱؛ واجب الوجود ۱.۲۷۲:۶؛ ۱.۲۷۲:۶

وحدت وجود ۱.۸:۱۵؛ ۱.۳۱:۸۴؛ ۱.۱۶۰:۴۰؛ ۱.۲۸۷:۶۶؛ بکثرت تنعیم و
 تعذیب اخروی تعلق دارد ۲.۴۴:۱۲۱؛ در خارج یک موجود است
 ۱.۱۶۰:۳۷؛ عین حق ۲.۴۴:۱۱۶؛ قبول از کشف نہ از روی
 تقلید ۱.۳۱:۸۷؛ مندرج است ۱.۱۱:۲۷

وحی ۱.۳۰:۸۲؛ ۱.۶۳:۳۱؛ ۱.۸۰:۷۳؛ ۱.۱۲۰:۱۲۳؛ ۲.۳۶:۸۴؛ ۲.۳۶:۹۳؛
 ۲.۹۶:۱۰۴/۱۰۲-۱۰۶؛ بتوسط ملک است ۱.۳۱:۳؛
 بطریق استنباط مجتہدان حاصل گشتہ ۲.۵۵:۱۱؛ قطعی ثابت شدہ
 است ۱.۲۱۷:۱۲۵؛ معارف الاولیا ۲.۴:۲۰؛ منقطع گشتہ است
 ۲.۳۶:۸۸؛ نزول ۲.۳۶:۸۷؛ وراء علوم العلما ۲.۴:۲۰

وراء الوراہ (ن.ک. اللہ)

ورع (ن.ک. انابت) ۱.۷۶:۶۳؛ ۲.۸۱:۸۱؛ ۳.۹:۱۸؛ ۳.۴۱:۹۸؛ اجتناب از
 فضول مباحات ۱.۲۸۶:۵۲؛ عشرہ اشیاء ۲.۶۶:۳۹؛ قطعی
 ۱.۷۳:۴۲؛ کمال حصول ۱.۷۶:۶۳

وصل / اوصول الی الله را بر وجه اتم و اکمل رعایت این آداب لازم خواهد بود
 ۱۱۳: ۱۲۹۲: ۱: بآن حقیقت از قبیل الحاق خادم است بمخدوم و وصول
 طفیلی است ۱۳۲: ۱۲۲: ۳: بآن ولایت نیز مربوط باعمال شریعت است
 ۱۳۳: ۲۵۰: ۲: باصل در مرتبه نبوت ۱۲۲: ۱۳۰۲: ۱: باصل ولایت ایشان
 ولایت انبیاست ۲۸: ۲۷۶: ۱: بحقیقت متابعت صاحب شریعت بی
 توسط فنا و بقا و بی توسل سلوک و جذب از احوال و مواجید و از تجلیات
 و ظهورات هیچ در میان نباشد ۴: ۵۴: ۲: بذات نیز در رنگ تجلی ذات بر
 دو قسم است باعتبار نظر است و باعتبار قدم ۳۰: ۸۸: ۳: بقا اثینیت
 مناسب مقام ولایت ۱۲۲: ۱۳۰۲: ۱: در کمال رفع اثینیت ۱۲۲: ۱۳۰۲: ۱:
 در مقام بقا بالله حاصل است که بعد از فنا در نسیان جمیع ما سوی
 ۸۰: ۳۳۲: ۳: دیگران اگرچه باصالت باشد وصل عریانی نیست
 ۱۲۸: ۱۲۹۳: ۱: شریعت مستلزم وصول است ۶۶: ۷۷: ۱: ظل باظل
 ۱۲۱: ۱۲۱: ۳: طالب ۵۴: ۱۶۹: ۱: عریان ۱۲۵: ۱۲۹۳: ۱: ۱۲۸: ۱۲۹۳: ۱:
 عریان مخصوص بولایت محمدیست ۱۲۷: ۱۲۹۳: ۱: عریان واصل نه
 وصول بحضرت ذات ۴: ۲۲۱: ۱: علامت بنهایت مطلب تبری از این
 علوم است ۵۷: ۲۸۷: ۱: مطلب منوط بریاضات شاقه است
 ۱۳۶: ۱۳۰۲: ۱: مطلوب احدی را بی توسط محمد صلی الله علیه و آله محال باشد
 ۱۲۷: ۱۲۲: ۳

وصیت ۱۱۸: ۲۱۵: ۱

وضو (ن.ك. نماز) ۷۵-۷۶: ۲۹: ۱: ۱۳۲: ۲۶۶: ۱

وقوف عددی ۱۰۲: ۲۹۰: ۱

ولایت (الولاية) (ن.ك. کمالات ولایت) ابراهیمی ۲۷: ۸۸: ۳: احمد سرپندی هر
 چند مربائی ولایت محمدی و ولایت موسوی است ۵۵: ۹۵: ۳: ارکان
 ۱۰۸: ۱۰۷: ۱: از تنگی سینه رو به خلق نمی تواند آورد ۱۱۳: ۱۰۸: ۱: از
 ظلمات ظلال پاک سازد ۹۷: ۳۷: ۲: اسرافیلی همین تعین وجودی دارد
 ۱۰۱: ۱۱۳: ۳: اسم ۵۲: ۲۲: ۱: اصل عبارت از قرب الهی است
 ۶۷: ۲۵۶: ۱: اصلی ۱۳: ۲۳: ۲: اصلی که ولایت کبری است ۱۲: ۲۳: ۲:
 افضل از نبوت گمان نکند ۶۴: ۷۱: ۲: افضل از نبوت گویند
 ۱۱۲: ۱۰۸: ۱: ۱۲۷: ۲۶: ۲: افضل من النبوة فکری از ارباب سکر است
 ۵۶: ۲۵۱: ۱: القصور از نقص متابعت ۶۷: ۷۷: ۱: اول ۳۶: ۲۱: ۱: اول
 الخاصه ۳۱: ۵۸: ۱: اهل ولایت از کمالات ولایت پوست بدست آورده
 اند ۱۳۲: ۱۳۰۱: ۱: ایشان ظلی آمد و قرب ایشان صفاتی بخلاف ولایت
 علماء راسخین که اصیل است ۲۸: ۲۷۶: ۱: بافاق و انفس ولایت ظلی

است ۲.۳:۱۳؛ بر قدم ہر نبی ۱.۲۱:۴۶؛ بظاہر متوجہ بخلق است و
 بباطن باحق است ۲.۴۶:۱۲۷؛ بواسطہ انتساب بحضرت صدیق
 ۱.۲۵۱:۵۶؛ بیرون جذبہ و سلوک و آفاق و انفس قدمگاہی نیست
 ۲.۴۲:۱۰۸؛ ثانی نبوت است ۱.۲۲:۵۵؛ جزو نبوت ۱.۹۵:۸۷؛ جمع
 انبیا ۱.۷۷:۶۶؛ جمع ولایات ظلال کمالات مقام نبوت اند ۱.۲۶۰:۸۰؛
 حضرت خلیل ۳.۱۱۴:۱۰۱؛ خاتم ۲.۱:۷؛ خلت ۳.۸۸:۳۲؛ ۳.۹۳:۵۳؛
 خلت مرکز دائرہ است ۳.۹۳:۵۲؛ خلت مناسبت ۳.۹۳:۵۱؛ خلیلی
 منشاء آن خلت است در میان ولایت محمدی و در میان حضرت ذات
 ۳.۹۳:۳۸؛ دائرہ ۱.۳۱:۸۶؛ در ظلی از ظلال ۱.۱۷۲:۵۸؛ در مقام ولایت
 تصرفات و ظہور کرامات است ۱.۲۵۶:۶۷؛ در ولایت گرفتاری بظلال
 است ۱.۳۰۶:۱۵۵؛ در ہیبت بکلیت رو بخلق نیست بلکہ باطنش
 بحق است ۱.۲۶۰:۸۱؛ درجات ۱.۲۱:۴۶-۴۵؛ ۱.۷۷:۶۷؛ رو بہ حق
 ۱.۹۵:۸۷؛ سحرۃ فرعون ۱.۳۱۱:۱۶۲؛ سہ گانہ است ۱.۱۸:۳۷؛ سہ
 گانہ کہ ولایت صغری و ولایت کبری و ولایت علیا است
 ۱.۲۶۰:۹۲؛ سیر در مدارج ولایت ۱.۲۲۱:۷؛ صاحب ولایت مقامات
 عروج را تمام ناکردہ ۱.۲۶۵:۸۱؛ صادق ۲.۴۶:۱۲۶؛ ۲.۵۰:۱۳۵؛
 صغری کہ ولایت اولیا است ۱.۲۶۰:۷۵؛ ۱.۲۳-۱۳؛ ۲.۳:۱۳؛ ظلی است
 کہ بولایت صغری معبر است و ولایت اولیا است ۱.۳۰۲:۱۳۵؛ ظلی
 کہ ولایت صغری است ۲.۳:۱۳؛ عامہ مطلق ولایت است
 ۱.۱۳۵:۱۳؛ عبارت از قرب الہی است ۱.۳۰۲:۱۳۳؛ ۲.۹۲:۸۹؛ عبارت
 است از فنا و بقا ۱.۱۳۵:۱۳؛ ۱.۲۱۵:۱۱۹؛ ۱.۳۰۱:۱۳۲؛ علیا کہ
 ولایت مخصوص ملاء اعلیٰ است ۱.۲۶۰:۷۷؛ ۱.۲۶۰:۷۹؛ عیسوی
 ۱.۲۵۱:۵۲؛ فنا در ولایت خاصہ اتم است ۱.۱۳۵:۱۳؛ فوق عبدیت
 مقامی نیست ۱.۳۰:۸۱؛ قلب ۲.۲۱:۴۹؛ کمالات ۱.۲۰۸:۱۰۱؛ مرتبہ
 ۱.۱۳۷:۲۵؛ مقام عبدیت است ۱.۳۰:۸۱؛ ملاء اعلیٰ ہرچند از حجب
 اسما و صفات بلند رفتہ است لیکن از حجب شیون و اعتبارات ذاتیہ
 چارہ ندارد ۱.۳۰۲:۱۳۳؛ ملک افضل است از مناسبت بحضرت ابراہیم
 ۱.۲۵۱:۵۳؛ و شریعت و تابعت نبی ﷺ ۱.۱۰۷:۱۱۰؛ و رای سطور نظر
 عقل است ۱.۱۹۸:۸۸

ولایت احمدی ۳.۹۶:۵۸؛ ناشی از محبوبیت صرف کہ شائبہ محبت ندارد
 ۳.۹۶:۵۷

ولایت انبیا از ظل گذشتہ است مطلوب نفی متعلقات سؤ صفات بشریت است
 ۱.۳۰۲:۱۳۵؛ نسبت مجہول کیفیت ۱.۲۶۰:۹۲؛ نشان اقربیت
 است ۱.۲۶۰:۹۲؛ و ملائکہ ۱.۲۶۰:۷۹؛ ہر چند از طلیت برآمدہ

است ۱۳۳:۱۳۰۲

ولایت خاصه ۶۵:۱۲۳:۱۳۶:۲۰۵۰:۳۸:۳۸۹:۳۰۳:۱۰۳:۳؛ اخلاصی که به
تمحل و تکلف محتاج است ۳۶:۱۵۹:۱؛ خاصه مبحث است
۱۱۹:۱۲۱۶:۱؛ محمدیه ۶۶-۶۷:۱۴۴:۱؛ ۱۳۵:۱۲؛ ۱۱۴:۱۲۱۲:۱؛
۶۳:۱۲۸۴:۱۹:۲۰۵۴:۱؛ محمدیه فنا و بقا ۸۶:۱۹۶:۱؛ محمدیه فوق جمیع
ولایات انبیا ست ۱۱۸:۱۲۹۳:۱؛ موسوی ۱۱۴:۱۲۱۲:۱؛ ولایت
محمدیست ۱۳:۱۳۵:۱

ولایت کبری تخت صدر فی الحقیقت فوق جمیع مقامات عروج مرتبه ولایت
کبری است ۹۰:۲۶۰:۱؛ که ولایت انبیا است ۱۳:۲۰۳

ولایت محمدی (ن.ک. ولایت خاصه/محمدیه) ۳۵:۲۱:۱؛ ۳۹:۲۱:۱؛
۹:۲۴۲:۱؛ ۱۱۹:۱۲۹۳:۱؛ ۱۴۱:۱۳۱۳:۱؛ ۲۲:۲۶:۲؛ ۵۱-۵۲:۹۳:۳؛
۵۵:۳۰۹۵:۳؛ ۵۸:۳۰۹۶:۳؛ از مقام محبوبیت اوست ۵۷:۳۰۹۶:۳؛ از ولایت
موسوی بهم اسبق آمد و اقرب ۳۹:۳۰۹۳:۳؛ غلبه محبت ۲۳:۲۶:۲؛ که
منشاء محبت است و مرکز ولایت خلیلی است ۳۸:۳۰۹۳:۳؛ نقطه
مرکز دائره ولایت خلیلی است ۵۱:۳۰۹۳:۳

ولایت موسوی ۳۶:۲۳۶:۱؛ ۱۵۳:۳۰۶:۱؛ ۱۶۲:۳۱۱:۱؛ ۱۴۱:۳۱۳:۱؛
۲۳:۲۶:۲؛ ۳۹:۳۰۹۳:۳؛ ۵۲:۳۰۹۳:۳؛ جانب یمین ولایت محمدی واقع شده
است ۵۴:۲۵۱:۱؛ که بالاصالت ناشی از محبت صرف است
۳۰۹۵:۵۵

ولایت نبی ۱۲۳:۲۶۶:۱؛ افضل است ۶۶:۱۴۴:۱؛ ۸۷:۹۵:۱؛ افضل است از
نبوت او ۱۳۹:۲۶۸:۱؛ که از مقام قلب ناشی شده افضل است از
ولایت ولی که از مقام خفی ناشی گشته است ۸۵:۲۶۰:۱
ولی (ن.ک. اولیا در فهرست گروها)

وهم تمیز در میان صورت و حقیقت هر چند در وهم است ۱۵۴:۳۰۷:۱؛ متوهم
در میان آئینه و در میان صورتی که در آن آئینه است ۱۴۰:۳۰۷:۱

۵

هر ذره از ذرات موجودات چه عرض و چه جوهر و چه آفاق و چه انفس او را دروازه
غیب الغیب ۹۲:۱۱۰:۳

هزار سال آخرت این امت از بدایت الف ثانی است از ارتحال آن سرور علیه السلام
۹۸:۲۶۱:۱؛ اکمل علوم بعد از هزار سال ۳۳:۲۳۴:۱؛ باجابت مقرون
گشت و مسئول مستجاب شد آن سرور علیه السلام را ۵۳:۳۰۹۳:۳؛ بعد از مضمی
هزار سال آن تفصیل ایشان را نیز میسر شده ۸۵:۲۶۰:۱؛ بعد از این

نقطہ مرکز دائرہ ثانی کہ حقیقت محمدی بآن مربوط است ۳.۹۲:۵۲؛
دقائق کمالات مبداء را بیان نمایم ۳.۱۰۰:۸۰؛ ظلمات کفر و بدعت
مستولی گشته است و نور اسلام و سنت نقصان پیدا کرده
۳.۹۶:۵۹؛ کمال کہ بعد از ہزار سال بوجود آمدہ است ۱.۲۶۱:۹۷؛
محمد احمد گشت و ولایت محمدی بولایت احمدی انتقال فرمود
۳.۹۶:۵۸

ہوش در دم ۱.۲۹۵:۱۳۰

ہیئت وحدانی ۲.۲۱:۵۰؛ ۲.۲۱:۵۳؛ ۲.۴۶:۴۴؛ ۳.۱۱:۲۰؛ ۳.۱۱:۲۱ حقیقی
بود نہ اعتباری ۲.۲۱:۵۴؛ کہ از مجموع عالم خلق و عالم امر ناشی
گشتہ است رئیس ہمہ عنصر خاک است ۱.۲۶۰:۸۰؛ کہ در عالم کبیر
است ۲.۱۱:۳۵؛ و عدم شرکت صفات علی تفاوت الدرجات
۲.۱۱:۳۵؛ و فوق ہمہ اینہا ۲.۱۱:۳۵

ی

یاد داشت ۱.۲۷:۴۳؛ ۱.۱۵۱:۲۷؛ بر این مرتبہ را تجلی ذاتی و شہود ذاتی نیز
می گویند ۱.۲۹۰:۹۷؛ تمام ۱.۲۶:۶۹؛ عبارت از دوام حضور است
۱.۲۸۵:۴۱؛ مادام کہ دوام بی پردگی پیدا نکند نام یاد داشت بر آن
اطلاق نمی شود ۱.۲۹۰:۹۹؛ نہایت مرتبہ کمال است ۱.۶۰:۳۸
یقین (ن.ك. علم اليقين و عين اليقين و حق اليقين) ۱.۱۱:۲۶؛ ۱.۲۰۹:۱۰۸
اتمیت اکملیت مقامات ۱.۱۸۱:۶۷؛ بدون تزکیہ ۱.۴۶:۱۷؛ بر قرب
است ۱.۱۸۱:۶۷؛ بنور ایمانی ۱.۴۴:۱۳؛ بہ قرب نیست ۱.۱۸۱:۶۷؛
تحصیل ۱.۴۶:۱۷؛ ۱.۹۷:۹۰؛ حقیقی ۱.۴۶:۱۸؛ خاص ۳.۱۵:۲۵؛ سہ
درجہ است علم اليقين و عين اليقين و حق اليقين ہمہ داخل علم اليقين
است ۳.۱۰۰:۷۲؛ محتاج بہ دلائل و براہین است ۱.۱۸۱:۶۸

فهرست اشخاص بترتیب نسبت و کنیت

آ

- آدم (حضرت ابو البشر) ۱۲:۱۴۳؛ ۷۶:۱۹۰؛ ۱۰۴:۲۰۹؛ ۱۱۵:۲۱۲؛
 ۳:۱؛ ۲۳-۲۵:۴۰؛ ۶۵:۲۸؛ ۲۲-۲۳:۵۸؛ ۴۰:۴۴؛
 ۱۰۷:۹۶؛ ۳۳:۱۴؛ ۷۹:۱۰۰؛ ۱۳۵:۱۲۲؛ ۱۴۶:۱۲۳؛ بنی
 ۳۲:۱۶۲؛ ۱۶۰:۴۳؛ رب آدم صفة التکوین است که منشاء صدور
 افعال است ۵۳:۲۵۱؛ ۸۳:۲۶۰؛ فرزندان ۱۰:۴۳؛ مسجود
 ملائکه است سجده مر خالق راست ۶۳:۲۵۲؛ وملائکه ۶۵:۲۸
 آگرهیی: جلال الدین (قاضی) ۱۲۰:۲۴۳
 آمدی (سیف الدین ابو الحسن الثعالبی) ۵۷:۲۵۱
 آن حضرت (ن.ک. محمد ﷺ)
 آن سرور (ن.ک. محمد ﷺ)
 ابراهیم (حضرت خلیل الرحمن؛ خلیل الله) ۶۸:۱۸۱؛ ۵۳:۲۵۱؛ ۶۱:۲۵۲؛
 ۴۵:۲۶۰؛ ۸۵:۲۶۰؛ ۱۲۲:۲۶۶؛ ۱۲۳:۲۶۶؛ ۱۶۲:۳۱۱؛
 ۲۲:۶؛ ۲۳:۴۰؛ ۲۸:۹؛ ۵۱-۵۲:۲۱؛ ۵۵:۶۸؛ ۴۰:۴۴؛
 ۵۱:۲۳؛ ۱۰۳:۳۳؛ ۲۸-۳۳:۸۸؛ ۳۴-۳۷:۹۳؛ ۵۱:۹۳؛
 ۱۲۹-۱۳۰:۱۲۲؛ برای اطمینان قلب خود سوال کرد و گفت [رب
 ارنی کیف تحى الموتى] ۵۲:۲۱؛ توسط حضرت حبیب الله
 (محمد ﷺ) ۱۳۰:۱۲۲؛ شان العلم است چنانچه حضرت حبیب
 است آنجا بتفصیل است و اینجابه اجمال ۳۳:۸۸؛ کلمة نفی را تمام
 کرد ۲۹:۹؛ مبداء تعین حضرت خلیل بالاصالت مبداء تعین اول
 است که تعین وجودی است ۱۰۱:۱۱۳؛ ملت او از جمیع شرائع و

ملل افضل و اکمل است ۱:۲۵۱:۵۴؛ و حضرت نوح رب ایشان صفت
العلم است کہ اجمع صفات ذاتیہ است ۱:۲۶۰:۸۳

ابراہیم (سید) ۱:۲۹:۵۰

ابراہیم (ملا) ۳:۳۸:۹۰

ابراہیم بن سید البشر ۱:۲۴۲:۱۷

ابراہیم بن شیبان ۱:۹۷:۹۰

ابلیس (ن.ک. شیطان)

ابن العربی: محی الدین (خاتم الولايت: شیخ: صاحب فتوحات: صاحب فصوص)

۱:۲:۶؛ ۱:۱۱:۲۴-۲؛ ۱:۸۳-۸۴:۳۱؛ ۱:۱۰۰:۱۰۰؛ ۱:۲۰۰:۹۰؛

۱:۲۱۰:۱۱۰؛ ۱:۲۲۰:۱۳۰؛ ۱:۲۳۳:۲۶؛ ۱:۲۳۳:۳۲؛

۱:۲۵۶:۶۶-۶۵؛ ۱:۲۵۹:۷۱؛ ۱:۲۶۰:۹۱؛ ۱:۲۶۱:۹۷؛ ۱:۱۱۱/۱۱۳/

۱:۲۶۶:۱۳۱ / ۱۲۲ / ۱۱۵؛ ۱:۲۶۶:۱۳۱ / ۱۲۲ / ۱۱۵؛ ۱:۲۶۶:۱۳۱ / ۱۲۲ / ۱۱۵؛

۱:۲۹۰:۹۲؛ ۱:۳۰۹:۱۵۸؛ ۱:۳۱۰:۱۶۰؛ ۱:۳۱۰:۱۶۰؛ ۱:۳۱۰:۱۶۰؛ ۱:۳۱۰:۱۶۰؛

۱:۳۱۵:۲۶-۲۵؛ ۱:۳۱۵:۲۶-۲۵؛ ۱:۳۱۵:۲۶-۲۵؛ ۱:۳۱۵:۲۶-۲۵؛

۱:۳۳۳:۱۳۳-۱۳۳؛ ۱:۳۳۳:۱۳۳-۱۳۳؛ ۱:۳۳۳:۱۳۳-۱۳۳؛ ۱:۳۳۳:۱۳۳-۱۳۳؛

۱:۳۳۳:۱۳۳-۱۳۳؛ ۱:۳۳۳:۱۳۳-۱۳۳؛ ۱:۳۳۳:۱۳۳-۱۳۳؛ ۱:۳۳۳:۱۳۳-۱۳۳؛

۱:۳۳۳:۱۳۳-۱۳۳؛ ۱:۳۳۳:۱۳۳-۱۳۳؛ ۱:۳۳۳:۱۳۳-۱۳۳؛ ۱:۳۳۳:۱۳۳-۱۳۳؛

۱:۳۳۳:۱۳۳-۱۳۳؛ ۱:۳۳۳:۱۳۳-۱۳۳؛ ۱:۳۳۳:۱۳۳-۱۳۳؛ ۱:۳۳۳:۱۳۳-۱۳۳؛

۱:۳۳۳:۱۳۳-۱۳۳؛ ۱:۳۳۳:۱۳۳-۱۳۳؛ ۱:۳۳۳:۱۳۳-۱۳۳؛ ۱:۳۳۳:۱۳۳-۱۳۳؛

۱:۳۳۳:۱۳۳-۱۳۳؛ ۱:۳۳۳:۱۳۳-۱۳۳؛ ۱:۳۳۳:۱۳۳-۱۳۳؛ ۱:۳۳۳:۱۳۳-۱۳۳؛

۱:۳۳۳:۱۳۳-۱۳۳؛ ۱:۳۳۳:۱۳۳-۱۳۳؛ ۱:۳۳۳:۱۳۳-۱۳۳؛ ۱:۳۳۳:۱۳۳-۱۳۳؛

۱:۳۳۳:۱۳۳-۱۳۳؛ ۱:۳۳۳:۱۳۳-۱۳۳؛ ۱:۳۳۳:۱۳۳-۱۳۳؛ ۱:۳۳۳:۱۳۳-۱۳۳؛

۱:۳۳۳:۱۳۳-۱۳۳؛ ۱:۳۳۳:۱۳۳-۱۳۳؛ ۱:۳۳۳:۱۳۳-۱۳۳؛ ۱:۳۳۳:۱۳۳-۱۳۳؛

۱:۳۳۳:۱۳۳-۱۳۳؛ ۱:۳۳۳:۱۳۳-۱۳۳؛ ۱:۳۳۳:۱۳۳-۱۳۳؛ ۱:۳۳۳:۱۳۳-۱۳۳؛

۱:۳۳۳:۱۳۳-۱۳۳؛ ۱:۳۳۳:۱۳۳-۱۳۳؛ ۱:۳۳۳:۱۳۳-۱۳۳؛ ۱:۳۳۳:۱۳۳-۱۳۳؛

۱:۳۳۳:۱۳۳-۱۳۳؛ ۱:۳۳۳:۱۳۳-۱۳۳؛ ۱:۳۳۳:۱۳۳-۱۳۳؛ ۱:۳۳۳:۱۳۳-۱۳۳؛

۱:۳۳۳:۱۳۳-۱۳۳؛ ۱:۳۳۳:۱۳۳-۱۳۳؛ ۱:۳۳۳:۱۳۳-۱۳۳؛ ۱:۳۳۳:۱۳۳-۱۳۳؛

آرای اہل حق اند ۱:۲۶۶:۱۱۲

ابن العطاء: احمد بن محمد عطا بغدادی (ن.ک. بغدادی: ابن العطاء)

ابن حجر: شہاب الدین احمد (شیخ) ۱:۲۵۱:۵۷؛ ۱:۲۵۱:۵۹؛ ۱:۲۵۱:۵۹؛ ۱:۲۹۹:۱۳۸؛

۲:۶۷:۵۱

ابن سقاء: عبد اللہ (ن.ک. عبد اللہ بن سقاء)

ابن سکینہ (شیخ) ۱:۲۱۰:۱۰۹

ابن عباس (ن.ک. عبد اللہ بن عباس)

ابن عبد البر (علامہ) ۲:۳۶:۹۱

ابن عدی ۲۳۶:۹۵:۱.۲۵۱:۵۷
 ابن عساکر ۲۳۶:۹۵
 ابن عمر ۲۳۶:۸۲:۱.۲۵۱:۵۶
 ابن مسعود (ن.ك. عبد الله بن مسعود)
 ابن ہمام (شیخ) [کمال الدین محمد السواسی ثم الاسکندری م ۷۸۱ ھ]

۱.۳۱۲:۱۶۶

ابو الحسن (حافظ؛ شیخ؛ مولانا) ۲.۶۸:۵۵:۱.۱۹:۴۴

ابو الخیر (شیخ) ۱.۸۰:۷۵

ابو القاسم (خواجہ مخدومزادہ امکنکی) ۱.۱۸۰:۶۵

ابو اللیث (فقیہ) ۱.۲۵۰:۵۲

ابو المکارم (صوفی شیخ؛ خواجہ) ۳.۱۱۶:۱۰۵:۳.۹۹:۶۱

ابو بکر الصدیق (حضرت صدیق اکبر) ۱.۲۶:۶۸:۱.۲۱:۴۹:۱.۱۱:۲۲

۱.۲۳۰:۴۱:۱.۱۹۲:۷۹:۱.۱۰۷:۱۰۹:۱.۸۰:۷۵ - ۷۴:۱.۵۹:۳۴

۱.۲۳۳:۴۴:۱.۲۵۱:۵۹ / ۵۷ / ۵۳: ۱۲۸ - ۱۳۰:۱.۲۶۶:۱۳۰: ۱۰۱ -

۱.۲۹۰:۱۰۲: ۱.۲۹۳:۱۱۹: ۱.۳۰۵:۱۵۲: ۱.۳۱۳:۱۶۹:

۱.۳۱۳:۱۷۱: ۲.۱۵:۴۱: ۲.۱۶:۴۳: ۲.۳۶:۸۷/۸۱/۷۵: ۲.۵۰:۱۳۸:

۲.۶۶:۳۸: ۲.۶۷:۳۷: ۲.۶۷:۵۳: ۲.۶۷:۱۱۰/۱۰۸/۱۰۶: ۲.۹۶:۱۲۰: ۲.۹۹:۱۲۰:

۳.۱۷:۳۸: ۳.۲۳:۶۲/۵۹/۵۷: ۳.۷۷:۷: ۳.۱۲۲:۱۳۰: اسبق سابقان

این امت است ۲.۳۹:۹۹: افضل بشر است بعد از انبیا (پیغمبران)

است ۱.۲۶۰:۷۵: ۳.۱۷:۳۷: ۳.۱۷:۳۷: ۳.۱۷:۳۷: ۳.۱۷:۳۷: ۳.۱۷:۳۷: ۳.۱۷:۳۷:

۲.۹۹:۱۱۹: ۲.۹۹:۱۱۹: ۲.۹۹:۱۱۹: ۲.۹۹:۱۱۹: ۲.۹۹:۱۱۹: ۲.۹۹:۱۱۹:

۱.۲۰۲:۹۴: ۱.۲۰۲:۹۴: ۱.۲۰۲:۹۴: ۱.۲۰۲:۹۴: ۱.۲۰۲:۹۴: ۱.۲۰۲:۹۴:

بہشت ایستادہ اند و تجویز دخول مردم میفرمایند ۱.۲۵۱:۵۵: خلافت

۲.۶۰:۳۰: دشمنان ۲.۳۶:۸۰: سر حلقہ این طریقہ سنیہ کہ افضل جمیع

بنی آدم است ۱.۲۲۱:۳: شخصی کہ خود را افضل داند ۱.۲۰۲:۹۴:

قابلیت خلت آنسرور است ۱.۲۹۰:۱۰۲: متعلقات ایمان است

۱.۲۵۶:۶۵: مقام ۱.۱۱:۲۳: ۱.۱۱:۲۳: ۱.۱۱:۲۳: ۱.۱۱:۲۳:

و عمر بہترین این امت اند ۲.۳۶:۷۵:

ابو الخیر (میان شیخ) [ابن میان سیدن] ۱.۸:۷۵

ابو بکر القاضی (ن.ك. باقلانی: ابو بکر)

ابو جہل ۱.۳۵:۱۵: ۱.۴۰:۵۱: ۱.۱۰۷:۱۰۹: ۱.۲۹۲:۱۱۵: ۲.۳۶:۸۰:

۳.۲۳:۵۹: ۲.۹۶:۱۰۹:

ابو حسن نوری ۱.۲۶۶:۱۳۶:

ابو حنیفہ (امام اعظم کوفی: فقیہ) ۱.۲۹:۷۶: ۱.۳۸:۱۰۱: ۱.۲۵۱:۵۸:

- میخواسست ۱۱۱:۱۰۸:۱۰۸:۱۰۸؛ علوم توحید وجود و شہود ۱۰۸:۱۰۸:۱۰۸؛
متوجہ سیری آفاقی گشتند و تا اسم سیر را رسانیده ۱۰۴:۱۰۴:۱۰۴؛
احراری؛ صلاح الدین (خواجہ) ۱۳۱:۵۸:۳
احمد (سید میر) [ن.ک. سامانوی؛ احمد]
احمد (مولانا) [ن.ک. برکی؛ احمد]
احمد بن حنبل (امام) ۱۳۱:۲۶۶:۱۰۸:۱۰۸:۱۰۸:۱۰۸؛ ۱۰۸:۱۰۸:۱۰۸:۱۰۸؛ ۱۰۸:۱۰۸:۱۰۸:۱۰۸؛
احمد بن شیخ سلطان تہانیسری (میان شیخ) ۱۱۸:۱۱۸:۱۱۸؛
احمد قادری (سید) ۷۷:۸۴:۱
احمدی (شیخ) [ن.ک. اجمیری؛ حمید]
ارذل کناس [بادشاہ] ۵۱:۱۶۷:۱
اسامہ بن زید ۹۲:۳۶:۲
اسحاق بن قاضی موسی شوحین (مولانا) ۸۹:۹۶:۱۰۸:۱۰۸؛ ۱۵۳:۷۰:۳
اسرافیل (حضرت) ۶۹:۲۸۷:۱۰۸:۱۰۸؛ ۱۱۴:۳
اسفرائینی؛ ابو اسحاق (استاد) ۷۸:۲۸۹:۱
اسلم (قاضی) ۹۴:۱۱۲:۳
اسماعیل (شیخ) ۶۹:۷۸:۱؛ ۵۱:۲۳۹:۱
اشعری؛ ابو الحسن (شیخ الامام) [ن.ک. مذہب اشعری در فہرست اصطلاحات]
۱۰۸:۲۶۶:۱۰۸؛ ۱۲۹:۲۶۶:۱۰۸؛ ۷۷-۸۰/۸۵:۲۸۹:۱۰۸؛ ۳۱:۱۵:۲؛
۲۰۳۶:۷۵؛ رئیس اہل سنت است ۳۸:۶۷:۲؛ مذہب او ۷۱:۲۵۹:۱
اصطخری؛ عبد اللہ ۱۰۸:۲۹۱:۱۰۸؛ ۱۷۴:۳۱۳:۱
اصفہانی؛ شکیبی (ملا) ۸۸:۲۰۰:۱۰۸؛ ۱۰۹:۲۱۰:۱
افغان؛ خضر خان (حاجی) [خلیفہ احمد سرہندی] ۱۶:۱۳۷:۱
افغان؛ فتح خان ۸۵:۸۷:۲
افغان؛ مریز خان ۱۲۷:۵۵:۳
افلاطون ۱۱۲:۲۶۶:۱۰۸؛ ۱۷۰:۳۱۳:۱۰۸؛ (بنام فلاطون) ۱۲۱:۱۲۱:۳؛ رئیس فلاسفہ
است ۵۳:۲۳:۳
الاشعری (ن.ک. اشعری)
البخاری [ن.ک. بخاری (امام)]
الترمذی (ن.ک. ترمذی)
التفتازانی (ن.ک. تفتازانی)
التہانیسری؛ عبد الجلیل ثم الجونپوری (شیخ) [ن.ک. تہانیسری؛ عبد الجلیل]
الحاکم (ن.ک. حاکم)
الحلوانی؛ عبد العزیز بن احمد بن البخاری (شمس الائمہ م ۵۴۴۹) ۷۳:۲۸۸:۱
الخرقانی (ن.ک. خرقانی؛ ابو الحسن)

۱.۴۷:۱۸؛ ۱.۴۸:۲۰؛ ۱.۴۹:۲۲؛ ۱.۵۰:۲۲؛ ۲۳؛ ۱.۵۱؛ ۱.۵۲:۲۴؛
 ۱.۵۳:۲۶؛ ۱.۵۴:۲۷؛ ۱.۶۳:۳۰؛ ۱.۶۴:۳۳؛ ۱.۱۰۳:۱۰۵؛
 ۱.۱۵۲:۲۸؛ ۱.۱۶۳:۳۳؛ ۱.۱۶۵:۳۷؛ ۱.۱۹۳:۸۰؛ (بنام شیخ جیو)
 ۱.۱۹۳:۸۱؛ ۱.۲۱۳:۱۱۵؛ ۱.۲۳۳:۲۳؛ (بنام میر سید مرتضیٰ)
 ۱.۲۳۳:۳۵؛ (بنام مرتضیٰ خان) ۱.۲۶۹:۲

بخت نصر (بادشاہ) ۲.۶۷:۵۰

بدایونی؛ عبد الہادی (شیخ) [میرید باقی باللہ و تربیت یافتہ احمد سرہندی]
 ۱.۲۶۵:۱۰۳

بدخشی طالقانی؛ یار محمد جدید (ن.ک. طالقانی؛ یار محمد جدید بدخشی)

بدخشی؛ طاہر (شیخ) [ن.ک. بدخشی؛ محمد طاہر]

بدخشی؛ قاسم علی (ملا) ۱.۱:۵؛ ۱.۱۱۸:۱۲۱

بدخشی کشمی؛ محمد مراد (ن.ک. کشمی؛ محمد مراد بدخشی)

بدخشی کشمی؛ ابو الحسن بہا (خواجہ) [ن.ک. کشمی؛ ابو الحسن بہا بدخشی]

بدخشی کشمی؛ محمد صدیق (خواجہ؛ ملا؛ مولانا) [ن.ک. کشمی؛ محمد

صدیق بدخشی]

بدخشی کشمی؛ ہاشم (ن.ک. کشمی؛ محمد ہاشم بدخشی)

بدخشی کولابی؛ جمال الدین حسین (ن.ک. کولابی؛ جمال الدین حسین بدخشی)

بدخشی کولابی؛ محمد صالح (ن.ک. کولابی؛ محمد صالح بدخشی)

بدخشی؛ محمد شرف الدین حسین ۱.۱۴۶:۲۴؛ ۱.۱۵۹:۳۵؛ ۱.۱۸۹:۷۵؛

۲.۲۵:۶۱؛ ۲.۳۱:۶۸؛ ۲.۳۶:۷۴؛ ۲.۶۸:۵۵؛ ۲.۸۲:۸۲؛ ۳.۵۹:۱۳۳

بدخشی؛ محمد طالب (خواجہ) ۲.۴۸:۱۳۲

بدخشی؛ محمد طاہر (شیخ؛ ملا؛ مولانا) ۱.۱۲۲:۱۲۳؛ ۱.۱۲۳:۲؛ ۱.۱۲۳:۳؛

۱.۱۷۱:۵۶؛ ۱.۲۱۷:۱۲۲؛ ۲.۱:۳؛ ۲.۱۳:۳۸؛ ۲.۲۰:۳۸؛ ۲.۲۷:۶۳؛

۲.۶۸:۵۵؛ ۲.۸۶:۸۵؛ ۳.۳۷:۸۹؛ ۳.۹۱:۳۲؛ ۳.۱۲۳:۱۲۶

بدخشی؛ محمد قاسم (خواجہ) ۲.۴۷:۱۳۱

بدخشی؛ محمد نعمان (حضرت؛ سیر) [اولین خلیفہ احمد سرہندی] ۱.۱۱۹:۱۲۱؛

۱.۱۲۰:۱۲۱-۱۲۰؛ ۱.۱۷۳:۵۹؛ ۲.۱۷۹:۶۵؛ ۲.۱۹۰:۷۶؛

۱.۲۰۳:۹۶؛ ۱.۲۰۹:۱۰۲؛ ۱.۲۲۳:۱۲؛ ۱.۲۲۸:۱۷؛ ۱.۲۳۱:۲۰؛

۱.۲۳۷:۳۸؛ ۱.۲۳۸:۳۸؛ ۱.۲۴۶:۳۶؛ ۱.۲۵۷:۶۷؛ ۱.۲۶۱:۹۵؛

۱.۲۶۲:۹۹؛ ۱.۲۶۶:۱۳۳؛ ۱.۲۷۳:۱۹؛ ۱.۲۷۳:۲۱؛ ۱.۲۸۱:۳۵؛

۱.۳۱۲:۱۶۲؛ ۱.۳۱۳:۱۷۲؛ ۱.۳۱۳:۱۷۴؛ ۱.۳۱۳:۱۹؛ ۲.۶۲:۳۵؛

۲.۹۲:۸۹؛ ۲.۹۹:۱۱۷؛ ۳.۱:۵؛ ۳.۱:۱۳؛ ۳.۲:۱۳؛ ۳.۵:۱۴؛ ۳.۹:۱۷؛ ۳.۱۰:۲۰؛

۳.۱۲:۲۱؛ ۳.۱۵:۲۴؛ ۳.۱۸:۳۴؛ ۳.۱۹:۳۵؛ ۳.۲۱:۳۶؛

۳.۲۲:۵۶؛ ۳.۲۶:۶۳؛ ۳.۳۰:۷۴؛ ۳.۳۶:۸۷؛ ۳.۴۲:۱۰۰؛ ۳.۴۳:۱۰۱؛

۳.۱۰۲:۸۲؛ ۳.۳۹:۱۱۳

بدخشی: یار محمد قدیم (خواجه: ملا) ۱۲۰:۱۱۴؛ ۱۰۸:۱۰۹؛ ۱۱۳:۱۱۱؛ ۱.۲۲۳:۱۳

بدرالدین (ملا: مولانا) ۱.۲۸۹:۴۵؛ ۱۰۰:۲۰۰؛ ۲.۳۰:۴۶؛ ۳.۳۱:۴۶

بدیع الدین (ن.ک. سهارنپوری: بدیع الدین)

بدیع الزمان (میرزا) ۱.۴۳:۶۰؛ ۱.۴۵:۶۲

براء بن عازب ۲.۳۶:۹۱

برکی: احمد (ملا: مولانا) ۱.۲۳۹:۳۹؛ ۱.۲۵۰:۵۲؛ ۱.۲۵۳:۶۳؛ ۱.۲۴۲:۲۳

۳.۱۰۵:۸۵؛ ۲.۴۴:۴۶؛ ۲.۶۱:۳۱؛ ۲.۱۳:۳۹؛ ۱.۲۴۵:۲۳

برکی: حسن (شیخ: مولانا) ۱.۲۵۳:۶۳؛ ۱.۲۴۱:۳؛ ۱.۲۴۵:۲۵-۲۲؛ ۲.۱۳:۳۰

۳.۱۰۵:۸۵؛ ۲.۴۴:۴۵؛ ۲.۶۱:۳۲

برکی: یوسف (شیخ) ۱.۲۲۹:۱۹؛ ۱.۲۳۰:۳۱؛ ۱.۲۴۳:۲۲؛ ۲.۶۱:۳۱

۲.۴۹:۴۹

برهان الدین (خواجه) ۱.۵:۱۰

بریده بن الحصیب (حضرت) ۲.۳۶:۹۱

بزدوی: ابو الحسن علی ۱.۲۴۶:۲۴

بسطامی: با یزید (سلطان العارفین: شیخ) ۱.۳۳:۴؛ ۱.۹۵:۸۴؛ ۱.۱۰۰:۱۰۰

۱.۲۰۲:۹۳؛ ۱.۲۲۰:۱۲۹؛ ۱.۱۴۱:۱۱؛ ۱.۲۴۲:۱۱؛ ۱.۲۹۰:۱۰۲

۱.۳۰۲:۱۳۲؛ ۲.۱۰:۳۰-۲۹؛ ۲.۲۱:۳۹؛ ۲.۵۵:۱۶؛ ۳.۸۴:۲۶

۳.۸۹:۳۶؛ ۳.۱۱۹:۱۱۵؛ ۳.۱۲۱:۱۲۵-۱۲۴؛ ۳.۱۲۲:۱۳۰

از سرکه که در این نسبت مندمج است از آثار انوار سلطان العارفین

است ۱.۲۹۰:۱۰۳؛ بآن بزرگی از شهود و مشاهدہ نگذشته است

۱.۲۴۲:۱۱

بصری: حسن (امام: خواجه) ۱.۸:۱۵؛ ۱.۸۰:۴۲؛ ۲.۶۶:۳۹؛ صاحب علم است و

عین الیقین را بعلم الیقین جمع ساخته ۱.۲۱۶:۱۲۰

بصری: رابعه (حضرت بی بی) توهم کرده اند که برزخیت کبرای در میان حایل

نمانده است ۱.۲۲۰:۱۲۹؛ ۳.۱۰۰:۶۵

بصری: عبد الله (شیخ) ۱.۲۵۶:۶۴

بغدادی: ابن العطا احمد بجواز رجوع واصل بصفات بشریت اجماع مشایخ بر عدم

رجوع واصل ثابت شده ۱.۲۸۵:۴۱؛ بیچاره اگر از این سر آگاه

میگشت فکر سوختن بهشت نمی نمود و گرفتاری آنرا غیر گرفتاری

حق نمیدانست ۱.۳۰۲:۱۳۸

بغدادی: جنید (سید الطائفه) [ن.ک. جنید]

بغوی (محمی السنة) ۲.۹۶:۱۰۶

بلال ۳.۱۰۰:۶۷

بلخی: مولانا (ن. ک. جلال الدین محمد بلخی ثم رومی)

بلخی: مومن (سیر) ۳.۹۹:۶۰: ۱.۱۵۱:۲۷

بنگالی: حمید الدین (شیخ: مولانا) ۱.۱۵۸:۳۳: ۱.۲۲۰:۱۲۸: ۱.۲۹۲:۱۱۲

۲.۸۳:۸۳: ۲.۳۶:۱۲۶

بہادر خان ۱.۱۰۸:۱۱۳: ۱.۸۳:۷۶

بہاء الدین (حافظ) [ن. ک. سرہندی: بہاء الدین]

بہاء الدین: (شیخ) ۱.۸۵:۷۹

بہاء الدین: قشلاقی (ن. ک. قشلاقی: بہاء الدین)

بہاء الدین نقشبند (حضرت خواجہ بزرگ: حضرت خواجہ نقشبند: شیخ اجل)

۱.۱:۴: ۱.۶:۱۲: ۲۲ - ۲۳: ۱.۱۱:۲۳: ۱.۱۸:۳۹: ۱.۳۰:۷۸: ۱.۳۰:۸۲:

۱.۳۱:۸۶: ۱.۳۲:۹۱: ۱.۳۳:۹۴: ۴۷ - ۴۸: ۱.۶۶:۳۸: ۱.۶۸:۳۹:

۱.۸۳:۷۸: ۱.۱۱۹:۱۲۲: ۱.۱۵۷:۳۲: ۱.۲۰۰:۹۲: ۱.۲۲۱:۳: ۸-۷:

۱.۲۲۱: ۱.۲۳۰:۲۰: ۱.۲۶۵:۱۰۴: ۱.۲۶۶:۱۳۵: ۱.۲۷۲:۱۱:

۱.۲۷۳:۲۲: ۱.۲۸۷:۳۲: ۱.۲۸۷:۵۷: ۱.۲۹۰:۱۰۱: ۱.۲۹۰:۱۰۳ - ۱۰۴:

۱.۲۹۰: ۱.۲۹۱:۱۱۱: ۱.۳۶۲:۱۴۶: ۲.۳۲:۱۰۸: ۲.۳۶:۱۲۸:

۲.۹۲:۹۴: ۳.۹:۱۹: ۳.۱۷:۳۵: ۳.۶۹:۱۵۳: ۳.۸۹:۳۷: ۳.۱۲۱:۱۲۲:

بہاء الدین نقشبند (حضرت خواجہ بزرگ: حضرت خواجہ نقشبند: شیخ اجل)

۱.۲۹۰: ۱.۲۹۱:۱۱۱: ۱.۳۶۲:۱۴۶: ۲.۳۲:۱۰۸: ۲.۳۶:۱۲۸:

۲.۹۲:۹۴: ۳.۹:۱۹: ۳.۱۷:۳۵: ۳.۶۹:۱۵۳: ۳.۸۹:۳۷: ۳.۱۲۱:۱۲۲:

بہاء الدین نقشبند (حضرت خواجہ بزرگ: حضرت خواجہ نقشبند: شیخ اجل)

۱.۲۹۰: ۱.۲۹۱:۱۱۱: ۱.۳۶۲:۱۴۶: ۲.۳۲:۱۰۸: ۲.۳۶:۱۲۸:

۲.۹۲:۹۴: ۳.۹:۱۹: ۳.۱۷:۳۵: ۳.۶۹:۱۵۳: ۳.۸۹:۳۷: ۳.۱۲۱:۱۲۲:

بہاء الدین نقشبند (حضرت خواجہ بزرگ: حضرت خواجہ نقشبند: شیخ اجل)

۱.۲۹۰: ۱.۲۹۱:۱۱۱: ۱.۳۶۲:۱۴۶: ۲.۳۲:۱۰۸: ۲.۳۶:۱۲۸:

۲.۹۲:۹۴: ۳.۹:۱۹: ۳.۱۷:۳۵: ۳.۶۹:۱۵۳: ۳.۸۹:۳۷: ۳.۱۲۱:۱۲۲:

بہاء الدین نقشبند (حضرت خواجہ بزرگ: حضرت خواجہ نقشبند: شیخ اجل)

۱.۲۹۰: ۱.۲۹۱:۱۱۱: ۱.۳۶۲:۱۴۶: ۲.۳۲:۱۰۸: ۲.۳۶:۱۲۸:

۲.۹۲:۹۴: ۳.۹:۱۹: ۳.۱۷:۳۵: ۳.۶۹:۱۵۳: ۳.۸۹:۳۷: ۳.۱۲۱:۱۲۲:

بہاء الدین نقشبند (حضرت خواجہ بزرگ: حضرت خواجہ نقشبند: شیخ اجل)

۱.۲۹۰: ۱.۲۹۱:۱۱۱: ۱.۳۶۲:۱۴۶: ۲.۳۲:۱۰۸: ۲.۳۶:۱۲۸:

۲.۹۲:۹۴: ۳.۹:۱۹: ۳.۱۷:۳۵: ۳.۶۹:۱۵۳: ۳.۸۹:۳۷: ۳.۱۲۱:۱۲۲:

بہاء الدین نقشبند (حضرت خواجہ بزرگ: حضرت خواجہ نقشبند: شیخ اجل)

۱.۲۹۰: ۱.۲۹۱:۱۱۱: ۱.۳۶۲:۱۴۶: ۲.۳۲:۱۰۸: ۲.۳۶:۱۲۸:

۲.۹۲:۹۴: ۳.۹:۱۹: ۳.۱۷:۳۵: ۳.۶۹:۱۵۳: ۳.۸۹:۳۷: ۳.۱۲۱:۱۲۲:

پ

پادشاہ (ن. ک. بادشاہ)

پارسا (ن. ک. محمد پارسا)

پانی پتی: فیض اللہ (مولانا) ۱.۳۰۸:۱۵۶

پایندہ (ملا) [خلیفہ احمد سرہندی] ۱.۲۵۳:۶۳

پیغمبر (ن. ک. محمد ﷺ)

پیغمبر اولی العزم (ن. ک. انبیا اولو العزم در فہرست گروہا)

پیر بزرگوار (ن. ک. باقی باللہ)

ت

تابیادہی: زین الدین (مولانا) ۲.۳۶:۱۲۸

تاج الدین سنہلی (شیخ تاج) [ن. ک. سنہلی: تاج الدین]

تبتی: احمد ۲.۳۶:۸۴

- تبریزی: مقصود علی ۱۰۰:۹۵:۲.۹۵:۳۸:۳.۲۲:۴۹:۳.۳۲
- ترك: صالح (ملا) ۳.۲۸:۴۱
- ترمذی (امام) [نویسنده سنن] ۹۱-۹۲:۳۶:۲
- تستری: سهل (شیخ) ۱.۲۷:۲۷
- تفتازانی ۱.۲۶۶:۱۳۱
- تورپشتی: فضل الله شهاب الدین (امام) ۱.۱۹۳:۸۰
- تولک (قاضی: حافظ الملك) ۳.۹۹:۶۲
- تهاری: حامد (شیخ) ۲.۸۰:۸۰
- تهاری: نور محمد (شیخ) [پدر زوجه احمد سرهندی] ۳:۲۷۰:۱.۲۷۰:۳:۲.۱۸:۳۶
- ۳.۱۲۳:۱۲۳:۳.۱۱۱:۹۲:۲.۵۰:۱۳۸:۲.۳۳:۴۲
- تهانیسری: سلطان (شیخ) ۱.۲۱۳:۱۱۸
- تهانیسری: عبد الجلیل ثم الجونیوری (شیخ) ۱.۱۱۲:۱۱۶
- تهانیسری: فرید (شیخ) ۲.۴۱:۱۰۰
- تهانیسری: نظام (شیخ) [از کبار مشائخ چشتیه و نویسنده کتابهای شهیر]
- ۱.۳۱:۸۳:۱.۳۰:۴۸:۱.۲۹:۴۵
- تیمور (امیر گورگان) ۲.۹۲:۹۲

ث

تقی: ابوبکر [مولی رسول الله] ۲.۳۶:۹۲

ج

- جابر بن عبد الله ۲.۹۶:۱۰۶:۲.۳۶:۸۲
- جامی: نور الدین عبد الرحمن (حضرت: مولانا: مولوی) ۱.۲۲۱:۳:۱.۱۱۹:۱۲۲
- ۱.۲۵۱:۵۸:۱.۲۷۷:۳۰:۱.۲۷۸:۳۳:۱.۲۹۳:۱۲۶:۱.۳۱۳:۱۶۸
- ۳.۶۷:۱۳۹
- جان محمد (مولانا) ۲.۲۵:۶۲
- جباری خان [از امرای نام دار اکبر پادشاه] ۱.۷۹:۶۹:۱.۷۸:۶۷:۱.۷۷:۶۵
- جبرئیل (حضرت امین) ۱.۲۱۷:۱۲۳:۱.۲۷۲:۱۵:۱.۲۷۳:۲۰:۱.۲۷۳:۲۰: وحی آورد که
- پیچ نبی و رسولی نگذشته است که شیطان در کلام او القا نکرده است
- ۱.۲۷۳:۲۰
- جرجانی: شریف علی (سید) [شارح المواقف م ۵۸۱۶] ۱.۲۵۱:۵۸-۵۷
- جسرت [دسترته ولد رام] ۱.۱۶۷:۵۱
- جعفر (میان) ۱.۱۱:۲۵
- جعفر صادق (امام) ۱.۲۱۰:۱۱۳:۱.۲۸۹:۷۶:۱.۳۱۳:۱۷۱:۳.۹۲:۳۵
- ۳.۱۱۸:۱۱۰

۱۱۲:۱۱۸.۳: و ہمین نسبت جذبہ و سلوک بہمین خصوصیت رسید

۱.۲۹۰:۱۰۲

جلال الدین دوانی (ن.ک. دوانی: جلال الدین)

جلال الدین (قاضی) ۱۲۰:۲.۴۴

جلال الدین محمد بلخی ثم روسی (حضرت ملای روم: مولانا) ۱.۲۱:۴۹:

۱.۲۱۱:۱۱۳: ۲.۳:۱۴:

جمال (شیخ) ۱.۳۶:۹۹

جمال الدین (غالباً کولابی) [ن.ک. کولابی: جمال الدین حسین بدخشی و جمال

الدین حسین بن حسام الدین] ۱.۱۳۰:۹

جمال الدین حسین (ن.ک. کولابی: جمال الدین حسین بدخشی)

جمال الدین حسین بن حسام الدین احمد (مرید باقی باللہ) ۱.۲۰۴:۹۹: ۲.۲۶:۶۲:

۳.۱۱۵:۱۰۵: ۳.۸۱:۲۰: ۳.۵۶:۱۲۸: ۲.۴۲:۱۰

جنید بغدادی (امام الطائفہ: سید الطائفہ: شیخ) ۱.۴:۱۳: ۱.۹۹:۹۹: ۱.۱۰۴:۱۰۹:

۱.۱۸۳:۴۱: ۱.۲۸۴:۴۰: ۱.۲۹۰:۱۰۲: ۲.۱۰۳:۲۹-۳۰: ۲.۱۰۳:۴۹:

۲.۵۵:۱۶: ۳.۱۲۱:۱۲۵: مدعی صحو است ۲.۱۰:۳۰: منع رویت

تعالی فی الدنیا ببصر القلب ۳.۱۱۴:۱۰۸

جونپوری: عبد العزیز (شیخ) ۲.۱:۳: ۲.۲۴:۶۳

جوینی: عبد الملك بن عبد الله (امام الحرمین) ۱.۲۶۶:۱۲۳

جهان (ن.ک. خواجہ جہان)

جہانگیر (ن.ک. بادشاہ)

جیلانی: عبد القادر (حضرت سید: حضرت شیخ: محی الدین) ۱.۲۱۴:۱۲۴:

۱.۲۹۳:۱۱۹-۱۱۶: ۲.۵۵:۱۶: ۲.۶۴:۳۸: ۲.۶۴:۵۳: (بنام عبد

القادر جیلی) ۳.۹۲:۴۵: ۳.۱۲۱:۱۲۵: ۳.۱۲۳:۱۲۵: در عروج ایشان از

اکثر اولیاء بلند تر واقع شدہ است ۱.۲۱۶:۱۲۰: در ولایت شان عظیم

است و درجہ علیا است ۱.۲۹۳:۱۱۸: وصول فیوض و برکات در این راہ

بہر کہ باشد از اقطاب و نجبا بتوسط شریف عبد القادر ۳.۱۲۳:۱۲۵

جیو (حضرت خواجہ: شیخ: سیرزا) [ن.ک. شیخ جیو یا حضرت خواجہ جیو یا سیرزا

جیو]

چ

چتری: محمد (شیخ) ۱.۳۴:۹۹: ۱.۳۸:۱۰۰: ۱.۳۹:۱۰۳: ۱.۳۰:۱۰۳: ۱.۲۹۳:۱۱۶:

چرخ: یعقوب (مولانا) ۱.۱۱۹:۱۲۲: ۱.۲۹۰:۱۰۱:

ح

حافظ (امام) ۱.۲۱۳:۱۱۶

- حافظ شیرازی ۲.۲۳:۵۹
 حاکم (الحاکم) [محدث] ۲.۳۶:۹۱-۹۳:۲.۳۶:۹۲
 حامد (مولانا) ۱.۴۷:۲۰
 حبیب اللہ (شیخ) ۱.۲۷۸:۳۳
 حبیب: خادم (درویش) ۳.۸۶:۲۴
 حسام الدین احمد دہلوی (میرزا) [خلیفہ و جانشین باقی باللہ] ۱.۳۲:۸۸
 ۱.۶۲:۳۰ : ۱.۲۰۷:۹۹ : ۱.۲۱۶:۱۱۹ : ۱.۲۱۷:۱۲۴ : ۱.۲۱۷:۱۸ : ۱.۲۲۹:۱۸
 ۱.۲۳۷:۳۷ : ۱.۲۳۸:۳۹ : ۱.۲۶۶:۱۰۶ : ۱.۲۶۶:۱۳۷ (بنام میرزا جیو)
 ۱.۲۶۷:۱۳۷ : ۱.۲۷۳:۱۹ : ۲.۱۷:۳۴ : ۲.۲۶:۶۲ : ۲.۳۳:۱۲۲
 ۳.۱۲۱:۱۱۷ : ۳.۱۱۵:۱۰۴ : ۳.۷۲:۱۵۶ : ۳.۳۰:۹۲
 حسان بن ثابت ۱.۱۸۶:۷۳
 حسن (حضرت امام) ۱.۱ : ۱:۲۱ : ۱.۲۵۱:۵۷ : ۱.۲۷۲:۱۶ : ۲.۳۶:۹۲-۹۱ : ۲.۳۶:۸۳
 ۲.۶۷:۳۸ : شہادت ۲.۳۶:۸۳
 حسن (قاضی) ۱.۱۰۴:۱۰۶
 حسن: شیخ (ن.ک.برکی: حسن)
 حسن (مولانا: میان) [ن.ک.دہلوی: حسن کشمیری]
 حسن (میان) ۳:۳۳:۸۲
 حسنین (حضرات) [ن.ک.امامین]
 حسین (حضرت امام) ۱.۱۱:۲۱ : ۱.۲۵۱:۵۷ : ۱.۲۷۲:۱۶ : ۲.۳۶:۹۲ : ۲.۶۷:۳۸ : ۳.۱۲۳:۱۳۳ : ۳.۱۱۰:۹۲
 حسین (میر سید) ۱.۲۲۱:۳
 حسین قصاب ۱.۲۰۰:۹۱ : ۱.۲۰۰:۸۹
 حسین (ملا) ۱.۲۰۳:۹۵
 حصاری: کوچک (بیگ) ۱.۲۰۱:۹۲
 حضرت خواجہ جیو [غالباً باقی باللہ] ۱.۲۳۳:۲۳
 حفصہ ۲.۳۶:۹۳
 حلاج: حسین بن منصور ۱.۳۳:۷ : ۱.۱۰۰:۱۰۰ : ۱.۱۰۰:۱۰۰ : ۱.۲۶۸:۱۳۰ : ۲.۳۳:۱۱۶ : ۲.۳۳:۱۱۶
 ۳.۱۱۹:۱۱۵ : ۳.۸۹:۳۶ : ۳.۳۳:۸۲ : ۲.۹۵:۱۰۲ : ۲.۹۵:۱۰۰
 حماد (شیخ) [از مشائخ عبد القادر جیلانی م ۵۵۲۵] ۱.۲۹۳:۱۱۸-۱۱۷
 حمزہ (حضرت) ۱.۶۶:۳۷ : ۱.۲۰۲:۹۳ : ۱.۲۱۰:۱۱۲ : ایمان ایشان شہود نیست
 حمید (شیخ) ۱.۱۷۱:۵۷
 حمید احمدی (مولانا) [ن.ک.اجمیری: حمید]

۱. ۱۸۰:۶۶

دہلوی: حسن کشمیری (مولانا: میان) [مرید باقی باللہ و خلیفہ احمد سرہندی]
 ۱. ۹۹:۹۷ : ۱. ۱۰۰:۱۰۰ : ۱. ۱۰۱:۱۰۲ : ۱. ۲۷۹:۳۳ : ۲. ۶۱:۳۱ :

۳. ۱۲۲:۱۳۵ : ۳. ۱۲۲:۱۲۷ : ۳. ۹۹:۶۲ : ۳. ۳۳:۸۲

دہلوی: عبد الحق (حاجی: شیخ: محدث: ملا: میان) [مرید باقی باللہ و مولف شہیر]
 ۱. ۲۳:۹ : ۱. ۱۱۵:۱۱۹ : ۱. ۲۳۹:۵۱ : ۱. ۲۹۱:۱۱۱ : ۱. ۳۱۳:۱۷۲ :

۲. ۲۹:۶۷

دیبنی: احمد (مولانا) ۳. ۱۶:۲۶

دیک کری (ن. ک. دیگرنی)

دیگرنی (مولانا عارف) ۱. ۲۹۰:۱۰۳-۱۰۳

ذ

ذو القرنین ۲. ۶۷:۵۰

ذو النون المصری ۲. ۵۵:۱۶ : ۱. ۲۸۵:۴۱

ذو الیدین [صحابی] ۲. ۹۶:۱۰۵

ذہبی: عبد اللہ محمد بن احمد (امام) ۱. ۲۶۶:۱۲۹ : ۲. ۳۶:۷۵ : ۳. ۲۳:۵۹

ر

رابعہ (ن. ک. بصری: رابعہ)

رازی: فخر الدین (امام) ۱. ۳۱۳:۱۷۳ : ۳. ۲۳:۵۹ : ۳. ۴۳:۱۰۳ : ۳. ۴۳:۵۹ : ۱. ۱۶۷:۵۱-۵۰

رانہونی: فرید (شیخ) ۱. ۲۹۹:۱۳۷

رحمت اللہ (ن. ک. سندی: رحمت اللہ)

رحم علی درویش ۳. ۷۰:۱۵۳ : ۳. ۶۹:۱۵۳

رحمن ۱. ۱۶۷:۵۱

رحمی (خواجہ) ۱. ۲۳۸:۳۹-۳۸

رفیع الدین (میان) ۱. ۱۹۳:۸۱

روجی: محمد (مولانا) ۱. ۱۰۰:۱۰۱

روز بہان بقلی (شیخ) ۳. ۸۹:۳۵

روسی (ن. ک. جلال الدین محمد بلخی ثم روسی)

روسی: صفر احمد (ملا: مولانا) ۱. ۱۲۷:۶ : ۱. ۱۲۷:۶ : ۳. ۶۵:۱۳۶

ز

زبیر بن عوام ۲. ۳۶:۸۶ : ۱. ۲۵۱:۵۹-۵۸

زکریا (حضرت) ۲. ۹۶:۱۰۷

زکریا (میان شیخ) ۱. ۳۳:۹ : ۱. ۵۰:۲۲ : ۱. ۷۲:۵۳ : ۱. ۹۸:۹۱

زید بن وہب ۲.۶۹:۵۹

زین العابدین ۱.۱۱:۲۱

س

سارنکپوری: باقر (میر سید) ۱.۲۶۳:۱۰۱

سارنکپوری: سید انبیا ۱.۲۴۵:۴۵: ۱.۲۸۸:۷۴

سارنکپوری: عبد الباقی (سید) ۲.۶۴:۳۶: ۲.۳۹:۹۸

سامانوی: احمد (سید میر) ۱.۵۶:۳۰: ۱.۲۳۸:۳۹

سامانوی: ادريس (شيخ) ۱.۲۵۳:۶۱

سجاول (شيخ) [خليفة و استاد محمد معصوم سرہندی] ۳.۹۱:۴۲

سرخسی: محمد احمد (شيخ الاسلام) ۱.۲۸۸:۷۳

سرہندی: احمد بعد از قرون متطاوولہ و ازمنہ متباعده صاحب دولتی را بعد از فنای

اتم بقای اکمل میبخشند و نمودجی از ذات اقدس اورا اعطا میفرمایند

۱۸:۸۰:۳: بولادت ثانی ۶۸:۱۰۰:۳: رب این حقیر اسم مبارک الرحمن

است در مبدایت مناسبت بحضرت کلیم است ۱۶۲:۱۱۱:۱.۳۱۱

سرہندی: بدر الدین (مولانا) [خليفة احمد سرہندی و نوسنده حضرت القدس]

۱.۲۸۹:۷۵: ۱.۲۹۷:۱۳۳: ۱.۱۰۰:۱۰۰: ۲.۴۰:۱۰۰

سرہندی: بہاء الدین (شيخ حافظ) ۱.۱۳۸:۱۷: ۱.۱۶۴:۳۶: ۱.۲۵۵:۶۴:

۳.۱۲۰:۱۱۷

سرہندی: حبيب الله ۱.۲۰:۴۴

سرہندی: سلطان (مولانا) ۳.۱۱۳:۹۵: ۳.۴۵:۱۰۵

سرہندی: فاضل (مولانا) ۱.۱۸۵:۷۱

سرہندی: يوسف (قاضی) ۱.۱۹۵:۸۵

سری سقطی (شيخ) ۱.۲۹۰:۱۰۴

سعد الدین (مولانا) [نویسنده شرح عقائد نسفی] ۱.۲۶۶:۱۳۱

سعد الدین (میر) ۱.۲۳۱:۲۱

سعد بن معاذ ۲.۳۶:۸۸

سعدی شیرازی (شيخ) ۳.۲۳:۵۴: ۳.۲۳:۶۲: ۳.۲۳:۱۳۵: ۳.۶۴:۱۳۵

سلطان (شيخ) ۱.۲۵:۶۷

سلطانپوری: عبد الصمد (شيخ) ۱.۱۶۹:۵۴

سلمان فارسی (ن. ک. فارسی: سلمان)

سلمی: ابو شکور (شيخ) ۱.۲۵۱:۵۷: از اکابر علمای حنفیہ است ۱.۲۵۱:۵۹

سلیمان ۳.۱۸:۴۴

سلیمان (حضرت) ۲.۶۷:۵۰: ۱.۲۸۷:۵۶

سمرقندی: عبد الغفور (ملا مولانا) ۱.۱۳۲:۲۰؛ ۱.۲۰۶:۹۷؛ ۱.۲۳۵:۳۵؛
۳.۸۴:۲۲؛ ۲.۳۰:۶۸؛ ۲.۸:۴۷

سمتانی: علاء الدولہ (شیخ) ۱.۱:۴؛ ۱.۱۸:۳۹؛ ۱.۱۲۶:۶؛ ۱.۲۲۹:۱۸؛ ۲.۴:۱۲؛
بسیار مناسب میاید و در ذوق و حال در این مسئلہ بشیخ مشار الیہ
متفق است اما علم سابق تا بہ انکار و شدت آمدن نمیدہد ۱.۱۱:۲۴؛
در مسئلہ وحدت الوجود ۲.۴۲:۱۰۵؛ کاتب این سطور از انکار ارباب
این معرفت ۱.۲۹۱:۱۰۷

سنام (قاضی) ۱.۲۰۲:۹۳

سنامی: عبد الکریم (ملا) ۱.۲۷۸:۳۲

سنہلی: تاج الدین (میان: شیخ تاج) [خلیفہ باقی باللہ] ۱.۶۱:۳۹؛ ۱.۲۶۳:۹۹؛
۳.۱۲۱:۱۱۹؛ ۱.۲۶۶:۱۳۳

سنہلی: حمید (شیخ) ۱.۱۱۱:۱۱۵

سندی: رحمت اللہ (شیخ) ۱.۲۵۶:۶۷

سودہ ۲.۳۶:۹۳

سہارنپوری: بدیع الدین (شیخ: ملا: میان) [خلیفہ احمد سرہندی] ۱.۱۷۲:۵۷؛

۱.۱۹۲:۷۹؛ ۱.۲۳۲:۳۲؛ ۱.۲۵۲:۶۱؛ ۱.۲۵۶:۶۳؛ ۱.۲۷۶:۲۵؛

۱.۲۸۲:۳۶؛ ۲.۱۶:۳۳؛ ۲.۸۸:۸۶؛ ۳.۶:۱۵

سہروردی: ابو حفص عمر شہاب الدین (الشیخ الشیوخ: شیخ الاجل: صاحب

عوارف) [مرید ابو نجیب سہروردی م ۶۳۲ھ در بغداد] ۱.۲۹۳:۱۱۷؛

۱.۲۹۳:۱۱۹؛ ۲.۲۱:۵۲؛ ۲.۹۲:۹۰؛ ۳.۸۶:۲۳؛ ۳.۸۹:۳۶؛ ۳.۹۰:۳۹؛

۳.۱۱۷:۱۰۶؛ ۳.۱۱۸:۱۱۲-۱۰۹؛ ۳.۱۱۸:۱۱۴؛ ۳.۱۱۸:۱۱۵؛

۳.۱۲۱:۱۲۵؛ ۳.۱۲۱:۱۱۸

سہروردی: ابو النجیب (شیخ) ۱.۲۹۳:۱۱۷

سہل تستری (ن.ک. تستری: سہل)

سیبویہ [امام علم صرف و نحو] ۱.۲۲۹:۱۸؛ ۱.۲۹۲:۱۱۶؛ ۳.۸۹:۳۶؛

سیتا ۱.۱۶۷:۵۱

سید خواجہ (میر) ۱.۱۸۴:۷۰

سیدن بن میان شیخ ابو الخیر (میان) ۱.۸۰:۷۵

سیوطی: حلال الدین (شیخ الاجل) ۱.۲۹۹:۱۳۸

ش

شارح (ن.ک. جرجانی: شریف علی)

شافعی (امام) ۱.۵۹:۳۳؛ ۱.۸۰:۷۵؛ ۱.۲۱۰:۱۱۳؛ ۱.۲۵۱:۶۰؛ ۱.۲۶۶:۱۲۷؛

۱.۲۶۶:۱۲۹؛ ۱.۲۸۲:۳۷؛ ۱.۲۸۶:۵۰؛ ۲.۱۵:۳۱؛ ۲.۷۵-۷۶/۷۸/۸۷

۲.۳۶:۱۴-۱۵:۲.۵۵:۲.۶۷:۳۶:۲.۶۷:۳۸:۲.۶۷:۸۶:۲.۸۷:۱۱۰:۲.۹۶:۱۱۰

۲.۹۹:۱۱۹:۳.۲۲:۳۹:۳.۲۲:۱۳۶:۳.۱۲۲:۱۳۶: اثبات اجماع صحابہ و تابعین

کرده ۳.۲۲:۵۹

شامی: اکبر (شیخ) ۱.۱۰۰:۱۰۰

شامی: ضیاء الدین ۱.۲۶۶:۱۳۶

شاہ حسین ۱.۷۸:۶۹

شاہ حسین (سید) ۱.۱:۳:۱.۱۱:۲۵:۱.۱۵:۳۳: بہ نقطہ پایان از مقام جذبہ رسیدہ

است ۱.۱۱:۲۵

شاہ حسین (میان) ۱.۱۸:۲۳

شاہ عبد اللہ بن میان شیخ عبد الکریم (میان) ۱.۱۰۸:۱۱۳

شاہ محمد (حافظ شیخ: مولانا) ۱.۱:۵:۱.۱۹:۴۴

شاہ محمد (سید) ۲.۵۲:۵

شاہی: ابراہیم ۱.۱۰۲:۱۰۳

شبلی: ابو بکر (شیخ) ۱.۲۶۶:۱۳۶:۱.۱۶:۲.۵۵:۳.۱۷:۳۹:۳.۲۲:۵۸

شرف الدین حسین (ن.ک. بدخشی: محمد شرف الدین حسین)

شریح (قاضی) [شریح بن الحارث بن قیس الکوفی] ۱.۷۹:۷۰:۱.۸۳:۷۸

۲.۳۶:۸۴

شریحی: مصطفیٰ (شیخ) ۱.۷۹:۷۰:۱.۸۳:۷۸

شریف خان ۱.۲۵۸:۶۹

شعبی (امام) ۱.۲۵۱:۵۸

شکر اللہ (مولانا) ۱.۲۲۲:۳۵

شمس (ملا) ۱.۱۲۳:۲۱:۳.۳۳:۸۲

شمس الائمہ (ن.ک. الجلوانی: عبد العزیز)

شمس الدین (مرزا) ۲.۱۳:۳۸:۲.۵۰:۱۳۳

شمس الدین علی (میر) [ن.ک. خلخالی: شمس الدین علی]

شوحین: موسیٰ (قاضی) ۳.۷۰:۱۵۳:۳.۶۹:۱۵۳

شیبانی: محمد (امام) ۱.۳۱۲:۱۶۳

شیخ جیو ۱.۴۱:۵:۱.۴۵:۱۶:۱.۹۸:۹۶:۱.۹۳:۸۱ (فرید بخاری)

شیخن (شیخی) (میان) ۱.۱۱:۲۵

شیخین (ابو بکر و عمر) ۱.۲۵۱:۵۳:۱.۲۶۶:۱۳۰:۳.۲۲:۵۸:۳.۱۲۳:۱۳۶: از

اہل بدر اند ۳.۲۲:۶۲:۳.۲۲:۵۹:۳.۲۲:۵۸:۲.۳۶:۸۳-۸۲:۲.۳۹:۹۹

افضلیت باجماع صحابہ و تابعین ثابت شدہ ۲.۹۹:۱۱۹:۳.۲۲:۵۹

تفضیل باجماع صحابہ و تابعین ثابت شدہ ۱.۲۶۶:۱۲۹

است ۲.۱۵:۴۱: حمل بار نبوت محمدی اند بمناسبت بحضورت موسیٰ

- ۱.۲۵۱:۵۳: کمال حضرت شیخین شبه بکمالات انبیا است
 ۱.۲۵۱:۵۳: و میحبه الختین ۲.۳۶:۴۵
 شیرازی: حافظ (ن.ک. حافظ شیرازی)
 شیرازی: سعدی (ن.ک. سعدی شیرازی)
 شیر محمد (مولانا) ۱.۱۱:۲۶
 شیطان/شیاطین (ابلیس: دشمنان لعین) ۱.۳۲:۹۱؛ ۱.۳۳:۹۳؛ ۱.۳۵:۱۶
 ۱.۸۰:۴۵؛ ۱.۸۸-۸۹:۸۹؛ ۱.۲۱۳:۱۱۶؛ ۱.۲۲۲:۱۳؛ ۱.۲۳۳:۲۸
 ۱.۲۳۳:۳۵؛ ۱.۲۳۸:۳۹؛ ۱.۲۶۶:۱۱۸؛ ۱.۲۷۳:۲۱؛ ۱.۲۸۸:۴۳
 ۲.۲۳:۵۴؛ ۲.۵۸:۲۵؛ ۲.۶۸:۵۴-۵۶؛ ۲.۹۸:۱۱۴-۱۱۶؛ ۳.۱۴:۳۱
 ۳.۲۴:۴۰-۶۹؛ ۳.۳۱:۴۸؛ ۳.۳۳:۸۳؛ ۳.۴۱:۹۳؛ ۳.۴۱:۹۵
 ۳.۵۳:۱۲۳؛ ۳.۹۵:۵۶؛ از راه هواهای آدمی در آید ۳:۳۳:۸۳؛ انانیت
 ابلیس را که ناشی از عنصر نار است ۳.۵۲:۱۱۸؛ چنانچه در آفاق ست
 در انفس است ۲.۵۰:۱۳۷؛ در کشف و شهود ۱.۱۰۴:۱۰۹؛ دو دشمن
 قوی است ۲.۶۱:۳۲؛ شر آفاقی و انفسی ۱.۲۰۰:۸۹؛ عدم مثل بصورت
 خاصه آن ۱.۲۴۳:۱۹؛ منتهیان محفوظ اند بخلافت مبتدیان و متوسطان
 ۱.۲۴۳:۱۹

ص

- صالح: ترک (ملا) [ن.ک. ترک: صالح]
 صدر (حکیم) ۱.۱۰۹:۱۱۳
 صدر الدین (شیخ) ۱.۱۰۹:۱۱۳
 صدر جهان (سیر) ۱.۱۹۳:۸۳؛ ۱.۱۹۵:۸۳
 صفیه ۲.۳۶:۹۳
 صوفی (شیخ) ۱.۳۱:۸۲

ض

- ضیاء الدین محمد (خواجه) ۱.۱۱:۲۶

ط

- طالقانی: یار محمد جدید بدخشی (جامع جلد یکم مکتوبات شریف) ۱.۱۶۰:۳۶
 ۱.۲۳۱:۲۱؛ ۱.۱۲۲:۱۲۳
 طاہر (شیخ: ملا: میان) [ن.ک. لاهوری: محمد طاہر]
 طاہر: خادم (ملا) ۳.۱۰۸:۸۸
 طائی: امام داود ۱.۸:۱۵
 طبرانی ۲.۳۶:۹۱؛ ۱.۲۵۱:۵۴

طلحہ بن عبید اللہ ۵۸-۵۹: ۱.۲۵۱: ۲.۳۶: ۸۶

طوسی: محمد معشوق (شیخ) ۹۱-۹۲: ۱.۲۰۰: ۹۲

طہ بن شیخ عبد اللہ نیازی (شیخ) ۳۱: ۱.۱۲: ۳۱

ع

عارف دیک کرانی (ن.ک. دیگرنی)

عایشہ (حضرت صدیقہ) ۹۱-۹۵: ۱.۹۸: ۵۷-۵۹: ۱.۲۵۱: ۲.۳۶: ۸۵

۹۳-۹۴: ۲.۳۶: ۱۳۸: ۲.۵۰: ۱۳۸: ۲.۳۶: ۹۳: ۲.۶۴: ۳۸

۲.۶۴: ۳۸

عبد الاحد والد بزرگوار احمد سرہندی (مخدوم شیخ) ۱۳۲: ۱.۲۲۰: ۱.۴۵۶: ۶۴

۹۲: ۱.۲۹۰: ۱.۲۹۰: ۱.۳۱۳: ۱.۳۱۳: ۲.۳۶: ۴۴: ۲.۳۳: ۱۲۰

عبد الباقي (ن.ک. باقی باللہ)

عبد الحق دہلوی (ن.ک. دہلوی: عبد الحق)

عبد الحی بن خواجہ چاکر حصاری (شیخ: ملا) [جامع جلد دوم مکتوبات شریفہ از

حصار در بخارا] ۲۹: ۱.۲۴۴: ۱۰۶: ۱.۲۹۱: ۱۳۹: ۱.۳۰۳: ۲.۴: ۲۳

۹۵: ۲.۳۴: ۱۳۸: ۲.۵۰: ۲.۴۴: ۴۴: ۲.۴۹: ۴۹: ۲.۸۳: ۸۳: ۲.۸۵: ۸۳

۲.۸۶: ۸۵

عبد الخالق (خواجہ) [ن.ک. غجدوانی: عبد الخالق]

عبد الرحمن (مفتی ملا) ۳۲: ۱.۱۴: ۲۳: ۱.۱۴۵: ۲۳

عبد الرحمن بن ابو بکر ۳۳: ۲.۱۴: ۳۳

عبد الرحمن بن عوف ۳۸: ۱.۲۸۳: ۳۸

عبد الرحمن بن میر محمد نعمان (میر) ۱۰۱: ۳.۴۴: ۱۰۱

عبد الرحیم خانخانان (ن.ک. خانخانان: عبد الرحیم)

عبد الرحیم (میان شیخ) ۱۱۳: ۱.۲۰۸: ۱۱۳

عبد الرزاق [از اکابر شیعہ] ۱۳۰: ۱.۲۶۶: ۱۳۰: ۲.۳۶: ۴۵: ۳.۲۳: ۵۹

عبد الرشید (مولانا) ۶۲: ۲.۲۵: ۸۷: ۲.۸۸: ۸۷

عبد العزیز (حاجی) ۳۱: ۱.۱۴: ۳۱

عبد العزیز احمد بن البخاری (ن.ک. الحلوانی: عبد العزیز)

عبد العظیم (میان) ۸۳: ۲.۸۳: ۸۳

عبد الغفور (حافظ: مولانا) [ن.ک. سمرقندی: عبد الغفور]

عبد الفتاح (مولانا شیخ) ۱۰۴: ۱.۱۰۲: ۱۱۵: ۱.۱۱۱: ۱۱۵

عبد القادر (حکیم) ۱۰۶: ۱.۱۰۵: ۱۰۶

عبد القادر بن شیخ زکریا ۹۱: ۱.۹۸: ۹۱

عبد القادر جیلانی (ن.ک. جیلانی: عبد القادر)

عبد القادر جیلانی (ن.ک. جیلانی: عبد القادر)

عبد الکریم ۱۱۳: ۱۰۸

عبد اللطیف (مولانا) [خلیفہ باقی باللہ] ۱۹: ۲۲۹

عبد اللطیف (میر) ۳۹: ۲۳۸

عبد اللہ (ن.ک. بصری: عبد اللہ)

عبد اللہ (خواجہ) ۱۱۷: ۱۲۰

عبد اللہ (شیخ) ۸۰: ۸۶: ۸۱: ۱۰۱

عبد اللہ بن المبارک ۳۲: ۵۸: ۳۷: ۱۶۶: ۹۹: ۲۰۷: ۳۸: ۲۶۶

عبد اللہ بن باقی باللہ (پیرزادہ: خواجہ: خواجہ زادہ: مخدومزادہ) [ن.ک. محمد عبد

اللہ]

عبد اللہ بن زبیر ۴۳: ۱۷

عبد اللہ بن سقاء ۱۱۸: ۲۹۳

عبد اللہ ابن عباس ۵۷: ۲۵۱: ۱۳۵: ۲۶۶: ۸۲: ۳۶: ۹۳: ۱۰۳: ۹۶

۱۱۱: ۹۷: ۱۲۰: ۹۹: ۲۲: ۱۸: ۳۳: ۲۲: ۵۹

عبد اللہ بن عمر ۵۵: ۲۵۱

عبد اللہ بن مسعود ۱۳۵: ۲۶۶: ۹۱: ۳۶

عبد اللہ بن میان شیخ عبد الرحیم (میان شاہ) ۱۱۳: ۱۰۸

عبد اللہ بن میر محمد نعمان (میر) ۶۵: ۱۷۹

عبد اللہ نیازی ۳۱: ۱۳

عبد المجید بن شیخ محمد مفتی لاہوری (شیخ) ۵۰: ۲۲

عبد الملک بن عبد اللہ (ن.ک. جوینی: عبد الملک)

عبد المؤمن (مولانا: میان شیخ) ۳۱: ۱۳: ۲۳: ۲۳۲: ۶۱: ۲۵۳

عبد الوہاب (حکیم) ۳۲: ۱۵۷

عبد الہادی (ملا) ۳۲: ۱۳

عبید اللہ احرار (ن.ک. احرار: عبید اللہ)

عبید اللہ بن باقی باللہ (پیر زادہ: خواجہ: مخدومزادہ: مخدومزادہ کلان)

۱۹: ۲۲۹: ۱۰۳: ۲۶۶: ۱۳۸: ۲۶۷: ۲۲: ۲۷۳: ۶۲-۶۳: ۲۶۶

۱۰۵: ۱۱۵

عثمان بن عفان (حضرت ذی النورین) ۲۲: ۱۱: ۲۸: ۵۳: ۸۰

۵۶-۵۷: ۲۵۱: ۱۳۰: ۲۶۶: ۴۵: ۳۶: ۲۸: ۶۷: ۵۳

۶۲: ۲۲: تاخیر قصاص ۵۹: ۲۵۱: ۱: جامع قرآن مجید ۶۰: ۲۳

مناسبت بہ حضرت نوح دارند ۵۳: ۲۵۱

عجمی: حبیب ۱۵: ۸: صاحب سکر است ۱۲۰: ۲۱۶

عرب خان (مرزا) ۸۸: ۹۰

- عربی: محی الدین (ن.ک. ابن العربی)
 عضد الدین (قاضی) [ن.ک. الایچی: عضد الدین]
 عطار: علاء الدین (خواجہ علاء الحق و الدین) ۱۲:۱۶:۱۵:۱۸:۱۱:۲۳:۱۱۱:
 ۱۲۲:۱۱۹:۱۱۳:۵۹:۱۴۳:۱۰۱:۲۰۰:۹۲:۱۰۱:۲۹۰:۱۰۳:۱۰۳:۲۹۰:
 ۲۶۶:۲۸:۲: قطب ارشاد وقت خود بودند ۱۰۱:۲۹۰:
 عطار: فرید الدین (شیخ) ۱۳۷:۶۲۲:
 علاء الدین (مولانا) ۱۵:۳۳:
 علم اللہ (مولانا) ۳۱۲:۱۶۳:
 علی (مولانا) ۲۰:۳۳:
 علی بن ابی طالب (اسد اللہ: امیر المؤمنین: حضرت امیر: حیدر کرار: مرتضی)
 ۱۴:۱۴:۱۵۳:۲۸:۱۵۳:۳۲:۱۵۸:۴۳-۴۳:۸۰:۱۱۸:۱۱۳:۱۱۳:
 ۶۸:۱۸۱:۱۸۱:۹۲:۲۰۱:۹۲:۲۰۲:۹۳:۲۵۱:۵۳:۲۵۱:۵۸-۵۹:۲۵۱:
 ۱۲۹-۱۳۰:۲۶۶:۱۳۲:۲۶۶:۱۱۹:۲۹۳:۱۷۱:۳۱۳:
 ۳۱:۱۵:۲۱:۴۵/۴۸-۴۹/۸۱-۸۳/۸۴/۹۱/۹۳/۹۵:۳۶:۲۳:۵۸:۲۳:
 ۳۸:۲۶:۳۸-۳۹:۶۴:۵۳:۶۴:۱۱۰:۹۶:۱۲۰:۹۹:
 ۹۲:۱۱۰:۳: باب مدینہ علم آمد ۱۰۲:۲۹۰: بواسطہ مناسبت
 حضرت عیسیٰ و غلبہ جانب ولایت حامل بار ولایت محمدی اند
 ۵۳:۲۵۱: بیعت حضرت صدیق کرد ۴۵:۸۰: حکم بافضلیت
 حضرات شیخین ۵۹:۲۳:۳: خلافت حضرت امیر بخطای اجتہادی کہ
 ملامت و طعن ندارد ۳۸:۱۴:۳: در جمیع امور خلافہ محق باشند
 ۸۴:۳۶:۲: سی سال بحکم تقیہ با خلفاء ثلاثہ ۸۰:۳۶:۲: صفتہ العلم
 است باعتبار رب محمد ﷺ است و باعتبار تفصیل رب حضرت خلیل
 ۵۳:۲۵۱: کمال حضرت امیر بیش از کمالات حضرت شیخین بر اکثر
 اولیاء ۵۲:۳۵۱: محاربان ۸۴:۳۶:۲: محاربان بر خطا بودہ اند
 ۵۷:۲۵۱: محاربان بر خطا بودہ اند و این خطا کہ منشاء آن اجتہاد
 است از طعن و ملامت دور است ۶۰-۶۱:۲۳:۳: مخالفت ۵۸:۲۳:۳:
 مناسبت بحضرت عیسیٰ دارند ۵۳:۲۵۱:۱: ۵۶:۲۵۱:۱: منبع فیض و
 اصلاح این راہ و این منصب عظیم بایشان تعلق دارد ۱۲۳:۱۲۳:۳:
 نسبت حضرت امیر عین نسبت حضرت صدیق است ۱۷۱:۳۱۳:
 عمر (ملا: مولانا) ۶۹:۴۸:۱: ۱۱۶:۲۱۳:
 عمر بن العاص ۱۲۳:۱۲۰:۱: ۵۷-۵۸:۲۵۱:
 عمر بن عبد العزیز (عمر مروانی) ۳۷:۶۶:۱: ۱۲۳:۱۲۰:۱: ۹۹:۲۰۷:۱:
 ۶۰:۲۵۱:۱: ۴۸:۳۶:۲: ۱۱۰:۹۶:۲: معاویہ افضل منہ ۳۲:۵۸:۱:
 عمر فاروق (حضرت امیر المؤمنین: حضرت فاروق) ۲۲:۱۱:۱: ۴۵:۲۹:۱: ۴۳:۸۰:۱:

: ۱.۲۶۶:۱۳۰-۱۲۹ ؛ ۱.۲۵۱:۵۹/۵۴-۵۵/۵۳ ؛ ۱.۱۱۳:۱۱۸ ؛
 : ۲.۳۹:۹۹ ؛ ۲.۳۶:۸۹-۸۸/۸۶/۷۵ ؛ ۲.۱۵:۴۱ ؛ ۱.۳۰۲:۱۳۷
 : ۲.۹۶:۱۰۸-۱۰۲ ؛ ۲.۶۷:۵۳ ؛ ۲.۶۷:۴۸ ؛ ۲.۵۱:۲ ؛ ۲.۵۰:۱۳۸
 : ۳.۲۲:۴۸ ؛ ۳.۱۷:۳۷ ؛ ۲.۹۹:۱۲۰ ؛ ۲.۹۷:۱۱۱ ؛ ۲.۹۶:۱۱۰
 ۲.۳۶:۸۰ دشمنان ؛ ۳.۲۳:۶۰ ؛ ۳.۲۳:۵۷ ؛ ۲.۳۶:۸۱ ؛ ۳.۲۳:۶۰ ؛ ۳.۲۳:۵۷

عمك: خواجه ۱.۲۸:۷۴ ؛ ۱.۲۷:۷۳

عیاض (قاضی) ۱.۲۶۶:۱۳۰

عیسی (حضرت کلمة الله: روح الله) ۱.۲۰۹:۱۰۶ ؛ ۱.۲۳۹:۵۱ ؛ ۱.۲۵۹:۷۱ ؛
 : ۱.۲۸۲:۳۷ ؛ ۱.۲۶۶:۱۱۲ ؛ ۱.۲۶۱:۹۸ ؛ ۱.۲۶۰:۸۹ ؛ ۱.۲۶۰:۸۳
 : ۲.۳۶:۷۶ ؛ ۱.۳۱۳:۱۷۰ ؛ ۱.۲۹۳:۱۲۵-۱۲۴ ؛ ۱.۲۹۳:۱۱۸
 : ۳.۱۹:۴۵ ؛ ۳.۱۷:۳۵ ؛ ۲.۷۰:۶۲ ؛ ۲.۶۷:۵۰ ؛ ۲.۶۷:۴۴ ؛ ۲.۵۵:۱۳
 : ۳.۱۱۳:۱۰۲ ؛ ۳.۹۶:۵۷ ؛ ۳.۹۳:۵۲ ؛ ۳.۲۳:۵۳ ؛ ۳.۲۰:۴۶
 ۱۳۵-۱۳۶: ۳.۱۲۳: ۱۳۶-۱۳۵: از صفات سلبيه است نه ثبوتیه که موطن تقدیس و
 تنزیه است ۱.۲۶۰:۸۳: بر سر حضرت امیر است ۱.۲۵۱:۵۳: بعالم امر
 بیشتر مناسبت داشته ۱.۲۰۹:۱۰۴: بعد از نزول متابع سریت خاتم
 الرسل ﷺ خواهد بود ۱.۳۰۱:۱۳۰: حقیقت عیسی از مقام خود عروج
 نموده بمقام حقیقت محمدی که خالی مانده بود استقرارند ۱.۲۰۹:۱۰۳:
 در ولایت قدم بیشتر دارند ۱.۲۶۰:۸۸: صفته القدرت و رب حضرت آدم
 صفت التکوین ۱.۲۵۱:۵۳: متابعت شریعت خاتم الرسل ﷺ
 ۱۰۵-۱۰۶: ۱.۲۰۹: موافق اجتهاد امام اعظم خواهد بود ۲.۵۵:۱۲
 نزول خواهد کرد ۲.۶۷:۵۰

عیسی (شیخ) در جذبه به نقطه فوق رسیده است ۱.۱۱:۲۵

عین القضاة ۸۸: ۱.۲۰۰: ۱.۲۳۵: ۳۶: ۱.۲۳۵: ۳۶: تاویلات متشابهات ۱.۲۷۶:۲۹

غ

غازی نائب (ملا) ۲.۵۷:۱۹

غزالی: ابو حامد (امام: حجتہ الاسلام) ۱.۲۳۵:۳۶ ؛ ۱.۲۵۱:۵۹/۵۴/۵۵ ؛
 : ۳.۲۳:۵۵ ؛ ۳.۱۷:۳۳ ؛ ۱.۲۸۳:۳۷ ؛ ۱.۲۶۶:۱۲۳ ؛ ۱.۲۶۶:۱۱۲
 ۱.۲۶۶:۱۱۱: تکفیر ابن سینا و فارابی کرد ۳.۵۷:۱۳۰

غجدوانی: عبد الخالق (خواجه) ۱.۶:۱۲ ؛ ۱.۸:۱۵ ؛ ۱.۳۲:۹۱ ؛ ۱.۶۰:۳۸ ؛

۱.۲۹۰:۱۰۳: سر حلقه سلسله حضرات خواجهها است

غزنوی: سلطان محمود ۱.۱۵۲:۲۸

غفاری: ابو ذر (حضرت) ۱.۲۹۳:۱۱۷ ؛ ۲.۳۶:۹۱

غلام محمد (سیان) [برادر احمد سرپندی] ۱.۲۸۶:۵۳ ؛ ۲.۱۲:۳۶

غلام محمد (شیخ: مولانا) ۱۰۶:۱۱۷:۳

ف

فارابی: ابو نصر (معلم ثانی: شیخ) ۱۱۱:۲۶۶:۱

فارسی: سلمان ۹۱:۳۶:۲

فاطمہ (حضرت زہرا بتول) ۳۳:۵۹:۱ : ۸۵:۳۶:۲ : ۱۲۵:۹۹:۲ : ۹۲:۱۱۰:۳:

۱۲۳:۱۲۳:۳: در زہد و تقویٰ و انقطاع پیش روست ۳۸:۶۷:۲: و امامین

نیز در این مقام با حضرت امیر شریک اند ۵۷:۲۵۱:۱: ۹۲-۹۵:۳۶:۲

فتح اللہ (حکیم: ملا: سیرزا) ۷۱:۸۰:۱ : ۷۹:۸۵:۱ : ۹۳:۲۰۲:۱ : ۱۵:۶:۳:

۱۰۰:۴۲:۳

فخر الدین رازی (ن. ک. رازی)

فخر الدین علی الواعظ الکاشفی (مولانا) [ن. ک. کاشفی: فخر الدین]

فرخ حسین (مولانا) ۷۲:۷۶:۲

فرزدق (شاعر عرب) ۴۴:۲۴۳:۱

فرعون ۵۵:۶۸:۲ : ۳۲:۱۷:۳ : ۵۱:۲۳:۳

فرکتی (حاجی بیگ) [ن. ک. فرکتی: محمد]

فرکتی: محمد (حاجی: مولانا) ۳۵:۲۳۵:۱ : ۱۵۸:۳۰۹:۱ : ۶۱:۲۴:۲:

۷

۶۷-۶۸:۳۰:۲

فرملی: احمد (میان شیخ) ۶۴:۲۵۵:۱ : ۶۷:۲۵۷:۱

فرید (ن. ک. رانہونی: فرید)

فرید (شکر گنج: قطب الزاہدین: قطب الموحدین) ۱۷:۲۷۲:۱

فرید (شیخ) [ن. ک. بخاری: فرید]

فرید الدین عطار (شیخ) [ن. ک. عطار: فرید الدین]

فرید آبادی: اسماعیل (قاضی) ۳۵:۸۹:۳

فلاطون (ن. ک. افلاطون)

ق

قادری: احمد (سید) ۷۷:۸۴:۱

قاسم (خواجہ) ۸۲:۹۰:۱

قاسم علی (مولانا) ۲۷:۱۱۱:۱ : ۳۱:۱۴:۱

قاضی زادہ ۳۱:۱۵۶:۱

قبادیانی: ابراہیم (خواجہ) ۵۰:۲۳:۳

قربان (بیک: صوفی) ۱۱۸:۱۱۴:۱ : ۳۷:۲۸۳:۱

قربان: جدید (صوفی) ۵۹:۹۷:۳

قرطبی (امام) ۱۳۰:۲۶۶:۱

- قرنی: اویس (خواجہ بخیر التابعین) ۱.۵۸:۳۲؛ ۱.۶۶:۳۷؛ ۱.۱۲۰:۱۲۳؛
 ۱.۲۰۲:۹۳؛ ۱.۲۱۰:۱۱۲؛ ۱.۲۲۲:۱۱؛ ۱.۲۴۰:۳؛ ۱.۲۴۵:۲۳؛
 ۱.۵۳:۶۹؛ ۳.۶۹:۱۵۳؛ برگزیدہ تابعین است بہ مرتبہ ادنای صحابی نرسیدہ
 ۱.۲۰۷:۹۹؛ ۱.۵۹:۳۵
 قشلاقی: بہاء الدین [خلیقہ امیر کلال و پدر شوہر عارف دیگرنی و استاد حدیث
 بہاء الدین نقشبند] ۱.۲۹۰:۱۰۳
 قصوری: محمد مقیم ۳.۶۶:۱۲۷
 قلیچ اللہ بن قلیچ خان ۱.۷۳:۵۳؛ ۱.۱۸۳:۷۰؛ ۲.۳۲:۶۹
 قوریکی: محمد مراد ۲.۸۱:۸۱
 قونوی: صدر الدین ۱.۱۰۰:۱۰۰

ک

- کابلی: صادق (ملا) ۱.۱۳۸:۲۵؛ ۱.۱۳۹:۲۶
 کابلی: عبد الرحمن (خواجہ: مفتی) ۱.۱۸۶:۷۱
 کابلی: محمد اشرف (خواجہ: مولانا) ۱.۱۳۱:۹؛ ۱.۱۳۷:۲۳؛ ۱.۱۷۳:۶۱
 ۱.۱۸۷:۷۳؛ ۱.۲۰۵:۹۷؛ ۱.۲۰۹:۱۰۳؛ ۱.۲۲۲:۹؛ ۱.۲۳۵:۳۵
 ۱.۲۵۱:۵۳-۵۲؛ ۱.۲۵۲:۶۱؛ ۱.۲۵۶:۶۷؛ ۱.۲۶۰:۷۵؛ ۱.۲۶۶:۱۳۲
 ۳.۱۰۷:۸۷؛ ۳.۵۳:۱۲۷؛ ۲.۳۰:۶۷
 کابلی: محمد امین (ملا: مولانا) ۱.۱۶۶:۳۹؛ ۱.۱۹۹:۸۸؛ ۱.۲۳۶:۳۷؛ ۳.۱۲:۲۲
 ۳.۳۳:۸۵
 کابلی: محمد معصوم (ملا) ۱.۱۳۰:۱۹؛ ۱.۱۸۳:۷۰
 کابلی: معصوم (ملا) [ن.ک. کابلی: محمد معصوم]
 کاشغری: سعد الدین (مولانا) ۲.۲۸:۶۶
 کاشفی: فخر الدین (صاحب رشحات) ۲.۲۸:۶۶
 کاشی: عبد الرزاق ۱.۱۰۰:۱۰۰
 کبیر (شیخ) ۱.۹۱:۸۳
 کرخی: معروف (حضرت خواجہ) ۱.۱:۴؛ ۱.۸:۱۵
 کرشن ۱.۱۶۷:۵۱-۵۰
 کرمانی (شارح بخاری) ۱.۲۵۶:۶۷
 کریم الدین (شیخ) ۳.۷۰:۱۵۳
 کشمی: ابو الحسن بہا بدخشی (خواجہ) ۲.۹۶:۱۰۲
 کشمی: علی (ملا) ۳.۲۷:۶۸
 کشمی: محمد صدیق بدخشی (خواجہ: ملا: مولانا: ملقب بہ ہدایہ) [جامع مبداء و
 معاد] ۱.۳۰:۷۸؛ ۱.۶۸:۵۰؛ ۱.۶۹:۵۰؛ ۱.۱۰۱:۱۰۲؛ ۱.۱۱۹:۱۲۲

۱.۱۳۲:۱۱ ؛ ۱.۱۳۳:۱۲ ؛ ۱.۱۳۳:۱۳ ؛ ۱.۱۳۵:۱۳ ؛ ۱.۱۳۶:۱۶ ؛
 ۱.۱۶۲:۳۱ ؛ ۱.۱۷۵:۶۳ ؛ ۱.۱۷۶:۶۳ ؛ ۱.۱۸۸:۷۴ ؛ ۱.۱۹۹:۸۸ ؛
 ۱.۲۰۹:۱۰۸ ؛ ۱.۲۱۲:۱۱۴ ؛ ۱.۲۳۱:۴۲ ؛ ۱.۳۱۳:۱۷۱ ؛ ۲.۲۱:۴۸ ؛
 ۳.۸:۱۷ ؛ ۲.۵۱:۲

کشمی: محمد مراد بدخشی [برید سیر محمد نعمان بدخشی] ۲.۶۹:۵۸
 ۳.۲۴:۵۶

کشمی: محمد ہاشم بدخشی (خواجہ فقیر: ملا: مولانا) [جامع جلد سوم مکتوبات
 احمد سرہندی و نویسندہ زبده المقامات] ۱.۲۹۰:۹۰ ؛ ۱.۳۱۰:۱۵۹ ؛
 ۱.۱۶۷-۱۶۶ ؛ ۱.۳۱۳ ؛ ۲.۷۴:۶۸ ؛ ۲.۹۳:۹۵ ؛ ۲.۹۷:۱۱۰ ؛ ۳.۱:۶ ؛
 ۳.۸۲:۲۱ ؛ ۳.۷۵:۱۶۶ ؛ ۳.۶۸:۱۵۰ ؛ ۳.۵۲:۱۱۷ ؛ ۳.۴۲:۱۰۰ ؛
 ۳.۱۰۵:۸۵ ؛ ۳.۹۹:۶۱ ؛ ۳.۹۶:۵۷ ؛ ۳.۹۲:۴۵ ؛ ۳.۹۰:۳۹ ؛ ۳.۸۵:۲۳

کشمی: ہاشم بدخشی (ن.ک. کشمی: محمد ہاشم بدخشی)
 کشمیری: حسن (ملا) [ن.ک. دہلوی: حسن کشمیری]
 کشمیری: محمد صادق (مولانا) [نویسندہ کلمات الصادقین] ۱.۱۰۶:۱۰۷ ؛
 ۱.۱۰۷:۱۰۸ ؛ ۲.۲۲:۵۵ ؛ ۲.۲۸:۶۵ ؛ ۳.۳۹:۹۱

کشمیری: محمد علی ۳.۳۷:۸۹
 کشمیری: محمد یوسف ۲.۳۸:۹۸
 کشمیری: مہدی علی (حافظ: خواجہ مولانا) ۱.۲۷۹:۳۳ ؛ ۱.۲۸۰:۳۵ ؛ ۲.۵۲:۳ ؛
 ۳.۲۰:۴۶

کشمیری: یوسف (حاجی) ۱.۲۹۵:۱۲۹ ؛ ۱.۳۰۳:۱۲۸ ؛
 کلابا ذی: ابو اسحق (شیخ) [صاحب التعرف] ۳.۹۰:۳۹ ؛ ۳.۱۰۰:۷۲ ؛
 ۳.۱۱۷:۱۰۸

کلیم اللہ (ن.ک. موسیٰ)
 کمال (سید میان پیر) ۱.۶۳:۴۳
 کمال (شیخ) [متوسل بخواجه باقی باللہ] ۱.۱۱:۲۵ ؛ ۱.۲۶۶:۱۳۵ ؛
 کمال الدین حسین ۳.۱۷:۴۴
 کولابی: جمال الدین حسین بدخش (خواجہ میان) ۱.۱۱۳:۱۱۷ ؛ ۱.۱۷۷:۶۴ ؛
 ۱.۲۲۳:۱۱

کولابی: صالح (مولانا) [ن.ک. کولابی: محمد صالح]
 کولابی: محمد صالح بدخشی (خواجہ: ملا: مولانا) [نویسندہ ہدایت الطالبین]
 ۱.۱۶۱:۴۰ ؛ ۱.۱۷۷:۶۴ ؛ ۱.۱۸۲:۶۹ ؛ ۱.۲۲۴:۱۴ ؛ ۱.۲۳۹:۴۰ ؛
 ۱.۲۴۱:۴۲ ؛ ۱.۲۴۴:۴۴ ؛ ۱.۳۰۶:۱۵۲ ؛ ۲.۳۳:۷۰ ؛ ۳.۸۷:۲۶ ؛
 ۳.۹۵:۵۲

گ

گو بند سنگہ ۱.۱۹۳:۸۲

گہورن (شیخ) ۱.۴۱:۵

ل

لا لایگ ۱.۸۱:۷۵

لات و عزى (ن.ك. در فہرست اصطلاحات)

لاہوری: جمال (مولانا) ۱.۱۰۲:۱۰۳

لاہوری: شیر محمد (ملا) ۳.۵۱:۱۱۶

لاہوری: عبد الواحد (ملا: مولانا) ۱.۱۱۶:۱۲۰: ۱.۳۰۷:۱۵۵: ۲.۷۰:۶۲

لاہوری: محمد (حاجی: شیخ العالم: مولانا) ۱.۲۶:۶۷: ۱.۳۳:۹۲: ۱.۳۴:۹۴

۱.۳۶:۹۷: ۱.۳۵:۹۶

لاہوری: محمد طاہر (ملا) [خلیفۃ احمد سرہندی و از علمای کبار] ۱.۲۲۵:۱۴

۳.۲۵:۶۳: ۲.۱۷:۳۵: ۱.۲۵۵:۶۳: ۱.۲۲۷:۱۶

لاہوری: محمد مفتی (شیخ) ۱.۲۲:۵۰

لاہوری: محمود (حافظ) ۱.۱۳۳:۲۱

لاہوری: موسی (حاجی قاری) ۱.۲۱:۳۵

لقمان الحکیم ۲.۶۶:۳۸

لکھمن (لکشمی) ۱.۱۶۷:۵۱

لودی: خضر خان [از امرای کبار] ۱.۹۳:۸۴

لودی: سکندر خان [از سلاطین دہلی] ۱.۸۲:۷۶: ۱.۹۳:۸۴

م

ماتریدی: ابو منصور (ن.ك. ماتریدیہ در فہرست گروہا) ۱.۲۶۶:۱۳۵

مالك بن انس (امام) ۱.۲۵۱:۵۸-۵۷: ۱.۲۶۶:۱۳۰: ۱.۲۸۶:۵۰

مانکپوری: سید حسین ۱.۲۲۱:۲

مان سنگہ ۳.۵۵:۱۲۷

مانکپوری: محب اللہ (میر سید) ۱.۲۷۲:۳: ۱.۲۸۵:۳۹: ۱.۲۹۸:۱۳۷

۱.۳۰۵:۱۵۱: ۱.۳۱۳:۱۶۷: ۲.۲:۱۲: ۲.۱۹:۳۷: ۲.۸۹:۸۷

۳.۲۹:۷۳: ۳.۱۳:۲۳: ۳.۷:۱۶: ۳.۳:۹: ۲.۹۹:۱۲۸

ماہ محمود (میر) ۲.۸۳:۸۳

متوعین: موسی (قاضی) ۳.۶۹:۱۵۳

مجاہد ۲.۶۶:۳۸: ۱.۲۶۶:۱۳۵

محب اللہ (ن.ك. مانکپوری: محب اللہ)

محب علی (مولانا) ۱:۲۶۱:۹۹

محتسب: ایوب (ملا) ۱:۲۴۳:۴۳

محمد بن عبد اللہ بن عبد المطلب ﷺ (آن حضرت: آن سرور: پیغمبر اولی العزم
: حضرت پیغمبر: حضرت حبیب اللہ: حضرت رسالت خاتمیت: خاتم
الرسالہ سید البشر المظہر زیغ البصر: سید المرسلین) [آن. ک. حقیقت
محمدیہ و ولایت محمدیہ در فہرست اصطلاحات] ۱:۱۶:۳۵
: ۱:۲۱:۴۵ : ۱:۲۳:۵۹ : ۱:۲۳:۶۵ : ۱:۳۲:۸۹ : ۱:۳۳:۱۱ : ۱:۸۰:۷۴ :
۱:۱۹۳:۸۲ : ۱:۲۰۹:۱۰۶ : ۱:۲۶۰:۸۴ : ۱:۲۹۳:۱۲۴ : اتباع
: ۱:۸۰:۷۳ : از لطافت ظل نبود ۳:۱۲۲:۱۳۳ : اظہار محمدت ۱:۷۲:۶۵
اگر فرق است بکلیت و جزئیت است چہ آن سرور ﷺ کل
است ۳:۱۲۲:۱۳۱ : با وجود استمرار وقت و نادر ہم بودہ است
۱:۲۹۳:۱۱۷ : بدو اسم است محمد رسول اللہ ﷺ و روح اللہ اسمہ احمد
۳:۹۶:۵۷ : بر پیغمبر سہو و نسیان جائز است ۲:۹۶:۱۰۳ : بعالم خلق
تعلق دارد و میراث معنوی بعالم امر ۱:۱۶۵:۴۷ : بعد از حصول کمالات
نبوت در مقام شہود وحدت ذر کثرت بودہ است ۱:۲۷۲:۱۰ : بعد از
مضی الف ۳:۳۳:۳۳ : بعد از ہزار سال از ارتحال ۱:۲۰۹:۱۰۶ : تعظیم
صحبت ۲:۳۶:۷۸ : جامع جمیع کمالات است ۱:۲۶۰:۸۴ : جامع
حقیقت است ۱:۹۵:۸۶ : جامع صفات و شیونات و تقدیسات و تنزیہات
است ۱:۲۶۰:۸۴ : حسن حسن محمدیست و جمال جمال محمدی
است ۳:۱۰۰:۷۶ : در منامات ۱:۱۰۷:۱۱۰ : دو تعین است یکی
جسدی بشری و دوم تعین روحی ملکی ۳:۹۶:۵۸ : راس مرادان و رئیس
محبوبان محمد رسول اللہ ﷺ است ۳:۱۲۱:۱۲۲ : رب جامع بشان العلم
مناسب است ۱:۲۶۰:۸۴ : رحلت ۱:۲۰۹:۱۰۳ : رئیس محبوبان
است ۳:۰۸۸:۳۱ : سر گروہ محبوبان ۲:۷۴:۷۰ : سہو و نسیان جائز
است ۲:۹۶:۱۰۳ : سیر آنسرور ۱:۳۰۵:۱۵۲ : شفاعت ۱:۵۹:۳۳ :
صاحب دولتان او را بعنوان رسالت و رحمت عالمیان دانستند
۳:۶۳:۱۳۵ : صاحب شریعت است ۱:۶۳:۴۱ : صحبت ۱:۲۰۷:۹۹ :
فوق جمیع ولایات انبیا و رسل است ۱:۲۱:۴۹ : فوق حقیقت الف است
و ہمچنین مبدا حضرت خلیل ۱:۳۱۱:۱۶۱ : مبدا تعین حضرت خاتم
الرسالہ ﷺ اجمال حضرت علم است ۳:۱۱۴:۱۰۱ : متابعت ۱:۸۰:۷۲ :
متابعت فرع کمال محبت است ۱:۱۶۵:۴۸ : متابعت مترتب زندگانی
۱:۱۶۵:۴۸ : محبت و تعظیم پیغمبر ۲:۳۶:۸۵ : مرکب از عالم خلق و
عالم امر است ۱:۲۰۹:۱۰۳ : معراج بدنی مشرف شد و از عرش
و کرسی در گذشت ۱:۲۷۲:۱۲ : مقام حضرت رسالت ﷺ خاتمیت

۱.۱۱:۲۳: منتهی تر بود از ہمہ حال و انکہ افادہ او از ہمہ زیادہ تر بود
 ۱.۲۱۶:۱۲۱: منکر ۱.۴۹:۴۰: نسبت آن سرور رحمۃ اللہ علیہ (محمد) ۱.۴:۹:
 نشاء عنصری و محمد غالب ساخته بودند ۱.۲۰۹:۱۰۵: وارث
 ۱.۲۱:۱۰: وحی ۲.۵۴:۴۳: ولایت سرور کائنات رحمۃ اللہ علیہ (محمد) ۱.۲۱:۴۷:
 ۱.۴۷:۶۶: ہر چند بالا تر رود و پایان تر فرود آید دعوت
 گشت ۱.۲۱۶:۱۲۱: ہیچ فردی از افراد عالم نسبت ندارد کہ او با
 وجود نشاء عنصری از نور حق مخلوق گشتہ است ۳.۱۰۰:۷۵:

محمد (امام) ۱.۲۶۶:۱۳۶: ۱.۳۱۲:۱۶۳:

محمد (حاجی: مولانا) ۲.۳۰:۶۸: ۲.۸:۲۷:

محمد اشرف (خواجہ: مولانا) [ن.ک. کابلی: محمد اشرف]

محمد افضل (مولانا) ۳.۵۶:۱۲۸: ۲.۳۳:۱۱۲:

محمد امین (ملا: مولانا) [ن.ک. کابلی: محمد امین]

محمد بن الحنیفہ ۱.۲۶۶:۱۲۹: ۲.۱۵:۳۱: ۲.۳۶:۷۵:

محمد پارسا (حضرت خواجہ) ۱.۱۰۷:۱۱۱: ۱.۲۸۲:۳۷: ۱.۲۹۰:۱۰۳-۱۰۴:

۱.۳۱۳:۱۷۱: ۲.۵۵:۱۶: ۲.۵۵:۹۲: ۲.۹۲:۳۵: ۳.۱۷:۳۵:

محمد تقی (خواجہ) ۲.۳۶:۷۴: ۲.۵۸:۲۱: ۲.۶۰:۳۰:

محمد حافظ (مولانا) ۱.۴۱:۵:

محمد زاہد (مولانا) ۱.۱۸۰:۶۶:

محمد سعید بن احمد سرہندی (خواجہ: مخدومزادہ: مخدومزادگی) ۱.۲۳۶:۳۷:

۱.۲۵۹:۷۰: ۱.۲۶۶:۱۲۷: ۱.۲۹۶:۱۳۱: ۱.۳۱۱:۱۶۱: ۱.۳۱۲:۱۶۶:

۲.۳:۱۲: ۲.۵۵:۱۰: ۲.۷۱:۶۳: ۲.۷۲:۶۳: ۲.۹۱:۸۸: ۲.۹۸:۱۱۲:

۳.۲:۷: ۳.۳۳:۱۰۰: ۳.۳۶:۱۰۸: ۳.۳۸:۱۱۱: ۳.۵۴:۱۲۷:

۳.۷۸:۹: ۳.۷۷:۵: ۳.۷۳:۱۵۷: ۳.۶۴:۱۴۱: ۳.۶۱:۱۳۸: ۳.۵۶:۱۲۸:

۳.۸۲:۲۱: ۳.۸۳:۲۲: ۳.۸۵:۲۳: ۳.۸۸:۲۷: ۳.۹۳:۳۷: ۳.۱۰۴:۸۴:

۳.۱۱۵:۱۰۵: ۳.۱۰۶:۸۶:

محمد شرف الدین حسین (خواجہ) [ن.ک. بدخشی: محمد شرف الدین حسین]

محمد شریف (شیخ) ۱.۹۶:۸۸:

محمد شریف (قاضی) ۱.۲۷۸:۳۳:

محمد شیبانی (امام) [ن.ک. شیبانی: محمد]

محمد صادق بن احمد سرہندی (خواجہ: درویش زادہ: شیخ: صاحبزادہ: مخدومزادہ:

مخدومزادہ کلان) ۱.۱۸:۳۳: ۱.۷۲:۵۴: ۱.۱۵۵:۳۱: ۱.۱۸۱:۶۷:

۱.۲۰۴:۹۷: ۱.۲۰۸:۱۰۰: ۱.۲۳۳:۲۳: ۱.۲۳۶:۳۶: ۱.۲۴۳:۳۵:

۱.۲۶۰:۷۴: ۱.۲۶۶:۱۳۳: (بنام فرزندى اعزى) ۱.۲۶۷:۱۳۷:

۱.۲۸۳:۳۸: ۱.۳۰۶:۱۵۳-۱۵۲: (بنام فرزندى اعظمى مرحومى)

۲.۵۰:۱۳۷:۲.۱۴:۳۹:۱.۳۱۳:۱۷۱:۱.۳۱۳:۱۶۷

محمد صادق بن حاجی محمد مومن ۲.۴۴:۱۱۶

محمد صالح (خواجہ: مولانا) [ن.ک. کولابی: محمد صالح]

محمد صدیق ۲.۴۸:۱۳۲

محمد صدیق (خواجہ: ملا: مولانا: ملقب بہ ہدایۃ) [ن.ک. کشمی: محمد صدیق

بدخشی]

محمد طاہر (خواجہ) ۱.۲۲۲:۱۱

محمد طاہر (شیخ) [ن.ک. بدخشی: محمد طاہر]

محمد عارف ۱.۸۰:۷۵

محمد عبد اللہ بن باقی باللہ (پیرزادہ: خواجہ: خواجہ زادہ: مخدومزادہ) [فرزند خورد

باقی باللہ] ۱.۱۳۶:۱۶: ۱.۲۶۶:۱۰۴: ۱.۲۶۹:۱۹: ۱.۲۶۷:۱۳۸: ۱.۲۶۷:۱۳۸:

۱.۲۷۳:۲۲: ۲.۲۳:۵۶: ۲.۳۵:۷۲: ۲.۵۹:۲۹: ۳.۵۶:۱۲۸:

۳.۱۲۰:۱۱۷:۳.۱۱۵:۱۰۵:۳.۷۱:۱۵۴:۳.۶۰:۱۳۵

محمد عیسیٰ ۱.۳۰۶:۱۵۳

محمد فرخ ۱.۳۰۶:۱۵۳-۱۵۲

محمد قاسم بن خواجہ خواجگی امکنگی (شیخ) [متوسل بہ داراب خان]

۲.۷۸:۷۹:۱.۱۶۸:۵۱:۱.۱۵۰:۲۶

محمد قصاب (شیخ) ۱.۲۱۶:۱۲۱: ۱.۲۹۰:۱۰۴:

محمد قلیچ (مولانا) [برادر زوجہ باقی باللہ] ۱.۳۸:۲۰: ۱.۱۴۱:۲۰:

محمد قلیچ (میان: مخدومزادہ کلان) ۱.۲۲۹:۱۹

محمد قلیچ خان ۱.۲۳:۶۱: ۱.۷۶:۶۳:

محمد گدا (خواجہ) ۲.۴۹:۱۳۳

محمد مراد (مولانا) [سرید باقی باللہ] ۳.۵۶:۱۲۹

محمد معصوم بن احمد سرہندی: مجد الدین (خواجہ: شیخ: مخدومزادہ)

۱.۲۳۶:۳۷: ۱.۲۶۶:۱۱۳: ۱.۲۹۴:۱۲۳: ۱.۳۰۰:۱۳۸: ۱.۳۰۲:۱۴۳:

۲.۶:۲۲: ۲.۱۱:۳۱: ۲.۵۵:۱۰: ۲.۷۲:۶۴: ۲.۷۳:۶۶: ۲.۹۸:۱۱۲:

۳.۲:۷: ۳.۴۳:۱۰۰: ۳.۵۳:۱۱۸: ۳.۶۲:۱۳۹: ۳.۶۴:۱۴۱:

۳.۷۳:۱۶۰: ۳.۷۶:۲: ۳.۷۸:۹: ۳.۷۹:۹: ۳.۸۰:۱۶: ۳.۸۲:۲۱:

۳.۸۳:۲۲: ۳.۸۵:۲۳: ۳.۹۴:۵۰: ۳.۱۰۶:۸۶: ۳.۱۰۹:۸۸:

۳.۱۱۰:۹۱: از معاملہ قیومیت بودہ است ۳.۱۰۴:۸۴

محمد مقیم (خواجہ) ۱.۱۲۸:۷

محمد مودود (میان شیخ) [برادر احمد سرہندی] ۱.۲۲۶:۱۵: ۲.۱۰:۲۹:

محمد مومن بن خواجہ علیخان ۲.۶۴:۳۶

محمد نعمان (سیر) [ن.ک. بدخشی: محمد نعمان]

- محمد ہاشم (خواجہ) (ن.ک. کشمی: محمد ہاشم)
 محمد ہاشم خادم (مولانا) ۲.۶۵:۳۶
 محمد یوسف (شیخ) ۱.۵۴:۳۰
 محمود (حافظ) ۱.۲۸۰:۳۲:۱.۱۴۵:۶۲
 محمود (سید) ۱.۵۸۳:۱.۵۹:۳۲:۳۷-۳۸:۱.۶۱:۳۸
 محمود (ملا) ۱.۳۱۲:۱۶۲
 محمود: پهلوان ۱.۸۴:۸۰:۱.۸۸:۸۱:۱.۸۸:۸۱:۱.۱۹۴:۸۶
 محی الدین ابن العربی (ن.ک. ابن العربی)
 محی السنۃ (امام) [فرا بغوی] ۲.۹۶:۱۰۶
 مخدومزادہ ہا (فرزندان باقی باللہ ن.ک. محمد عبد اللہ و عبید اللہ) [یا فرزندان
 احمد سرہندی ن.ک. محمد سعید و محمد معصوم]
 مرتضی (میر سید) [ن.ک. بخاری: فرید]
 مرتضی خان [ن.ک. بخاری: فرید]
 مروی: عبد الغنی (شیخ) ۱.۵۴:۳۰
 مریم (حضرت) ۲.۹۶:۱۰۴:۲.۳۶:۷۶
 مزہل (میان شیخ) ۱.۱۱:۲۵:۱.۸۴:۸۰:۱.۱۱۴:۱۲۱:۱.۱۵۳:۲۹:۱.۱۵۳:۳۰
 ۱.۱۹۴:۸۴:۱.۱۵۶:۳۱:۱.۱۵۵:۳۱
 مسلم (امام) [نویسنده صحیح] ۲.۳۶:۹۱
 مصری: ذوالنون (ن.ک. ذوالنون المصری)
 مصطفی (شیخ) ۲.۱۴:۳۳
 مصطفی (میان شیخ) [ن.ک. شریحی: مصطفی]
 مظفر (ملا) ۱.۱۰۲:۱۰۳
 مظفر بن شیخ گہورن (میان) ۱.۴۱:۵
 مظفر خان (میرزا) ۲.۴۵:۷۱:۱.۱۴۸:۶۳
 معاویہ: (حضرت امیر) ۱.۵۸:۳۲:۱.۶۶:۳۷:۱.۹۸:۹۵:۱.۱۲۰:۱۲۳
 ۲.۹۶:۱۱۰:۲.۳۶:۸۳:۱.۲۶۶:۱۳۲:۱.۲۵۱:۵۹-۵۴:۱.۲۰۴:۹۹
 معروف کرخی (ن.ک. کرخی: معروف)
 معین الدین (خواجہ) ۳.۱۰۳:۸۳
 مقداد بن الکندی ۲.۳۶:۹۱
 مقصود علی (ن.ک. تبریزی: مقصود علی)
 مکی: محمد (شیخ) ۱.۲۱:۳۵
 منصور (بیگ: میر) ۳.۵۶:۱۲۸:۳.۶۳:۱۳۰:۳.۶۷:۱۳۹:۳.۱۲۰:۱۱۶
 منصور حلاج (ن.ک. حلاج: ابن منصور)
 منصور عرب ۱.۱۸۵:۷۱:۱.۱۹۶:۸۵

منکر و نکیر ۱۲۰:۱۲۶:۱۲۷:۳۶:۳۷:۱۷۰
 منوچہر (میرزا) ۳۵:۸۷
 منیری: شرف الدین یحیٰ (شیخ المشایخ) ۳۳:۸۲
 مودود محمد (ملا) ۱۱۹:۱۱۵:۱۱۴:۳۱
 موسیٰ شوحن (قاضی) [ن.ک. شوحن: موسیٰ]
 موسیٰ بن عمران (حضرت کلیم اللہ) ۹۳:۹۸:۱۰۹:۱۰۷:۱۲۵:۱۲۷
 ۱۲۹:۵۱:۲۵۱:۵۳:۲۵۶:۶۶:۲۶۰:۸۵:۱۲۶:۱۳-۱۵:۲۷۲:۱۵
 ۲۸۷:۶۷:۲۹۳:۱۲۳:۲۷۲:۲۳:۲۷۶:۳۹:۳۱۷:۳۳:۲۷۲:۳۲:۳۱۷:۳۲
 ۲۳:۵۱:۲۶:۱۲۸:۳۹۳:۳۷:۱۰۰:۷۷:۱۱۸:۱۱۲
 ۱۱۸:۱۱۳: حقیقت الف است و بحقیقت میم است ۱۶۱:۳۱۱
 رب او از مقام شیونات شان الکلام است ۸۳:۲۶۰:۱۲۶:۲۶۰:۸۳
 است ۳۱:۸۸:۳۹۵:۵۵:۳۹۵:۵۵: سر حلقہٴ محبان ۷۰:۷۴:۲۷۲:۷۰
 ۱۱۰-۱۱۱:۱۱۸:۳۱۱:۱۱۸:۱۱۲:۱۱۸:۱۱۵:۱۱۹:۳۱۱:۱۱۹:۳۱۱:۱۱۹:۳۱۱
 فی طور
 ۱۱۸:۱۱۲: قدم در نبوت زیادہ تر ۸۹:۲۶۰:۱۲۶

مہجور (مولانا) ۱۱:۲۵

مہدی (حضرت: موعود) ۸۹:۳۴:۱۰۶:۱۰۹:۲۰۹:۱۰۶:۲۳۳:۲۸:۲۵۱:۵۶
 ۲۵۵:۶۳:۲۶۱:۹۸:۲۹۳:۱۱۸:۲۶۸:۵۵:۱۰۶:۸۷
 ۱۰۲:۱۱۳:۳۱۱:۱۲۶-۱۲۵:۱۲۳:۱۲۳:۱۲۳:۱۲۳:۱۲۳:۱۲۳:۱۲۳
 است ۹۱:۲۶۰:۱۲۶:۱۲۶:۱۲۶:۱۲۶:۱۲۶:۱۲۶:۱۲۶:۱۲۶:۱۲۶:۱۲۶
 العلم است ۵۳:۲۵۱:۱۲۶:۱۲۶:۱۲۶:۱۲۶:۱۲۶:۱۲۶:۱۲۶:۱۲۶:۱۲۶:۱۲۶

مہدی علی (حافظ: مولانا) [ن.ک. کشمیری: مہدی علی]

میر داد ۲۶:۲۳۶

میرزا جیو (ن.ک. حسام الدین احمد)

میرک شاہ (سید) ۶۲:۹۹

ن

نارنولی: نظام (شیخ) ۱۴۲:۳۱۳

نا گوری: جمال (شیخ) ۲۵:۱۱۱:۳۵:۱۱۸

نجم الدین کبری (شیخ) ۴:۱۱:۲۶۶:۲۵۶

نحوی: اللہ بخش (شیخ) ۲۰:۱۰

نصر اللہ (قاضی) ۱۱۵:۵۰

نظام (میر سید) ۸:۱۲۹:۳۵:۲۳۳

نظام الدین خاموش (مولانا) ۶۶:۲۸

نمرود ۵۰:۲۶۷:۲۳:۵۱

نوح (حضرت) ۱.۵۱:۲۳؛ ۱.۵۹:۳۳؛ ۱.۲۵۱:۵۳؛ ۱.۲۵۲:۶۱؛ ۱.۲۶۰:۷۵؛
 ۱.۲۶۰:۸۳؛ ۲.۶۸:۵۵؛ کشتی ۱.۵۹:۳۳؛ ۲.۷:۲۳؛ نہ صد و پنجاہ سال
 در میان قوم بودہ و دعوت کردہ ۳.۱۲۲:۱۳۹
 نور (شیخ) ۱.۱۱:۲۲؛ ۱.۱۸:۳۳؛ ۱.۱۷۰:۵۵
 نور الحق بن عبد الحق دہلوی (شیخ) ۳.۱۰۰:۶۲
 نور محمد (شیخ: میان) [ن.ک. تہاری: نور محمد و انبالی: نور محمد]
 نہانی: جعفر بیگ ۱.۱۳۹:۱۸
 نیشاپوری ۱.۲۵۶:۶۷
 نیشاپوری: صالح (میر) ۱.۱۲۵:۳؛ ۱.۱۲۶:۵

و

واصل بن عطاء ۱.۸۰:۷۴
 والدہ بزرگوار (مادر احمد سرہندی) ۱.۵۱:۲۳
 والدہ جعفر صادق از اولاد کرام حضرت صدیق است ۱.۲۹۰:۱۰۲
 والدہ محمد امین ۳.۳۲:۸۵؛ ۳.۱۲:۲۲
 وحشی صحبت خیر البشر رضی اللہ عنہ ۱.۵۸:۳۲؛ قاتل حضرت حمزہ ۱.۶۶:۴۷
 ۱.۲۰۲:۹۳؛ ۱.۲۱۰:۱۱۲
 ویس (خواجہ) ۲.۶۱:۳۲؛ ۲.۱۳:۴۰
 ویس قرنی (ن.ک. قرنی: اویس)

ہ

ہاشم (خواجہ) [ن.ک. کشمی: محمد ہاشم]
 ہدایت: محمد صدیق [ن.ک. کشمی: محمد صدیق بدخشی]
 ہروی رام ہند ۱.۱۶۷:۵۰
 ہروی: عبد اللہ (شیخ الاسلام ابو اسماعیل الانصاری) ۱.۱۱۸:۱۲۱؛ ۱.۱۰۶:۱۰۷
 ۱.۱۳۶:۱۶؛ ۱.۱۳۷:۲۵؛ ۱.۲۱۶:۱۲۱؛ ۱.۲۸۶:۵۱؛ ۱.۲۹۱:۱۰۸
 ۲.۹۲:۹۰؛ ۱.۲۹۳:۱۲۰
 ہروی: عصام الدین (مولانا: شیخ الاسلام) ۱.۲۸۸:۷۳
 ہمدانی: یوسف (خواجہ) ۱.۲۱۱:۱۱۳
 ہند [زوجة ابو سفیان: دختر عقبہ] ۳.۳۱:۹۹

ی

یاجوج و ماجوج ۲.۶۷:۵۰؛ ۱.۲۵۹:۷۲
 یار محمد جدید (مولانا) [ن.ک. طالقانی: یار محمد جدید بدخشی]
 یار محمد قدیم (ن.ک. بدخشی: یار محمد قدیم)

یحییٰ (حضرت) ۲.۶۸:۵۵؛ ۲.۹۶:۱۰۷

یحیٰ (سید) ۳.۱۰۳:۸۳

یزید ۱.۲۵۱:۵۸؛ ۱.۲۶۶:۱۳۰؛ بدولت از زمرہ فسقہ است توقف در لعنت

۱.۲۵۱:۶۰

یعقوب (حضرت) ۱.۲۶۶:۱۱۵؛ ۳.۹۹:۶۲؛ ۳.۱۰۰:۷۳

یعقوب چرخئی (ن.ک. چرخئی؛ یعقوب)

یعقوب علی (شیخ) ۱.۲۶۶:۱۱۲

یمینی؛ عبہ الکبیر (شیخ) ۱.۱۰۰:۱۰۰

یوسف (حاجی؛ مؤذن) [ن.ک. کشمیری؛ یوسف]

یوسف (حضرت) ۱.۲۷:۲۰؛ ۳.۹۹:۶۲؛ ۳.۱۰۰:۸۰/۷۶/۷۳/۶۸/۶۲؛ ۳.۱۰۰:۸۰؛ محبوب

حضرت یعقوب ۳.۱۰۰:۷۳

یوسف (قاضی) [ن.ک. سرہندی؛ یوسف]

یوسف (میان شیخ) ۲.۶۱:۳۲

فهرست گروهها و فرقه ها

۱

- آل محمد ۲.۳۶:۴۸
- آئمه اثنی عشر ۹۲:۱۱۰:۳؛ اثنی عشر هر که را فیض و هدایت میرسید بتوسط این بزرگواران بوده ۱۲۳:۱۲۳:۳؛ اربعه مجتهدین ۱۳۰:۲۶۶:۱؛ اسلام از صدور عظام و علماء کرام لازم است ۸۴:۱۹۵:۱؛ اهل بیت ۲۱:۱۱۱:۱؛ حنفیه ۳۸-۳۹:۲۲:۳
- ابدال ۱.۲۵۱:۵۶:۱.۲۵۶:۶۵؛ ۱.۲۶۰:۹۱:۱.۲۶۰:۹۱ (بنام بدلا)؛ ۲.۴:۲۱:۲.۴:۲۱؛ ۱.۲۵۶:۶۵:۱.۲۵۶:۶۵؛ ۳.۴۳:۱۰۱ (بنام بدلا)؛ ۱۳۴-۱۳۵:۱۲۳:۳؛ مقام ابدال ۱.۲۵۱:۵۶:۱
- ابرار ۱.۲۴۳:۶۲:۱.۲۴۳:۶۲؛ ۳.۴:۱۴:۳.۴:۱۴؛ به نسبت مقربین ۱.۲۴۳:۶۲:۱.۲۴۳:۶۲؛ طریقت ابرار ۱.۳:۷:۱.۳:۷؛ کار ۱.۳۵:۹۷:۱.۳۵:۹۷؛ کسی است که مقرب و اصل نبود در ابتدا باشد یا در وسط ۱.۲۶:۶۸:۱.۲۶:۶۸؛ نسبت ۱.۲۶:۶۸:۱.۲۶:۶۸
- اصحاب/صحابه ۱.۲۱:۳۸:۱.۲۱:۳۸؛ ۱.۱۹۳:۸۲:۱.۱۹۳:۸۲؛ ۱.۲۵۱:۶۰:۱.۲۵۱:۶۰؛ ۱.۲۹۰:۹۰:۱.۲۹۰:۹۰
- ۲.۳۶:۴۹: آن سرور (محمد ﷺ) ۱.۸۰:۴۲:۱.۸۰:۴۲؛ احوال ۱.۵۹:۳۳:۱.۵۹:۳۳؛ ادب یاد نموده اند ۱.۵۴:۲۹:۱.۵۴:۲۹؛ از اولیای امت افضل گشتند ۱.۳۱۳:۱۶۷:۱.۳۱۳:۱۶۷؛ از کمالات نبوت حظ وافر گرفته اند ۱.۲۸۱:۳۶:۱.۲۸۱:۳۶؛ افضلیت ۲.۳۶:۸۱:۲.۳۶:۸۱؛ افضلیت بشرف صحبت خیر البشر ﷺ ۲.۹۹:۱۲۱:۲.۹۹:۱۲۱؛ انبیا ببرکت صحبت ۲.۱۳:۳۸:۲.۱۳:۳۸؛ انکار ۱.۵۹:۳۴:۱.۵۹:۳۴؛ ایمان اصحاب ۱.۲۷۲:۱۷:۱.۲۷۲:۱۷؛ باین مقام ممتاز اند ۱.۳۲:۸۹:۱.۳۲:۸۹؛ ببرکت صحبت خیر الانام ﷺ ۱.۳۱۳:۱۷۰:۱.۳۱۳:۱۷۰؛ بواسطه دوستی پیغمبر ﷺ است ۲.۶۷:۴۹:۲.۶۷:۴۹؛ به شایراه قرب نبوت رفته اند که به جذبه و سلوک و فنا و بقا کار ندارند ۱.۳۱۳:۱۶۸:۱.۳۱۳:۱۶۸؛ بهترین بنی آدم بودند جدا از انبیا ۲.۹۶:۱۰۷:۲.۹۶:۱۰۷؛ بیقین از حضرت شیخ افضل اند ۱.۲۹۳:۱۱۸:۱.۲۹۳:۱۱۸؛ پیغمبر ﷺ ۱.۵۴:۲۷:۱.۵۴:۲۷؛ تشابه یکی را بر دیگری فضل نتوان ۱.۲۰۹:۱۰۶:۱.۲۰۹:۱۰۶؛ تعظیم از جهت تعظیم صحبت خیر البشر ﷺ ۳.۱۷:۳۹:۳.۱۷:۳۹؛ رد ایشان بدترین این است ۲.۳۶:۸۱:۲.۳۶:۸۱؛ سی و سه هزار ۱.۸۰:۴۲:۱.۸۰:۴۲؛ شرائع

جمع اصحاب ۴۴:۸۰؛ طریقت اصحاب گرام ۳۱:۵۸؛ ۳۷:۶۶؛
 ۴۱:۸۰؛ ۸۲:۹۰؛ فضیلت ۳۳:۵۹؛ فضیلت همه علول اند
 ۱۱۲:۲۱۰؛ قرب ابدان ۱۱:۲۲۲؛ گرام ۶۵:۱۷۸؛ که جمع اهل
 بهشت اند ۶۱:۲۲؛ مبشر به بهشت باشند ۱۰۶:۹۶؛ مدح فرموده
 است قرن ایشان بهترین قرون بوده است ۵۷:۲۲؛ نسبت اصحاب
 گرام ۸۹:۳۲؛ ۲۰:۱۴۱؛ و تابعین ۱۰۵:۹۶؛ و شتم ۷۹:۳۶؛
 همه را به نیکی یاد باید کرد ۴۹:۶۷؛ یمین اهل اسلام و ارباب ولایت
 اند ۹۹:۳۹

اصحاب کهف ۱۳:۳۳؛ ۳۵:۶۵؛ ۴۹:۸۵؛ ۵۰:۶۷؛ بیک هجرت که در
 وقت استیلاء فتنه ۵۷:۶۸

افراد ۳۰:۳۳؛ مخصوص و بواسطه متابعت آنسرور ﷺ ۴۲:۲۸۵

اقطاب (ن. ک. قطب در فهرست اصطلاحات)

انبیاء/نبی/پیغمبر (ن. ک. محمد ﷺ در فهرست اشخاص و نبوت در فهرست
 اصطلاحات) ۱۲:۳۳؛ ۳۹:۱۳؛ ۶۸-۶۹:۱۰۰؛

۱۲۷-۱۲۸:۱۲۲؛ ۱۳۶:۱۲۲؛ از ذنوب معصوم اند ۱۲۱:۳۳؛

افضلیت ۱۲۹:۲۰۲؛ امام النبیین ۴:۱؛ ایمان انبیا که تمام متجلی و

نورانی است ۱۲۸:۲۶۶؛ بالاصالت صاحب دعوت است

۲۱:۵۷؛ بعثت ۱۱۷:۲۶۶؛ بوحده وجود دعوت نکرده اند و وجود

گوینده را مشرک نگفته دعوت ایشان را بوحده معبود است

۷-۸:۲۷۲؛ به طریق وحی آمده ۴:۴۱؛ به طفیل آنسرور (محمد ﷺ)

از آن تجلی نصیب وافر است در اولیاء و انعکاسی باشد ۵۰:۲۳۸؛

بهترین جمع موجودات اند ۸۷:۹۵؛ بهترین کائنات اند بشرایع

دعوت کرده اند ۲۱:۲۸؛ تبلیغ شرایع است ۲۱:۲۸؛ تجلیات صفات

و تجلی ذات اشرف است ۷۲:۲۸۷؛ حقائق ۸:۴؛ حکم مخصوص

۳۱:۶۳؛ در معرفت صفات کبریا عاجز آیند ۱۳۰:۱۲۲؛ دعوت

۲۳:۶؛ دولت ۲۸:۹؛ رحمت عالمیان است ۱۱۷:۲۶۶؛ سابقان

بالاصالت انبیا اند ۹۹:۳۹؛ شهود دیگر بهم هست که از راه مبادی

تعینات ایشان پیدا شود ۱۲۵:۲۹۳؛ صاحب رجوع در رنگ عوام

الناس ۶۸:۱۸۱؛ فضل مجوز گشت ۸۰:۱۹۲؛ کمال متابعت

۵۵:۲۲؛ متابعت ۷۷:۱۹۱؛ متاع ۱۰۹:۱۰۷؛ مقام انبیا پایان تر

از ان ۱۰۱:۲۰۸؛ مقامات ۳:۱؛ ۶۸:۱۸۱؛ ۱۰۰-۱۰۱:۲۰۸؛

مقصود ۲۱:۳۸؛ منکر اخبار رسل ۱۱۹:۲۱۵؛ نسبت انبیا که هر

یک از انبیا و اولیا را عروج تا باسما و عروج در آن اسما است

۱۲۸:۱۲۲۰: نظر انبیا نیز فوق اقدام ایشان صعود میفرماید
 ۱۳۰:۱۲۹۵: نیز ازین سر اطلاع نداده اند ۱۳۳:۵۸:۳: ہر چند یکی از
 دیگر افضل بود ۳۱:۳۰۸۸

انبیاء اولو (اولی) العزم ۳۱:۶۳:۱: ۵۱:۲۳۹:۱: ۳۹:۲۸۳:۱: ۱۱۸:۲۹۳:۱:
 ۱۲۸:۲۹۳:۱: اعلام بحل امری شدہ ۱۲:۵۵:۲: ۱۰۸:۲۰۹:۱:
 با وجود اصالت تبعیت محمد ﷺ ۱۲۷:۱۲۲:۳: بالا صالت صاحب
 دعوت است ۲۱:۵۷:۲: پیغمبر غیر اولی العزم اعلام بحرمت آن
 ۱۲:۵۵:۲

انبیاء بنی اسرائیل (ن.ک. بنی اسرائیل) ۳۳:۲۳۳:۱: ۵۰:۲۳۸:۱: ۵۱:۲۳۹:۱:
 ۱۳۹:۲۶۸:۱: ۶۵:۷۲:۲: ۱۰۱:۹۵:۲

اوتاد ۳۶:۲۱:۱: ۲۸:۲۳۳:۱: ۵۶:۲۵۱:۱: ۲۱:۴:۲: ۱۲۴-۱۲۵:۱۲۳:۳:
 مقام اوتاد ۵۶:۲۵۱:۱

اولیاء / اولی ۱۰۱:۲۰۸:۱: ۱۰۶:۲۰۹:۱: ۳۸:۸۹:۳: ۶۹:۱۰۰:۳: ۱۲۳:۱۲۳:۳:
 از ارتکاب ذنوب محفوظ اند ۱۲۱:۲۳:۲: از کشوف کونی غلط واقع
 میشود ۱۲۲:۲۱۷:۱: ۱۱۲:۱۰۸:۱: امت ۳۷:۶۶:۱:
 اولویت باجماع افضل اند ۱۲۹:۲۲۰:۱: بدرجہ نبی از انبیا نرسد
 ۱۲۳:۲۶۶:۱: بزوال ارادہ سعی مینمایند ۱۲۳:۳۰۲:۱: بصر اولیا تمام
 بصر میگردند ۱۵۲:۶۸:۳: بکلیت مرجوع اند ۴:۲۷۲:۱: بولایت خود
 اطلاع ندارند ۹۲:۹۲:۲: حصول تجلی ذات موہم فضل نباشد
 ۱۲۸:۲۹۳:۱: خاتم الاولیا و خاتم الولاية المحمدیہ ۶:۷۷:۳: صاحب
 علم و کشف ۱۲۱:۲۱۶:۱: صاحب کرامات ۱۱۰:۱۰۷:۱: طبقہ با
 اعتبار کثرت ۱۰۷:۲۰۹:۱: طبقہ شبہ بہ کمالات اصحاب ۱۰۶:۲۰۹:۱:
 ظل ولایت انبیا اند ۲۸:۲۷۶:۱: غیر مرجوع ۵۶:۲۵۱:۱: کاش این ہمہ
 خوارق از ما بظہور نمی آمد ۹۱:۹۲:۲: کمل ۸۲:۳۰:۱: ۱۰۷:۲۰۹:۱:
 کمل بہ تبعیت محمد ﷺ ۵۰:۲۳۸:۱: مرادان و محبوبان است ۲۵:۷۷:۲:
 و صفات مناسب ایشان ۱۱۰:۱۰۷:۱: ولی از غیر ولی چگونہ متمیز
 شود ۹۱:۹۲:۲: ہیچ ولی بمرتبہ صحابی نرسد ۱۰۸:۹۶:۲: ۱۵۳:۶۹:۳:
 ہیچ ولی بمرتبہ ہیچ نبی از انبیا نرسد اگرچہ اورا بواسطہ متابعت پیغمبر
 خویش ۷۲:۲۸۸:۱

اہل اسلام ۱۹:۳۷:۱: ۳۲:۶۳:۱: ۱۲۱:۲۶۶:۱: از منکرات محفوظ مانند
 ۳۶:۶۵:۱: ۸۹:۹۶:۱: اسلامیکہ بعد از کفر طریقت است ۱۱۵:۳۹:۳:
 بسیار تنگ و تیرہ اند ۸۵:۱۹۵:۱: توحید ۸۳:۳۱:۱: جنت (الجنة)
 ۹۳:۹۸:۱: صلاح و تقوی ۱۰۳:۱۰۲:۱

اہل انقطاع اکثر از خلایق اند از جناب قدس حق و اشتغال بدنیہ دارند ۲.۹۲:۹۱
 اہل بیت (البیت) ۱.۱:۳؛ ۱.۳۵:۱۳؛ ۱.۵۹:۳۳؛ ۱.۸۰:۴۴؛ ۲.۳۶:۴۴؛
 ۲.۳۶:۸۰؛ ۳.۱۱۰:۹۲؛ بدعا مخصوص اند ۲.۳۶:۹۱؛ دشمنی
 ۱.۲۶۶:۱۲۳؛ شخص پنجم ۲.۶۴:۵۰؛ علم باطن ۱.۲۱۲:۱۱۵؛
 فضائل ۲.۳۶:۹۰؛ محبان اہل بیت ۲.۳۶:۴۶

اہل تشیع (ن.ک. شیعہ)

اہل ذمہ ۱.۳۱۳:۱۴۲

اہل سنت بہ حقیقت خلافت خلفاء اربع قائلند ۲.۳۶:۸۱؛ دشمنان اہل بیت را
 دشمن اند ۲.۳۶:۸۰؛ گناہ ہمین است کہ با محبت اہل بیت تعظیم و
 توقیر جمیع اصحاب آن مینمایند ۲.۳۶:۴۸

اہل سنت و جماعت ۱.۵۹:۳۵؛ ۱.۱۹۳:۸۱؛ ۱.۴۱۰:۱۱۲؛ ۲.۳۶:۴۶؛
 ۲.۶۰:۳۰؛ ۲.۶۴:۵۲؛ ۳.۳۱:۴۸؛ حقیقت مذہب ۲.۳۶:۴۴؛ خلاف
 ۱.۲۲۰:۱۳۱؛ علما ۱.۲۰۶:۹۸؛ فرقة ناجیہ اند ۱.۵۹:۳۳؛ ۱.۶۹:۵۰؛
 ۱.۴۱:۵۲؛ ۱.۸۰:۴۲؛ ۱.۹۲:۸۳؛ ۱.۹۴:۸۵؛ ۱.۱۱۲:۱۱۶؛
 ۲.۶۴:۵۱؛ ۲.۶۴:۴۰؛ ۱.۲۱۳:۱۱۶؛ ۱.۲۰۴:۹۴

ع

اہل قبلہ ۳:۳۸:۹۰

اہل کتاب ۳۲-۳۳:۳۰۹۱

اہل کفر (ن.ک. کافر/کفار) در اہل اسلام شیوعی پیدا کردہ اند ۱.۶۵:۳۶؛ در
 ہندوستان ۱.۱۶۳:۳۳؛ دشمن پیغمبر ﷺ ۱.۱۶۳:۳۳؛ را عزت باشد
 ذلت در اسلام ہمانقدر است ۱.۱۹۳:۸۲؛ مقصود غلبہ اہل اسلام
 ۱.۱۶۳:۳۵

ب

بدلا (ن.ک. ابدال)

براہمہ ۱.۲۲۱:۹؛ ۱.۲۶۶:۱۳۵؛ ۱.۳۱۳:۱۴۰؛ ۲.۵۵:۱۴

بنی آدم ۲.۵۰:۱۳۳؛ اصلاح در اظہار کلمہ اسلام است ۲.۶۴:۵۴

بنی اسرائیل (ن.ک. انبیاء بنی اسرائیل) ہفتاد و یک فرقہ شدہ بودند ۲.۶۴:۵۱

ت

تابعان/تابعین/متابعان [ن.ک. اتباع در فہرست اصطلاحات] ۱.۲۱:۴۴

۱.۲۰۹:۱۰۶؛ ۱.۲۴۸:۳۹؛ آن سرور ﷺ را از تجلی ذات نصیب است

۱.۲۸۴:۴۲؛ از این مقام بہ تبعیت و وراثت نیز نصیب است مینمایند

۱.۲۴۸:۵۰؛ کمل تابعان نبی ۱.۲۹۳:۱۲۴؛ کمل تابعان نبی بہ تبعیت

کمالات مقام نبوت را تمام کنند ۲۵:۲۵۶:۱؛ متابعان کمال مثل انبیاء
بنی اسرائیل ۵۱:۲۳۹:۱
تبع تابعین ۱۰۶:۱۰۹:۱؛ ۹۱:۲۶۰:۱

ج

جبریه (ن.ک. مذهب جبریه در فهرست اصطلاحات) ۴۹/۸۰/۸۲/۸۳:۲۸۹:۱
جوگیه/جوگیان ۹:۲۲۱:۱؛ ۳۷:۲۳۷:۱؛ ۱۷۰:۳۱۳:۱؛ ۱۷:۲۵۵:۲؛ ۷۹:۳۲:۳

ح

حکماء یونان (ن.ک. فلاسفه) ۱۳۵:۲۶۶:۱؛ عدیل انبیا سازد ۸۱:۱۰۱:۳
حنفی/حنفیه ۷:۲۹:۱؛ ۱۰۳/۱۰۳:۱۰۳:۱؛ ۷۳:۲۸۸:۱؛ ۱۶۵-۱۶۶:۳۱۲:۱
۱۷۲:۳۱۳:۱؛ پیغمبری مبعوث میشد موافق فقه حنفی عمل میکرد
۳۷:۲۸۲:۱؛ نورانیت بنظر کشفی در رنگ دریای عظیم مینماید
۱۳:۵۵:۳؛ فقیه ۱۶۳:۳۱۲:۱؛ مذهب حنفیه ۲۹:۲۲:۳؛ و کمالات
ولایت ۳۷:۲۸۲:۱

خ

خلفاء ثلاثه ۸۱:۳۶:۲؛ انکار ۷۳:۸۰:۱؛ درجات ۱۰۹:۹۶:۲؛ مبشر
بجنت اند ۱۰۲:۹۶:۲؛ تعظیم ۷۳:۸۰:۱؛ توقیر ۷۳:۸۰:۱؛ خلفاء
راشدین اند ۴:۱:۱؛ در فضیلت ۸۳:۳۶:۲
خلفاء راشدین سلاطین نسبت بان سرور و بخلفاء راشدین ۹۳:۹۲:۲؛ مذکور
نشده از شرائط خطبه نیست و لیکن از شعائر اهل سنت است
۳۱:۱۵:۲

خواجگان (حضرات) ۱۰:۵:۱؛ ۳۷:۶۰:۱؛ ۳۷:۶۶:۱؛ ۹:۱۳۱:۱؛ ۳۱:۲۸۵:۱
۳۲:۱۷:۳؛ طریقه ۳۱:۲۸۵:۱؛ طریقه حضرات خواجگان اعتقاد اهل
سنت و جماعت است ۹۵:۲۹۰:۱؛ طریقه و دوام حضور حضرت ذات
بی تخلل حجب شیونی و اعتباراتی ۲۷:۱۵۱:۱؛ نسبت خواجگان
۹۹:۳۷:۱؛ نسبت خواجگان فوق همه نسبتها ۱۰:۱۳۱:۱
خوارج ۷۲:۸۰:۱؛ از اهل سنت کشته اند ۷۷:۳۶:۲؛ و روافض ۷۹:۳۶:۲

ر

روافض/رافضی (الرافضة) /رافضیان ۱۲۹:۲۶۶:۱؛ ۱۶۳:۳۱۲:۱
۷۲-۷۷:۳۶:۲؛ دوازده فرقه اند همه تکفیر اصحاب پیغمبر مینمایند
۸۰:۳۶:۲؛ رفض تبری از خلفاء ثلاثه است ۷۶:۳۶:۲؛ و اهل سنت

۲۳۶:۷۸

رفض (ن.ك.روافض)

ز

زنادقہ (ن.ك.ملاحدہ در این فہرست و زندقہ در فہرست اصطلاحات)
 ۱۱۹:۲۶۶:۱: ۱۲۶:۲۹۳:۱: ۱۲۶:۱۲۱:۳: مطلوبش رفع دعوت انبیا
 است ۱۰۱:۲۹۵

زنان (ن.ك.بیعت در فہرست اصطلاحات) ۳:۴۱:۹۲: زیور زنان و زکوۃ
 ۳:۳۳:۸۶: صیام نساء ۳:۴۱:۹۲: فضل امہات المومنین بر جمیع بنی
 آدم بعد از پیغمبر ﷺ ۲:۵۰:۱۳۳: طلب مشغولی مینمایند ۱:۲۵۶:۶۷:
 منع نظر و مساس نساء بنساء از نظر مرد بزن و نظر زن بمرد اند از بلیغ و
 بلاغ مبین باید نمود ۳:۴۱:۹۷: نصایح ۳:۴۱:۹۲: نہی از قتل اولاد
 است کہ زنان ایشان دختران خود را می کشند ۳:۴۱:۹۷

س

سوفسطائی ۱:۲۸۷:۷۱

ش

شافعی/شافعیہ ۱:۲۹:۷۶: ۱:۸۰:۷۵: ۱:۱۰۲:۱۰۴: ۱:۲۱۰:۱۱۳:
 ۱:۲۵۱:۶۰: ۳:۲۲:۴۹: و کمالات ولایت ۱:۲۸۲:۳۷:
 شہدا فی سبیل اللہ ۳:۱۲۲:۱۳۶: ۲:۵۷:۲۱:
 شیعہ ۱:۸۰:۷۲: ۱:۸۰:۷۴: ۱:۲۶۶:۱۳۰-۱۲۹: ۲:۶۷:۴۷: ۳:۲۳:۵۹: تقیہ
 ۱:۲۷۲:۷: معوات اہل بینا و تبرنی خلفاء ثلاثہ ۱:۲۶۶:۱۲۳

ص

صحابہ (ن.ك.اصحاب)

صوفی/صوفیہ/صوفیان ۱:۲۷۲:۸: از فرط محبت و کمال اشتیاق ۳:۱۰۰:۶۶:
 اعتبار شہود نموده اند و ارتفاع شہودی حکم بوہمی و اعتبار کرده اند
 ۳:۳۲:۸۱: این وقت ۲:۲۳:۵۸: با ایمان امور کشفیہ و الہامیہ خود
 ۱:۲۷۲:۱۳: بعد از فنا و بقاء و سیر عن اللہ و باللہ بعالم گردانیدہ باشند
 ۱:۳۸:۲۱: بکشف و یا بالہام و علما را بہ نقل یا بہ استدلال است
 ۱:۲۸۶:۳۸: بہ تبلیغ باطن اہتمام دارند ۲:۵۷:۲۱: حقیقت سخن را در
 نیافتہ باشد ۱:۳۸:۲۱: خام ذکر و فکر را از اہم مہام دانستہ در اتیان

فرائض و سنن مساهلات مینمایند ۸۸: ۲۶۰: ۱؛ عالم را موهوم گویند و از اشکال جهت و نهایت وارهند ۱۵۲: ۲۸: ۳؛ کلامی مخالف شریعت از کشف و سکر وقت معذور است ۸۹: ۲۸۹: ۱؛ متاخران ۱۱: ۲: ۲؛ متاخران ایشان ممکن را عین واجب دانسته اند ۵: ۱: ۲؛ محققین ۵۰: ۶۹: ۱؛ مخالف آرای علمای مجتهدین ۱۳: ۲۷۲: ۱؛ مستقیم احوال از شریعت تجاوز نمیکند ۸۸-۸۹: ۲۸۹: ۱؛ مقصود بر کمالات ولایت و معارف آنست ۱۲۳: ۲۶۶: ۱؛ نظر صوفیه باعتبار سکر و غلبه حال است ۸۱: ۳۲: ۳؛ نمای جهلا ۱۹: ۲۷۲: ۱؛ وجودیه ۱۱۰: ۲۶۶: ۱

ع

عام (ن.ك.عوام)

عرفا/عارف اسباب تقلید است ۱۶: ۲۲۷: ۱؛ امتزاج عالم امر بعالم خلق این امتزاج زائل شده است ۱۱: ۲۲۲: ۱؛ بذات واجب در رنگ قیام صفات اوست ۱۳۳: ۶۳: ۳؛ بيملاحظه اسما و صفات و شیون داند و تجلی حضرت وجود صرف شمرد ۳۳: ۲۳۳: ۱؛ تام المعرفة بعد از رجوع بدعوت بکلیت خود متوجه عالم میگردد ۶۷: ۷۳: ۲؛ صاحب یقین ۵۱: ۲۱: ۲؛ عمل عارفان محض برای تقلید طالبان است ۱۶: ۲۲۷: ۱؛ قدم از شریعت بیرون مینهد ۱۲۹: ۲۶: ۲؛ قیام مخصوص بآن ذات موهوب نیست ۱۸: ۸۰: ۳؛ کامل بر صفات بشریت ۷۱: ۳۳: ۲؛ کامل تام المعرفة را بعد از بقای ذات ۱۲۶: ۶۵: ۳؛ کامل را چون گرفتاری ذات اسما و صفات از نظر او ساقط میگردد ۳۳: ۱۱: ۲؛ محتاج به عبادت اند ۲۷: ۲۷۲: ۱؛ مطلق ۳۵: ۹۱: ۳

عشره مبشره ۵۹: ۲۵۱: ۱

علماء ۱۷: ۸: ۱؛ ۱۰۲: ۳۸: ۱؛ آخرت ۹۳: ۳۳: ۱؛ ۲۷: ۵۳: ۱؛ ۱۸: ۲۷۲: ۱؛ اجماع ۱۲۵: ۲۱۷: ۱؛ احکام ۵۹: ۷۳: ۱؛ اختلافات ۲۶: ۵۳: ۱؛ اسلام علما از حسن استعداد ۸۴: ۱۹۳: ۱؛ المتکلمین ۱۶: ۸: ۱؛ المجتهدین المتمسکین ۱۶۶: ۳۱۲: ۱؛ است خود را همچو انبیاء بنی اسرائیل ۱۲۸: ۲۹۳: ۱؛ علماء اینها در رنگ انبیا بنی اسرائیل شده ۵۰: ۲۳۸: ۱؛ اهل حق ۳۹: ۱۸: ۱؛ ۱۹: ۷۷: ۱؛ ۴: ۱۲۵: ۱؛ ۳۳: ۱۵۷: ۱؛ ۵۳: ۱۶۸: ۱؛ ۳۸: ۲۸۶: ۱؛ اهل حق را مصداق کشف خود باید ساخت ۷۷: ۲۸۶: ۱؛ این وقت ۲۷: ۵۳: ۱؛ بصواب اقرب است ۳: ۴۱: ۱؛ بنقل یا باستدلال است ۳۸: ۲۸۶: ۱؛ بواسطه متابعت انبیا بکمالات نبوت و علم آن نفوذ کرده است ۱۲۳: ۲۶۶: ۱؛ بوجود کثرت قائل اند مقصود شان ابقا شریعت است ۸۱: ۳۲: ۳؛ بهترین ۲۷: ۵۳: ۱؛ بهترین خلائق

۱.۱۹۳:۸۳: تلیغ ظاہر مخصوص اند ۲.۵۷:۳۱: تقدم ترویج شریعت
 است حاملان شریعت ایشانند ۱.۳۸:۲۰: ثبوت و استقرار حکم می
 کنند ۳.۳۲:۸۱: حنفیہ ۱.۲۸۸:۷۲: ۱.۳۱۲:۱۶۶-۱۶۵:
 ۱.۳۱۳:۱۷۲: ۳.۹۹:۶۱: حنفیہ بر جواز اشارت داده اند ۱.۳۱۲:۱۶۶:
 در ترویج نوافل سعی دارند و فرائض را خراب و ابتر می سازند
 ۱.۲۶۰:۸۸: در رنگ انبیاء بنی اسرائیل شدہ ۱.۲۲۸:۵۰: در معیت
 ۱.۸:۱۶: دنیا داخل عامۃ مومنان اند و ایمان بہ غیب کہ بہ عامۃ مومنان
 منسوب است ۱.۴۷۲:۱۸: دین دار خود اقل قلیل اند ۱.۵۳:۲۶: رجوع
 باید نمود ۱.۱۹۱:۷۷: زہاد ۱.۳۳:۹۲: شافعیہ بمذہب حنفی فتوی داده
 اند ۳.۲۲:۳۹: شرائع اخذ کردہ بطریق اجمال ۱.۳۰:۸۲: شریعت
 ۱.۱۸:۳۲: ظاہر ایشان بدرجۃ اولی ۲.۵۳:۱۰: فتوی ۱.۷۱:۵۲: ما وراء
 النہر و حضرت صدیق ۲.۱۶:۳۳: متقی ۱.۷۳:۵۹: مثل انبیا بنی
 اسرائیل ۱.۲۲۹:۵۱: مجتہدین ۱.۶۹:۵۰: ۱.۳۱۲:۱۶۳: مجتہدین
 اظہار احکام دین فرمودہ اند نہ احداث ۱.۲۶۰:۹۲: مرتبۃ انبیاء بنی
 اسرائیل داده اند ۱.۲۳۳:۳۳: مطلق ۱.۲۶۸:۱۳۹: مقام ۱.۸:۱۵: نظر از
 نظر آن صوفی بلند آمد ۱.۳۱:۳: و اولیاء بظاہر شریعت و بیاطن
 شریعت متعلق است ۲.۹۲:۹۲: و صلحا اہل شریعت ۱.۱۶۵:۳۸:
 ورثۃ انبیا اند ۲.۱۳:۳۸: ۱.۳۳:۹۳

علمای اہل سنت و جماعت ۱.۸:۱۵: ۱.۳۱:۸۳: ۱.۷۵:۶۲: ۳.۷۳:۱۶۳:
 افضل بعد از شیخین عثمان است ۱.۲۶۶:۱۳۰: بر مخالفان اثبات
 رویت اخروی کردہ اند ۳.۶۶:۱۲۸: کہ نجات اخروی وابستہ باتباع آرا
 و صواب نمایی این بزرگواران است ۱.۱۹۳:۸۰:
 علمای دنیا ۱.۳۳:۹۳: صحبت ایشان زہر قاتل است ۱.۴۷:۱۹: وسیلۃ مال و
 جاہ ۱.۷۳:۵۹:

علمای راسخان (راسخین) /عالم راسخ ۱.۲۷۶:۲۸: ۲.۵۳:۷: ۳.۱۰۰:۸۱:
 از تاویل متشابہات کتاب و سنت نصیب است ۲.۵۳:۷: از مجموع
 صورت و حقیقت خط وافر فرا گرفته ۱.۲۷۶:۲۷: استدلال از اثر بموثر از
 مخلوق بخالق جل سلطانہ ہم کار علمای ظواہر است ہم کار علمای
 راسخین کمل ورثۃ انبیا اند ۳.۵۰:۱۱۵: بمقام دعوت کہ خاصۃ
 انبیاست ۳.۵۰:۱۱۵: بواسیطۃ کمال اطمینان نفس بحقیقت شریعت کہ
 حقیقت اتباع است ۲.۵۳:۷: علم غیب باوست ۱.۳۱۰:۱۶۰: متعلق
 بہ متشابہات کتاب و سنت است و مجموع صورت و حقیقت را در یافتہ
 ۲.۱۸:۳۶: نیز از تاویلات متشابہات نصیب فراوان است ۱.۲۷۶:۲۹:

علمای سؤ ۹۳:۳۳؛ ۱۹:۳۷؛ ۲۷:۵۳؛ ۸۳:۱۹۳؛ اصول دین ۹۳:۳۳

علمای ظاہر/ظواهر ۱۰:۱؛ ۳۸:۱۳؛ ۱۷:۵۵؛ ۳۸:۸۹؛ استدلال از اثر
بموثر از مخلوق بخالق جل سلطانه بهم کار علمای ظواهر است بهم کار
علمای راسخین کامل ورثه انبیا اند ۱۱۵:۵۰؛ بمقام دعوت که خاصه
انبیاست ۱۱۵:۵۰؛ که تعلق به محکمت کتاب و سنت دارند
۳۵:۱۷؛ و اهل سنت و جماعت ۱۶:۸؛ وجود ثابت کرده اند
۵:۱؛ ۲

عوام از نارسائی خود قلیل النصیب اند ۱۷:۲۷؛ برای عوام مانع اظهار
متشابهات ۷:۲۷؛ حال صحوی که دون سکر است ۱۱۵:۳۹؛ در
این مبحث مشارکت اخص خواص اند ۱۶:۲۷؛ کالانعام
۱۶۸:۳۱۳؛ ۱۱۳:۳۹؛ متوهم بعالم میگردد و عالم اصلا از خانه
علم بیرون نیامده است ۱۲۹:۶۷؛ مومنان و اخص خواص از عارفان در
این معنی متساوی الاقدام ۲۶-۲۷:۲۷

ف

فرشتگان (ن.ك. ملائکه)

فقهای سبعة ۵۳:۶۷

فلاسفه (ن.ك. حکما) ۵۵:۷۳؛ ۳۷:۲۳؛ ۱۰۸:۲۶۶؛ ۶۶:۲۶

۳۱:۹۰؛ عدیل انبیا سازد ۸۱:۱۰۱؛ علم طب و نجوم را از کتب
انبیا ما تقدم سرقت کرده اند ۵۵:۲۳؛ نفی صفات کامله نمایند و عالم
بجزئیات ندانند که مستلزم تغیر است ۳۱:۶۷؛ یونان ۵۳:۷۱؛
۹:۲۴۱؛ ۳۷:۲۳؛ ۷۰:۲۵۹؛ ۱۷۰:۳۱۳؛ ۵۲:۲۳؛
۷۹:۳۲

ق

قدریه ۸۱:۲۸۹

قریش ۱۹:۱۳۹؛ ۲۰:۲۷۳

قلندریه (ن.ك. قلندریه در فهرست اصطلاحات)

ك

کفار/کافر (ن.ك. اهل کفر در این فهرست و کفر در فهرست اصطلاحات)

۱۸-۱۹:۳۷؛ ۱۰۲:۱۰۱؛ ۱۹:۱۳۹؛ ۸۳:۱۹۳؛ ۳۷:۶۷

استیلا ۷۵:۸۱؛ بر ملا طعن اسلام و ذم مسلمانان می نمایند

۱.۶۵:۳۵: تجویز لعنت نکرده اند ۱.۲۵۱:۶۰: حقائق نحوی از معنی
 محبوبیت داشته باشند ۳.۱۲۱:۱۱۹: دار الحرب با وجود بت پرستیها
 ۳.۲۳:۵۳: دشمنان خدا اند ۱.۱۶۳:۴۴: دشمن خداست ۲.۹۹:۱۲۲:
 دشمن خداست و مستحق عذاب دائمی ست ۴.۹۹:۱۲۲: دشمنان
 خدای و رسول اند ۱.۱۶۵:۴۹: رحمت در دنیا کافران را باعتبار ظاہر و
 صورت است ۱.۲۶۶:۱۲۵: صرف ۱.۲۶۶:۱۲۶: طائفہ دیگر از ارباب
 توحید ۱.۲۹۱:۱۰۷: عذاب قبر ۱.۲۶۶:۱۲۰: عذاب مخلد
 ۱.۲۱۳:۱۱۸: فاعل حقیقی ۱.۲۶۶:۱۱۳: فرنگ ۱.۲۲۲:۱۱-۱۰:
 ۱.۲۶۱:۹۸: فرنگ و ملحد زندیق ۱.۱۱:۲۱: ۱.۵۴:۲۸: قریش
 ۱.۱۳۹:۱۹: محض ۱.۲۶۶:۱۲۶: مساجد را کفار ہند بی تحاشی
 مینمایند ۲.۹۲:۹۳: و فاسقان ۲.۳۶:۷۵

م

ماتریدیه ۳.۳۶:۶۵: (ن.ک. ماتریدی: ابو منصور در فہرست اشخاص)
 مبتدعان خوارج و شیعه و معتزلہ و مرجئه و مشبہہ و جہمیہ و ضراریہ و نجاریہ و
 کلابیہ ۲.۶۷:۵۳

ع

متابعان (ن.ک. تابعان)
 متکلمین ۱.۳۸:۱۰۰: ۱.۲۷۲:۸: ۲.۹۸:۱۱۶-۱۱۵: علما کلام و عقائد
 ۲.۹۸:۱۱۶: نسبت اثبات نمیکنند ۱.۱۲۰:۳۷:
 مجتہدان/مجتہد (مجتہدین) ۱.۳۱:۸۶: ۲.۵۵:۱۱: در استنباط خطا نموده
 ۱.۲۸۶:۳۸: درجات ۲.۳۶:۹۰: علم کلامی ۱.۲۶۶:۱۰۵: عمل
 بموافق رای خود ۲.۳۶:۸۴:
 مجذوبان (ن.ک. مجذوب و جذبہ در فہرست اصطلاحات)
 محبوبان ۲.۹۹:۱۲۲: شمول دائمی خاصہ دارند ۱.۲۸۷:۵۸:
 محدثان تبلیغ احادیث نبوی مینمایند ۲.۵۷:۲۱:
 مسلمان/مسلمانان ۱.۲۳:۶۱: ۱.۵۳:۲۶: از اجزای احکام اسلام ممنوع اند
 ۱.۶۵:۳۵: اظہار احکام اسلام ۱.۴۷:۱۹: بسیار مشکل خواهد شد
 ۱.۸۱:۷۶: حقوق از دست ندهند ۱.۲۶۵:۱۰۳: عظمت ۱.۶۵:۳۶:
 ۲.۹۹:۱۱۹: معامله تنگ تراقتد ۱.۶۵:۳۶:
 مشایخ (ن.ک. شیخ و پیر در فہرست اصطلاحات) اکثرشان تا روح و سر سخن
 کرده اند کہ کسی باشد کہ از خفی سری گفته باشد ۱.۲۹۳:۱۲۷:
 اگر محمدیست محفوظ است ۱.۲۸۷:۶۵: در مراتب قرب الہی درجہ
 ادنی دارند ۱.۱۸۱:۶۷: روحانیات ۱.۱۲۸:۲۵: سخنان کبار ایشان را

در غلط انداخته است ۱۵:۲۷۲؛ طرق ابتداء سیر ایشان از عالم خلق است ۲۳:۱۳۵؛ طریقت گسستن را بر پیوستن مقدم داشته اند ۲۴:۱۳۷؛ طریقت مبتدی را غیر از ذکر کردن تجویز نکرده اند و از امور نافله منع ساخته اند ۲۰:۵۷۷؛ ماتریدیه ۱۰۵:۲۶۶؛ مستقیم ۲۵:۵۸؛ مقامات ۱۲۹:۲۲۰

معتزله ۷۲:۸۰؛ ۸۱-۸۲:۲۸۹؛ ۱۲۵:۳۵؛ ۶۶:۲۶؛ ۳۱:۳۰۹۱
مقربین/مقربان از جمله تفکرات اند ۱۲:۳۰۵؛ حسنات محسنه اند ۶۳:۲۳؛ خدمت ۷:۱۲۷

ملاحده (ن.ك. زناده) ۱۱۹:۱۲۱

ملامتیه ۲۲:۲۷۳؛ ۱۲۹:۵۶

ملائکه (فرشتگان) ۶۳:۷۶؛ ۷۰:۷۹؛ ۹۵:۲۰۳؛ ۷۵:۲۶۰؛ ۵۲:۲۸۶؛

۲۲:۵۸؛ ۳۸:۶۷؛ ۵۶:۶۸؛ ۳۵:۱۷۷؛ ۳۷:۱۷۷؛ ۵۱:۲۳۳؛

۵۳:۲۳؛ ۵۶:۹۵؛ ۶۶:۱۰۰؛ ۱۲۷:۱۲۲؛ از معصی معصوم اند

۱۲۳:۲۶۶؛ داخل دائرة امکانند ۷۰:۲۸۷؛ تعیین ۱۰۲:۱۱۳؛

عناصر سه گانه نصیب اند ۷۸:۲۶۰؛ گویند سبحانك عرفناك حق

معرفتك ۱۴۰:۱۲۲؛ مشاركت بحضرت عیسی دارند ۸۴:۲۶۰؛

معصوم اند ۴۲:۶۳؛ مقام ملائکه ۴:۱۰۱؛ ملاء اعلی که ولایت ایشان

اکمل است از سائر ولایات از انبیا افضل میشدند ۱۴۰:۲۶۸؛ و نماز

۶۰:۲۶۹؛ وجه خلافت آدم عرض کردند ۱۰۷:۹۶؛ یمین ۲۱:۱۱۱

ملت (ن.ك. ملت در فهرست اصطلاحات)

مهاجرین (المهاجرین) ۱۱۱:۳۷

مهدویه جماعه ۴۲:۱۵

ن

نجبا ۲۱:۳۰۲-۱۳۳-۱۳۵:۱۲۳

نصاری ۷۶:۳۶؛ ۳۰۸۹؛ فی اللاهوت والناسوت ۱۱۵:۱۱۹

نقشبندیه/نقشبندیان (حضرات خواجگان) ۹۹:۳۷؛ ۶۷:۷۸؛ ۸۲:۹۰؛

۸۳:۹۱؛ ۹:۱۳۰؛ ۹۸:۲۰۶؛ ۶۲:۲۵؛ ابتدا سیر از عالم امر

نموده اند و از قلب بمقلب قلب راه بسته ۳۲:۲۷۸؛ اجتناب از

بدعت ۱۱۲:۲۱۰؛ اختیار اولی و انسب بود ۴۳:۲۳۳؛ از اسم و

صفت جز ذات نمیخواهند که طریق دعوت اسماء نیست ۹۳:۲۰۲؛

اقرب طریق است ۳۱:۵۸؛ ۴۳:۲۳۳؛ اکابر ۶۲:۲۵؛ اکابر اربعه

۱۳:۷۰؛ ۵۶:۷۳؛ التزام متابعة سنت سنیه نموده اند ۳۷:۲۳۷؛

اندراج نهایت در بدایت است ۱.۲۰۶:۹۸؛ این را طریق اصحاب کرام
 علیهم الرضوان ثابت کرده است ۱.۲۲۹:۱۸؛ تعلیم ۱.۳۱:۸۳؛ جذبه بر
 سلوک مقدم است ۱.۲۸۷:۵۵؛ سکوت از لوازم طریق ایشان است
 ۱.۲۲۱:۲؛ سلسله الذهب ۱.۲۶:۳۷؛ سنت است ۱.۱۶۸:۵۲؛ طریق
 اصحاب کرام است ۱.۲۸۱:۳۵؛ طریق اقرب است ۱.۱۱:۲۵؛ طریقه
 ۱.۲۱:۳۵؛ طریقه ما طریقه اصحاب کرام است علم سلوک و تسلیک
 هیچ در کار نیست ۱.۲۶۰:۹۳؛ طریقه نا مسلوک ۱.۲۰۰:۹۲؛ طریقه
 نقشبندیه ابتدا سیر از قلب بوده که از عالم امر است و تطهیر قالب میفر
 مایند ۱.۲۶۰:۸۲-۸۱؛ طریقه نقشبندیه غیر از این به هیچکس هیچ طریقه
 تعلیم نکنند ۱.۲۳۸:۳۹؛ طریقی که اقرب و اسبق و اوفق و اوثق و اسلم
 و احکم و اصدق و اول است ۱.۲۹۰:۹۰؛ عجب قافله سالار اند
 ۲.۲۳:۶۰؛ قافله سالار ۱.۱۶۸:۵۲؛ متابعت از سنت نموده اند و اجتناب
 از بدعت فرموده ۱.۲۶۶:۱۳۳؛ متابعت سنت میکنند ۱.۲۱۰:۱۱۲؛
 مشایخ ابتدا سیر از عالم امر اختیار کرده اند ۱.۱۲۵:۲۳؛ مشایخ ابتدای
 سیر از عالم اختیار کرده اند؛ طریق اصحاب کرام است ۱.۵۸:۳۱؛
 مشایخ طریقه ۱.۱۲۵:۲۳؛ نسا و صبیان متساوی ۱.۲۰۰:۹۲؛
 نسبت ۱.۳۵:۱۲؛ ۱.۲۹۶:۱۰۵؛ نسبت ایشان فوق همه نسبتها است
 ۱.۲۰۶:۹۸؛ نسبت ضحو در ایشان غالب باشد ایشان فوق جمیع
 نسبتهای سائر سلاسل باشد ۱.۲۵۱:۵۶؛ نسبت نقشبندیه عبارت از
 این حضور است ۱.۲۹۰:۹۱؛ نهایت دیگران در بدایت ایشان مندرج
 گشت ۱.۵۸:۳۱؛ و حضور ۲.۳:۱۳؛ واقعات را اعتبار نمی نهند و به
 تعبیر وقائع طالبان متوجه نمیگردند ۲.۵۸:۲۸

۳.۱۲۱:۱۱۹؛ ۳.۳۱:۹۳

هنود

فہرست کتبها و رساله ها

ا

احياء علوم الدين [ابو - مد غزالی] ۱۰۳:۱۰۲۶۵
 ارشاد السالکين (ن.ک. رساله ارشاد السالکين)
 الاصل (ن.ک. کتاب الاصل)
 انجيل ۱۰۸:۱۰۲۶۶:۳۱:۳۱
 السراجيه (ن.ک. فتاوى السراجيه)
 المعارف (ن.ک. عوارف المعارف)

ب

بذل الماعون في فضل الطاعون [ابن حجر] ۱۳۸:۱۰۲۹۹
 بزدوى (ن.ک. کنز الوصول)
 بوستان [سعدی] اورا داخل بيکاريست ۳۳:۱۰۲۷۸

ت

التاتار خانية (فتاوى) ۱۶۳:۱۰۳۱۲:۸:۲۰۵۴
 تبصير الرحمن [على المهاييمى] ۸۱:۱۰۱۰۱
 ترغيب الصلوة [محمد بن احمد الزاهد] ۳۹:۳۱۷
 التعرف لمذهب التصوف [ابو بكر الكلاباذى] ۳۹:۳۰۹:۷۲:۱۰۰۰
 ۱۰۸:۱۱۷

تفسير حسيني [كمال الدين حسين واعظ كاشفي] ۲۸:۲۲
 التلويع في شرح الفصيح [ابو سهل محمد السهروردي] ۱۲:۸
 تمهيد [ابو شكور سلمى] ۵۷:۲۵۱
 تورات ۱۰۸:۱۰۲۶۶:۳۱:۳۱

تیسیر الاحکام ۳:۱۷:۳۹

ج

جامع الرموز. [شمس الدین محمد کوہستانی خراسانی] ۱:۱۰۲:۱۰۳:
۱:۳۱۳:۱۷۲:۱:۳۱۲:۱۶۳

ح

حاشیة الخیالی [علی بن موسی الخیالی] ۱:۲۶۶:۱۳۲

حاشیة شرح وقایہ [عصام الدین ہروی] ۱:۲۸۸:۷۳

حاشیة قرۃ کمال [کمال الدین اسماعیل] ۱:۲۶۶:۱۳۲

حاشیة مشکاة ۱:۲۶۵:۱۰۳

حلیتہ الابرار و شعار الاخیار فی تلخیص الدعوات و الاذکار فی الحدیث [محمی
الدین ابوز کریا] ۲:۱۷:۴۴

ر

رباعیات [باقی باللہ] ۱:۲۴۶:۳۷:۱:۲۶۶:۱۱۳:۱:۲۹۰:۹۷

رسالة ارشاد السالکین (شرف الدین یحییٰ سنیری) ۳:۳۳:۸۲

رسالة تورپشتی [فضل اللہ شہاب الدین تورپشتی] ۱:۱۹۳:۸۰

رساله در بیان طریقت حضرات خواجگان (احمد سرہندی) ۱:۵:۱۰

رساله در تحقیق مراتب وحدت الوجود ۱:۳۱:۸۷

رساله در رفع سبابہ [مولانا علم اللہ] ۱:۳۱۲:۱۶۳

رسالة سلسلة الاحرار [باقی باللہ] ۱:۵:۱۰:۱:۲۹۰:۹۷

رسالة قدسیہ [محمد پارسا] ۱:۵:۱۱:۱:۳۱۳:۱۷۱:۲:۹۲:۹۲

رسالة غوثیہ [عبد القادر جیلانی] ۳۰۹۲:۴۵

رسائل شیخ سمنانی ۱:۱۱:۲۴

رشحات عین الحیاة [فخر الدین علی الواعظ الکاشفی] ۱:۷:۱۴:۱:۷:۱۴:
۲:۲۸:۶۶

ز

الزاهدی (ن.ک. قنیة المنیہ)

زبور ۳:۱۷:۳۱:۱:۲۶۶:۱۰۸

س

سلسلة الاحرار (ن.ک. رسالة سلسلة الاحرار)

سنن دارقطنی ۱:۲۶۶:۱۲۹

سنن ابو داود ۱:۲۵۱:۵۶

ش

- شرح الصدور [جلال الدین سیوطی] ۱.۲۹۹:۱۳۸
 شرح الوقایہ [عبد الحی اللکھنوی] ۱.۳۱۲:۱۶۳
 شرح بخاری [کرماتی] ۱.۲۵۶:۶۷
 شرح رباعیات [احمد سرہندی] ۱.۲۳۶:۴۷:۱.۲۶۶:۱۱۳:۲.۳۵:۱۲۵
 شرح عقائد النفسی [سعد الدین] ۱.۲۶۶:۱۳۱
 شرح لمعات [عبد الرحمن جامی] ۱.۲۶۶:۳۰:۱.۲۲۱:۴
 شرح مواقف [علی بن محمد جرجانی] ۱.۲۵۱:۵۷:۱.۲۶۶:۱۱۳:۱.۳۰۶:۱۵۳
 شرعۃ الاسلام [امامزادہ الحنفی] ۱.۲۶۵:۱۰۳
 شفا [قاضی ابوبکر] ۱.۲۵۱:۵۷

ص

- صحیح بخاری ۱.۲۵۱:۵۶:۱.۲۶۶:۱۲۹:۲.۱۵:۴۱:۲.۳۶:۷۴
 صواعق [الصواعق المحرقة فی الرد علی اہل البدع از شیخ شہاب الدین احمد بن حجر] ۱.۲۶۶:۱۳۰:۱.۲۵۱:۵۷

ع

- عمدة الاسلام [ابو طاہر بن کمال ملتانی] ۱.۲۹:۷۷:۱.۱۹۳:۸۱
 عوارف المعارف (المعارف) [شہاب الدین سہروردی] ۱.۲۹۳:۱۱۷
 ۱.۲۹۳:۱۱۹:۲.۲۱:۵۲:۲.۹۲:۹۰:۳.۸۲:۲۲:۳.۸۹:۳۶:۳.۹۰:۳۹
 ۳.۹۰:۳۲:۳.۱۱۷:۱۰۶:۳.۱۱۸:۱۰۹:۳.۱۱۹:۱۱۵:۳.۱۲۱:۱۱۸
 ۳.۱۲۱:۱۲۵

غ

- غنیة [عبد القادر جیلانی] ۲.۶۷:۴۸:۲.۶۷:۵۳
 غوثیہ (ن.ک. رسالہ غوثیہ)

ف

- فتاویٰ (ن.ک. مجموعہ خانی)
 الفتاویٰ السراجیہ [سراج الدین ابو حسن علی الاوشی الفرغانی] ۱.۳۱۲:۱۶۳
 الفتاویٰ الشامیہ ۱.۲۸۸:۷۴
 الفتاویٰ الغرائب ۱.۳۱۲:۱۶۳
 الفتاویٰ الغیائیہ [داؤد بن یوسف خطیب الحنفی] ۲.۵۳:۸:۱.۲۸۸:۷۴
 الفتوحات المکیہ [ابن العربی] ۱.۱۰۰:۱۰۰:۱.۱۳۱:۱۰:۱.۱۹۸:۸۷
 ۱.۲۰۰:۹۰:۱.۲۲۰:۱۳۰:۱.۲۲۰:۴۳-۴۳:۱.۲۳۳:۴۳:۱.۲۵۶:۶۵:۱.۲۵۹:۷۱

ک

- الکبری ۱۶۳:۱۳۱۲
 کتاب ابراہیم شاہی ۱۰۳:۱۰۲
 کتاب اخوان الصفاء ۸۶:۳۱
 کتاب الاصل [محمد شیبانی] ۱۶۳:۱۳۱۲
 کنز فارسی ۴۴:۲۹
 کنز الوصول الی معرفة الاصول (بزدوی) [ابو حسن علی بزدوی م ۵۳۸۲]
 ۲۴:۲۶۶:۱۰:۱۰۵۳

گ

- گلستان [سعدی] او را داخل بیکاریست ۳۳:۲۴۸:۱: داخل فضولی است
 ۳۹:۱۴

ل

لولوالجی ۱۶۳:۱۳۱۲

م

- مبدء و معاد [احمد سرہندی] ۱۰۳:۲۰۹:۱۰۸:۱۰۹:۲۰۹:۳۰:۲۳۹
 ۶۳:۲۵۳:۸۴:۱۰۲۶۰:۹۳:۱۰۲۶۰:۱۳۶:۱۲۳
 مثنوی معنوی [جلال الدین بلخی ثم رومی] ۱۱۸:۱۲۱
 مجموعہ خانہ (فتاوی) ۴۴:۲۹:۱۰۱:۱۹۳
 المحيط [رضی الدین محمد السرخسی] ۱۰۳:۲۶۵:۱۰۳:۱۶۳:۱۳۱۲
 ۱۴۲:۱۳۱۳
 المدارک التنزیل و حقائق التاویل [عبد اللہ بن احمد النسفی] ۱۳۵:۲۶۶
 المضمرة ۱۶۳:۱۳۱۲
 معالم التنزیل [محمی السنہ فراء بغوی] ۱۰۶:۹۶
 مکتوبات احمد سرہندی ۱۳۴:۵۰
 مکتوبات میان شیخ اللہ داد ۹۶:۲۰۳
 ملقط [ضیاء الدین شامی] ۱۳۶:۲۶۶
 منازل السائرین [عبد اللہ انصاری] ۱۲۰:۲۹۳:۹۰:۹۲
 المتقد عن الضلال [ابو حامد غزالی] ۱۱۲:۲۶۶:۱۱۲:۳۳:۱۴:۳۳:۵۵:۲۳
 ۱۳۰:۵۴
 مواقف [قاضی عضد الدین عبد الرحمن بن احمد ایجی] ۵۴-۵۸:۲۵۱

ن

نفحات الانس [عبد الرحمن جامی] ۱.۱۱:۲۳ ؛ ۱.۲۱:۳۵ ؛ ۱.۲۲:۱۱۹ ؛ ۱.۲۳:۱۱۹

۱.۲۰۰:۸۸ ؛ ۱.۲۱۰:۱۰۹ ؛ ۱.۲۵۶:۶۷ ؛ ۱.۲۵۶:۶۷ ؛ ۱.۲۹۳:۱۱۷ ؛ ۱.۳۱۳:۱۶۸

نیشابوری ۱.۲۵۶:۶۷

ہ

الہدایہ فی الفروع الحنیفہ (الہدایہ) [برہان الدین عی المرغیناتی م ۵۵۹۳]

۱.۸:۱۶ ؛ ۱.۲۷۶:۲۷ ؛ ۱.۲۷۶:۲۷ ؛ ۱.۳۱۳:۱۷۲ ؛ ۲.۵۳:۱۰

ی

یوسف وزلیخا ۱.۸:۱۶

ح

حرم شریف ۳.۱۰۶:۸۷ (ن.ک. مکہ)

حرمین شریف (ن.ک. مکہ و مدینہ) ۱.۲۳۳:۲۳ : ۳.۶:۱۶ : ۳.۴۰:۹۲ : ۳.۱۱۵:۱۰۴

خ

خراسان ۲.۶۸:۵۵ : ۱.۱۵۲:۲۹

د

دجلہ (عراق) ۱.۲۱۰:۱۰۹

دکن ۱.۸۰:۷۵

دہلی ۱.۱۱:۲۶ : ۱.۱۴:۳۱ : ۱.۱۹:۴۴ : ۱.۲۹:۷۷ : ۱.۵۱:۲۳ : ۱.۶۱:۳۹

۱.۱۹۴:۸۴ : ۱.۱۵۵:۳۱ : ۱.۱۵۶:۳۱ : ۱.۱۵۵:۳۱ : ۱.۷۸:۶۷

۱.۲۳۳:۲۳ : ۱.۲۴۴:۴۵ : ۱.۲۹۱:۱۱۰ : ۳.۲۶:۶۸ : ۳.۷۸:۹

۳.۱۲۰:۱۱۷

ر

روم ۲.۵۸:۲۵

س

سرای فرخ ۱.۲۰۹:۱۰۸ : ۱.۲۰۹:۱۰۳

سرہند ۱.۱۳:۳۱ : ۱.۱۹:۴۴ : ۱.۳۲:۹۰ : ۱.۶۸:۵۰ : ۱.۱۰۳:۱۰۵

۱.۱۸۵:۷۱ : ۱.۲۲۶:۱۵ : ۱.۳۰۶:۱۵۴ : ۳.۵۶:۱۲۸ : چند سال است

کہ قاضی ندارد ۱.۱۹۵:۸۵

سمانہ ۱.۵۶:۳۰

سمرقند ۱.۲۶۰:۹۲

ش

شام ۱.۲۶۳:۱۰۰ : ۱.۲۵۱:۵۹

ع

عدن ۲.۶۷:۵۰

ف

فارس ۲.۶۸:۵۶

فیروز آباد ۱.۲۴۳:۲۲:۱.۲۳۶:۳۷

ک

کعبہ (ن.ک. کعبہ در فہرست اصطلاحات)

کوه طور ۳.۱۱۸:۱۱۲:۲.۱۱:۳۳

گ

گوالیار (قلعہ) ۳.۲۷:۷۰:۳.۶:۱۵

گویندوال ۱:۱۹۳:۸۲] در متن قدیم درست بود " درین وقت کشتن کافر لعین
گویندوال بسیار خوب واقع شد" ولے مصحح مکتوبات مولانا نور احمد
امرتسری این را گویند و آل او " خوانده است کہ آن سہوی است
صریح - پروفیسور محمد اقبال مجددی در مقدمہ مقالات مظہری چاپ
دوم حاشیہ نمبر ۹۳، تصحیح نموده است

ل

لاہور ۱.۷۶:۶۵:۱.۱۹۳:۸۱:۲.۱۷:۳۵:مفتیان ۱.۱۰۲:۱۰۳

م

ماوراء النہر ۱.۱۸:۳۲:۱.۱۸۰:۶۶:۱.۲۷۵:۲۳:۱.۲۸۹:۸۲:۱.۳۱۳:۱۷۲

۲.۱۶:۳۳:و حقوق علما و مشایخ ۳.۹۹:۶۰

مالوہ ۱.۵:۱۰

مانکیور ۳.۱۳:۲۳

مدینہ منورہ (یثرب) [ن.ک. حرمین شریف] ۱.۲۵۱:۵۹-۵۸:۱.۲۵۵:۶۳

۱.۲۶۰:۹۲:۱.۲۷۳:۲۰:۱.۳۱۲:۱۶۳-۱۶۲:۱.۳۱۳:۱۷۲

۳.۲۳:۶۲

مصر ۱.۲۱۰:۱۱۰:۱.۲۱۰:۱۰۹

مکہ معظمہ (بٹحا) [ن.ک. حرم شریف و حرمین شریف] ۱.۲۱۶:۱۲۱

۳:۳۱:۹۲:۲.۵۸:۲۵:۱.۳۱۳:۱۷۲:۱.۳۱۲:۱۶۳-۱۶۲:۱.۲۶۰:۹۲

منتکن ۱.۱۰۳:۱۰۶

ن

نگر کوت ۲.۶۸:۵۸

ہ

ہندوستان (ہند) ۱.۷۱:۵۳:۱.۷۶:۳۵:۱.۱۲۲:۱۲۳:۱.۲۵۶:۶۷:۱.۲۵۹:۷۲:
 ۱.۲۶۰:۹۲:۱.۲۶۶:۱۲۶:۱.۲۷۱:۳:۱.۲۷۵:۲۵:۱.۲۹۰:۱۰۵:
 ۱.۳۱۳:۱۷۲:۲.۱۴:۳۹:۲.۱۵:۴۲:۲.۳۶:۸۰:۲.۴۴:۱۲۰:
 ۲.۵۸:۲۵:۲.۶۱:۳۲:۲.۹۲:۹۳:۳.۲۲:۳۹:۳.۳۲:۷۹:۳.۹۹:۶۱:
 دعویٰ مسہدویت نموده بود از اہل ہند ۲.۶۷:۵۰: انبیا مبعوث می شدند
 ۱.۲۵۹:۷۳: ۲.۶۷:۵۰: اہل الکفر ۱.۱۶۳:۴۳: جوگیان ۱.۲۳۷:۳۷:
 جوگیہ و براہمہ ۱.۲۲۱:۹: ۱.۲۶۶:۱۳۵: ۱.۳۱۳:۱۷۰:

ی

یونان ۱.۷۱:۵۳:۱.۲۶۶:۱۳۵: فلاسفہ ۱.۲۲۱:۹: ۱.۲۳۷:۳۷: ۱.۲۵۹:۷۰:
 ۱.۳۱۳:۱۷۰: ۳.۲۳:۵۲: ۳.۳۲:۷۹: حکما ۱.۲۶۶:۱۳۵:

ع

۳۷	۱۷
۳۳-۳۷	۱۸
۳۳	۱۹
۳۳	۲۰
۳۹-۳۵	۲۱
۵۵-۵۰	۲۲
۶۱-۵۶	۲۳
۶۵-۶۱	۲۴
۶۷-۶۶	۲۵
۷۲-۶۷	۲۶
۷۳-۷۳	۲۷
۷۵-۷۳	۲۸
۷۸-۷۵	۲۹
۸۲-۷۸	۳۰
۸۸-۸۲	۳۱
۹۲-۸۸	۳۲
۹۳-۹۲	۳۳
۹۶-۹۳	۳۴
۹۷-۹۶	۳۵
۹۹-۹۷	۳۶
۹۹	۳۷
۱۰۳-۱۰۰	۳۸
۱۰۳	۳۹
۱۰۴	۴۰
۵-۲	۴۱
۵	۴۲
۱۰-۶	۴۳
۱۳-۱۰	۴۴
۱۶-۱۳	۴۵
۱۸-۱۶	۴۶
۲۰-۱۸	۴۷
۲۲-۲۰	۴۸

شماره صفحات مکاتیب
در جلد های سه گانه
مکتوبات احمد
سرهنندی به تصحیح نور
احمد

جلد اول

شماره مکتوب	صفحات
۱	۵-۳
۲	۶-۵
۳	۷
۴	۱۰-۷
۵	۱۰
۶	۱۲-۱۰
۷	۱۲-۱۲
۸	۱۷-۱۵
۹	۱۹-۱۷
۱۰	۲۰-۱۹
۱۱	۲۷-۲۰
۱۲	۲۸-۲۷
۱۳	۲۹-۲۸
۱۴	۳۲-۲۹
۱۵	۳۳-۳۲
۱۶	۳۶-۳۳

۷۶-۷۵	۸۱	۲۲	۴۹
۷۶	۸۲	۲۳-۲۲	۵۰
۷۷-۷۶	۸۳	۲۴-۲۳	۵۱
۷۹-۷۷	۸۴	۲۶-۲۴	۵۲
۸۰-۷۹	۸۵	۲۷-۲۶	۵۳
۸۰	۸۶	۲۹-۲۷	۵۴
۸۱-۸۰	۸۷	۲۹	۵۵
۸۱	۸۸	۳۰-۲۹	۵۶
۸۲-۸۱	۸۹	۳۰	۵۷
۸۳-۸۲	۹۰	۳۲-۳۱	۵۸
۸۳	۹۱	۳۶-۳۲	۵۹
۸۴-۸۳	۹۲	۳۸-۳۷	۶۰
۸۴	۹۳	۳۹-۳۸	۶۱
۸۵-۸۴	۹۴	۴۰	۶۲
۸۸-۸۵	۹۵	۴۳-۴۰	۶۳
۸۹-۸۸	۹۶	۴۴-۴۳	۶۴
۹۱-۹۰	۹۷	۴۶-۴۵	۶۵
۹۲-۹۱	۹۸	۴۸-۴۷	۶۶
۹۹-۹۷	۹۹	۴۹-۴۸	۶۷
۱۰۲-۱۰۰	۱۰۰	۵۰-۴۹	۶۸
۱۰۲	۱۰۱	۵۱-۵۰	۶۹
۱۰۵-۱۰۲	۱۰۲	۵۲-۵۱	۷۰
۱۰۵	۱۰۳	۵۳-۵۲	۷۱
۱۰۶	۱۰۴	۵۴-۵۳	۷۲
۱۰۷-۱۰۶	۱۰۵	۶۰-۵۴	۷۳
۱۰۸-۱۰۷	۱۰۶	۶۱-۶۰	۷۴
۱۱۲-۱۰۸	۱۰۷	۶۲	۷۵
۱۱۳-۱۱۲	۱۰۸	۶۵-۶۳	۷۶
۱۱۴-۱۱۳	۱۰۹	۶۷-۶۵	۷۷
۱۱۴	۱۱۰	۶۹-۶۷	۷۸
۱۱۵	۱۱۱	۷۱-۶۹	۷۹
۱۱۷-۱۱۶	۱۱۲	۷۵-۷۱	۸۰

۲۳	۱۲۵	۱۱۷	۱۱۳
۲۴	۱۲۶	۱۱۹-۱۱۸	۱۱۳
۲۵-۲۴	۱۲۷	۱۱۹	۱۱۵
۲۶-۲۵	۱۲۸	۱۲۰	۱۱۶
۲۶	۱۲۹	۱۲۱-۱۲۰	۱۱۷
۲۷-۲۶	۱۳۰	۱۲۱	۱۱۸
۲۷	۱۳۱	۱۲۲-۱۲۱	۱۱۹
۲۸-۲۷	۱۳۲	۱۲۳	۱۲۰
۲۹-۲۸	۱۳۳	۱۲۳-۱۲۳	۱۲۱
۳۰-۲۹	۱۳۴	۱۲۴	۱۲۲
۳۱-۳۰	۱۳۵	۲	۱۲۳
۳۱	۱۳۶	۳	۱۲۴
۳۲-۳۱	۱۳۷	۵-۳	۱۲۵
۳۳-۳۲	۱۳۸	۶-۵	۱۲۶
۳۴-۳۳	۱۳۹	۷-۶	۱۲۷
۳۵-۳۴	۱۴۰	۸-۷	۱۲۸
۳۶-۳۵	۱۴۱	۹-۸	۱۲۹
۳۷-۳۶	۱۴۲	۹	۱۳۰
۳۸-۳۷	۱۴۳	۱۱-۹	۱۳۱
۳۹-۳۸	۱۴۴	۱۲-۱۱	۱۳۲
۴۰-۳۹	۱۴۵	۱۲	۱۳۳
۴۱-۴۰	۱۴۶	۱۳	۱۳۴
۴۲-۴۱	۱۴۷	۱۴-۱۳	۱۳۵
۴۳-۴۲	۱۴۸	۱۴	۱۳۶
۴۴-۴۳	۱۴۹	۱۷-۱۶	۱۳۷
۴۵	۱۵۰	۱۸-۱۷	۱۳۸
۴۶-۴۵	۱۵۱	۱۹-۱۸	۱۳۹
۴۷-۴۶	۱۵۲	۱۹	۱۴۰
۴۸-۴۷	۱۵۳	۲۰	۱۴۱
۴۹-۴۸	۱۵۴	۲۱-۲۰	۱۴۲
۵۰-۴۹	۱۵۵	۲۱	۱۴۳
۵۱-۵۰	۱۵۶	۲۲-۲۱	۱۴۴
۵۲-۵۱	۱۵۷		
۵۳-۵۲	۱۵۸		
۵۴	۱۵۹		
۵۵-۵۴	۱۶۰		
۵۶-۵۵	۱۶۱		
۵۷-۵۶	۱۶۲		
۵۸-۵۷	۱۶۳		
۵۹-۵۸	۱۶۴		
۶۰-۵۹	۱۶۵		
۶۱-۶۰	۱۶۶		
۶۲-۶۱	۱۶۷		
۶۳-۶۲	۱۶۸		
۶۴-۶۳	۱۶۹		

۱۰۸-۱۰۴	۲۰۹	۶۳	۱۷۷
۱۱۳-۱۰۹	۲۱۰	۶۵-۶۳	۱۷۸
۱۱۳-۱۱۳	۲۱۱	۶۵	۱۷۹
۱۱۵-۱۱۳	۲۱۲	۶۷-۶۵	۱۸۰
۱۱۷-۱۱۵	۲۱۳	۶۸-۶۷	۱۸۱
۱۱۸-۱۱۷	۲۱۴	۶۹	۱۸۲
۱۱۹-۱۱۸	۲۱۵	۷۰	۱۸۳
۱۲۲-۱۱۹	۲۱۶	۷۱-۷۰	۱۸۴
۱۲۶-۱۲۲	۲۱۷	۷۱	۱۸۵
۱۲۶	۲۱۸	۷۲-۷۱	۱۸۶
۱۲۸-۱۲۷	۲۱۹	۷۲	۱۸۷
۱۳۲-۱۲۸	۲۲۰	۷۵-۷۲	۱۸۸
۹-۲	۲۲۱	۷۵	۱۸۹
۱۱-۹	۲۲۲	۷۷-۷۶	۱۹۰
۱۱	۲۲۳	۷۹-۷۷	۱۹۱
۱۳-۱۲	۲۲۴	۸۰-۷۹	۱۹۲
۱۵-۱۳	۲۲۵	۸۳-۸۰	۱۹۳
۱۶-۱۵	۲۲۶	۸۴-۸۳	۱۹۴
۱۷-۱۶	۲۲۷	۸۵-۸۴	۱۹۵
۱۸-۱۷	۲۲۸	۸۶-۸۵	۱۹۶
۱۹-۱۸	۲۲۹	۸۷-۸۶	۱۹۷
۲۰-۱۹	۲۳۰	۸۸-۸۷	۱۹۸
۲۲-۲۰	۲۳۱	۸۸	۱۹۹
۲۳-۲۲	۲۳۲	۹۲-۸۸	۲۰۰
۲۴-۲۳	۲۳۳	۹۳-۹۲	۲۰۱
۲۵-۲۴	۲۳۴	۹۴-۹۳	۲۰۲
۲۶-۲۵	۲۳۵	۹۶-۹۵	۲۰۳
۲۷-۲۶	۲۳۶	۹۷-۹۶	۲۰۴
۲۸-۲۷	۲۳۷	۹۷	۲۰۵
۲۹-۲۸	۲۳۸	۹۹-۹۷	۲۰۶
۳۱-۲۹	۲۳۹	۱۰۰-۹۹	۲۰۷
۳۱	۲۴۰	۱۰۲-۱۰۰	۲۰۸

۲۲-۱۹	۲۷۳	۲۲	۲۴۱
۲۳-۲۲	۲۷۴	۲۳-۲۲	۲۴۲
۲۵-۲۴	۲۷۵	۲۴-۲۳	۲۴۳
۲۹-۲۵	۲۷۶	۲۵-۲۴	۲۴۴
۳۲-۲۹	۲۷۷	۲۶-۲۵	۲۴۵
۳۳-۳۲	۲۷۸	۲۷-۲۶	۲۴۶
۳۴-۳۳	۲۷۹	۲۹-۲۷	۲۴۷
۳۵-۳۴	۲۸۰	۵۱-۲۹	۲۴۸
۳۶-۳۵	۲۸۱	۵۱	۲۴۹
۳۷-۳۶	۲۸۲	۵۲	۲۵۰
۳۸-۳۷	۲۸۳	۶۰-۵۲	۲۵۱
۳۹-۳۸	۲۸۴	۶۱	۲۵۲
۴۰-۳۹	۲۸۵	۶۲-۶۱	۲۵۳
۵۳-۴۰	۲۸۶	۶۳	۲۵۴
۷۲-۵۳	۲۸۷	۶۴-۶۳	۲۵۵
۷۵-۷۲	۲۸۸	۶۷-۶۴	۲۵۶
۸۹-۷۵	۲۸۹	۶۹-۶۷	۲۵۷
۱۰۶-۸۹	۲۹۰	۶۹	۲۵۸
۱۱۲-۱۰۶	۲۹۱	۷۲-۷۰	۲۵۹
۱۱۶-۱۱۲	۲۹۲	۹۵-۷۲	۲۶۰
۱۲۳-۱۱۶	۲۹۳	۹۹-۹۵	۲۶۱
۱۲۹-۱۲۳	۲۹۴	۹۹	۲۶۲
۱۳۱-۱۲۹	۲۹۵	۱۰۱-۹۹	۲۶۳
۱۱-۳	۱	۱۰۲-۱۰۱	۲۶۴
۱۲-۱۱	۲	۱۰۳-۱۰۲	۲۶۵
۱۹-۱۲	۳	۱۳۷-۱۰۳	۲۶۶
۱۳۳-۱۳۱	۲۹۶	۱۳۸-۱۳۷	۲۶۷
۱۳۶-۱۳۳	۲۹۷	۱۴۰-۱۳۸	۲۶۸
۱۳۷	۲۹۸	۳-۲	۲۶۹
۱۳۸-۱۳۷	۲۹۹	۳	۲۷۰
۱۴۰-۱۳۸	۳۰۰	۳-۳	۲۷۱
۱۴۳-۱۴۰	۳۰۱	۱۸-۳	۲۷۲

۴۸	۲۰	۱۴۸-۱۴۳	۳۰۲
۵۵-۴۸	۲۱	۱۴۹-۱۴۸	۳۰۳
۵۶-۵۵	۲۲	۱۵۱-۱۴۹	۳۰۴
۶۱-۵۶	۲۳	۱۵۲-۱۵۱	۳۰۵
۶۱	۲۴	۱۵۵-۱۵۲	۳۰۶
۶۲-۶۱	۲۵	۱۵۶-۱۵۵	۳۰۷
۶۳-۶۲	۲۶	۱۵۷-۱۵۶	۳۰۸
۶۵-۶۳	۲۷	۱۵۹-۱۵۸	۳۰۹
۶۶-۶۵	۲۸	۱۶۰-۱۵۹	۳۱۰
۶۷	۲۹	۱۶۲-۱۶۱	۳۱۱
۶۸-۶۷	۳۰	۱۶۶-۱۶۲	۳۱۲
۶۹-۶۸	۳۱	۱۷۳-۱۶۶	۳۱۳
۶۹	۳۲		
۷۱-۷۰	۳۳		
۷۲	۳۴		
۷۴-۷۲	۳۵		
۹۵-۷۴	۳۶		
۹۷-۹۵	۳۷		
۹۸	۳۸		
۹۹-۹۸	۳۹		
۱۰۰	۴۰		
۱۰۱-۱۰۰	۴۱		
۱۱۲-۱۰۱	۴۲		
۱۱۶-۱۱۲	۴۳		
۱۲۲-۱۱۶	۴۴		
۱۲۶-۱۲۲	۴۵		
۱۳۱-۱۲۶	۴۶		
۱۳۲-۱۳۱	۴۷		
۱۳۳-۱۳۲	۴۸		
۱۳۳	۴۹		
۱۳۸-۱۳۳	۵۰		
۳-۲	۵۱		
		جلد دوم	
		۱۱-۳	۱
		۱۲-۱۱	۲
		۱۹-۲۱	۳
		۲۱-۱۹	۴
		۲۲-۲۱	۵
		۲۴-۲۲	۶
		۲۶-۲۴	۷
		۲۷-۲۶	۸
		۲۹-۲۷	۹
		۳۱-۲۹	۱۰
		۳۶-۳۱	۱۱
		۳۸-۳۶	۱۲
		۳۹-۳۸	۱۳
		۴۰-۳۹	۱۴
		۴۲-۴۰	۱۵
		۴۴-۴۲	۱۶
		۴۵-۴۴	۱۷
		۴۶-۴۵	۱۸
		۴۷	۱۹

۸۳	۸۳	۳-۳	۵۲
۸۵-۸۴	۸۵	۵-۳	۵۳
۸۵	۸۶	۱۰-۵	۵۴
۸۶-۸۵	۸۷	۱۸-۱۰	۵۵
۸۷-۸۶	۸۸	۱۹-۱۸	۵۶
۸۷	۸۹	۲۱-۱۹	۵۷
۸۸	۹۰	۲۹-۲۱	۵۸
۸۹-۸۸	۹۱	۳۰-۲۹	۵۹
۹۵-۸۹	۹۲	۳۱-۳۰	۶۰
۹۷-۹۵	۹۳	۳۲-۳۱	۶۱
۹۹-۹۷	۹۴	۳۵-۳۲	۶۲
۱۰۲-۱۰۰	۹۵	۳۶-۳۵	۶۳
۱۱۰-۱۰۲	۹۶	۳۶	۶۴
۱۱۲-۱۱۰	۹۷	۳۷-۳۶	۶۵
۱۱۷-۱۱۲	۹۸	۴۰-۳۷	۶۶
۱۲۰-۱۱۷	۹۹	۵۵-۴۰	۶۷

جلد سوم

۷-۵	۱	۵۸-۵۵	۶۸
۸-۷	۲	۶۲-۵۸	۶۹
۱۳-۹	۳	۶۳-۶۲	۷۰
۱۳-۱۳	۴	۶۴-۶۳	۷۱
۱۵-۱۳	۵	۶۵-۶۴	۷۲
۱۶-۱۵	۶	۶۸-۶۶	۷۳
۱۷-۱۶	۷	۷۱-۶۸	۷۴
۱۷	۸	۷۱	۷۵
۱۹-۱۷	۹	۷۲-۷۱	۷۶
۲۰	۱۰	۷۸-۷۵	۷۷
۲۱-۲۰	۱۱	۷۹-۷۸	۷۸
۲۲-۲۱	۱۲	۷۹	۷۹
۲۳	۱۳	۸۱-۸۰	۸۰
۲۳-۲۳	۱۴	۸۲-۸۱	۸۱
۲۴-۲۳	۱۵	۸۳-۸۲	۸۲
		۸۳-۸۳	۸۳

۱۱۳-۱۱۱	۴۸	۲۷-۲۶	۱۶
۱۱۵-۱۱۳	۴۹	۲۴-۲۷	۱۷
۱۱۶-۱۱۵	۵۰	۲۵-۲۴	۱۸
۱۱۷-۱۱۶	۵۱	۲۵	۱۹
۱۱۸-۱۱۷	۵۲	۲۶	۲۰
۱۲۶-۱۱۸	۵۳	۲۸-۲۶	۲۱
۱۲۷-۱۲۶	۵۴	۵۰-۲۸	۲۲
۱۲۸-۱۲۷	۵۵	۵۶-۵۰	۲۳
۱۲۹-۱۲۸	۵۶	۶۳-۵۶	۲۴
۱۳۱-۱۲۹	۵۷	۶۳-۶۳	۲۵
۱۳۲-۱۳۱	۵۸	۶۸-۶۳	۲۶
۱۳۵-۱۳۲	۵۹	۷۱-۶۸	۲۷
۱۳۸-۱۳۵	۶۰	۷۳-۷۱	۲۸
۱۳۹-۱۳۸	۶۱	۷۳-۷۳	۲۹
۱۴۰-۱۳۹	۶۲	۷۶-۷۳	۳۰
۱۴۱-۱۴۰	۶۳	۷۸-۷۶	۳۱
۱۴۶-۱۴۱	۶۴	۸۲-۷۹	۳۲
۱۴۷-۱۴۶	۶۵	۸۵-۸۲	۳۳
۱۴۸-۱۴۷	۶۶	۸۶-۸۵	۳۴
۱۵۰-۱۴۹	۶۷	۸۷	۳۵
۱۵۲-۱۵۰	۶۸	۸۹-۷۸	۳۶
۱۵۳	۶۹	۸۹	۳۷
۱۵۴-۱۵۳	۷۰	۹۱-۹۰	۳۸
۱۵۶-۱۵۴	۷۱	۹۱	۳۹
۱۵۷-۱۵۶	۷۲	۹۲	۴۰
۱۶۰-۱۵۷	۷۳	۱۰۰-۹۲	۴۱
۱۶۶-۱۶۰	۷۴	۱۰۰	۴۲
۱۷۱-۱۶۶	۷۵	۱۰۱-۱۰۰	۴۳
۵-۲	۷۶	۱۰۵-۱۰۱	۴۴
۸-۵	۷۷	۱۰۷-۱۰۵	۴۵
۹	۷۸	۱۱۰-۱۰۸	۴۶
۱۶-۹	۷۹	۱۱۱-۱۱۰	۴۷

شماره مکاتیب، مکتوبات احمد سرہندی بہ تصحیح نور احمد

۹۴	۱۱۲	۱۹-۱۶	۸۰
۹۶-۹۴	۱۱۳	۲۱-۲۰	۸۱
۱۰۳-۹۶	۱۱۴	۲۱	۸۲
۱۰۵-۱۰۳	۱۱۵	۲۲	۸۳
۱۰۵	۱۱۶	۲۳-۲۲	۸۴
۱۰۹-۱۰۶	۱۱۷	۲۳-۲۳	۸۵
۱۱۳-۱۰۹	۱۱۸	۲۴-۲۳	۸۶
۱۱۶-۱۱۵	۱۱۹	۲۷-۲۶	۸۷
۱۱۷-۱۱۶	۱۲۰	۲۷-۲۷	۸۸
۱۲۶-۱۱۷	۱۲۱	۳۹-۳۵	۸۹
۱۳۳-۱۲۷	۱۲۲	۳۲-۳۹	۹۰
۱۳۶-۱۳۳	۱۲۳	۳۵-۳۲	۹۱
۱۳۸-۱۳۶	۱۲۴	۳۷-۳۵	۹۲
		۵۰-۳۷	۹۳
		۵۲-۵۰	۹۴
		۵۷-۵۲	۹۵
		۵۹-۵۷	۹۶
		۶۰-۵۹	۹۷
		۶۰	۹۸
		۶۲-۶۰	۹۹
		۸۱-۶۲	۱۰۰
		۸۲-۸۱	۱۰۱
		۸۲	۱۰۲
		۸۳-۸۲	۱۰۳
		۸۳-۸۳	۱۰۴
		۸۶-۸۵	۱۰۵
		۸۷-۸۶	۱۰۶
		۸۸-۸۷	۱۰۷
		۸۸	۱۰۸
		۹۱-۸۸	۱۰۹
		۹۲-۹۱	۱۱۰
		۹۳-۹۲	۱۱۱

friendly, scholarly, and wise support of these individuals, this project would have never been conceived.

If it were not for a grant from the Naqshbandiyya Foundation for Islamic Education, founded by Dr. Ahmed Mirza, this index would not have materialized. In this regard, I thank Shaykhs Muhammad Ma'sum Naqshbandi and Syed Afzal Hussain Jama'iti Naqshbandi, spiritual advisors to the Naqshbandiyya Foundation. It has been through Dr. Mirza's unceasing efforts that anonymous donors contributed to this project. I would like to heartily thank them and Dr. Mirza for their generous support. Through Dr. Mirza I contacted Dr. Professor Masood Ahmed, who has advised me on recent doctoral dissertations. Dr. Mirza also presented me with Zawwar Husayn's Urdu translation of the *Maktubat*. For questions concerning the early Naqshbandis mentioned in the *Maktubat*, Necdet Tosun of Marmara University in Istanbul has been my virtual library for determining their identity. Residing in Pakistan has facilitated the final stages of the index project during the 1999-2000 academic year. This is a result of a Fulbright Grant from the Department of Education and permission from my colleagues in the Department of Philosophy and Religious Studies at Louisiana State University, Baton Rouge, and the administration of LSU giving me leave for the year.

As the Mujaddidis repeatedly say, "The end is included in the beginning." The final pre-publication stages involved the same persons who had first initiated the project. Professor Iqbal Mujaddidi carefully scrutinized the indexes for persons and for books, Ahmad Javed did the final editing for the indexes of technical vocabulary and groups, while Suheyl Umar translated this introduction into Persian and edited the Qur'an and Hadith indexes. It is Suheyl Umar who is responsible for the countless final publishing details that make this book in your hands a tangible reality.

Arthur F. Buehler
Peshawar, Pakistan
1 May 2000

mentioned once on a page it usually is not recorded again. This means that the page mentioned for an entry containing analytical information might mention that word in a different context. Please note that the reader might need to supply the Persian *idafa* in some cases. For example, under the heading *ahkam* is *ijtihadi* which reads *ahkam-i ijtihadi* and under the heading of *ahmad* is *ism* which reads *ism-i ahmad*.

Compiling this index has been challenging because of the difficulty of balancing comprehensiveness with a level of detail that does not burden the reader. For explicitly overlapping or contrasting topics, cross-references are provided. Due to the interrelated nature of Sirhindi's ideas, one sentence could often be cited in five different places. Here each reference is cited once for ease of use. The reader is advised to look under many different rubrics, e.g., for those interested in Sirhindi's sufi concepts or juristic ideas, the *maqam* and *shari`a* entries are mini-indexes respectively. Other "mini-indexes" include *haqiqat*, *sifat*, *tariqat*, *`alam*, *`ilm*, *qalb*, *kamalat*, and *walayyat*.

The **Index of Persons**, like the indexes that follow it, has been compiled with the goal of listing each name mentioned in the *Maktubat*. The first priority has been to use *nishas* to order the names while cross-referencing has been provided for well-known individuals and for multiple permutations of a name. Honorifics are given in parentheses after the name. The notes of Nur Ahmad and Zawwar Husayn's Urdu translation are the basic secondary sources consulted for the limited biographical information supplied in brackets. This and the **Index of Groups** that follows are semi-analytical and the same provisos (*idafa* usage and one mention per page) that pertain for the Index of Terms and Technical Vocabulary apply here. The **Index of Groups**, **Index of Books**, and the **Index of Place Names** are fairly straightforward. For the **Index of Books** the Arabic definite article is disregarded in ordering the titles; authors, if mentioned in Nur Ahmad's notes, are noted in brackets. Responsibility for accuracy rests with the author. He kindly requests those using these indexes to be patient with any errors or omissions they might find.

Acknowledgements

In chronological order I would like to thank Muhammad Suheyl Umar, the present Director of the Iqbal Academy, and Ahmad Javed, Assistant Director(Acad)of the Iqbal Academy, for their encouragement and mentoring that they have provided over the years. The late Hakim Muhammad Musa Amritsari/Lahori and Professor Iqbal Mujaddidi have continuously assisted and advised me in this project. It was Professor Mujaddidi who suggested many years ago that I read the *Maktubat* from cover to cover before writing my first book. He was entirely on the mark but time constraints only would have allowed me to use an index, if such had existed. Professor Mujaddidi kindly provided me with a rare copy of Muhammad Sa'id's book on hadith in the *Maktubat*. Without the

and the letter. This is particularly helpful for the longer letters. Each entry in this set of indexes has three numbers: Volume:Letter:Page number so 2.54:6 is an entry in volume two, letter fifty four on page six of the Nur Ahmad (non-Lahore/Istanbul) edition. Semicolons separate entries. Except for addressee, the additional topical information supplied at the beginning of most letters by Nur Ahmad has not been indexed except in special cases.

The **Qur'an Index** is arranged alphabetically by first letter and in the Arabic letter order (hamza before ba and ha before waw) in this and the Hadith index. As in early Qur'anic orthography, vowel markings and dagger alifs are not indicated. Such information can be found in modern published Qur'ans using the chapter/verse information provided. The number of the sura, a colon, and then the verse number, follows each entry; [19:3] is sura nineteen and verse three. In the Arabic this would be read from right to left [19:3] so in the actual index such an entry would be sura three, verse nineteen.

The **Hadith Index** is arranged alphabetically by first letter for hadiths written in Arabic. Using Muhammad Sa'id's study and Nur Ahmad's notes, a preliminary indication where to find each hadith or closely-worded hadith has been included after most entries. Following Persian usage, the definite article of the scholar's *nishas* has been omitted. Hadith specialists will be able to consult the sources indicated for further information. In terms of technical hadith authenticity there is a full spectrum of hadith in the *Maktubat*. Often what has been considered by many to be a hadith others have considered a sufi saying or a popular saying. God knows best. The criterion for inclusion in this index has been Ahmad Sirhindi, Nur Ahmad, or Muhammad Sa'id declaring a certain saying to be that of the Prophet. This includes *hadith qudsis* where a non-Qur'anic saying is attributed to God. Readers interested in hadith in Persian, sayings that resemble hadith, formal hadith analysis, and remarks of the Companions are advised to consult Mitaly's thesis mentioned above.

The **Index of Sayings** by sufis, imams, and other notables is also arranged alphabetically by first letter. This is not a comprehensive index but a representative sample of the kind of expressions found in the *Maktubat*. When Ahmad Sirhindi or Nur Ahmad mentions the source of the saying, it is noted in brackets after the entry.

The **Index of Terms and Technical Vocabulary** is the heart of the work and is explicitly analytical. Ideally, by reading entries in this index one can formulate an idea of the concepts discussed in the *Maktubat*. The goal has been to convey the main ideas of Ahmad Sirhindi and the ideas that he refuted, i.e., one should not assume that all ideas in the index are those of Ahmad Sirhindi. There is no claim for completeness in terms of each individual word being noted in the index; this is a conceptual index not a concordance of words. If an entry is

made noteworthy contributions. Prior to the Nur Ahmad edition, finished in 1334/1916 (the former date is *hijri* and the latter Common Era), Muhammad Sa'id, a disciple of `Abdulghani bin Abu Sa'id Dihlawi, compiled some of the hadith used in the *Maktubat*, entitled *Tashyid al-mabani fi takhrij ahadith maktubat al-Imam Rabbani* (Hyderabad, Deccan: Matba' Fayd al-Karim, 1311/1894). The latest, and probably the most comprehensive, study on hadith in the *Maktubat* is the unpublished doctoral dissertation of Babur Baig Mitaly entitled, "Maktubat-i Mujaddid Alf-i Thani: takrij-i ahadith" (Lahore: Punjab University, 1994). In a summary that the author kindly sent, he notes 267 different hadiths in Arabic, of which roughly 40% are *marfu' sahih*, 25% *hasan*, 10% *da'if*, and 25% without formal classification. In addition there are 95 different hadiths in Persian translation of which roughly 50% are *marfu' sahih*, 25% *hasan*, 20% *da'if*, and 5% *maqtu'*. He notes 36 sayings of the Companions and 150 sayings of Ahmad Sirhindi that have similar meanings to hadiths. In the *Maktubat-i Imam Rabbani* (Karachi: Educational Press, 1972) there is a short six-page index of the addressees. Clearly the most comprehensive set of indexes to date are in Zawwar Husayn's Urdu translation of the *Maktubat*, entitled, *Maktubat-i Hadrat Mujaddid Alf-i Thani ka Urdu tarjama*, 4 vols. (Karachi: Ahmad Brothers Printers, 1988-1993). In addition to the parallel topical indexes contained here, he has indexes for things, time-related things, and acts of worship. For an Urdu reader all of these indexes are useful, although one has to search in four different volumes for any given topic. Only page numbers are given (rather than the number of the letter plus the page number) so an Urdu reader can only use these indexes with this specific translation. In the fourth volume he includes comprehensive indexes for God, Muhammad, the Companions, and Intimates of God, Ibn al-Arabi, Ahmad Sirhindi, worship and supplications, and miscellaneous subjects.

The present set of indexes includes Qur'an citations, Hadiths, Sayings, Technical vocabulary and terms, Persons, Groups, Books, and Places. Details on these indexes and how to use them are given in the "User's Manual for the Indexes" below.

User's manual for the indexes in this volume

The entire set of indexes has been keyed to Nur Ahmad's critical edition of the *Maktubat*, first printed in Amritsar. This edition has been subsequently reprinted at least six more times, the most recent being *Maktubat-i Imam Rabbani* (Quetta: Maktaba-yi al-Quds, 1999), which appeared as soon as the 1991 Peshawar edition (University Book Agency) went out of print. Two editions, *Maktubat-i Imam Rabbani* (Lahore: 1964-1971) and (Istanbul: Wakif Ihlas, 1977), are of reduced size and the pagination differs from the other six editions. For those using these or editions/translations other than the Nur Ahmad edition, a list of the 536 letters and their page numbers has been compiled so one can more easily find entries using just the number of the specific volume

Introduction

It is quite fitting that the Iqbal Academy has printed this set of indexes. Allama Iqbal [d. 1938] had a very close philosophical and spiritual affinity with Imam Rabbani (as Ahmad Sirhindi is popularly known). He also recommended in his memoirs (*Iqbal nama* [Lahore, 1951] 2:48) that further studies on Ahmad Sirhindi should be done. Ten years ago Suheyl Umar and Ahmad Javed of the Iqbal Academy in Lahore, Pakistan, suggested that I translate *Maktubat-i Imam Rabbani* (hereafter *Maktubat*) into English. It was the idea of a partial translation that led the way to prepare an index. While reading all 536 letters and getting an overview of Ahmad Sirhindi's thinking, I slowly prepared the index. The primary goal, however, of a published index is for scholars and practitioners to have increased access to the main corpus of Ahmad Sirhindi's writing. The profusion and complexity of intertwining topics requires one to read the *Maktubat* from cover to cover to even partially get an idea of what he had to say. Few scholars or practitioners have the time to do this -- especially if they have just a special topic or question in mind.

Although the Nur Ahmad edition has topical summaries before each of the nine sections and summaries of the subjects discussed at the beginning of each letter, these are very general and necessarily incomplete indications that are difficult to use. For this reason, few scholars have informed their research through the *Maktubat*. Given the increasing scholarly interest in the Naqshbandi-Mujaddidi lineage over the last fifteen years such an index has become a desideratum, if not a necessity. Many have ranked the *Maktubat* along with Maulana Rumi's *Mathnawi* in terms of vital transnational impact across the Islamic world. From a historical perspective there is no doubt that the *Maktubat* is the most important and widespread collection of sufi letters in the Islamic tradition while serving as the doctrinal reference point for the Naqshbandiyya- Mujaddidiyya over the last four hundred years.

Prior indexes and related material

In addition to the aforementioned summaries done by Nur Ahmad in his critical edition of the *Maktubat*, other scholars and practitioners have

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

This book is dedicated
to the late Hakim Muhammad Musa Amritsari and to
Shaykh Muhammad Ma'sum Naqshbandi --
who, in following the Prophet's example,
have inspired many, giving more than they receive.

Table of Contents

Introduction	1
Chapter I	10
Chapter II	20
Chapter III	30
Chapter IV	40
Chapter V	50
Chapter VI	60
Chapter VII	70
Chapter VIII	80
Chapter IX	90
Chapter X	100
Chapter XI	110
Chapter XII	120
Chapter XIII	130
Chapter XIV	140
Chapter XV	150
Chapter XVI	160
Chapter XVII	170
Chapter XVIII	180
Chapter XIX	190
Chapter XX	200
Chapter XXI	210
Chapter XXII	220
Chapter XXIII	230
Chapter XXIV	240
Chapter XXV	250
Chapter XXVI	260
Chapter XXVII	270
Chapter XXVIII	280
Chapter XXIX	290
Chapter XXX	300

Printed by the Government of India, 1967

Table of Contents

Foreword (Persian)	Muhammad Suheyl Umar	الف
Introduction		i
User's Manual		ii
Acknowledgements		iv
Index of Qur'an citations		1
Hadith Index		25
Index of Sayings by Religious Notables		41
Analytical Index of Terms and Technical Vocabulary		51
Index of Persons		131
Index of Groups		165
Book Index		177
Place-name Index		183
Letter-Page Number Correspondance Chart		187

All Rights Reserved

Publisher:

Muhammad Suheyl Umar

Director, Iqbal Academy Pakistan

6th Floor, Aiwan-i-Iqbal Complex,

Off Egerton Road, Lahore.

Tel:[+ 92-42] 6314-510

Fax:[+ 92-42] 631-4496

Email: iqbalacd@lhr.comsats.net.pk

ISBN	:	969-416-308-0
1 st Edition	:	2001
Quantity	:	500
Price	:	Rs. 150
		US \$ 10
Printed at	:	Tayyab Iqbal Printers Lahore.

Sales Office: 116-McLeod Road, Lahore. Ph. 7357214

ANALYTICAL INDEXES
FOR THE
COLLECTED LETTERS
OF
AHMAD SIRHINDI

Arthur F. Buehler

IQBAL ACADEMY PAKISTAN

قَبْلَهُ